

സർവ്വരാജ്യതൊഴിലാളികളേ, ഏകോപിക്കവിൻ !

വി.ഐ.ലേനിൻ

രണ്ടാം
ഇൻറർനാഷണലിന്റെ
തകർച്ച

പ്രോഗ്രസ്സ് പബ്ലിഷേഴ്സ്

മോസ്കോ

ഇൻറർനാഷണലിന്റെ തകർച്ചയെ ചിലപ്പോൾ അതിന്റെ കേവലം ഔപചാരികമായ അർത്ഥത്തിൽ മാത്രമാണെടുക്കുന്നത്— അതായത്, യുദ്ധത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളിലെ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടികൾ തമ്മിലുള്ള സാർവ്വദേശീയസമ്പർക്കം മുറിഞ്ഞുപോയിരിക്കുന്നുവെന്നും, ഒരു സാർവ്വദേശീയസമ്മേളനമോ സാർവ്വദേശീയസോഷ്യലിസ്റ്റ് ബ്യൂറോയുടെ യോഗമോ വിളിച്ചുകൂട്ടാൻ അസാധ്യമാണെന്നും മറ്റുമുള്ള അർത്ഥത്തിൽ. ചെറിയ നിഷ്പക്ഷരാജ്യങ്ങളിലെ ഏതാനും സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരും, ഒരുപക്ഷെ ആ രാജ്യങ്ങളിലെ ഔദ്യോഗികപാർട്ടികളിൽ ഭൂരിപക്ഷംപോലും, കൂടാതെ അവസരവാദികളും അവരുടെ വക്കാലത്തു പിടിക്കുന്നവരും ഈ വീക്ഷണഗതി വച്ചുപുലർത്തുന്നവരാണ്. അകൈതവമായ കൃതജ്ഞതയർഹിക്കുന്ന നിർവ്യാജതയോടെ റഷ്യൻ പത്രങ്ങളിൽ മി. വി.കൊസോവ്സ്കിയ്ക്ക് ഈ നിലപാടിനെ സാധൂകരിക്കുകയുണ്ടായി. ബുന്ദിന്റെ 'വാർത്താവിതരണബുള്ളറ്റി'ന്റെ 8-ാം ലക്കത്തിലാണ് അദ്ദേഹം അങ്ങിനെ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ലേഖകന്റെ അഭിപ്രായത്തോടു വിരോധിക്കുന്നുവെന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്ന യാതൊന്നും പത്രാധിപന്മാർ പറഞ്ഞില്ല. മി.കൊസോവ്സ്കിയ്ക്ക് ദേശീയവാദത്തിനുവേണ്ടി വക്കാലത്തു പിടിക്കുന്നതും യുദ്ധവാസ്തവങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വോട്ടുചെയ്ത ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരെ ന്യായീകരിക്കുന്ന പരിധിവരെ അദ്ദേഹം പോയതും ബുന്ദിന്റെ ബുർഷ്വാദേശീയവാദപരമായ സ്വഭാവം മനസ്സിലാക്കാൻ പല തൊഴിലാളികളേയും സഹായിക്കുമെന്നു നമുക്കാശിക്കാം.

വർഗ്ഗബോധമുള്ള തൊഴിലാളികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സോഷ്യലിസമെന്നത് ഗൗരവതരമായ ബോധ്യമാണ്. പെററിബുർഷ്വാ അനുരഞ്ജനപരവും ദേശീയവാദപരവുമായ എതിർപ്പു പ്രകടി

പിക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾക്കുള്ള സൗകര്യപ്രദമായ മറയല്ല. തങ്ങളുടെ വിശ്വാസങ്ങളോട് മിക്ക ഔദ്യോഗിക സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടികളും ലജ്ജാകരമാംവണ്ണം വഞ്ചന കാട്ടിയെന്നാണ്, ഷ്റേറ്റു ഗർട്ടിലേയും ബാസെലിലേയും സാർവ്വദേശീയകോൺഗ്രസ്സുകളിൽ ചെയ്ത പ്രസംഗങ്ങളിലും ആ കോൺഗ്രസ്സുകളുടെ പ്രമേയങ്ങളിലും മറ്റും അങ്ങേയറ്റം ഗൗരവപൂർവ്വം നടത്തിയ പ്രഖ്യാപനങ്ങളോട് അവ വഞ്ചന കാട്ടിയെന്നാണ്, ഇൻറർനാഷണലിന്റെ തകർച്ചയെന്നതുകൊണ്ട് അവർ മനസ്സിലാക്കുന്നത്. ഈ വഞ്ചന കാനോൻ ആഗ്രഹിക്കാത്തവരോ അതു കാണുന്നതുകൊണ്ട് പ്രയോജനമില്ലെന്നു കരുതുന്നവരോ മാത്രമേ അതു കാണാതിരിക്കൂ. ശാസ്ത്രീയമായി, അതായത് ആധുനികസമുദായത്തിലെ വർഗ്ഗബന്ധങ്ങളുടെ നിലപാടിൽനിന്നും, പ്രശ്നം നിർവ്വചിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഭൂരിപക്ഷം സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടികളും ഒന്നാമതായി അവയുടെ തലപ്പത്തു നിൽക്കുന്ന—രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിലെ ഏറ്റവും വലിപ്പവും സ്വാധീനശക്തിയുമുള്ള പാർട്ടിയായ—ജർമ്മൻ പാർട്ടിയും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിനെതിരായി തങ്ങളുടെ ജനറൽ സ്റ്റാഫുകളുടേയും ഗവണ്മെന്റുകളുടേയും ബുർഷ്വാസിയുടേയും ഭാഗത്തു ചേർന്നിരിക്കുന്നുവെന്നു പറയേണ്ടിവരും. അങ്ങേയറ്റം സമഗ്രമായി വിശകലനംചെയ്യേണ്ടുന്ന, ലോകചരിത്രപ്രധാനമായ ഒരു സംഭവമാണിത്. യുദ്ധങ്ങൾ എന്തെല്ലാം ഭീകരതകളും ദുരിതങ്ങളും വരുത്തിവയ്ക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും സാമാന്യം പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു മെച്ചമെങ്കിലും അവകൊണ്ടുണ്ടാകുന്നുണ്ടെന്ന് പണ്ടുതന്നെ അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. മനുഷ്യസ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഭൂഷിച്ചതും കാലഹരണപ്പെട്ടതും മൃതിയടഞ്ഞതുമായ പലതിനേയും അവ നിർദ്ദയം വെളിപ്പെടുത്തുന്നു, തൊലിയുരിച്ചു കാട്ടുന്നു, നശിപ്പിക്കുന്നു. 1914-15-ലെ യൂറോപ്യൻ യുദ്ധംകൊണ്ടും നിസ്സംശയമായും ചില ഗുണങ്ങൾ ഉണ്ടായിത്തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. പരിഷ്കൃതരാജ്യങ്ങളിലെ മുന്നണിവർഗ്ഗത്തിന്റെ പാർട്ടികളിൽ ഗർഹണീയമാംവണ്ണം പുഴുത്തുകിയ പണ്ണി വളർന്നുവന്നിരിക്കുന്നുവെന്നും ഭൂസ്സഹായം ഭർഗ്ഗന്മാരും എവിടന്നോ വമിക്കുന്നുണ്ടെന്നും ആ വർഗ്ഗത്തിന് അതു വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തിരിക്കുന്നു.

I

യൂറോപ്പിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടികൾ തങ്ങളുടെ എല്ലാ വിശ്വാസങ്ങളേയും കടമകളേയും കളഞ്ഞുകൊടുത്തിരിക്കുന്നുവെന്നത് വാസ്തവമാണോ? വഞ്ചകരും അവരോട് മമതയിലും

രമ്യതയിലും വർത്തിക്കണമെന്നും പൂർണ്ണമായി മനസ്സിലാക്കുകയോ അനുമതിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടുള്ളവരും ചർച്ചചെയ്യാൻ ഇഷ്ടപ്പെടാത്ത ഒരു കാര്യമാണിത്. രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിലെ പലതരം ‘‘പ്രമാണപുരുഷന്മാർ’’ക്കും റഷ്യൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർക്കിടയിൽ അവരെപ്പോലെ ചിന്തിക്കുന്നവർക്കും എത്രതന്നെ അരോചകമായിരുന്നാലും ശരി, നമുക്ക് വസ്തുതകളെ നേരിടുകയും കാര്യങ്ങളെ പേരു പറഞ്ഞു വിളിക്കുകയും ചെയ്തേ തീരൂ. തൊഴിലാളികളോടു സത്യം പറഞ്ഞേ തീരൂ.

ഈ യുദ്ധത്തിനു മുമ്പും അതിനെ മുൻകൂട്ടി കണ്ടുകൊണ്ടും സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടികൾ തങ്ങളുടെ കടമകളേയും അടവുകളേയും വീക്ഷിച്ചുതെങ്ങിനെയാണെന്നു കാണിച്ചുതന്ന വസ്തുതകൾ എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ? നിസ്സംശയമായും ഉണ്ട്. 1912-ൽ ബാസെലിൽ ചേർന്ന സാർവ്വദേശീയ സോഷ്യലിസ്റ്റ് കോൺഗ്രസ്സിന്റെ പ്രമേയമുണ്ട്. സോഷ്യലിസത്തിന്റെ വിസ്മൃതാദർശങ്ങളുടെ അനുസ്മരണമെന്ന നിലയിൽ ഞങ്ങൾ ആ പ്രമേയത്തെ, അതേ വർഷം ഹെംനിറംസിൽ ചേർന്ന ജർമ്മൻ സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ കോൺഗ്രസ്സംഗീകരിച്ച പ്രമേയത്തോടൊപ്പം വീണ്ടും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നു. യുദ്ധത്തിനെതിരായി എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും ഇറക്കിയിട്ടുള്ള ബൃഹത്തായ പ്രചരണ-പ്രക്ഷോഭപ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളുടെ സംക്ഷേപമായ ആ പ്രമേയം യുദ്ധത്തെസ്സംബന്ധിച്ചും യുദ്ധത്തോടുള്ള അടവിനെ സ്സംബന്ധിച്ചുമുള്ള സോഷ്യലിസ്റ്റ് വീക്ഷണങ്ങളുടെ ഏറ്റവും സമ്പൂർണ്ണവും സൂക്ഷ്മവും ഗൗരവതരവും ഔപചാരികവുമായ പ്രകാശനമാണ്. ഇന്നലത്തെ ഇൻറർനാഷണലിന്റേയും ഇന്നത്തെ സോഷ്യൽഷോപിനിസത്തിന്റേയും പ്രാമാണികനേതാക്കളാരുംതന്നെ—ഹൈൻഡ് മനോ ഗേദോ കൗട്സ്കിയോ ഷെഹാറനോവോ ആരുംതന്നെ—ആ പ്രമേയത്തെക്കുറിച്ച് തങ്ങളുടെ വായനക്കാരെ അനുസ്മരിപ്പിക്കാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടില്ലെന്നതു് വഞ്ചനയായിട്ടു മാത്രമേ വിശേഷിപ്പിക്കാൻ കഴിയൂ. അവർ ഒന്നുകിൽ അതെപ്പറ്റി മൗനം ഭീക്ഷിക്കുന്നു, അല്ലെങ്കിൽ (കൗട്സ്കിയെപ്പോലെ) അതിൽനിന്നും രണ്ടാംകിടപ്രാധാന്യമുള്ള ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട് യഥാർത്ഥത്തിൽ പ്രാധാന്യമുള്ള സർവ്വതീർത്തിന്നും ഒഴിഞ്ഞുമാറുന്നു. ഒരു വശത്തു് അങ്ങേയറ്റം ‘‘ഇടതുപക്ഷ’’വും അതിവിപ്ലവകരവുമായ പ്രമേയങ്ങൾ. മറുവശത്തു്, ആ പ്രമേയങ്ങളെ അങ്ങേയറ്റം നിർലജ്ജമായി വിസ്മരിക്കൽ അല്ലെങ്കിൽ ഉപേക്ഷിക്കൽ—ഇതാണ് ഇൻറർനാഷണലിന്റെ തകർച്ചയുടെ ഏറ്റവും വ്യക്തമായ പ്രകടനങ്ങളിലൊന്നും. അതേ സമയം, മുമ്പത്തെ കാപട്യത്തെ സ്ഥായിയായി നിലനിർത്തണമെന്ന കൗശ

ലപുർവ്വമായ ആഗ്രഹത്തിന്റെ വക്കത്തെത്തുന്ന അസുലഭമായ ശുദ്ധഗതി വച്ചുപുലർത്തുന്നവർക്കു മാത്രമേ കേവലം പ്രമേയങ്ങളിലൂടെ സോഷ്യലിസത്തെ “തെറ്റു തീരുത്തിയെടുക്കാനും” “അതിന്റെ നയത്തെ നേരേ ചൊല്ലേയാക്കാനും” കഴിയുമെന്ന് ഇന്നു വിശ്വസിക്കാൻ സാധിച്ചു എന്നതിനുള്ള ഏറ്റവും വിശ്വസനീയമായ ഒരു തെളിവുകൂടിയാണത്.

യുദ്ധത്തിനു മുമ്പ് ഹൈൻഡ് മൻ സാമ്രാജ്യത്വത്തെ ന്യായീകരിക്കുന്നതിലേക്കു തിരിഞ്ഞപ്പോൾ, “മാന്യരായ” എല്ലാ സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരും അയാളെ കിറുക്കനായി കരുതിയതു ഇന്നലെ മാത്രമാണ് എന്നു വേണമെങ്കിൽ പറയാം. പരിഹാസസ്വരത്തിലല്ലാതെ ആരും അയാളെപ്പറ്റി സംസാരിച്ചില്ല. ഇന്നാകട്ടെ, എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലേയും ഏറ്റവും പ്രമുഖരായ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് നേതാക്കൾ ഹൈൻഡ് മൻ നിലപാടിലേക്കു നിശ്ശേഷം അധഃപതിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അഭിപ്രായങ്ങളിലും പ്രകൃതത്തിലും അവർ തമ്മിൽ നിസ്സാരമായ വ്യത്യാസമുണ്ടെന്നു മാത്രം. “മിസ്റ്റർ” ഹൈൻഡ് മനെപ്പറ്റി അവജ്ഞയോടെ എഴുതുകയും അതേ സമയം “സഖാവ്” കൗട്സ്കിയെപ്പറ്റി ആദരവോടെ (അതോ ഭാസ്യമനോഭാവത്തോടെയോ?) സംസാരിക്കുകയും—അഥവാ സംസാരിക്കാതിരിക്കുകയും—ചെയ്യുന്ന “നാഷണൽ സ്റ്റാമ്പോ”⁵ ലേഖകരെപ്പോലുള്ളവരുടെ ധൈര്യത്തെ വിലയിരുത്താനും വിശേഷിപ്പിക്കാനും പററിയ പാർലിമെണ്ടറി പ്രയോഗങ്ങൾ കണ്ടെത്താൻ ഞങ്ങൾക്കു തീരെ കഴിയുന്നില്ല. അത്തരം മനോഭാവത്തെ സോഷ്യലിസത്തോടുള്ള, പൊതുവിൽ സ്വന്തം വിശ്വാസങ്ങളോടുള്ള, ബഹുമാനവുമായി പൊരുത്തപ്പെടുത്താൻ സാധ്യമാണോ? ഹൈൻഡ് മൻറെ ഷോവിനിസം വ്യാജവും വിനാശകരവുമാണെന്നു നിങ്ങൾക്കു ബോധ്യമാണെങ്കിൽ, അത്തരം വീക്ഷണങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വാദിക്കുന്ന കൂടുതൽ സ്വാധീനമുള്ളയാളും കൂടുതൽ അപകടകാരിയുമായ കൗട്സ്കിയുടെ നേരെ നിങ്ങൾ വിമർശനവും ആക്രമണവും ലാക്കാക്കണമെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നില്ലേ?

ഗേദിന്റെ വീക്ഷണങ്ങളെ അടുത്ത കാലത്തു് ഒരുപക്ഷെ ഏറ്റവും വിശദമായി പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു് “നാം കാംക്ഷിക്കുന്ന സമാധാനം” എന്ന ലഘുലേഖയിൽ ഗേദ് പക്ഷക്കാരനായ ഷാർൽ ദ്യുമായാണ്. ലഘുലേഖയുടെ ഒന്നാംപേജിൽ എഴുതിയിട്ടുള്ളതുപോലെ “ജൂൽ ഗേദിന്റെ ക്യാബിനറ്റ് തലവ”നായിട്ടുള്ള ഇദ്ദേഹം സ്വാഭാവികമായും സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ ദേശസ്നേഹപരമായ മുൻപ്രഖ്യാപനങ്ങളെ “ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്” (പിതൃഭൂമിസംരക്ഷണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള

തന്റെ ഏറ്റവും ഒടുവിലത്തെ ലഘുലേഖയിൽ ജർമ്മൻ സോഷ്യൽ ഷോപിനിസ്റ്റായ ഡാവിഡ് ചെയ്യുന്നതും അതുതന്നെയാണു്). എ
 ന്നാൽ ബാസെൽ പ്രകടനപത്രികയെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം പരാമർശിക്ക
 ന്നേയില്ല! അസാമാന്യമായ ആത്മസംതൃപ്തിയോടെ ഷോപിനിസ്റ്റ്
 നിസ്സാരതകൾ വിളമ്പുന്ന ഷെഹാനൊവും പ്രകടനപത്രികയെക്കുറി
 ച്ചു മൗനം ഭീക്ഷിക്കുന്നു. കൗടസ്സ്സി ഷെഹാനൊവിനെപ്പോലെതന്നെ
 യാണു പെരുമാറുന്നതു്: ബാസെൽ പ്രകടനപത്രികയെ ഉദ്ധരിക്ക
 ന്വോൾ, ഒരുപക്ഷെ സെൻസർഷിപ്പിനിബന്ധനകളുടെ ന്യായം പറ
 ണ്തായിരിക്കാം, അദ്ദേഹം വിപ്ലവകരമായ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളും
 (അതായതു് ചൈതന്യമുറ്റി ഉള്ളടക്കമാകെത്തന്നെ!) വിട്ടുകളയുന്നു.
 വർഗ്ഗസമരത്തേയോ വിപ്ലവത്തേയോ കുറിച്ചുള്ള ഏതു പരാമർശത്തേ
 യും സെൻസർഷിപ്പിനിബന്ധനകൾവഴി വിലക്കിയിട്ടുള്ള പോ
 ലീസ്-പട്ടാളാധികൃതർ സോഷ്യലിസത്തിന്റെ വഞ്ചകരെ 'യഥാ
 സമയം' സഹായിച്ചിരിക്കുന്നു!

ഒരുപക്ഷെ ഇന്നത്തെ മുർത്തമായ യുദ്ധത്തെ നേരിട്ടു സ്പർശിക്കുന്ന
 ചരിത്രപരമോ അടവുസംബന്ധമോ ആയ യാതൊരു സുനിശ്ചിത
 ഉള്ളടക്കവുമില്ലാത്ത വെറുമൊരു പൊള്ളയായ വിജ്ഞാപനം മാത്ര
 മായിരുന്നോ ബാസെൽ പ്രകടനപത്രിക?

നേരെ തിരിച്ചാണു് വാസ്തവം. മറ്റു പ്രമേയങ്ങളെ അപേക്ഷി
 ച്ചു് ബാസെൽ പ്രമേയത്തിൽ കഴമ്പില്ലാത്ത ഉൽബോധനങ്ങൾ
 കുറവും സുനിശ്ചിതമായ ഉള്ളടക്കം കൂടുതലുമാണുള്ളതു്. ഇപ്പോൾ
 പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടിട്ടുള്ള യുദ്ധത്തെക്കുറിച്ചുതന്നെയാണു്, 1914-15 കാ
 ലത്തു് പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സാമ്രാജ്യത്വസംഘട്ടനങ്ങളെക്കുറിച്ചുതന്നെ
 യാണു്, ബാസെൽപ്രമേയത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു്. ബാൾക്കൻ പ്ര
 ദേശത്തെച്ചൊല്ലി ആസ്ട്രിയയും സെർബിയയും തമ്മിലും, അൽ
 ബേനിയയേയും മറ്റും ചൊല്ലി ആസ്ട്രിയയും ഇറ്റലിയും തമ്മി
 ലും, കമ്പോളങ്ങളേയും പൊതുവിൽ കോളനികളേയും ചൊല്ലി
 ബ്രിട്ടനും ജർമ്മനിയും തമ്മിലും, ആർമീനിയയേയും കോൺസ്റ്റാന്റി
 നോപ്പിളിനേയും ചൊല്ലി റഷ്യയും തുർക്കിയും മറ്റും തമ്മിലും ഉള്ള
 സംഘട്ടനങ്ങളെക്കുറിച്ചാണു് ഇന്നത്തെ യുദ്ധത്തെ മുൻകൂട്ടി കണ്ടു
 കൊണ്ടു് ബാസെൽ പ്രമേയത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു്. 'യൂറോപ്പിലെ
 വൻശക്തികൾ' തമ്മിലുള്ള ഇന്നത്തെ യുദ്ധത്തെ 'ജനങ്ങളുടെ താ
 ല്ലര്യത്തിനുവേണ്ടിയാണെന്ന ന്യായം പറഞ്ഞു് അല്പം പോലും ന്യായ
 യീകരിക്കാൻ സാധ്യമല്ല'ന്നു് ആ പ്രമേയത്തിൽനിന്നു സിദ്ധി
 കുന്നു.

ഏറ്റവും പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവവും പ്രാമാണികത്വമുള്ള, നമുക്കു
 ടത്തറിയാവുന്ന, രണ്ടു സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരാണല്ലോ ഷെപ്പാറനോവും
 കൗട്സ്കിയും. ഒരോ റഷ്യനിലെഴുതുന്നു, മറേയാളെ ലിക്വിയേ
 റൻമാർ റഷ്യനിലേക്കു പരിഭാഷപ്പെടുത്തുന്നു. അവർ ഇപ്പോൾ
 (ആക്സെൽറോഡിന്റെ സഹായത്തോടെ) യുദ്ധത്തിനു "ജനകീയമാ
 യ" (കുറേക്കൂടി കൃത്യമായിപ്പറഞ്ഞാൽ ബുർഷ്വാ ഓടപ്പത്രങ്ങളിൽ
 നിന്നെടുത്തിട്ടുള്ള പ്രാകൃതമായ) പലതരം "ന്യായീകരണങ്ങൾ"
 തേടുന്നുണ്ടെങ്കിൽ; പാണ്ഡിത്യഭാവത്തോടെയും മാർക്സിസ്മിനുള്ള വ്യു
 ജമായ കുറെ ഉദ്ധാരണങ്ങളോടെയും അവർ "മുൻദൃഷ്ടാന്തങ്ങളെ"—
 1813-ലേയും 1870-ലേയും യുദ്ധങ്ങളേയോ (ഷെപ്പാറനോവ്),
 1854-71, 1876-77, 1897 എന്നീ വർഷങ്ങളിലെ യുദ്ധങ്ങ
 ലേയോ (കൗട്സ്കി) പരാമർശിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ; സോഷ്യലിസ്റ്റ്
 വിശ്വാസം തൊട്ടുതീണ്ടിയിട്ടില്ലാത്തവർക്കു മാത്രമേ, സോഷ്യലിസ്റ്റ്
 മനസ്സാക്ഷിയുടെ ലാഞ്ചനപോലുമില്ലാത്തവർക്കു മാത്രമേ, സത്യത്തിൽ
 അത്തരം വാദഗതികളെ കാര്യമായിട്ടെടുക്കാൻ കഴിയൂ. അവർ
 ക്കുമാത്രമേ അവയെ അന്യാദൃശമായ ജെസുയിട്ടിസവും തട്ടിപ്പും സോ
 ഷ്യലിസത്തിന്റെ വ്യഭിചാരവുമെന്നു വിളിക്കാതിരിക്കാൻ കഴിയൂ!
 കൗട്സ്കിയെ സത്യസന്ധമായി വിമർശിച്ചതിനു ജർമ്മൻ പാർട്ടി
 യുടെ കേന്ദ്രക്കമ്മിറ്റി ("ഫോർഷ്വാൻഡ്") മേറിംഗിന്റേയും റോസ
 ലക്സംബർഗ്ഗിന്റേയും പുതിയ മാസികയെ ("ദി ഇൻതെർനത്സി
 യൊനാലെ") അപലപിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. വൻഡെർവേൽഡെയും
 ഷെപ്പാറനോവും ഹൈൻഡ് മനും കൂട്ടരും ത്രിരാഷ്ട്രസന്ധിക്കാരുടെ
 പോലീസിന്റെ സഹായത്തോടെ തങ്ങളുടെ പ്രതിയോഗികളോടു്
 അതേ വിധത്തിൽ പെരുമാറിക്കൊള്ളട്ടെ. ബാസെൽ പ്രകടനപത്രി
 ക വീണ്ടും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചുകൊണ്ടു മാത്രം നാം മറുപടി പറയും.
 വഞ്ചനയെന്നു മാത്രം വിശേഷിപ്പിക്കാവുന്ന ഒരു മാർഗ്ഗമാണു് നേതാ
 കൾ കൈക്കൊണ്ടിട്ടുള്ളതെന്നു് അതു് കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നതാണു്.
 ബാസെൽ പ്രമേയത്തിൽ പറയുന്നതു് ഒരു ദേശീയ അഥവാ
 ജനകീയയുദ്ധത്തെക്കുറിച്ചല്ല. അത്തരം യുദ്ധത്തിന്റെ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ
 യൂറോപ്പിലുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. അവ 1789-1871 കാലഘട്ടത്തിന്റെ
 ഒരു സവിശേഷതപോലുമായിരുന്നു. സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർ
 ഒരുകാലത്തും പരിത്യജിച്ചിട്ടില്ലാത്ത വിപ്ലവയുദ്ധത്തെക്കുറിച്ചല്ല
 ആ പ്രമേയത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു്. പിന്നെയോ, "മുതലാളിത്ത
 പരമായ സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റേയും" "രാജവംശതാല്പര്യങ്ങളുടേയും"
 അനന്തരഫലമായ, യുദ്ധത്തിലേർപ്പെട്ടിട്ടുള്ള രണ്ടു കൂട്ടരും—ആസ്
 ട്രോ-ജർമ്മൻ ശക്തികളും ആംഗ്ലോ-ഫ്രാങ്കോ-റഷ്യൻ ശക്തികളും—

അൻവർത്തിക്കുന്ന 'വെട്ടിപ്പിടിപ്പിക്കൽനയ'ത്തിന്റെ അനന്തരഫലമായ, ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധത്തെക്കുറിച്ചാണ്. കോളനികൾക്കു വേണ്ടിയുള്ള ഈ സാമ്രാജ്യത്വ-കൊള്ളയുദ്ധത്തെ ഒരു ജനകീയയുദ്ധവും പ്രതിരോധയുദ്ധവും (ഏതു ഭാഗത്തായാലും വേണ്ടില്ല) ആയി ചിത്രീകരിക്കാൻ പരമാവധി ശ്രമിക്കുന്ന എല്ലാ രാജ്യത്തേയും ബുർഷ്വാസിയുടെ സ്വാർത്ഥപരമായ നന്മ ആവർത്തിക്കുന്നതിലൂടെ, സാമ്രാജ്യത്വപരമല്ലാത്ത യുദ്ധങ്ങളുടെ ചരിത്രദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട് ഈ യുദ്ധത്തെ ന്യായീകരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നതിലൂടെ, റ്റോപ്സെ-കൗട്സ്കി പ്രത്യേകം തൊഴിലാളികളെ പ്രത്യക്ഷമായിത്തന്നെ കബളിപ്പിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്.

ഈ യുദ്ധത്തിന്റെ സാമ്രാജ്യത്വസ്വഭാവവും കവർച്ചസ്വഭാവവും തൊഴിലാളിവിരുദ്ധസ്വഭാവവും എത്രയോ മുമ്പുതന്നെ തനി സൈദ്ധാന്തികഘട്ടം കടന്നിരിക്കുന്നു. ലോകം പങ്കിടാനും 'ചെറു'രാഷ്ട്രങ്ങളെ അടിമപ്പെടുത്താനും വേണ്ടി, വാർദ്ധക്യദശയിലെത്തിയതും ക്ഷയോന്മുഖവുമായ ബുർഷ്വാസി നടത്തുന്ന സമരമെന്ന നിലയ്ക്ക് സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ എല്ലാ പ്രധാനസവിശേഷതകളേയും സൈദ്ധാന്തികമായി വിലയിരുത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ നിഗമനങ്ങൾ എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലേയും വിപുലപ്രചാരമുള്ള സോഷ്യലിസ്റ്റ് പത്രങ്ങളിൽ പരസഹസ്രം തവണ ആവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിന്, നമ്മുടെ 'സഖ്യ'രാഷ്ട്രങ്ങളിലൊന്നിന്റെ പ്രതിനിധിയായ ദൈലസീ എന്ന ഹ്രസ്വകാരൻ 'ആസന്നമായ യുദ്ധം' (1911!) എന്ന ലഘുലേഖയിൽ ഹ്രസ്വം ബുർഷ്വാസിയെ സംബന്ധിച്ചും ഈ യുദ്ധത്തിനുള്ള കവർച്ചസ്വഭാവത്തെ ലളിതമായി വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇതുകൊണ്ടു തീർന്നില്ല. ബാസെലിൽ വെച്ച് എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലേയും തൊഴിലാളിവാർഗ്ഗപ്പാർട്ടികളുടെ പ്രതിനിധികൾ സാമ്രാജ്യത്വസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ ഒരു യുദ്ധം ആസന്നമാണെന്ന തങ്ങളുടെ അചഞ്ചലമായ വിശ്വാസത്തിന് ഏകകണ്ഠവും ഔപചാരികവുമായ പ്രകാശനം നൽകുകയും അതിൽനിന്ന് അടവുസംബന്ധമായ നിഗമനങ്ങളിൽ എത്തിച്ചേരുകയും ചെയ്തു. അതുകൊണ്ട് ദേശീയവും സാർവ്വദേശീയവുമായ അടവുകൾ തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസത്തെപ്പറ്റി വേണ്ടത്ര ചർച്ച നടന്നിട്ടില്ലെന്നും മറ്റുമുള്ള എല്ലാ വാദങ്ങളേയും ('നാഷണൽ സ്റ്റോവോ'യുടെ 87, 90 ലക്കങ്ങളിൽ വന്നിട്ടുള്ള ആക്സെൽറോഡിന്റെ ഏറ്റവും ഒടുവിലത്തെ അഭിമുഖസംഭാഷണം നോക്കുക) കുതർക്കമെന്ന നിലയ്ക്ക് നാം ഉടനടി തള്ളിക്കളയേണ്ടതാണെന്നുകൂടി കൂട്ടത്തിൽ പറയട്ടെ. ഇത് കുതർക്കമാണ്. കാരണം, സാമ്രാജ്യത്വത്തെ സമഗ്രമായി, ശാസ്ത്രീയമായി വിശകലനം ചെയ്യുകയെ

നന്മു് ഒരു കാര്യമാണു്. ആ വിശകലനം ആരംഭിച്ചിട്ടേയുള്ളൂ. സാ
 രാംഗത്തിൽ അതു് ശാസ്ത്രത്തോളംതന്നെ അവസാനമില്ലാത്തതാണു്.
 എന്നാൽ, മുതലാളിത്തപരമായ സാമ്രാജ്യത്വത്തിനെതിരായ സോ
 ഷ്യലിസ്തു് അടവുകളുടെ തത്വങ്ങൾ തികച്ചും മറ്റൊരു കാര്യമാണു്.
 സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റിക് പത്രങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു കോപ്പി
 കളിലും ഇൻറർനാഷണലിന്റെ തീരുമാനത്തിലും അവ പ്രതിപാദി
 ച്ചിട്ടുണ്ടു്. സോഷ്യലിസ്തു് പാർട്ടികൾ വാദപ്രതിവാദം നടത്താനുള്ള
 ക്ലബ്ബുകളല്ല, പൊരുതുന്ന തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ സംഘടനകളാ
 ണു്. കറെ ബറാലിയണകൾ ശത്രുപക്ഷത്തു ചേരുമ്പോൾ അവരെ
 പേരുപറഞ്ഞു് വഞ്ചകരായി മുദ്രകുത്തണം. ‘‘എല്ലാവരും സാമ്രാജ്യ
 ത്വത്തെ ഒരുപോലല്ല മനസ്സിലാക്കുന്നതു്’’ എന്നും, ഷോവിനിസ്റ്റായ
 കൗട്സ്കിയും ഷോവിനിസ്റ്റായ കൂനോവിനും അതെപ്പറ്റി കെട്ടുകണ
 ക്കിനു് എഴുതാൻ കഴിയുമെന്നും, പ്രശ്നത്തെക്കുറിച്ച് ‘‘വേണ്ടത്ര ചർ
 ച്ചചെയ്തിട്ടില്ലെ’’ന്നും മറ്റുമുള്ള കപടവാദങ്ങൾക്കു് നാം അടിപെട്ടു
 പോകരുതു്. മുതലാളിത്തത്തെപ്പറ്റി, അതിന്റെ കവർച്ചസ്വഭാവ
 ത്തിന്റെ എല്ലാ പ്രകടിതരൂപങ്ങളേയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന തരത്തിൽ,
 അതിന്റെ ചരിത്രപരമായ വളർച്ചയുടേയും ദേശീയസവിശേഷതകളു
 ടേയും അതിസൂക്ഷ്മമായ എല്ലാ ശാഖോപശാഖകളേയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന
 തരത്തിൽ, ഒരു സമ്പൂർണ്ണപഠനം ഒരിക്കലും സാധ്യമല്ല. പണ്ഡിത
 ന്മാർ (വിശേഷിച്ചു് പാണ്ഡിത്യവംഭികൾ) വിശദാംശങ്ങളെക്കുറി
 ച്ചുള്ള തർക്കം ഒരിക്കലും അവസാനിപ്പിക്കുകയില്ല. അക്കാരണ
 ത്താൽ മുതലാളിത്തത്തിനെതിരായ സോഷ്യലിസ്തു് സമരം ഉപേക്ഷി
 ക്കുകയും ആ സമരത്തെ വഞ്ചിച്ചവരെ എതിർക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ
 യുന്നതു് അപഹാസ്യമായിരിക്കും. പക്ഷെ, വേറെതു് ചെയ്യാനാണു്
 കൗട്സ്കിയും കൂനോവും ആക്രമിസ്മം മറ്റും നമ്മോടു പറയുന്നതു്?
 യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഈയവസരത്തിൽ ബാ
 സെൽ പ്രമേയത്തെ പരിശോധിക്കാനോ അതു തെറ്റാണെന്നു തെ
 ളിയിക്കാനോ ഉള്ള ഒരു ശ്രമംപോലും ആരും നടത്തിയിട്ടില്ല.

II

എന്നാൽ യുദ്ധം ഒരു വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതി ഉളവാക്കുമെന്ന പ്ര
 തീക്ഷ്കൊണ്ടാണു് ആത്മാർത്ഥതയുള്ള സോഷ്യലിസ്റ്റുകാർ ബാസെൽ
 പ്രമേയത്തെ പിന്താങ്ങിയതെന്നും വിപ്ലവം അസാധ്യമാണെന്നു
 തെളിയിച്ചുകൊണ്ടു് സംഭവങ്ങൾ അവരുടെ പ്രതീക്ഷയെ അസ്ഥാന
 ത്താക്കിയെന്നും വന്നുകൂടേ?

ഇത്തരം കുതർക്കങ്ങൾ വഴിയാണ് ബുർഷ്വാസിയുടെ പാളയത്തിലേക്കു കാലുമാറിയതിനെ ന്യായീകരിക്കാൻ കൂനോവ് ശ്രമിക്കുന്നത് ('പാർട്ടിയുടെ തകർച്ചയോ?' എന്ന ലഘുലേഖയിലും ലേഖനപരമ്പരയിലും). കൗട്സ്കിയുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള ഒട്ടുമിക്കാലും മറ്റൊല്ലാ സോഷ്യൽ ഷോവിനിസ്റ്റുകളുടെ ലേഖനങ്ങളിലും ഇതുപോലുള്ള 'വാദഗതികളുടെ' സൂചനയുണ്ട്. വിപ്ലവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷകൾ വ്യാമോഹങ്ങളാണെന്നു തെളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വ്യാമോഹങ്ങൾക്കു വേണ്ടി പൊരുതുന്നതു മാർക്സിസ്റ്റുകാരന്റെ പണിയല്ല. ഇതാണ് കൂനോവിന്റെ വാദം. എന്നാൽ ബാസെൽ പ്രകടനപത്രികയിൽ ഒപ്പുവച്ച എല്ലാവരും വച്ചുപുലർത്തിയ 'വ്യാമോഹങ്ങളെ'പ്പറ്റി ഈ സ്കൂളവെപക്ഷക്കാരൻ്റെ ഒരക്ഷരം മിണ്ടുന്നില്ല. തികച്ചും സത്യസന്ധനായ ഒരാളെന്ന നിലയ്ക്കു കുറവും മുഴുവനും പന്നെക്കുകിനേയും റാദെക്കിനേയും പോലുള്ള അങ്ങേയറ്റത്തെ ഇടതുപക്ഷക്കാരടെ ചുമലിൽ ചാരാനാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രമം!

ബാസെൽ പ്രകടനപത്രികയുടെ രചയിതാക്കൾ വിപ്ലവം വരുമെന്ന് ആത്മാർത്ഥമായി പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നുവെന്നും എന്നാൽ സംഭവഗതികൾ അവരുടെ പ്രതീക്ഷയെ വ്യർത്ഥമാക്കിയെന്നുമുള്ള വാദഗതിയുടെ പൊരുളെന്താണെന്നു നമുക്കൊന്നു നോക്കാം. ബാസെൽ പ്രകടനപത്രികയിൽ പറയുന്നതു ഇതാണ്: 1) യുദ്ധം ഒരു സാമ്പത്തിക-രാഷ്ട്രീയപ്രതിസന്ധി സൃഷ്ടിക്കും; 2) യുദ്ധത്തിൽ തങ്ങൾ പങ്കെടുക്കുന്നതിനെ തൊഴിലാളികൾ പാതകമായി കരുതും. 'മുതലാളിമാരുടെ ലാഭത്തിനും രാജവംശങ്ങളുടെ അഭിമാനത്തിനും രഹസ്യനയതന്ത്ര ഉടമ്പടികൾക്കും വേണ്ടി പരസ്പരം വെടിവച്ചുവീഴ്ത്തുന്നതിനെ' അവർ പാതകമായി കരുതും. യുദ്ധം തൊഴിലാളികളിൽ ഉണർത്തുന്നത് 'അമർഷവും രോഷവും'മാണ്; 3) ഈ പ്രതിസന്ധിയേയും തൊഴിലാളികളുടെ മനോഭാവത്തേയും പ്രയോജനപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു 'ജനങ്ങളെ തട്ടിയുണർത്തുകയും മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പതനത്തെ ആസന്നമാക്കുകയും ചെയ്യുക'യെന്നതാണ് സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ കടമ; 4) ഒന്നൊഴിയാതെ ഏതൊരു 'ഗവണ്മെന്റിനും' 'സ്വയം അപകടം വിളിച്ചുവരുത്തിക്കൊണ്ടു' മാത്രമേ യുദ്ധം തുടങ്ങാനാവൂ; 5) ഗവണ്മെന്റുകൾക്കു 'തൊഴിലാളി വർഗ്ഗവിപ്ലവത്തെ ഭയമാണ്'; 6) ഗവണ്മെന്റുകൾ പാരീസ് കമ്മ്യൂണിനെക്കുറിച്ചും (അതായതു, ആഭ്യന്തരയുദ്ധത്തെക്കുറിച്ചു) റഷ്യയിൽ 1905-ൽ നടന്ന വിപ്ലവത്തെക്കുറിച്ചും 'ഓർക്കണം'; ഇത്യാദി. ഇതെല്ലാം തന്നെ വളരെ വ്യക്തമായ ആശയങ്ങളാണ്. വിപ്ലവം നടക്കുമെന്ന് അവ ഉറപ്പുനൽകുന്നില്ല. വസ്തുതകളേയും പ്രവണതകളേയും കൃത്യ

മായി സ്വഭാവനിർവ്വചനം ചെയ്യുന്നതിൽ ഊന്നുകയാണ് അവ ചെയ്യുന്നത്. പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്ന വിപ്ലവം വ്യാമോഹമാണെന്നു തെളിഞ്ഞുവെന്ന് ഈ ആശയങ്ങളേയും വാദമുഖങ്ങളേയും വച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നവർ വിപ്ലവത്തോടു കൈക്കൊള്ളുന്നത് ഒരു മാർക്സിസ്റ്റ് നിലപാടല്ല, സ്കൂളവെപക്ഷക്കാരന്റേയും പോലീസ്-കൃതികാൽവെട്ടിയുടേയും മനോഭാവമാണ്.

വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതികൂടാതെ വിപ്ലവം അസാധ്യമാണെന്ന കാര്യം ഒരു മാർക്സിസ്റ്റുകാരനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അനിഷേധ്യമാണ്. മാത്രമല്ല, എല്ലാ വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതിയും വിപ്ലവത്തിലേക്കു നയിക്കുകയല്ല. പൊതുവിൽ പറഞ്ഞാൽ, ഒരു വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതിയുടെ ലക്ഷണങ്ങൾ എന്തെല്ലാമാണ്? താഴെപ്പറയുന്ന മൂന്നു പ്രധാനലക്ഷണങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയാൽ തീർച്ചയായും തെറ്റായിരിക്കുകയില്ല: 1) യാതൊരു മാറ്റവും കൂടാതെ ഭരണം തുടരാൻ ഭരണാധികാരിവർഗ്ഗങ്ങൾക്കു സാധ്യമാവാതെ വരുമ്പോൾ; 'ഉപരിവർഗ്ഗങ്ങൾ' കിടയിൽ ഒരു രൂപത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു രൂപത്തിൽ ഒരു പ്രതിസന്ധിയുണ്ടാവുമ്പോൾ; ഭരണാധികാരിവർഗ്ഗത്തിന്റെ നയത്തിലെ പ്രതിസന്ധി ഉളവാക്കുന്ന വിടവിലൂടെ മർദ്ദിതവർഗ്ഗങ്ങളുടെ അസംതൃപ്തിയും രോഷവും പൊട്ടിപ്പറത്തുപാടുമ്പോൾ. വിപ്ലവം നടക്കണമെങ്കിൽ, പഴയ രീതിയിൽ ജീവിക്കാൻ 'അധോവർഗ്ഗങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കാത്തതു' കൊണ്ടുമാത്രം സാധാരണഗതിയിൽ പോരാ. പഴയ രീതിയിൽ ജീവിക്കാൻ 'ഉപരിവർഗ്ഗങ്ങൾക്കു സാധ്യമാകാതിരിക്കുക' കൂടി വേണം. 2) മർദ്ദിതവർഗ്ഗങ്ങളുടെ ദുരിതവും പത്തവും സാധാരണയിൽ കവിഞ്ഞു മുർച്ഛിക്കുമ്പോൾ; 3) മുൻപറഞ്ഞ കാരണങ്ങളാൽ ബഹുജനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം ഗണ്യമായി വർദ്ധിക്കുമ്പോൾ; 'സമാധാനകാലത്തു' യാതൊരു പരാതിയുമില്ലാതെ കൊള്ളയടി സഹിക്കുന്ന അവർ കോളിളക്കത്തിന്റെ കാലത്തു പ്രതിസന്ധിയുടെ എല്ലാ ചുരുപാടുകളാലും 'ഉപരിവർഗ്ഗങ്ങളാൽ' തന്നെയും ചരിത്രപ്രധാനമായ സ്വതന്ത്രപ്രവർത്തനങ്ങളിലേക്കു ആകർഷിക്കപ്പെടുമ്പോൾ.

ഒറ്റക്കൊറ്റയ്ക്കുള്ള ഗ്രൂപ്പുകളുടേയും പാർട്ടികളുടേയും മാത്രമല്ല, വർഗ്ഗങ്ങളുടെപോലും ഹിതത്തെ അശ്രയിക്കാത്ത ഈ വസ്തുനിഷ്ഠമായ മാറ്റങ്ങൾ കൂടാതെ സാധാരണഗതിയിൽ വിപ്ലവം സാധ്യമല്ല. ഈ വസ്തുനിഷ്ഠമായ മാറ്റങ്ങളുടെയെല്ലാംകൂടിയുള്ള ആകത്തുകയാണ് വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതിയെന്നു പറയുന്നത്. റഷ്യയിൽ 1905-ലും പടിഞ്ഞാറൻ രാജ്യങ്ങളിൽ എല്ലാ വിപ്ലവകാലഘട്ടങ്ങളിലും അത്തരം പരിതസ്ഥിതിയുണ്ടായിരുന്നു. വിപ്ലവം നടന്നില്ലെങ്കിൽകൂടി 1860'കളിൽ ജർമ്മനിയിലും 1859-61, 1879-80, എന്നീ

വർഷങ്ങളിൽ റഷ്യയിലും ആ പരിതസ്ഥിതി നിലവിലുണ്ടായിരുന്നു. എന്തുകൊണ്ട് വിപ്ലവം നടന്നില്ല? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, എല്ലാ വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതിയിലും വിപ്ലവം നടക്കുകയില്ല. മുൻപറഞ്ഞ വസ്തുനിഷ്ഠമായ മാറ്റങ്ങളോടൊപ്പം ഒരു വ്യക്തിനിഷ്ഠമായ മാറ്റംകൂടിയുണ്ടാകുന്ന പരിതസ്ഥിതിയിൽ മാത്രമേ വിപ്ലവം നടക്കൂ. അതായത്, ‘‘തള്ളിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ’’ ഒരിക്കലും—പ്രതിസന്ധിയുടെ ഘട്ടത്തിൽപോലും—‘‘താഴെ വീഴാത്ത’’ പഴയ ഗവണ്മെന്റിനെ തകർക്കാവുന്നത്ര (അല്ലെങ്കിൽ താറ്റുമാറാക്കാവുന്നത്ര) സുശക്തമായ വിപ്ലവബഹുജനസമരം നടത്താനുള്ള കഴിവ് വിപ്ലവവർഗ്ഗത്തിന് ഉണ്ടായിരിക്കണം.

ഇതെല്ലാമാണ് വിപ്ലവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള മാർക്സിസ്റ്റ് വീക്ഷണങ്ങൾ. അനേകമനേകം തവണ വികസിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതും അനിഷേധ്യമെന്ന നിലയ്ക്ക് എല്ലാ മാർക്സിസ്റ്റുകാരും അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ് അവ. 1905-ലെ അനുഭവം വിശേഷിച്ചും പ്രകടമായ വിധത്തിൽ റഷ്യക്കാരായ നമുക്ക് അവയെ സ്ഥിരീകരിച്ചുതന്നിട്ടുണ്ട്. ഇക്കാര്യത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ബാസെൽ പ്രകടനപത്രിക സങ്കല്പിച്ചതെന്താണ്? 1914-15-ൽ നടന്നതെന്താണ്?

ഒരു വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതി—അതിൽ ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞിരിക്കുന്നപ്രകാരമാണെങ്കിൽ ഒരു ‘‘സാമ്പത്തിക-രാഷ്ട്രീയപ്രതിസന്ധി’’—സംജാതമാവുമെന്ന് അതു സങ്കല്പിച്ചു. അങ്ങിനെയൊരു പരിതസ്ഥിതി സംജാതമായിട്ടുണ്ടോ? നിസ്സംശയമായും ഉണ്ട്. കപടനാട്യക്കാരായ കൂനോവ്-കൂട്സ്കി-ഐഹാനോവ് പ്രത്യേകങ്ങളേക്കാൾ വെട്ടിത്തുറന്നും പരസ്യമായും സത്യസന്ധമായും ഷോവിനിസത്തിനുവേണ്ടി വാദിക്കുന്ന ലേൻചെ എന്ന സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് ഇങ്ങനെ പോലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്: ‘‘ഒരുതരം വിപ്ലവത്തിലൂടെയാണ് നാം കടന്നുപോയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്’’ (‘‘ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രസിയും യുദ്ധവും’’ എന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലഘുലേഖയുടെ 6-ാം പേജ്—ബർലിൻ, 1915). ഒരു രാഷ്ട്രീയപ്രതിസന്ധി നിലവിലുണ്ട്. ഒരൊറ്റ ഗവണ്മെന്റിനുപോലും നാളെ എന്തു സംഭവിക്കുമെന്നു തീർച്ചയില്ല. ധനപരമായ തകർച്ച, ഭൂപ്രദേശങ്ങളുടെ നഷ്ടം, സ്വരാജ്യത്തുനിന്നുള്ള ബഹിഷ്കരണം (ബൽജിയൻ ഗവണ്മെന്റ് ബഹിഷ്കൃതമായതുപോലെ) എന്നീ അപകടങ്ങളിൽ നിന്നും ഒരൊറ്റ ഗവണ്മെന്റും സുരക്ഷിതമല്ല. എല്ലാ ഗവണ്മെന്റുകളും നിൽക്കുന്നത് ഒരു അഗ്നിപർവ്വതത്തിന്റെ മുകളിലാണ്. അവതന്നെ ബഹുജനങ്ങളോട് മുൻകയ്യും ധീരോദാത്തതയും പ്രകടിപ്പിക്കാൻ ആഹ്വാനം ചെയ്യുകയാണ്. യൂറോപ്പിലെ രാഷ്ട്രീയസംവിധാനത്തിനാകെ ഇളക്കം തട്ടിയിരിക്കുന്നു. വമ്പിച്ച രാഷ്ട്രീയകോളിളക്കങ്ങൾ

ളുടെ ഒരു കാലഘട്ടത്തിലേക്ക് നാം കാലുകത്തിയിരിക്കുകയാണെന്നു് (കൂടുതൽകൂടുതൽ കടന്നിരിക്കുകയാണെന്നു്—ഇററലി യുദ്ധം പ്രഖ്യാപിച്ച ദിവസമാണു് ഞാനിതെഴുതുന്നതു്) ആരും നിവേദിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ‘‘യുദ്ധം തുടങ്ങുന്ന സമയത്തെപ്പോലെ ഒരു ഗവണ്മെന്റു് ഒരിക്കലും സുശക്തമായിരിക്കില്ല, പാർട്ടികൾ ഒരിക്കലും ദുർബ്ബലമായിരിക്കില്ല’’ എന്ന് യുദ്ധപ്രഖ്യാപനം നടന്നു് രണ്ടു മാസം കഴിഞ്ഞു് കൗട്സ്കി എഴുതിയപ്പോൾ (1914 ഒക്ടോബർ 2-ാംനു ‘‘നോയെ സൈറി’’ൽ¹⁰), സൂദൈക്കുകൾക്കു മറ്റവസരവാദികളേയും പ്രീണിപ്പിക്കാൻവേണ്ടി കൗട്സ്കി ചരിത്രശാസ്ത്രത്തോടു കളവു കാട്ടിയതിന്റെ ഒരു ഉദാഹരണമായിരുന്നു അതു്. ഒന്നാമതു്, ഭരണാധികാരിവർഗ്ഗങ്ങളുടെ എല്ലാ പാർട്ടികളുമായുള്ള യോജിപ്പും മർദ്ദിതവർഗ്ഗങ്ങൾക്കു് ആ ഭരണത്തോടുള്ള ‘‘സമാധാനപരമായ’’ വിധേയത്വവും യുദ്ധകാലത്തെപ്പോലെ ഒരിക്കലും ഗവണ്മെന്റുകൾക്കു് ആവശ്യമില്ല. രണ്ടാമതു്, ‘‘യുദ്ധം തുടങ്ങുന്ന സമയത്തു്’’—വിശേഷിച്ചും ശീശ്രവിജയം പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ഒരു രാജ്യത്തു്—ഗവണ്മെന്റു് സർവ്വശക്തമാണെന്നു തോന്നിയേക്കാമെങ്കിലും, ലോകത്താരും ഒരിടത്തും ഒരിക്കലും വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷകളെ യുദ്ധത്തിന്റെ ‘‘തുടക്ക’’വുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല; ‘‘തോന്നലും’’ യാഥാർത്ഥ്യവും ഒന്നായി അത്രപോലും കണ്ടിട്ടില്ല.

യൂറോപ്പിലെ യുദ്ധം ഇതേവരെയുള്ള ഏതൊരു യുദ്ധത്തേക്കാളും രൂക്ഷമായിരിക്കുമെന്നു് എല്ലാവരും അറിഞ്ഞതും കണ്ടതും സമ്മതിച്ചതുമാണു്. യുദ്ധാനുഭവം ഇക്കാര്യം പൂർവ്വാധികം സ്ഥിരീകരിക്കുന്നുമുണ്ടു്. യുദ്ധം പടർന്നുപിടിക്കുകയാണു്. യൂറോപ്പിന്റെ രാഷ്ട്രീയാടിത്തറകൾക്കു് കൂടുതൽകൂടുതൽ ഇളക്കം തട്ടുകയാണു്. ബഹുജനങ്ങളുടെ കെടുതികൾ ഭയങ്കരമാണു്. ആ കെടുതികളെ മൂടിവയ്ക്കാൻ ഗവണ്മെന്റുകളും ബുർഷ്വാസിയും അവസരവാദികളും നടത്തുന്ന ശ്രമങ്ങൾ പൂർവ്വാധികം നിഷ്ഫലമാണെന്നു തെളിയുകയാണു്. മുതലാളിമാരുടെ ചില ഗ്രൂപ്പുകൾ യുദ്ധത്തിൽനിന്നുണ്ടാക്കുന്ന ലാഭം കേട്ടുകേൾവിപോലുമില്ലാത്തവണ്ണം, അപകീർത്തികരമാവണ്ണം, ഭീമമാണു്. വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ അങ്ങേയറ്റം മൂർച്ഛിച്ചുവരികയാണു്. ബഹുജനങ്ങളുടെ പുകഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന രോഷം, സമുദായത്തിലെ അവശരും അജ്ഞരുമായ വിഭാഗങ്ങൾ ഉദാരമായ (‘‘ജനാധിപത്യപരമായ’’) സമാധാനത്തെക്കുറിച്ചു വച്ചുപുലർത്തുന്ന അവ്യക്തമായ പ്രതീക്ഷകൾ, ‘‘അധോവർഗ്ഗങ്ങൾ’’ക്കിടയിൽ അസംതൃപ്തിയുടെ തുടക്കം—ഇതെല്ലാം വസ്തുതകളാണു്. യുദ്ധം കൂടുതൽ നീണ്ടുപോകുന്നോറും, കൂടുതൽ രൂക്ഷമാകുന്നോറും, ഗവണ്മെന്റുകൾതന്നെ ബഹുജനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനത്തെ

കൂടുതൽ സുശക്തമായി വളർത്തുന്നതാണ്, വളർത്താതെ തരമില്ല. അസാമാന്യമായ പ്രയത്നത്തിനും ആത്മത്യാഗത്തിനും അവ അവരെ ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നു. ചരിത്രത്തിലെ ഏതൊരു പ്രതിസന്ധിയുടേയും ഏതൊരു വമ്പിച്ച അത്യാഹിതത്തിന്റേയും മനുഷ്യജീവിതത്തിൽ പൊടുന്നനെയുണ്ടാകുന്ന ഏതൊരു ഇളകിമറിച്ചിലിന്റേയും അനുഭവത്തെപ്പോലെതന്നെ യുദ്ധത്തിന്റെ അനുഭവവും ചിലരെ സ്കംഭിപ്പിക്കുകയും തകർക്കുകയും ചെയ്യുന്നു, എന്നാൽ മറുചിലരെ ഉൽബുദ്ധരും ദ്രഘചിത്തരുമാക്കുന്നു. ആകെക്കൂടി, ലോകത്തിന്റെ മുഴുവൻ ചരിത്രത്തിൽ അങ്ങിങ്ങായി ഏതെങ്കിലും ഭരണകൂടത്തിന്റെ അധോഗതിയും പതനവും ഒഴിച്ചുനിർത്തിയാൽ, രണ്ടാമത്തെ കൂട്ടരുടെ എണ്ണവും ശക്തിയും ആദ്യത്തെ കൂട്ടരുടേതിനേക്കാൾ കൂടുതലാണെന്നാണു തെളിഞ്ഞിട്ടുള്ളതു്.

ഈ കെടുതികളും വൈരുദ്ധ്യങ്ങളുടെ കൊടുമ്പിരിയ്ക്കൊള്ളലുമെല്ലാം 'ഉടനടി' അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിനു പകരം സമാധാനസ്ഥാപനം ജനങ്ങളിൽ ഏറ്റവും പിന്നണിയിൽ കിടക്കുന്നവർക്ക് പല കാര്യത്തിലും ആ കെടുതികൾ കൂടുതൽ തീക്ഷ്ണമായും പ്രത്യക്ഷമായും അനുഭവപ്പെടാൻ ഇടയാക്കുകയേയുള്ളൂ.

ഒറ്റ വാക്കിൽ പറഞ്ഞാൽ, യൂറോപ്പിലെ ഭൂരിപക്ഷം മുന്നണിരാജ്യങ്ങളിലും വൻശക്തിരാജ്യങ്ങളിലും ഒരു വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതി നിലവിലുണ്ട്. ഇക്കാര്യത്തിൽ ബാസെൽപ്രകടനപത്രികയുടെ പ്രവചനം പൂർണ്ണമായും സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കൂനോവ്-ഐഹാനോവ്-കൗട്സ്കി പ്രഭൃതികളെപ്പോലെ ഈ പരമാർത്ഥത്തെ പ്രത്യക്ഷമായോ പരോക്ഷമായോ നിഷേധിക്കുകയെന്നു വെച്ചാൽ, അല്ലെങ്കിൽ അവഗണിക്കുകയെന്നു വെച്ചാൽ, വലിയൊരു കളവു പറയുകയെന്നാണർത്ഥം. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തെ വഞ്ചിക്കുകയും ബുർഷ്വാസിയെ സേവിക്കുകയും ചെയ്യുകയെന്നാണർത്ഥം. യൂറോപ്പിൽ ഒരു വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതിയുടെ ലക്ഷണങ്ങൾ നിലവിലുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കാൻ വിപ്ലവത്തെ ഭയപ്പെടുന്നവർ—പെറ്റിബുർഷ്വാ ക്രിസ്ത്യൻ പാതിരിമാരും സൈനിക ജനറൽസ്റ്റാഫുകളും ലക്ഷപ്രഭൃക്കളുടെ പത്രങ്ങളും—നിർബ്ബന്ധിതരായിരിക്കുന്നുവെന്നു തെളിയിക്കുന്ന വസ്തുതകൾ 'സൊത്സിയാൽ ദെമൊക്രാറ്റി11'ൽ (ലക്കം 34, 40, 41) ഞങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുകയുണ്ടായി.

ഈ പരിതസ്ഥിതി നീണ്ടുനിൽക്കുമോ? അതു് എത്രകണ്ടു കൂടുതൽ മുർച്ഛിക്കും? അതു് വിപ്ലവത്തിലേക്കു നയിക്കുമോ? ഞങ്ങൾക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. ആർക്കുമറിയാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. വിപ്ലവമനോഭാവത്തിന്റെ വളർച്ചയുടേയും മുന്നണിവർഗ്ഗമായ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗം

വിദ്യവപ്രവർത്തനത്തിലേക്കു കടക്കുന്നതിനേറയും ഇടയിൽ നേടുന്ന അനുഭവം മാത്രമേ ഇതിനു മറുപടി നൽകൂ. ഇക്കാര്യത്തിൽ ‘‘വ്യാമോഹങ്ങളെ’’ക്കുറിച്ചോ അവ വിഹലമായതിനെക്കുറിച്ചോ സംസാരിക്കുന്നതിലർത്ഥമില്ല. കാരണം, ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധവും (അടുത്തതല്ല) ഇന്നത്തെ വിദ്യവപരിതസ്ഥിതിയും (നാളത്തെയല്ല) വിദ്യവമുണ്ടാക്കുമെന്ന് ഒരു സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരനും ഒരിക്കലും ഉറപ്പുനൽകിയിട്ടില്ല. നാം ചർച്ചചെയ്യുന്നത് എല്ലാ സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടേയും അവിതർക്കിതമായ മൗലികകടമയെക്കുറിച്ചാണ്. വിദ്യവപരിതസ്ഥിതി നിലവിലുണ്ടെന്ന കാര്യം ബഹുജനങ്ങൾക്കു വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കുക, അതിന്റെ ആഴവും പരപ്പും വിശദീകരിച്ചുകൊടുക്കുക, തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ വിദ്യവബോധവും വിദ്യവദ്രവ്യാപനീശ്ചയതയും തട്ടിയുണർത്തുക, വിദ്യവപ്രവർത്തനത്തിലേക്കു കടക്കാൻ അതിനെ സഹായിക്കുക, അതിനുവേണ്ടി വിദ്യവപരിതസ്ഥിതിയ്ക്ക് അനുയോജ്യമായ തരത്തിലുള്ള സംഘടനകൾ രൂപീകരിക്കുക—ഇതാണ് ആ കടമ.

ഇതാണ് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടികളുടെ കടമയെന്നതിനെപ്പറ്റി സംശയിക്കാൻ ജനസ്വാധീനവും ഉത്തരവാദിത്വവുമുള്ള ഒരൊറ്റ സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരനും ഒരിക്കലും ധൈര്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ‘‘വ്യാമോഹങ്ങൾ’’ തെല്ലും പ്രചരിപ്പിക്കുകയോ വച്ചുപുലർത്തുകയോ ചെയ്യാതെ ബാസെൽ പ്രകടനപത്രിക എടുത്തുപറഞ്ഞതു് സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ ഈ കടമയെക്കുറിച്ചാണ്—ജനങ്ങളെ തട്ടിയുണർത്തുകയും ഉത്തേജിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക (ഐഹാനൊവിനേയും ആക്സൽറൊഡിനേയും കൗട്സ്കിയേയും പോലെ അവരെ ഷോവിനിസംകൊണ്ടു മയക്കുകയല്ല), മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പതനം എത്രയും ആസന്നമാക്കാൻവേണ്ടി പ്രതിസന്ധിയെ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുക, കമ്മ്യൂണിനേറയും 1905 ഒക്ടോബർ-ഡിസംബറിനേറയും മാതൃകകളെ മാർഗ്ഗദർശകമായെടുക്കുക. ഈ കടമ നിറവേറുന്നതിൽ ഇപ്പോഴത്തെ പാർട്ടികൾ വീഴ്ചവരുത്തിയെന്നതിന്റെ അർത്ഥം അവ വഞ്ചന കാട്ടിയെന്നാണ്, രാഷ്ട്രീയമായി മൃതിയടഞ്ഞുവെന്നാണ്, സ്വന്തം പക്ഷം കൈവെടിഞ്ഞു് ബൂർഷ്വാസിയുടെ ഭാഗത്തേക്കു് കാലുമാറിയെന്നാണ്.

III

എന്നാൽ, രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ ഏറ്റവും പ്രമുഖരായ പ്രതിനിധികളും നേതാക്കളും സോഷ്യലിസത്തെ വഞ്ചിക്കാൻ ഇടയായതു് എന്തുകൊണ്ടാണ്? ഈ വഞ്ചനയ്ക്ക് ഒരു ‘‘സൈദ്ധാന്തിക’’

സാധുക്കരണം നൽകാൻ നടത്തിവരുന്ന ശ്രമങ്ങളെ പരിശോധിച്ച ശേഷം ഞങ്ങൾ ഈ പ്രശ്നം വിശദമായി ചർച്ചചെയ്യുന്നതാണ്. സോഷ്യൽഷോപിനിസത്തിന്റെ പ്രധാനസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്ക് സ്വഭാവനിർവ്വചനം നൽകാൻ ഞങ്ങൾ ശ്രമിക്കാം. മറ്റുള്ളവരേക്കാൾ വളരെക്കൂടുതൽ സൈദ്ധാന്തികഗഹനത നടിക്കുന്ന ഷെഹാബനോവിനേയും (ആംഗ്ലോ-ബ്രിട്ടീഷ് ഷോപിനിസ്റ്റുകളുടേയും ഹൈൻഡ് മന്റേറയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുതിയ അനുയായികളുടേയും വാദങ്ങളെ ആവർത്തിക്കുകയാണ് അദ്ദേഹം മുഖ്യമായും ചെയ്യുന്നത്) കൗട്സ്കിയേയും (കൂടുതൽ "ലോലമായ" വാദങ്ങളാണ് അദ്ദേഹം ഉന്നയിക്കുന്നത്) അവയുടെ പ്രതിനിധികളായി കരുതാവുന്നതാണ്.

അവയിൽ ഒരുപക്ഷെ ഏറ്റവും പ്രാകൃതമായിട്ടുള്ളത് "ആരുടേതാണ്?" എന്ന സിദ്ധാന്തമാണ്: ഞങ്ങളെ ആക്രമിച്ചു, ഞങ്ങൾ ചെറുത്തുനിൽക്കുന്നു. യൂറോപ്പിൽ സമാധാനം ലംഘിച്ചവരുടെ നേരെ തിരിച്ചടിക്കണമെന്നത് തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ താല്പര്യം വച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ആവശ്യമാണ്. എല്ലാ ഗവണ്മെന്റുകളും നടത്തുന്ന പ്രഖ്യാപനങ്ങളുടേയും ലോകത്തൊട്ടാകെയുള്ള ബുർഷ്വാ ഓടപ്പത്രങ്ങൾ കൂട്ടുന്ന മുറവിളികളുടേയും മറ്റൊരു രൂപംമാത്രമാണിത്. പഴകിത്തേഞ്ഞ ഈ പടുഭാഷണത്തെപ്പോലും "വൈരുദ്ധ്യവാദം" എന്ന് കേൾക്കുന്നവർക്ക് തന്റെ ജെസുയിട്ട് മട്ടിലുള്ള അനിവാര്യമായ പരാമർശനത്തിലൂടെ ഷെഹാബനോവ് മോടിപിടിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ഒരു മുർത്തമായ പരിതസ്ഥിതിയെ വിലയിരുത്താൻ കഴിയണമെങ്കിൽ ആദ്യംതന്നെ അതു തുടങ്ങിയതാരെന്നു കണ്ടുപിടിച്ചു അവരെ ശിക്ഷിക്കണമെന്നാണ് അദ്ദേഹം പറയുന്നത്. ശേഷമുള്ള എല്ലാ പ്രശ്നങ്ങളും മറ്റൊരു പരിതസ്ഥിതി ഉളവാകുന്നതുവരെ അവിടെ നിൽക്കട്ടെ. (1914-ൽ പാരീസിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച "യുദ്ധം" എന്ന ഷെഹാബനോവിന്റെ ലഘുലേഖയും "ഗോലോസി" 12ന്റെ 86, 87 ലക്കങ്ങളിൽ അതിലെ വാദമുഖങ്ങൾ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ട് ആക്സെൽറോഡ് എഴുതിയ ലേഖനങ്ങളും നോക്കുക.) വൈരുദ്ധ്യവാദത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു കർക്കരത്തെ അവരോധിക്കുകയെന്ന ശ്രേഷ്ഠമായ പണിയിൽ ഷെഹാബനോവ് പുതിയൊരു റിക്കാർഡു സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുകയാണ്. കർക്കരക്കാരൻ പല "വാദമുഖങ്ങൾ" ഉള്ളതിൽ ഒന്നിൽ കയറിപ്പിടിക്കുന്നു. ലോകത്തിലെ എന്തു കാര്യവും സ്ഥാപിക്കാൻ പററിയ "വാദമുഖങ്ങൾ" കണ്ടെത്താൻ കഴിയുമെന്ന് പണ്ടു ഹെഗൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു തികച്ചും ഉചിതമായിട്ടുണ്ട്. ഒരു നിർദ്ദിഷ്ടസാമൂഹ്യപ്രതിഭാസത്തെ അതിന്റെ വികാസത്തിനിടയിൽ നാനാമുഖമായ പരിശോധനയ്ക്കു വിധേയമാക്കുക, ബാഹ്യവും പുറമേയ്ക്കു തോന്നുന്നതുമായതിനെ മൗലികമായ

ചാലകശക്തികളിലേക്കും ഉല്പാദനശക്തികളുടെ വളർച്ചയിലേക്കും വർഗ്ഗസമരത്തിലേക്കും ചുരുക്കിക്കൊണ്ടുവരിക—ഇതാണ് വൈരുദ്ധ്യവാദം ആവശ്യപ്പെടുന്നത്. ഷെഹാബോവ് ജർമ്മൻ സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റുകാരുടെ പത്രങ്ങളിൽനിന്നും ഒരു ഉദ്ധാരണം നുള്ളി യെടുത്തിട്ടുണ്ട്: ആസ്ട്രിയയും ജർമ്മനിയുമാണ് തുടങ്ങിയതെന്നും യുദ്ധത്തിനു മുമ്പ് ജർമ്മൻകാർതന്നെ സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ടത്രെ—പോരേ? ഗലീഷ്യയും ആർമീനിയയും മറ്റും പിടിച്ചടക്കാനുള്ള സാറിസ്റ്റ് പദ്ധതികളെ റഷ്യൻ സോഷ്യലിസ്റ്റുകാർ ആവർത്തിച്ച് തുറന്നുകാട്ടി യിട്ടുണ്ടെന്ന കാര്യത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം മിണ്ടുന്നില്ല. കഴിഞ്ഞ മൂന്നു ദശാബ്ദങ്ങളിലെയെങ്കിലും സാമ്പത്തികവും നയതന്ത്രപരമായ ചരിത്രം പഠിക്കാനുള്ള നേരിയൊരു ശ്രമംപോലും അദ്ദേഹം നടത്തുന്നില്ല. കോളനികൾ വെട്ടിപ്പിടിക്കുക, അന്യനാടുകൾ കൊള്ളയടിക്കുക, കൂടുതൽ ജയിച്ചുനിൽക്കുന്ന എതിരാളികളെ തുരത്തുകയും നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക—ഇതായിരുന്നു ഇപ്പോൾ യുദ്ധത്തിലേർപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ശക്തികളിൽ രണ്ടുകൂട്ടരുടേയും നയത്തിന്റെ അസ്തിവാദമെന്ന് ആ ചരിത്രം സംശയാതീതമാംവണ്ണം തെളിയിക്കുന്നു.*

* ബ്രിട്ടീഷ് ശാന്തിവാദിയും സോഷ്യലിസ്റ്റായി ചമയുന്നതിനോട് വിരോധമില്ലാത്തയാളുമായ ബ്രെയ്യിൽസ്ഫോർഡ് എഴുതിയ ‘ഉരുക്കിന്റേയും സ്വർണ്ണത്തിന്റേയും യുദ്ധം’ എന്ന പുസ്തകം (ലണ്ടൻ, 1914—1914 മാർച്ചിലാണ് ഇത് പുറത്തുവന്നത്) അത്യന്തം വിജ്ഞാനപ്രദമാണ്. ദേശീയപ്രശ്നങ്ങൾ ഇപ്പോൾ പിൻപന്തിയിലായിരിക്കുന്നുവെന്നും, അവ പരിഹരിക്കപ്പെടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവെന്നും (പേജ് 35), ഇന്നത്തെ പ്രശ്നം അതല്ലെന്നും, ബാഗ്ദാദ് റെയിൽവേയും അതിനുള്ള റെയിലുകൾക്കുള്ള കോൺട്രാക്ടുകളും മൊറോക്കൻ ഖനികളും മറ്റുമാണ് ‘ആധുനികനയതന്ത്രത്തിനു സവിശേഷമായ പ്രശ്നങ്ങൾ’ എന്നും (പേജ് 36) ഗ്രന്ഥകാരൻ വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കുന്നുണ്ട്. കൊളോണിയൽ സ്വാധീനമേഖലകൾ പങ്കിടുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ചും പാരിസ് സ്റ്റോക്ക് എക്സ്ചേഞ്ചിൽ ജർമ്മൻ സെക്യൂരിറ്റികളുടെ വിലനിരക്കിനെ സംബന്ധിച്ചുമുള്ള കരാറിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജർമ്മനിയുമായി ധാരണയിലെത്താനുള്ള കൈയോലയുടെ ശ്രമങ്ങൾക്കെതിരായി (1911-ലും 1913-ലും) ഫ്രഞ്ച് ദേശസ്നേഹികളും ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യവാദികളും പൊരുതിയെന്ന വസ്തുതയെ ‘യൂറോപ്യൻ നയതന്ത്രത്തിന്റെ സമീപകാലചരിത്രത്തിലെ അങ്ങേയറ്റം വിജ്ഞാനപ്രദമായ സംഭവങ്ങളിൽ’ലൊന്നായി ഗ്രന്ഥകാരൻ കരുതുന്നത് ശരിയാണ്. ബ്രിട്ടനിലേയും ഫ്രാൻസിലേയും ബുർഷ്വാസി അത്തരമൊരു കരാറിനെ തുരങ്കംവെച്ചു (പേജ് 38-40). ശക്തികുറഞ്ഞ രാജ്യങ്ങളിലേക്കു മൂലധനം കയറ്റി അയക്കുകയെന്നതാണ് സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം (പേജ് 74). ബ്രി

യുദ്ധങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, വൈരുദ്ധ്യവാദത്തിന്റെ മൗലികമായ തീസിസ്സ്—സൂർഷ്യാസിന്ധെ പ്രീണിപ്പിക്കാൻവേണ്ടി ഒപ്പഹാനോവ് നിർലജ്ജം വളച്ചൊടിച്ച് തീസിസ്സ്—ഇതാണ്:

ട്ടനിൽ അത്തരം മൂലധനത്തിൽനിന്നുള്ള ലാഭം 1899-ൽ 9 കോടി പവനം 10 കോടി പവനമിടയ്ക്കും (ജിഫെൻ), 1909-ൽ 14 കോടി പവനം (പെയിഷ്) ആയിരുന്നു. ഈയിടെ ചെമ്പ് ഒരു പ്രസംഗത്തിൽ ലോയ്ഡ് ജോർജ്ജ് അത് 20 കോടി പവനമായി—അതായത് ഏതാണ്ട് 200 കോടി റൂബിളായി—കണക്കാക്കിയെന്ന് ഞങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർത്തുകൊള്ളട്ടെ. നീചമായ സൂത്രങ്ങൾ, ഉന്നതപദവികാരായ തുർക്കികളെ കോഴ കൊടുത്തു പാട്ടിലാക്കൽ, ബ്രിട്ടീഷ് പ്രഭുവർഗ്ഗത്തിന്റെ യുവസന്താനങ്ങൾക്ക് ഇന്ത്യയിലും ഈജിപ്തിലും കശാലായ ജോലികൾ—ഇതെല്ലാമാണ് പ്രധാനസവിശേഷതകൾ (പേജ് 85-87). ഒരു നിസ്സാരനൃനപക്ഷത്തിനു മാത്രമേ പടക്കോപ്പുകളിൽനിന്നും യുദ്ധങ്ങളിൽനിന്നും നേട്ടമുണ്ടാകുന്നുള്ളുവെന്ന് അദ്ദേഹം പറയുന്നു. എന്നാൽ ആ നൃനപക്ഷത്തിന് “ഉന്നതസമുദായ”ത്തിന്റേയും പണപ്രഭുക്കന്മാരുടേയും പിൻബലമുണ്ട്. സമാധാനകാംക്ഷികളുടെ പിന്നിലുള്ളതോ, യോജിപ്പില്ലാത്ത ജനങ്ങളും (പേജ് 93). ഇന്ന് സമാധാനത്തെക്കുറിച്ചും നിരായുധീകരണത്തെക്കുറിച്ചും സംസാരിക്കുന്ന ഒരു ശാന്തിവാദി യുദ്ധകോൺട്രാക്ടറന്മാരെ പൂർണ്ണമായി ആശ്രയിച്ചുനിൽക്കുന്ന ഒരു പാർട്ടിയിലെ അംഗമാണെന്നു നാളെ തെളിയുന്നു (പേജ് 161). ത്രിരാഷ്ട്രസന്ധിക്കാർ ജയിച്ചാൽ അവർ മൊറോക്കൊ പിടിച്ചെടുക്കുകയും പേർഷ്യയെ പങ്കുവയ്ക്കുകയും ചെയ്യും. ത്രിരാഷ്ട്രസഖ്യക്കാർ¹³ ജയിച്ചാൽ അവർ ത്രിപോളി പിടിച്ചെടുക്കുകയും ബോസ്നിയയുടെ മേലുള്ള പിടിച്ചെടുക്കുകയും തുർക്കിയെ കീഴ്പ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും (പേജ് 167). 1906 മാർച്ചിൽ ലണ്ടനും പാരീസും റഷ്യയ്ക്ക് ശതകോടിക്കണക്കിനു പണം നൽകുകയും സ്വാതന്ത്ര്യപ്രസ്ഥാനത്തെ അടിച്ചമർത്താൻ സാറിസത്തെ സഹായിക്കുകയും ചെയ്തു (പേജ് 225-28). ഇന്ന് പേർഷ്യയുടെ കഴുത്തു ഞെരിക്കാൻ ബ്രിട്ടൻ റഷ്യയെ സഹായിക്കുന്നു (പേജ് 229). റഷ്യയാണ് ബാൾക്കൻ യുദ്ധം കത്തിപ്പൊക്കിയത് (പേജ് 230). ഇതൊന്നുംതന്നെ പുതിയ കാര്യങ്ങളല്ല, ആണോ? ഇതെല്ലാം സർവ്വവിഭിതമാണ്. ലോകമാസകലമുള്ള സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റിക് പത്രങ്ങളിൽ ആയിരംതവണ ആവർത്തിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. യുദ്ധത്തിനു തൊട്ടുമുമ്പ് ഒരു ബ്രിട്ടീഷ് സൂർഷ്യാ ഇതെല്ലാം ആവുന്നത്ര വ്യക്തമായി കാണുന്നു. ജർമ്മനിയുടെ കുറഞ്ഞസ്സംബന്ധിച്ച ഒപ്പഹാനോവിന്റേയും പൊത്രോസൊവിന്റേയും വാദങ്ങളും, മുതലാളിത്തത്തിൻകീഴിൽ നിരായുധീകരണത്തിനും ശാശ്വതസമാധാനത്തിനുമുള്ള ‘സാധ്യതകളെ’ സ്സംബന്ധിച്ച കൗടംസ്സിയുടെ വാദവും, ലളിതമായ, സർവ്വവിഭിതമായ, ഈ വസ്തുതകളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ എത്ര ലജ്ജാവഹമായ അസംബന്ധമാണ്! എത്ര അവർണ്ണനീയമായ കാപട്യമാണ്! എത്ര മധുരമായ പച്ചക്കള്ളങ്ങളാണ്!

“മറു” (അതായത്, ഹിംസാത്മകമായ) മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെയുള്ള രാഷ്ട്രതന്ത്രത്തിന്റെ തുടർച്ച മാത്രമാണ് യുദ്ധം. ഏറ്റവും മഹാനായ യുദ്ധചരിത്രകാരന്മാരിലൊരാളും ഹെഗലിന്റെ ആശയസാധിനമുണ്ടായിരുന്നയാളുമായ ക്ലൗസെവിത്സിന്റെ* നിർവ്വചനമാണിത്. മാർക്സിന്റെയും എംഗൽസിന്റെയും നിലപാട് എപ്പോഴും അതായിരുന്നു. അവർ ഏതു യുദ്ധത്തെയും കരുതിയത് ബന്ധപ്പെട്ട ശക്തികളുടേയും ആ രാജ്യങ്ങളിലെ വിവിധവർഗ്ഗങ്ങളുടേയും അതാതു കാലത്തെ രാഷ്ട്രീയനയത്തിന്റെ തുടർച്ചയായിട്ടാണ്.

ഔഹാനൊവിന്റെ പരക്കൻ ഷോവിനിസം കറേളുടി സൂക്ഷ്മവും മധുരംപുരട്ടിയതും അനുരഞ്ജനപരവുമായ കൗട്സ്കിയുടെ ഷോവിനിസത്തിന്റെ അതേ സൈദ്ധാന്തികനിലപാടിൽത്തന്നെയാണ് അധിഷ്ഠിതമായിട്ടുള്ളത്. എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലേയും സോഷ്യലിസ്റ്റുകാർ “സ്വന്തം” മുതലാളിമാരുടെ ഭാഗത്തേക്ക് കാലുമാറുന്നതിനെ ആശിർവ്വദിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹം പറയുന്ന ന്യായങ്ങൾ ഇതെല്ലാമാണ്:

“സ്വന്തം പിതൃഭൂമിയെ രക്ഷിക്കുകയെന്നത് ഓരോരുത്തരുടേയും അവകാശവും കർത്തവ്യവുമാണ്. എന്റെ രാഷ്ട്രത്തോടു യുദ്ധം ചെയ്യുന്നവയുൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ രാഷ്ട്രങ്ങളിലേയും സോഷ്യലിസ്റ്റുകാർക്ക് ഈ അവകാശമുണ്ടെന്ന് അംഗീകരിക്കുന്നതിലാണ് യഥാർത്ഥ സാർവ്വഭൗമീയത്വം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്....” (1914 ഒക്ടോബർ 2-ാംനമ്പരിലെ “നോയെ സൈറ്റം” അതേ ലേഖകന്റെ മറ്റു കൃതികളും നോക്കുക.)

ഈ നിസ്സുലമായ വാദഗതി സോഷ്യലിസത്തോടുള്ള നിസ്സീമമായ അവഹേളനമായതുകൊണ്ട് ഒരു വശത്തു വിൽഹെൽം രണ്ടാമന്റെയും നിഷ്കാലായ രണ്ടാമന്റെയും ചിത്രങ്ങളോടും മറുവശത്തു ഔഹാനൊവിന്റെയും കൗട്സ്കിയുടേയും ചിത്രങ്ങളോടും കൂടിയ ഒരു മെഡലിക്കുകയാണ് ഇതിനുള്ള ഏറ്റവും നല്ല മറുപടി. “പിതൃഭൂ

* Karl von Clausewitz, “Vom Kriege”, Werke, I. Bd., S.28. Cf. III. Bd., S.139-40; “ഗവണ്മെന്റുകളുടേയും രാഷ്ട്രങ്ങളുടേയും രാഷ്ട്രീയബന്ധങ്ങൾമൂലം മാത്രമാണ് യുദ്ധങ്ങളുണ്ടാവുന്നതെന്ന് എല്ലാവർക്കുമറിയാം. എന്നാൽ യുദ്ധാരംഭത്തോടെ ഈ ബന്ധങ്ങൾ നിലയ്ക്കുകയും അതിന്റേതായ നിയമങ്ങൾ പാലിക്കുന്ന തികച്ചും പുതിയൊരു പരിതസ്ഥിതി ഉടലെടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്ന മട്ടിലാണ് സാധാരണയായി ഇതു മനസ്സിലാക്കപ്പെടുന്നത്. എന്നാൽ യുദ്ധമെന്നത് മറ്റു മാർഗ്ഗങ്ങളുടെ ഇടപെടലോടുകൂടിയ രാഷ്ട്രീയബന്ധങ്ങളുടെ തുടർച്ചയല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ലെന്ന് ഞങ്ങൾ ഉറപ്പിച്ചുപറയുന്നു.”

മിയെ രക്ഷിക്കാൻ ‘എന്ന പേരിൽ ജർമ്മൻ തൊഴിലാളികൾ ഹ്രസ്വം തൊഴിലാളികളുടെ നേർക്കും ഹ്രസ്വം തൊഴിലാളികൾ ജർമ്മൻ തൊഴിലാളികളുടെ നേർക്കും തിരയൊഴിക്കുന്നതിനെ ന്യായീകരിക്കാ ലാണത്രെ യഥാർത്ഥ സാർവ്വദേശീയത്വമെന്നാലർത്ഥം।

യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുമ്പോൾ രാഷ്ട്രങ്ങൾ തമ്മിലും വർഗ്ഗങ്ങൾ തമ്മിലും ചരിത്രപരമായി സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള എല്ലാ രാഷ്ട്രീയബന്ധങ്ങളും നിലച്ചു തികച്ചും പുതിയൊരു പരിതസ്ഥിതി സംജാതമാവുമെന്ന—എൺപതു വർഷത്തോളം മുമ്പു ക്ലൗസെവിത്സിന്റെ പരിഹാസത്തിന് പാത്രമായ—അതേ ആശയംതന്നെയാണ് കൗട്സ്കിയുടെ വാദഗതിയുടേയും സൈദ്ധാന്തികാടിസ്ഥാനമെന്നു അതിനെ കൂടുതലടുത്തു പരിശോധിച്ചാൽ വെളിപ്പെടുന്നതാണ്. ‘വെറും’ ആക്രമണകാരികളും പ്രതിരോധകരും മാത്രം; ‘പിതൃഭൂമിയുടെ ശത്രുക്കളോടുള്ള’ ‘വെറും’ ചെറുത്തുനില്പുമാത്രം। ലോകത്തിലെ ജനസംഖ്യയുടെ പകുതിയിലധികം വരുന്ന അനേകം രാഷ്ട്രങ്ങളുടെമേൽ പ്രബലസാമ്രാജ്യത്വരാഷ്ട്രങ്ങൾ നടത്തുന്ന മർദ്ദനം; കൊള്ളമുതലിന്റെ പങ്കിനു വേണ്ടി ആ രാജ്യങ്ങളിലെ ബൂർഷ്വാസികൾ തമ്മിലുള്ള മത്സരം; തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തെ ഭിന്നിപ്പിക്കാനും അടിച്ചമർത്താനും മുതലാളിമാർക്കുള്ള മോഹം—ഇതെല്ലാംതന്നെ ഔപഹാസനാവിന്ദനവും കൗട്സ്കിയുടേയും ദൃഷ്ടിമണ്ഡലത്തിൽനിന്നു പെട്ടെന്നു അപ്രത്യക്ഷമായിരിക്കുന്നു. ഇതേ ‘രാഷ്ട്രീയനയം’ യുദ്ധത്തിന് മുമ്പു ദശവർഷങ്ങളായി വരാകാട്ടിയതു ഇവർതന്നെയാണ്.

ഇതു സംബന്ധിച്ച വാദഗതിയിൽ സോഷ്യൽഷോവിനിസത്തിന്റെ ഈ രണ്ടു പ്രമുഖന്മാർ ഇറക്കുന്ന ‘തുറുപ്പുചിട്ടാ’ണു മാർക്സിനേയും എംഗൽസിനേയും കുറിച്ചുള്ള സത്യവിരുദ്ധമായ പരാമർശങ്ങൾ. 1813-ലെ പ്രഷ്യയുടെ ദേശീയയുദ്ധത്തേയും 1870-ലെ ജർമ്മനിയുടെ ദേശീയയുദ്ധത്തേയും ഔപഹാസനാവു അനുസ്മരിക്കുന്നു. 1854-55, 1859, 1870-71, എന്നീ വർഷങ്ങളിലെ യുദ്ധങ്ങളിൽ ആരുടെ (അതായതു ഏതു ബൂർഷ്വാസിയുടെ) വിജയമാണു കൂടുതൽ അഭിലഷണീയമെന്ന പ്രശ്നം മാർക്സ് പരിശോധിച്ചെന്നും 1876-77-ലേയും 1897-ലേയും യുദ്ധങ്ങളിലും മാർക്സിസ്റ്റുകാർ അതേപോലെയാണ് പ്രവർത്തിച്ചതെന്നും തികഞ്ഞ പാണ്ഡിത്യഭാവത്തോടെ കൗട്സ്കി വാദിക്കുന്നു. തത്വത്തിൽ സാമ്യമൊന്നുമില്ലാത്ത പരിതസ്ഥിതികളോടുകൂടിയ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളെ എടുത്തുകാട്ടുകയെന്നതു എക്കാലത്തും കർതവ്യമാണെന്നു സ്വഭാവമാണു്. അവർ പരാമർശിക്കുന്ന കഴിഞ്ഞ യുദ്ധങ്ങൾ ബൂർഷ്വാസിയുടെ എത്രയോ വർഷമായി നിലനിൽക്കുന്ന ദേശീയപ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ—വിദേശനുകത്തിനും സ്വ

ച്ചാധിപത്യത്തിനും (തുർക്കിയുടേതായാലും റഷ്യയുടേതായാലും) എതിരായ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ—“രാഷ്ട്രീയനയത്തിന്റെ തുടർച്ച”യായിരുന്നു. ഏതു ബുർഷ്വാസിയുടെ വിജയമാണ് അഭികാമ്യമായിട്ടുള്ളതെന്നതു മാത്രമായിരുന്നു അന്നത്തെ പ്രശ്നം. ഇത്തരം യുദ്ധങ്ങൾക്കുവേണ്ടി മാർക്സിസ്റ്റുകാർക്കു ജനങ്ങളെ മുൻകൂട്ടി തട്ടിയുണർത്താൻ കഴിയും. അവരിൽ ദേശീയവിഭേദം ഉദ്ദീപിപ്പിക്കാൻ കഴിയും. 1848-ലും പിന്നീടു റഷ്യയ്ക്കെതിരായ യുദ്ധത്തിനുവേണ്ടി ആഹ്വാനം ചെയ്തപ്പോഴും മാർക്സ് ചെയ്തതു അതാണ്. 1859-ൽ തങ്ങളുടെ മർദ്ദകരായ നെപ്പോളിയൻ മൂന്നാമനും റഷ്യൻ സാറിസത്തിനുമെതിരായി ജർമ്മൻകാരിൽ ദേശീയവിഭേദം ഉദ്ദീപിപ്പിച്ച എംഗൽസ് ചെയ്തതും അതുതന്നെയാണ്.*

ബുർഷ്വാസി അതിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിൽ അനുവർത്തിക്കുന്ന—ഫ്യൂഡലിസത്തോടും സ്വേച്ഛാധിപത്യത്തോടും സമരം ചെയ്യുകയെന്ന—“രാഷ്ട്രീയനയത്തിന്റെ തുടർച്ച”യെ, വാർദ്ധക്യംബാധിച്ച, അതായതു സാമ്രാജ്യത്വപരമായ, ബുർഷ്വാസിയുടെ—അതായതു ലോകമാസകലം കൊള്ളയടിച്ച ഒരു ബുർഷ്വാസിയുടെ, ഫ്യൂഡൽ ഭൂപ്രദാനന്മാരുമൊന്നിച്ചു തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തെ അടിച്ചമർ

* പ്രതിവിദ്വേഷകാരികളെന്ന പ്രവൃത്തിയിലൂടെ തെളിയിച്ച യൂറോപ്യൻ രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കെതിരായ—അതായതു “സ്വാവുകാർക്കും വിശേഷിച്ചു റഷ്യാക്കാർക്കും”മെതിരായ—വിദ്വേഷയുദ്ധത്തിനുവേണ്ടി 1848-ൽ മാർക്സ് നിലകൊണ്ടുവന്ന വസ്തുതയെ “വിദ്വേഷോവിനിസ”മെങ്കിലും ഷോവിനിസംതന്നെയായി മുദ്രകുത്തുകയാണ് “ഷിസിൻ”¹⁴ എന്ന പത്രത്തിൽ മി. ഗർദേനിൻ ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. മാർക്സിന്റെനേർക്കുള്ള ഈ ശകാരം ഈ “ഇടതുപക്ഷ” സോഷ്യലിസ്റ്റ് റവല്യൂഷണറിയുടെ അവസരവാദത്തെ (അഥവാ—കൃത്യമായിപ്പറഞ്ഞാൽ അതിനു പുറമെ—അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിസ്സാരതയെ) ഒരിക്കൽക്കൂടി വെളിപ്പെടുത്തുക മാത്രമേ ചെയ്യുന്നുള്ളൂ. പ്രതിവിദ്വേഷ രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കെതിരായ വിദ്വേഷയുദ്ധത്തിനുവേണ്ടി മാർക്സിസ്റ്റുകാരായ ഞങ്ങൾ എന്നും നിലകൊണ്ടിട്ടുണ്ടു്, ഇന്നും നിലകൊള്ളുന്നുണ്ടു്. ഉദാഹരണത്തിനു്, 1920-ൽ അമേരിക്കയിലോ യൂറോപ്പിലോ സോഷ്യലിസം വിജയിച്ചെന്നും അതിനുശേഷം ജപ്പാനും ചൈനയും—ആദ്യം നയതന്ത്രപരമായിട്ടാണെങ്കിലും—അവരുടെ ബീസ്മർക്കുമാരെ നമുക്കെതിരെ നീക്കിയെന്നു മിരിക്കട്ടെ. നമ്മൾ തീർച്ചയായും അവർക്കെതിരെ അങ്ങോട്ടു കയറിയടിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു വിദ്വേഷയുദ്ധത്തിനു് അനുകൂലമായിരിക്കും. നിങ്ങൾക്കിതു് വിചിത്രമായിത്തോന്നുന്നുണ്ടോ, മി. ഗർദേനിൻ? പക്ഷെ നിങ്ങൾ റോപ്ഷിന്റെ മാതൃകയിലുള്ള ഒരു വിദ്വേഷകാരിയാണല്ലോ!

ത്താൻ ശ്രമിക്കുന്ന ഒരു പിന്തിരിപ്പൻ ബുർഷ്വാസിയുടെ—“രാഷ്ട്രീയ നയത്തിന്റെ തുടർച്ച”യുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുകയെന്നവചാൽ കടലും കടലാടിയും തമ്മിൽ താരതമ്യപ്പെടുത്തുകയെന്നാണർത്ഥം. റോബെസ്പ്യേർ, ഗാരിബാൾഡി, ഷെല്യാബൊവ് എന്നീ “ബുർഷ്വാസിയുടെ പ്രതിനിധികളെ” മിലെയാൻ, സലാത്ര, ഗുച് കോവ് എന്നീ “ബുർഷ്വാസിയുടെ പ്രതിനിധികളെ”യുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുന്നതുപോലെയാണത്രം. താന്താങ്ങളുടെ ബുർഷ്വാ “പിതൃഭൂമികളുടെ” ചേരിൽ സംസാരിക്കാനുള്ള ചരിത്രപരമായ അവകാശമുണ്ടായിരുന്നവരും ഫ്യൂഡലിസത്തിനെതിരായ സമരത്തിൽ പുതുരാഷ്ട്രങ്ങളിലെ കോടാനുകോടി ജനങ്ങളെ ഒരു പരിഷ്കൃതജീവിതത്തിലേക്കു നയിച്ചവരുമായ മഹാനായ ബുർഷ്വാ വിപ്ലവകാരികളോട് അത്യഗാധമായ ആരേവു തോന്നാതെ മാർക്സിസ്റ്റുകാരനാവാനു സാധ്യമല്ല. ജർമ്മൻ സാമ്രാജ്യവാദികൾ ബൽജിയത്തിന്റെ കഴുത്തു ഞെരിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ, അല്ലെങ്കിൽ ആസ്ട്രിയയേയും തുർക്കിയേയും കൊള്ളയടിക്കാൻവേണ്ടി ബ്രിട്ടൻ, ഫ്രാൻസ്, റഷ്യ, ഇറ്റലി, എന്നീ രാജ്യങ്ങളിലെ സാമ്രാജ്യവാദികൾ തമ്മിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടുള്ള കരാറിന്റെ കാര്യത്തിൽ, “പിതൃഭൂമിസംരക്ഷണ”ത്തെക്കുറിച്ചു സംസാരിക്കുന്ന ഷെഹാനൊവിന്റേയും കൗട്സ്കിയുടേയും കുതർക്കത്തോട് അവജ്ഞ തോന്നാതെയും മാർക്സിസ്റ്റുകാരനാവാനു സാധ്യമല്ല.

സോഷ്യൽഷോപിനിസത്തിന്റെ മറ്റൊരു “മാർക്സിസ്റ്റ്” സിദ്ധാന്തംകൂടിയുണ്ടു്. അതിതാണു്: സോഷ്യലിസത്തിനു് ആധാരമായിട്ടുള്ളതു് മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ദ്രുതഗതിയിലുള്ള വളർച്ചയാണു്. എന്റെ രാജ്യത്തിന്റെ വിജയം അതിൽ മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വളർച്ചയും അങ്ങിനെ സോഷ്യലിസത്തിന്റെ ആഗമനവും ത്വരിതപ്പെടുത്തും. എന്റെ രാജ്യത്തിന്റെ പരാജയം അതിന്റെ സാമ്പത്തികവികസനത്തേയും അങ്ങിനെ സോഷ്യലിസത്തിന്റെ ആഗമനത്തേയും മന്ദീഭവിപ്പിക്കും. നമ്മുടെയിടയിൽ ഷെഹാനൊവും ജർമ്മൻകാർക്കിടയിൽ ലേൻചും മറ്റുമാണു് ഈ സ്കൂൾ സിദ്ധാന്തം വികസിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഈ പ്രാകൃതസിദ്ധാന്തത്തിനെതിരെ—അതിനെ പ്രത്യക്ഷമായി ന്യായീകരിക്കുന്ന ലേൻചിനെതിരായും പരോക്ഷമായി ന്യായീകരിക്കുന്ന കൂനൊവിനെതിരായും—കൗട്സ്കി വാദിക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ കുറേക്കൂടി സൂക്ഷ്മവും ജെസുയിട്ട് മട്ടിലുള്ളതുമായ ഒരു ഷോപിനിസ്റ്റ് സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ എല്ലാ രാജ്യത്തുമുള്ള സോഷ്യൽഷോപിനിസ്റ്റുകാരെ രഞ്ജിപ്പിക്കുകയെന്നതു മാത്രമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം.

ഈ പ്രാകൃതമായ സിദ്ധാന്തത്തെക്കുറിച്ച് ചർച്ചചെയ്തിട്ടാവശ്യമില്ല. സ്ട്രൂവെയുടെ “വിമർശനക്കുറിപ്പുകൾ” പുറത്തുവന്നതു 1894-ലാണ്. വിപ്ലവകരമായ ഉള്ളടക്കം ചോർത്തിക്കളഞ്ഞ “മാർക്സിസ്”ത്തിന്റെ മറുപിടിച്ചുകൊണ്ട് തങ്ങളുടെ വീക്ഷണങ്ങളും ആഗ്രഹങ്ങളും മുന്നോട്ടുവയ്ക്കുകയെന്ന അഭ്യന്തരവിദ്യരായ റഷ്യൻ ബുർഷ്യാകളുടെ ഈ സ്വഭാവം കഴിഞ്ഞ ഇരുപതു വർഷമായി റഷ്യൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർക്ക് സുപരിചിതമായിക്കഴിഞ്ഞു. മാർക്സിസത്തെ “സൗമ്യത”കൊണ്ടു കൊല്ലാൻ, ആഗ്രേഷിച്ച് ഞെക്കിക്കൊല്ലാൻ, “പ്രക്ഷോഭപരവും” “വായാടിത്തപരവും” “ബ്ലാങ്കിസ്റ്റ്-സങ്കല്പവാദപരവും” ആയ വശമൊഴിച്ചുള്ള, മാർക്സിസത്തിന്റെ “യഥാർത്ഥത്തിൽ ശാസ്ത്രീയമായ” “എല്ലാ” വശങ്ങളും ഘടകങ്ങളും സ്വീകരിക്കുന്നുവെന്ന നാട്യത്തിൽ അതിനെ കൊല്ലാൻ, ബുർഷ്യാ സൈദ്ധാന്തികർ കേവലം റഷ്യയിൽ മാത്രമല്ല, സമീപകാല സംഭവങ്ങൾ വ്യക്തമായി തെളിയിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ സാർവ്വദേശീയതലത്തിൽത്തന്നെ നടത്തുന്ന ഒരു സംരംഭമാണ് സ്ട്രൂവിസം. മറ്റു വാക്കുകളിൽ പറഞ്ഞാൽ, പരിഷ്കരണങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള സമരം, വർഗ്ഗസമരം (തൊഴിലാളിവർഗ്ഗസർവ്വാധിപത്യം ഒഴിച്ച്), “സോഷ്യലിസ്റ്റ് ആദർശങ്ങളും” മുതലാളിത്തത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു ഒരു “പുതിയ വ്യവസ്ഥിതി” വരേണ്ടതാണെന്ന കാര്യവും “പൊതുവിൽ” അംഗീകരിക്കൽ, എന്നിവയുൾപ്പെടെ ലിബറൽ ബുർഷ്യാസിക് സ്വീകാര്യമായ സർവ്വതും അവർ മാർക്സിസത്തിൽനിന്നെടുക്കുന്നുണ്ട്. മാർക്സിസത്തിന്റെ ജീവത്തായ ആത്മാവിനെ “മാത്രമേ”, അതിന്റെ വിപ്ലവകരമായ ഉള്ളടക്കത്തെ “മാത്രമേ”, അവർ കൈവെടിയുന്നുള്ളൂ.

തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ വിമോചനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തമാണ് മാർക്സിസം. അതുകൊണ്ടു മാർക്സിസത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു സ്ട്രൂവിസത്തെ അവരോധിക്കുന്ന പ്രക്രിയയെ വർഗ്ഗബോധമുള്ള തൊഴിലാളികൾ അങ്ങേയറ്റം ശ്രദ്ധയോടെ വീക്ഷിക്കണമെന്നു വ്യക്തമാണ്. ഈ പ്രക്രിയയുടെ പ്രേരകശക്തികൾ പലതാണ്, പല തരത്തിലുള്ളതാണ്. പ്രധാനപ്പെട്ട മൂന്നെണ്ണം മാത്രം ഞങ്ങൾ ഇവിടെ കുറിക്കാം: 1) മാർക്സ് പറഞ്ഞതു ശരിയായിരുന്നുവെന്നു തെളിയിക്കുന്ന കൂടുതൽകൂടുതൽ വസ്തുതകളെ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ വളർച്ച പ്രദാനംചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടു അദ്ദേഹത്തോടു കൂടെയായി പൊരുതെങ്ങതു ആവശ്യമായിത്തീരുന്നു. മാർക്സിസത്തിന്റെ തത്വങ്ങളെ പരസ്യമായി എതിർക്കാതെ മാർക്സിസത്തെ സ്വീകരിക്കുന്നുവെന്നു ഭാവികളെയും അതേ സമയം കുതർക്കംവഴി അതിനെ നിർ

വീര്യമാക്കുകയും ബുർഷ്വാസിക്കു് ദോഷംചെയ്യാത്ത ഒരു ‘‘വിശുദ്ധ രൂപ’’മാക്കി അതിനെ മാറുകയും ചെയ്യേണ്ടതു് ആവശ്യമായിത്തീരുന്നു. 2) സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടികൾക്കിടയിൽ അവസരവാദത്തിന്റെ വളർച്ച മാർക്സിസത്തിന്റെ അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു ‘‘അഴിച്ചുകൂട്ടിനെ’’ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും എല്ലാത്തരം അവസരവാദത്തേയും ന്യായീകരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അതിനെ പൊരുത്തപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. 3) മറെറല്ലാ രാഷ്ട്രങ്ങളേയും മർദ്ദിക്കുന്നവയും ചിശേഷാധികാരങ്ങളുള്ളവയുമായ ‘‘വൻ’’രാഷ്ട്രങ്ങൾ ലോകത്തെ പങ്കിട്ടെടുത്തിരിക്കുന്ന ഒരു കാലഘട്ടമാണു് സാമ്രാജ്യത്വയുഗം. ആ വിശേഷാധികാരങ്ങളിൽനിന്നും മർദ്ദനത്തിൽനിന്നും ലഭിക്കുന്ന കൊള്ളമുതലിൽനിന്നുള്ള നക്കാപ്പിച്ചുകൾ പെററിബുർഷ്വാസിയുടേയും പ്രഭുവർഗ്ഗത്തിന്റേയും ചില വിഭാഗങ്ങൾക്കും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥപ്രമാണിവിഭാഗത്തിനും നിസ്സംശയമായും ലഭിക്കുന്നുണ്ടു്. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റേയും അദ്ധ്വാനിക്കുന്ന ബഹുജനങ്ങളുടേയും വെറുമൊരു നിസ്സാരനൃനപക്ഷം വരുന്ന ഈ വിഭാഗങ്ങൾ ‘‘സു്ദുവിസ’’ത്തിലേക്കു് ആകൃഷ്ടരാകുന്നു. കാരണം, എല്ലാ രാഷ്ട്രങ്ങളിലും പെട്ട മർദ്ദിതബഹുജനങ്ങൾക്കെതിരെ ‘‘സ്വന്തം’’ ദേശീയബുർഷ്വാസിയുമായി കൂട്ടുചേരുന്നതിനുള്ള ന്യായീകരണം അവർക്കു് അതിൽനിന്നു ലഭിക്കുന്നു. പിന്നീടു്, ഇൻറർനാഷനലിന്റെ തകർച്ചയ്ക്കുള്ള കാരണങ്ങൾ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ നമുക്കു് ഇതേപ്പറ്റി കൂടുതൽ ചർച്ചചെയ്യാൻ അവസരം കിട്ടും.

IV

ഏറ്റവും സൂക്ഷ്മവും ശാസ്ത്രീയതയുടേയും സാമ്യദേശീയത്വത്തിന്റേയും പുറംപൂച്ചു് സമർത്ഥമായി വരുത്തിയിട്ടുള്ളതുമായ സോഷ്യൽഷോവിനിസ്തു് സിദ്ധാന്തം കൗട്സ്കി ഉന്നയിച്ചിട്ടുള്ള ‘‘അതിസാമ്രാജ്യത്വ’’സിദ്ധാന്തമാണു്. ആ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ഏറ്റവും വ്യക്തമായ, ഏറ്റവും കൃത്യമായ, ഏറ്റവും പുതുതായ, വിശദീകരണം അതിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവിന്റെ വാക്കുകളിൽത്തന്നെ താഴെക്കൊടുക്കുന്നു:

‘‘ബ്രിട്ടനിൽ സ്വദേശവ്യവസായസംരക്ഷണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ശക്തി കുറഞ്ഞതു്; അമേരിക്കയിൽ ചുങ്കങ്ങൾ കുറച്ചതു്; നിരായുധീകരണപ്രവണത; യുദ്ധത്തിനു തൊട്ടുമുമ്പുള്ള വഷങ്ങളിൽ ഫ്രാൻസിൽനിന്നും ജർമ്മനിയിൽനിന്നുമുള്ള മൂലധനത്തിന്റെ കയറ്റുമതിക്കു സംഭവിച്ച ദ്രുതക്ഷയം; അവസാനമായി, ഫിനാൻസു് മൂലധനത്തി

ന്റെ വിവിധ കൂട്ടുകെട്ടുകൾ തമ്മിലുള്ള വർദ്ധമാനമായ സാർവ്വദേശീയ കെട്ടുപിണയൽ—ഇതെല്ലാം ഒരു കാര്യം ചിന്തിക്കാൻ എന്നെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു. ദേശീയഫിനാൻസ് മൂലധനങ്ങളുടെ പരസ്പരമത്സരങ്ങൾക്കു പകരം സാർവ്വദേശീയമായി ഏകോപിച്ച ഫിനാൻസ് മൂലധനത്തിന്റെ സംയുക്തമായ ലോകചൂഷണത്തെ ഏർപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള പുതിയൊരു അതിസാമ്രാജ്യത്വനയം ഇന്നത്തെ സാമ്രാജ്യത്വനയത്തിന്റെ സ്ഥാനമെടുത്തുകൂടെ? മുതലാളിത്തത്തിന്റെ അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു പുതിയ ഘട്ടം എന്തായാലും ചിന്തനീയമാണ്. അതു സാധ്യമാണോ? ഈ ചോദ്യത്തിനു മറുപടി നൽകാൻ നമ്മുടെ പക്കൽ ഇനിയും വേണ്ടത്ര ആധാരവസ്തുതകളില്ല....” (“നോയെ സൈറസ്”, ലക്കം 5, ഏപ്രിൽ 30, 1915, പേജ് 144).

“...ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധത്തിന്റെ ഗതിയും അനന്തരഫലവും ഇക്കാര്യത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നിർണ്ണായകമായി ഭവിക്കും. ഫിനാൻസ് മുതലാളിമാർക്കിടയിലും ദേശീയവിഭേദം പരമാവധി ഉദ്ദീപിപ്പിച്ചും ആയുധപ്പന്തയും മുർച്ഛിപ്പിച്ചും ഒരു രണ്ടാം ആഗോളയുദ്ധം അനിവാര്യമാക്കിത്തീർത്തും അതു് അതിസാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ ദുർബ്ബലനാമ്പുകളെ നിശ്ശേഷം തെരിച്ചുകളഞ്ഞെന്നു വരാം. അതാണു സംഭവിക്കുന്നതെങ്കിൽ ‘അധികാരത്തിലേക്കുള്ള വഴി’ എന്ന ലഘുലേഖയിൽ ഞാൻ മുൻകൂട്ടി കണ്ടതും നിർവ്വചിച്ചതുമായ കാര്യം യോനകമായ തോതിൽ സഫലീകൃതമാകുന്നതാണ്. വർഗ്ഗവൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ കൂടുതൽകൂടുതൽ മുർച്ഛിക്കും. അതോടൊപ്പം മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ധർമ്മികാധഃപതനവും (അക്ഷരാർത്ഥത്തിൽ, ‘പൊളിച്ചിൽ, Abwirtschaftung’, പാപ്പരത്തം) സംഭവിക്കും.... (“തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റേയും ഫിനാൻസ് മൂലധനത്തിന്റേയുമിടയിലുള്ള ഇടനിലവിഭാഗങ്ങൾക്കു്,” അതായതു്, ‘ബുദ്ധിജീവികൾക്കും ഇടത്തരക്കാർക്കും ചെറുകിടമുതലാളിമാർക്കുപോലും.’ മുതലാളിത്തത്തോടു തോന്നുന്ന ‘വെറുപ്പു്’ എന്നു മാത്രമേ ഈ വമ്പൻവാക്കുകൊണ്ടു് കൗടന്ധ്വി ഉദ്ദേശിക്കുന്നുള്ളവെന്നു ശ്രദ്ധിക്കണം.) എന്നാൽ യുദ്ധം വിപരീതഫലം ഉളവാക്കിയെന്നും വരാം. അതു് അതിസാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ ദുർബ്ബലനാമ്പുകളെ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിലേക്കു വഴി തെളിച്ചേക്കാം.... അതിന്റെ പാഠങ്ങൾ, (ഇതു ശ്രദ്ധിക്കുക!) സമാധാനസാഹചര്യങ്ങളിൽ നമുക്കു് ദീർഘകാലം കാത്തിരിക്കേണ്ടിവരുന്ന സംഭവവികാസങ്ങളെ കൂടുതൽ വേഗം ഉളവാക്കിയെന്നു വരാം. കാര്യങ്ങൾ അതിലേക്കാണ് നീങ്ങുന്നതെങ്കിൽ, രാഷ്ട്രങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള യോജിപ്പിലേക്കും നിരായുധീകരണത്തിലേക്കും ശാശ്വതസമാധാനത്തിലേക്കുമാണു നീങ്ങുന്നതെങ്കിൽ, യുദ്ധത്തിനു മുമ്പു മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വർദ്ധമാനമായ ധർമ്മികാധഃപതനത്തിനിടയാക്കിയ കാരണങ്ങളിൽ ഏറ്റവും ദുഷിച്ചവ അപ്രത്യക്ഷമായെന്നു വന്നേക്കാം..” പുതിയ ഘട്ടം തീർച്ചയായും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിനു് “ഒരുപക്ഷേ മുമ്പത്തേക്കാൾ കഷ്ടമായ” “പുതിയ ദുരിതങ്ങൾ” വരുത്തിവെക്കുമെങ്കിൽകൂടി “അതിസാമ്രാജ്യത്വ”ത്തിനു് “കുറേക്കാലത്തേക്കു്” “മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ചട്ടക്കൂട്ടിനുള്ളിൽ പുതിയ ആശങ്കകളുടേതും പ്രതീക്ഷകളുടേതുമായ ഒരു യുഗം സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയും.” (പേജ് 145).

ഈ 'സിലാന്ത'ത്തിൽനിന്നും എങ്ങിനെയാണു് സോഷ്യൽ ഷോപിനിസത്തിനുള്ള ന്യായീകരണം അനുമാനിച്ചെടുക്കാവുന്നതു്?

ഒരു 'സൈദ്ധാന്തികനെ' സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വിചിത്രമായ ഒരു വഴിയിൽ. അതു് ഇങ്ങനെയാണു്:

സാമ്രാജ്യത്വവും അതുളവാക്കുന്ന യുദ്ധങ്ങളും യാദൃച്ഛികമല്ലെന്നും മൂലധനത്തിന്റെ ആധിപത്യത്തിനിടയാക്കിയിട്ടുള്ള മുതലാളിത്തത്തിന്റെ അനിവാര്യസന്തതിയാണെന്നും ജർമ്മനിയിലെ ഇടതുപക്ഷ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർ പറയുന്നു. താരതമ്യേന സമാധാനപരമായ വികാസത്തിന്റെ കാലഘട്ടം അവസാനിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ വിപ്ലവകരമായ ബഹുജനസമരത്തിലേക്കു കടക്കേണ്ടതു് ആവശ്യമാണു്. എന്നാൽ 'വലതുപക്ഷ' സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർ നിസ്സങ്കോചം പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു: സാമ്രാജ്യത്വം 'ആവശ്യമായതുകൊണ്ടു്' നമ്മളും സാമ്രാജ്യവാദികളായിരിക്കണം. കൗടസ്സ്കി ഒരു 'നടുനില'ക്കാരന്റെ പക്ഷം വഹിച്ചുകൊണ്ടു് ഈ രണ്ടു വീക്ഷണങ്ങളേയും പൊരുത്തപ്പെടുത്താൻ ശ്രമിക്കുന്നു:

'ദേശീയസ്റ്റേറ്റും സാമ്രാജ്യത്വസ്റ്റേറ്റും സ്റ്റേറ്റുകളുടെ കൂട്ടുകെട്ടും' (ന്യൂറംബർഗ്, 1915) എന്ന ലഘുലേഖയിൽ അദ്ദേഹം എഴുതുന്നു: 'അങ്ങേയറ്റത്തെ ഇടതുപക്ഷക്കാർ' സോഷ്യലിസത്തെ അനിവാര്യമായ സാമ്രാജ്യത്വത്തിനു് 'എതിരെ പൊക്കിപ്പിടിക്കാൻ' ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതായതു്, 'എല്ലാ രൂപത്തിലുമുള്ള മുതലാളിത്തമേധാവിത്വത്തിനെതിരെ നമ്മൾ അര നൂറ്റാണ്ടായി നടത്തിവരുന്ന സോഷ്യലിസത്തിന്റെ പ്രചരണം മാത്രമല്ല, സോഷ്യലിസം ഉടനടി നടപ്പാക്കാൻകൂടി അവർ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ഇതു വളരെ സമൂലപരിവർത്തനവാദപരമായ ഒന്നാണെന്നു തോന്നിയേക്കാം. പക്ഷെ സോഷ്യലിസം പ്രായോഗികമായി ഉടനടി നടപ്പാക്കുന്നതിൽ വിശ്വസിക്കാത്ത സകലരേയും സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ ചേരിയിലേക്കു തള്ളിവിടാൻ മാത്രമേ അതു് ഉപകരിക്കൂ' (പേജ് 17. അടിവര ഞങ്ങളുടേതു്).

സോഷ്യലിസം ഉടനടി നടപ്പാക്കുന്നതിനെപ്പറ്റി പറയുമ്പോൾ കൗടസ്സ്കി ഒരു സൂത്രം പ്രയോഗിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്. കാരണം, ജർമ്മനിയിൽ, വിശേഷിച്ചു് പട്ടാളസെൻസർഷിപ്പിൻകീഴിൽ, വിപ്ലവസമരത്തെപ്പറ്റി സംസാരിക്കാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന വസ്തുതയിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം മുതലെടുക്കുന്നു. ഉടനടി വിപ്ലവസമരത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രചരണവും അതിനുവേണ്ടിയുള്ള തയ്യാറെടുപ്പും നടത്തണമെന്നാ

ൺ, "ഉടൻടി സോഷ്യലിസം പ്രായോഗികമായി നടപ്പാക്കണം",
മെന്നല്ല, ഇടതുപക്ഷം പാർട്ടിയോടു് ആവശ്യപ്പെടുന്നതെന്ന് കൗ
ട്സ്സ്കിക്ക് ഭംഗിയായിട്ടറിയാം.

സാമ്രാജ്യത്വം ആവശ്യമാണെന്ന വസ്തുതയിൽനിന്നു് വിപ്ലവസ
മരം ആവശ്യമാണെന്ന നിഗമനത്തിൽ ഇടതുപക്ഷം എത്തിച്ചേര
ന്നു. എന്നാൽ "അതിസാമ്രാജ്യത്വസിദ്ധാന്തം" കൗട്സ്സ്കിക്ക് ഉപക
രിക്കുന്നതു് അവസരവാദികളെ ന്യായീകരിക്കാനുള്ള ഒരു മാർഗ്ഗമാ
യിട്ടാണ്; അവർ ബൂർഷ്വാസിയുടെ ഭാഗത്തേക്കു പോയിട്ടില്ലെന്നും
സോഷ്യലിസം ഉടൻടി നടപ്പാക്കാൻ കഴിയുമെന്നു "വിശ്വസിക്കു
ന്നില്ല"ന്നേയുള്ളുവെന്നും നിരായുധീകരണത്തിന്റേതും ശാശ്വതസ
മാധാനത്തിന്റേതുമായ പുതിയൊരു "യുഗം" "ഒരുപക്ഷെ" കര
ഗതമായേക്കുമെന്നു് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നുവെന്നേയുള്ളുവെന്നുമുള്ള പ്രതീതി
ജനിപ്പിക്കത്തക്ക വിധത്തിൽ കാര്യങ്ങൾ വരാച്ചകാട്ടാനുള്ള മാർഗ്ഗമാ
യിട്ടാണ്. ഈ "സിദ്ധാന്ത"ത്തിന്റെ രത്നച്ചുരുക്കം ഇതാണ്, ഇതു
മാത്രമാണ്: അവസരവാദികളും ഔദ്യോഗികസോഷ്യൽഡെമോക്രാ
റ്റിക് പാർട്ടികളും ബൂർഷ്വാസിയോടു് ഒന്നിച്ചുനിൽക്കുന്നതിനേയും
ബാസെൽ പ്രമേയത്തിലെ ഗൗരവപൂർണ്ണമായ പ്രഖ്യാപനങ്ങളുണ്ടാ
യിട്ടും ഇന്നത്തെ പ്രക്ഷുബ്ധകാലഘട്ടത്തിൽ വിപ്ലവകരമായ, അതാ
യതു് തൊഴിലാളിവർഗ്ഗപരമായ, അടവുകളെ അവർ തള്ളി
ക്കളഞ്ഞതിനേയും ന്യായീകരിക്കാൻവേണ്ടി മുതലാളിത്തത്തിന്റെ
പുതിയൊരു സമാധാനപരമായ കാലഘട്ടത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രതീക്ഷ
കളെ ചൂഷണംചെയ്യുകയാണ് കൗട്സ്സ്കി.

അതേസമയം, ഇന്നിന്ന സാഹചര്യങ്ങളിൽനിന്നും സ്ഥിതിഗ
തികളിൽനിന്നും അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു ഘട്ടം ഉടലെടുക്കുമെന്നും
ഉടലെടുക്കാതെ തരമില്ലെന്നും കൗട്സ്സ്കി പറയുന്നില്ല. നേരേ മറിച്ച്
ഈ പുതിയ ഘട്ടം "സാധിതപ്രായമാണോ" അല്ലയോ എന്ന്
തീരുമാനിക്കാൻപോലും തന്നിരിക്കുന്നില്ല. കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നു് അദ്ദേ
ഹം തുറന്നു പറയുന്നു. പുതിയ യുഗത്തിലേക്കുള്ള "പ്രവണതകളാ"
യി കൗട്സ്സ്കി സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളവ എന്തെല്ലാമാണെന്നു നോക്കൂ. സാ
മ്പത്തികവസ്തുതകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ലേഖകൻ "നിരായുധീകരണപ്ര
വണത" ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതു് വിചിത്രമായിരിക്കുന്നു! നിഷ്കളങ്ക
മായ ഫിലിസ്റ്റൈൻ സംസാരത്തിന്റേയും മനോരാജ്യങ്ങളുടേയും മറ
ജ്ജ പിന്നിൽ കൗട്സ്സ്കി. വൈരുദ്ധ്യങ്ങളുടെ മുർച്ച കുറയുന്നുവെന്ന
സിദ്ധാന്തവുമായി ഒരുതരത്തിലും പൊരുത്തപ്പെടാത്ത അനിഷേധ്യ
വസ്തുതകളിൽനിന്നും ഒളിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നുവെന്നാണ് ഇതിനർത്ഥം.
കൗട്സ്സ്കിയുടെ "അതിസാമ്രാജ്യത്വം" — ലേഖകൻ പറയാനാഗ്രഹി

കുന്ന കാര്യങ്ങൾ ഈ വാക്ക് ഒട്ടും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നില്ലെന്നുകൂടി പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ—മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ വൻതോതിൽ മുർച്ഛകരണത്തോടൊത്ത് അർത്ഥമാകുന്നതു്. ബ്രിട്ടനിലും അമേരിക്കയിലും സ്വദേശവ്യവസായസംരക്ഷണവ്യവസ്ഥയുടെ ശക്തി കുറഞ്ഞുവരുന്നുവെന്നാണു് നമ്മോടു പറയുന്നതു്. പക്ഷെ പുതുയുഗത്തിലേക്കുള്ള നേരിയൊരു പ്രവണതപോലും എവിടെയാണുള്ളതു്? അമേരിക്കയിൽ അമിതസംരക്ഷണവ്യവസ്ഥയ്ക്കു് ഇപ്പോൾ ശക്തികുറഞ്ഞുവരുന്നുണ്ടു്. എങ്കിലും ബ്രിട്ടന്റെ കോളനികളിൽ ആ രാജ്യത്തിനു മുൻഗണന നൽകിക്കൊണ്ടുള്ള ചുങ്കങ്ങളും വിശേഷാനുകൂല്യങ്ങളും നിലനില്ക്കുന്നതുപോലെത്തന്നെ അമേരിക്കയിൽ സംരക്ഷണവ്യവസ്ഥ നിലനിൽക്കുന്നുണ്ടു്. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ മുമ്പത്തെ ‘സമാധാനപരമായ’ കാലഘട്ടത്തിൽനിന്നു് ഇപ്പോഴത്തെ സാമ്രാജ്യത്വകാലഘട്ടത്തിലേക്കുള്ള പ്രയാണം എന്തിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയായിരുന്നുവെന്നു് ഓർക്കുക: സ്വതന്ത്രമത്സരം മുതലാളിമാരുടെ കർമ്മങ്ങളുടെയും വഴിമാറിക്കൊടുത്തതും ലോകം പങ്കുവെക്കപ്പെട്ടതുമായിരുന്നു അടിസ്ഥാനം. ഈ രണ്ടു വസ്തുതകളും (ഘടകങ്ങളും) ആഗോളപ്രാധാന്യമുള്ളവയാണു്. മൂലധനത്തിനു് അതിന്റെ കോളനികളെ നിർബാധം വിപുലപ്പെടുത്താനും ആഫ്രിക്കയിലും മറ്റും ഒഴിഞ്ഞുകിടന്നിരുന്ന ഭൂമി പിടിച്ചെടുക്കാനും കഴിഞ്ഞ കാലത്തോളം, മൂലധനകേന്ദ്രീകരണം ദുർബ്ബലമായിരിക്കുകയും കർമ്മസ്ഥാപനങ്ങൾ—അതായതു് ഒരു വ്യവസായശാഖയെ ഒട്ടാകെ അധീനതയിലാക്കത്തക്ക വ്യാപ്തിയുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾ—ഇല്ലാതിരിക്കുകയും ചെയ്ത കാലത്തോളം, സ്വതന്ത്രവ്യാപാരവും സമാധാനപരമായ മത്സരവും സാധ്യമായിരുന്നു, ആവശ്യമായിരുന്നു. ഇത്തരം കർമ്മസ്ഥാപനങ്ങളുടെ ആവിർഭാവവും വളർച്ചയും (ബ്രിട്ടനിലോ അമേരിക്കയിലോ ഈ പ്രക്രിയ നിലച്ചുപോയിട്ടുണ്ടോ? യുദ്ധം അതിനെ ത്വരിതപ്പെടുത്തുകയും മുർച്ഛിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്ന കാര്യം നിഷേധിക്കാൻ കൗടന്ധ്വിപോലും മുതിരുകയില്ല) മുൻകാലങ്ങളിലെ സ്വതന്ത്രമത്സരത്തെ അസാധ്യമാക്കിത്തീർത്തിട്ടുണ്ടു്. അവ അതിന്റെ ചുവടു മാന്തിയിരിക്കുകയാണു്. ലോകത്തിന്റെ പങ്കുവെക്കലാവട്ടെ, സമാധാനപരമായ വിപുലീകരണത്തിൽനിന്നു് കോളനികളേയും സാധീനമേഖലകളേയും വീണ്ടും പങ്കുവെക്കാനുള്ള സായുധസമരത്തിലേക്കു് കടക്കാൻ മുതലാളിമാരെ നിർബ്ബന്ധിക്കുന്നു. രണ്ടു രാജ്യങ്ങളിൽ സംരക്ഷണവ്യവസ്ഥയുടെ ശക്തികുറഞ്ഞുവെച്ചു് ഇക്കാര്യത്തിൽ എന്തെങ്കിലും മാറ്റം വരുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നതു് അപഹാസ്യമാണു്.

രണ്ടു രാജ്യങ്ങളുടെ മൂലധനക്കയറ്റമതിയിൽ കഴിഞ്ഞ ഏതാനും വർഷങ്ങളിലുണ്ടായിട്ടുള്ള കുറവെന്താണെന്നുകൂടി നമുക്കു പരിശോധിക്കാം. ഹാർ.സിന്റെ കണക്കനുസരിച്ച് 1912-ൽ ഈ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളിലോരോന്നിന്റേയും, അതായത് ഫ്രാൻസിന്റേയും ജർമ്മനിയുടേയും, വിദേശനികുഷേപം ഉദ്ദേശം 3,500 കോടി മാർക്ക് (ഉദ്ദേശം 1,700 കോടി റൂബിൾ) ആയിരുന്നപ്പോൾ ബ്രിട്ടന്റേതു മാത്രം അതിന്റെ ഇരട്ടിയായിരുന്നു*. മുതലാളിത്തത്തിൻ്റെ കഴിയില്ലായ്മയുടെ കയറ്റമതിയിലുള്ള വർദ്ധനവ് ഒരിക്കലും ഒരേ തോതിൽ ആയിരുന്നിട്ടില്ല, ആകാൻ സാധ്യമായിരുന്നുമില്ല. മൂലധനസഞ്ചയം കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നോ ഉദാഹരണത്തിന് ബഹുജനങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയിൽ കാര്യമായ അഭിവൃദ്ധിയുണ്ടായതിന്റെ ഫലമായി ആഭ്യന്തരകമ്പോളത്തിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട എന്തെങ്കിലും മാറ്റമുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നോ സൂചിപ്പിക്കാൻ പോലും കൗടന്യ്ക്കി ധൈര്യപ്പെടുന്നില്ല. ഈ ചുരുപാടുകളിൽ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളുടെ മൂലധനക്കയറ്റമതിയിൽ കുറവു വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടായിട്ടുള്ള കുറവ് പുതിയൊരു യുഗത്തിന്റെ ആഗമനത്തെ കുറിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല.

“ഫിനാൻസ് മൂലധനങ്ങളുകെട്ടുകൾ തമ്മിലുള്ള വർദ്ധമാനമായ സാർവ്വദേശീയ കെട്ടുപിണയൽ” മാത്രമാണ് യഥാർത്ഥത്തിൽ സാമാന്യമായിട്ടുള്ളതും സംശയരഹിതമായിട്ടുള്ളതുമായ പ്രവണത. അത് കഴിഞ്ഞ ഏതാനും വർഷമായിട്ടോ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളിലോ കാണുന്ന പ്രവണതയല്ല, മുതലാളിത്തലോകത്തൊട്ടാകെ കാണുന്ന പ്രവണതയാണ്. എന്നാൽ ഈ പ്രവണത എന്തുകൊണ്ട് ഇതേവരെയെന്നപോലെ ആയുധീകരണത്തിലേയ്ക്കല്ലാതെ നിരായുധീകരണത്തിലേയ്ക്കുള്ള ശ്രമം ഉളവാക്കണം? ലോകപ്രസിദ്ധിയുള്ള ഏതു പീരങ്കി (പടക്കോപ്പ്) നിർമ്മാതാക്കളേയും എടുത്തുകൊള്ളൂ. ഉദാഹരണത്തിന് ആംസ്ട്രോങ്ങ് കമ്പനി, ഈ കമ്പനിയുടെ ലാഭം 1905/6-ൽ 606,000 പവൻ (ഉദ്ദേശം, 6,000,000 റൂബിൾ) ആയിരുന്നതു 1913-ൽ 856,000 പവനായും 1914-ൽ 940,000 പവനായും (90 ലക്ഷം

* Bernhard Harms, "Probleme der Weltwirtschaft", Jena, 1912; "Journal of the Royal Statistical Society", Vol. LXXIV, 1910/11, പേജ് 167-ൽ ജോർജ്ജ് പെയ്ഷിന്റെ "Great Britain's Capital Investments in the Colonies, etc." എന്നിവ നോക്കുക. വിദേശത്തിറക്കിയിട്ടുള്ള ബ്രിട്ടീഷ് മൂലധനം 400 കോടി പവൻ (അതായത് ഏകദേശം 8,000 കോടി മാർക്ക്) വരുമെന്നാണ് 1915 ആരംഭത്തിൽ ചെയ്ത ഒരു പ്രസംഗത്തിൽ ലോയ്ഡ് ജോർജ്ജ് കണക്കാക്കിയിട്ടുള്ളതു്.

റബിൾ) വർദ്ധിച്ചുവെന്നാണ് ബ്രിട്ടനിലെ ‘ഇക്കണോമിസ്റ്റിംഗ്’ൽ (മേയ് 1, 1915) പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കണക്കുകൾ കാണിക്കുന്നത്. ഇവിടെ ഫിനാൻസ് മൂലധനത്തിന്റെ കെട്ടുപിണയൽ അങ്ങേയറ്റം പ്രകടവും വർദ്ധമാനവുമാണ്. ജർമ്മൻ മുതലാളിമാർക്ക് ബ്രിട്ടീഷ് കമ്പനികളിൽ ‘സ്വത്തുകൈവശങ്ങൾ’ ഉണ്ട്; ബ്രിട്ടീഷ് കമ്പനികൾ ആസ്ത്രിയയ്ക്കുവേണ്ടി അന്തർവാഹിനികൾ നിർമ്മിക്കുന്നു, മറ്റു മറ്റും. ലോകവ്യാപകമായ തോതിൽ പരസ്പരം കൂട്ടിയിണക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള മൂലധനം പടക്കോപ്പുകളുടേയും യുദ്ധങ്ങളുടേയും പുറത്തു തഴച്ചുവളരുകയാണ്. ഒറ്റക്കൊറ്റയ്ക്കുള്ള സ്റ്റേറ്റുകളിലെ മൂലധനം ഒന്നിച്ചുചേർന്നു സാർവ്വദേശീയമായ തോതിൽ കൂട്ടിയിണക്കപ്പെടുന്നുവെന്ന വസ്തുതയിൽ നിരായുധീകരണത്തിലേക്കുള്ള പ്രവണതകണ്ടെത്തുകയെന്നുവെച്ചാൽ, വർഗ്ഗവൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ മയപ്പെടുമെന്ന സദൃശപരമായ ഫിലിസ്റ്റൈൻ പ്രതീക്ഷകളെ ആ വൈരുദ്ധ്യങ്ങളുടെ യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള കൊടുമ്പിരിയ്ക്കിക്കൊള്ളലിന്റെ സ്ഥാനമെടുക്കാൻ അനുവദിക്കുകയെന്നാണർത്ഥം.

V

കൗടന്തി യുദ്ധത്തിന്റെ ‘പാഠങ്ങളെ’ ക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കുന്നത് തികച്ചും ഫിലിസ്റ്റൈൻ ചിന്താഗതിയോടെയാണ്. അതു ഉവാക്കുന്ന ഭൂരിതങ്ങളോടുള്ള ധാർമ്മികവിദ്വേഷത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിലാണ് അദ്ദേഹം ആ പാഠങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. ഉദാഹരണത്തിനു ‘ദേശീയസ്റ്റേറ്റും...’ എന്ന ലഘുലേഖയിൽ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ വാദിക്കുന്നു:

‘ലോകവ്യാപകമായ സമാധാനത്തിലും നിരായുധീകരണത്തിലും വളരെയേറെ താല്പര്യമുള്ള വിഭാഗങ്ങൾ ജനങ്ങൾക്കിടയിലുണ്ടെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. അതിനു തെളിവ് ആവശ്യമൊന്നുമില്ല. പെററിബൂർഷ്യാസിയും ചെറുകിടകൃഷിക്കാരും, പല മുതലാളിമാരും ബുദ്ധിജീവികളുംപോലും, യുദ്ധത്തിന്റേയും ആയുധീകരണത്തിന്റേയും ഫലമായി ആ വിഭാഗങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്ന ദോഷത്തേക്കാൾ ശക്തിയേറിയ ഏതെങ്കിലും താല്പര്യങ്ങളാൽ സാമ്രാജ്യത്വത്തോടു ബന്ധിക്കപ്പെട്ടു നിൽക്കുന്നില്ല’ (പേജ് 21).

1915 ഫെബ്രുവരിയിലാണ് ഇതെഴുതിയതു! പെററിബൂർഷ്യാസിയും ‘ബുദ്ധിജീവികളും’ മടക്കം എല്ലാ സ്വത്തുടമവർഗ്ഗങ്ങളും കൂട്ടത്തോടെ സാമ്രാജ്യത്വത്തോടു ചേർന്നിരിക്കുന്നുവെന്നാണ് വസ്തുതകൾ കാണിക്കുന്നത്. എന്നിട്ടും ചേഹോവിന്റെ കഥയിലെ ‘പുറം

തോടിനുള്ളിൽ കഴിഞ്ഞ മനുഷ്യനെ' '16പ്പോലെ കൗട്സ്കി അസാമാന്യമായ ആത്മസംതൃപ്തി ഭാവിച്ചുകൊണ്ടും പഞ്ചാരവാക്കുകളുടെ സഹായത്തോടെയും വസ്തുതകളിൽനിന്നും ഒഴിഞ്ഞുമാറുന്നു. അദ്ദേഹം പെററിബൂർഷ്വാസിയുടെ താല്പര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് വിധികല്പിക്കുന്നതു് അവരുടെ പെരുമാറ്റം നോക്കിയിട്ടല്ല, ചില പെററിബൂർഷ്വാക്കളുടെ വാക്കുകൾ വെച്ചിട്ടാണ്. എന്നാൽ ഓരോ ചുവടിലും പ്രവൃത്തികൾ ആ വാക്കുകളെ ഖണ്ഡിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. പൊതുവിൽ ബൂർഷ്വാസിയുടെ 'താല്പര്യങ്ങളെ' കുറിച്ച് അവരുടെ പ്രവൃത്തികൾ നോക്കാതെ, ക്രിസ്തുമതത്തിന്റെ ആദർശങ്ങളിൽ കുതിർന്നതാണ് ഇന്നത്തെ വ്യവസ്ഥയെന്ന് ആണയിട്ടു പറയുന്ന ബൂർഷ്വാ പുരോഹിതരുടെ സ്നേഹനിർഭരമായ പ്രസംഗങ്ങൾ വെച്ചു വിധിയെഴുതുന്നതുപോലെതന്നെയാണിതു്. കൗട്സ്കി മാർക്സിസം പ്രയോഗിക്കുന്നതു് അതിൽനിന്നും ഉള്ളടക്കം മുഴുവനും ചോർത്തിക്കളഞ്ഞ മട്ടിലാണ്. 'താല്പര്യം' എന്ന വാക്കാണ് ഒരുതരം അലൗകികവും ആദ്ധ്യാത്മികവുമായ അർത്ഥവ്യാപ്തിയോടെ അവശേഷിക്കുന്നതു്. കാരണം, യഥാർത്ഥ ധനശാസ്ത്രമല്ല, പൊതുനന്മയ്ക്കുവേണ്ടിയുള്ള നിഷ്കളങ്കമായ ആഗ്രഹമാണ് അതിലടങ്ങിയിട്ടുള്ളതു്.

നിത്യജീവിതത്തിലെ ലക്ഷോപലക്ഷം വസ്തുതകളിൽ പ്രകടമാവുന്ന വർഗ്ഗവൈരുദ്ധ്യങ്ങളും വർഗ്ഗസമരവും വെച്ചാണ് മാർക്സിസം 'താല്പര്യങ്ങളെ' വിലയിരുത്തുന്നതു്. വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ മയപ്പെടുന്നതിനെപ്പറ്റി പെററിബൂർഷ്വാസി സ്വപ്നംകാണുകയും വാചകമടിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അവ മുർച്ഛിച്ചാൽ 'ദോഷഫലങ്ങൾ' ഉണ്ടാവുമെന്നാണ് അവരുടെ 'വാദം'. സാമ്രാജ്യത്വമെന്നു വെച്ചാൽ എല്ലാ വിഭാഗം സ്വത്തുടമവർഗ്ഗങ്ങളും ഫിനാൻസ് മുലധനത്തിന്റെ അധീനതയിലാവുന്നുവെന്നും അഞ്ചോ ആറോ 'വൻ' ശക്തികൾ ലോകം പങ്കിട്ടെടുത്തിരിക്കുന്നുവെന്നുമാണർത്ഥം. ആ ശക്തികളിൽ മിക്കതും ഇപ്പോൾ യുദ്ധത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്നുണ്ടു്. വൻശക്തികൾ ലോകം പങ്കിട്ടെടുത്തിരിക്കുന്നുവെന്നുവെച്ചാൽ അതിനർത്ഥം അവയിലെ എല്ലാ സ്വത്തുടമവർഗ്ഗങ്ങൾക്കും കോളനികളും സ്വാധീനമേഖലകളും കൈവശം വരുന്നതിലും മറ്റു രാഷ്ട്രങ്ങളെ മർദ്ദിക്കുന്നതിലും താല്പര്യമുണ്ടെന്നാണ്; ഒരു 'വൻ' ശക്തിയിലും മർദ്ദകരാഷ്ട്രത്തിലും പെടുന്നതിൽനിന്നു ലഭ്യമാകുന്ന ഏറെക്കുറെ കശാലായ ജോലികളും വിശേഷാനുകൂല്യങ്ങളും സമ്പാദിക്കുന്നതിൽ താല്പര്യമുണ്ടെന്നാണ്.*

* 1915-ഓട്ടകൂടി ലോകമൊട്ടുക്കു് സ്റ്റേറ്റ് വായ്പകളും മുനിസിപ്പൽ വായ്പകളും പണയങ്ങളും വ്യാപാര-വ്യവസായ കോർപ്പറേഷനുകൾ

പഴയ രീതിയിൽ—നിർബാധം വളർന്നു പുതിയ രാജ്യങ്ങളിലേക്കു ക്രമേണ വ്യാപിക്കുന്ന മുതലാളിത്തത്തിന്റെ താരതമ്യേന ശാന്തവും സംസ്കാരസമ്പന്നവും സമാധാനപരവുമായ സാഹചര്യങ്ങളിൽ—ജീവിതം തുടരാൻ സാധ്യമല്ല. പുതിയൊരു യുഗം പിറന്നിരിക്കുന്നു. ഫിനാൻസ് മുലധനം ഒരു നിശ്ചിതരാജ്യത്തെ വൻശക്തികളുടെ കൂട്ടത്തിൽനിന്നു നിശ്ശേഷം പുറത്താക്കും, അതിനു അതിന്റെ കോളനികളും സ്വാധീനമണ്ഡലങ്ങളും നഷ്ടപ്പെടുത്തും (ബ്രിട്ടനോടു യുദ്ധം ചെയ്യുന്ന ജർമ്മനി ഭീഷണിപ്പെടുത്തുന്നത് അതാണ്), പെററിബൂർഷ്വാസിക്ക് അവരുടെ ‘അധിപരാഷ്ട്ര’ മെച്ചങ്ങളും അധിക വരുമാനങ്ങളും നഷ്ടപ്പെടുത്തും. യുദ്ധം തെളിയിച്ചിട്ടുള്ളതാണിത്. വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ മുർച്ഛിക്കുന്നതിന്റെ അനന്തരഫലമാണിത്. വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ മുർച്ഛിക്കുന്നുണ്ടെന്നു ‘അധികാരത്തിലേക്കുള്ള വഴി’ എന്ന ലൗലുപേഖയിൽ കൗട്സ്കിയുടെയും എല്ലാവരും എന്നേ സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

വൻശക്തികളുടേതായ വിശേഷാനുകൂല്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള സായുധസംഘട്ടനം ഒരു യാഥാർത്ഥ്യമായിക്കഴിഞ്ഞ സ്ഥിതിക്കു്, യുദ്ധം ഭീകരവും നിരാശ്വീകരണം ഗുണകരവുമാണെന്നു് മുതലാളിമാരേയും പെററിബൂർഷ്വാസിയേയും വിശ്വസിച്ചിരിക്കാൻ കൗട്സ്കി ആഗ്രഹിക്കുന്നു. മനുഷ്യസ്നേഹം ദൈവത്തിന്റെ കല്പനയും ആത്മാവിന്റെ വാണിയും നാഗരികതയുടെ ധർമ്മികനിയമവുമാണെന്നു് മുതലാളിയെ

ളുടെ ഓഹരികളും മറ്റും ഉൾപ്പെടെ 73,200 കോടി ഫ്രാങ്കിന്റെ സൈക്യരിട്ടികൾ ഉണ്ടായിരുന്നതായി കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്നു് ഇ. ഷുൽത്സെ അറിയിക്കുന്നു. ഈ തുകയിൽ ബ്രിട്ടന്റെ ഓഹരി 13,000 കോടി ഫ്രാങ്കും യു.എസ്സ്.ഏ.യുടേതു് 11,500 കോടിയും ഫ്രാൻസിന്റേതു് 10,000 കോടിയും ജർമ്മനിയുടേതു് 7,500 കോടിയുമായിരുന്നു. അതായതു് നാലു വൻശക്തികൾക്കുംകൂടിയുള്ള ഓഹരി 42,000 കോടി ഫ്രാങ്കായിരുന്നു—ആകെയുള്ളതിന്റെ പകുതിയിലധികം. മർദ്ദനത്തിലൂടെയും കൊള്ളയിലൂടെയും മറ്റു രാഷ്ട്രങ്ങളെ കവച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള പ്രധാനപ്പെട്ട വൻശക്തികൾ അനുഭവിക്കുന്ന മെച്ചങ്ങളേയും വിശേഷാനുകൂല്യങ്ങളേയും കുറിച്ച് ഇതിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കാം. (Dr. Ernst Schultze, “Das französische Kapital in Russland”, “Finanz-Archiv”, Berlin, 1915, Jahrg. 32, S. 127.) ഒരു വൻശക്തിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ‘പിതൃഭൂമിയെ രക്ഷിക്കുക’യെന്നു വച്ചാലർത്ഥം അന്യരാജ്യങ്ങളെ കൊള്ളയടിക്കുന്നതിന്റെ പങ്കു കിട്ടാനുള്ള അവകാശത്തെ സംരക്ഷിക്കുകയെന്നാണ്. റഷ്യയിൽ മുതലാളിത്തപരമായ സാമ്രാജ്യത്വം സൈനിക-ഫ്യൂഡൽ സാമ്രാജ്യത്വത്തേക്കാൾ ദുർബ്ബലമാണെന്നതു് സർവ്വവിദിതമാണു്.

വിശ്വസിപ്പിക്കാൻ പള്ളിയിൽ പ്രസംഗിക്കുന്ന പാതിരി ശ്രമിക്കുന്നതുപോലെതന്നെയാണിത്. ഫലവും തമൈവ. "അതിസാമ്രാജ്യത്വ"ത്തിലേക്കുള്ള പ്രവണതയെന്നും കൗടന്ധി പറയുന്നതുപോലെ പണപ്രദക്കന്മാരോടു് തിന്മ ചെയ്യരുതെന്നുള്ള ഒരു പെററിബൂർഷ്വാ ആഹ്വാനം മാത്രമാണ്.

— മൂലധനം കയറി അയയ്ക്കുന്നതോ? പക്ഷെ കോളനികളിലേക്കുള്ളതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ മൂലധനം കയറി അയയ്ക്കുന്നതു് യു. എസ്സ്. ഏ.യെപ്പോലുള്ള സ്വതന്ത്രരാജ്യങ്ങളിലേക്കാണ്. കോളനികൾ പിടിച്ചടക്കുന്നതോ? പക്ഷെ അവയെല്ലാം പിടിച്ചടക്കിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അവയിലേതാണെല്ലാംതന്നെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി യത്നിക്കുകയാണ്. "ഇന്ത്യ ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ കൈവശത്തിൽനിന്നു വിട്ടുപോയെന്നുവരാം. എന്നാൽ ഒരു അവിഭക്തസാമ്രാജ്യമെന്ന നിലയ്ക്കു് അതൊരിക്കലും മറ്റൊരു വിഭേദശക്തിയുടെ ആധിപത്യത്തിൻകീഴിലാവുകയില്ല" (മുകളിലുദ്ധരിച്ച ലഘുലേഖയുടെ 49-ാം പേജ്). "അസംസ്കൃതപദാർത്ഥങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ അന്യരാജ്യങ്ങളെ ആശ്രയിക്കാതെ നിൽക്കാൻ കഴിവുള്ള ഒരു കൊളോണിയൽ സാമ്രാജ്യം കൈവശപ്പെടുത്താൻ ഏതു വ്യാവസായികമുതലാളിത്തരാഷ്ട്രം നടത്തുന്ന ഏതൊരു ശ്രമവും മറ്റൊല്ലാ മുതലാളിത്തരാഷ്ട്രങ്ങളേയും അതിനെതിരായി യോജിപ്പിക്കുകയും ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിയോടു് ഒട്ടും അടുപ്പിക്കാതെതന്നെ അന്തമില്ലാത്തതും തളർത്തുന്നതുമായ യുദ്ധങ്ങളിൽ അതിനെക്കൊണ്ടു ചാടിക്കുകയും ചെയ്യും. ആ രാഷ്ട്രത്തിന്റെ മുഴുവൻ സാമ്പത്തികജീവിതത്തിന്റേയും തകർച്ചയിലേക്കുള്ള ഏറ്റവും ഉറപ്പായ വഴിയായിരിക്കും ആ നയം." (പേജ് 72-73).

പണപ്രദക്കന്മാരെക്കൊണ്ടു് സാമ്രാജ്യത്വത്തെ കൈവെടിയിരിക്കാനുള്ള ഒരു ഫിലിസ്തൈൻ ശ്രമമല്ലേ ഇതു്? തകർച്ചയുടെ സാധ്യതകാട്ടി മുതലാളിമാരെ ഭയപ്പെടുത്താൻ ശ്രമിക്കുന്നതു്, അനേകംപേരുടെ ജീവിതം തുലച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ സ്റ്റോക്ക് എക്സ്ചേഞ്ചിൽ ഓഹരികളുടെ ഊഹക്കച്ചവടം നടത്തരുതെന്നു് ഉപദേശിക്കുന്നതുപോലാണ്. എതിരാളിയായ മുതലാളിയുടേയോ രാഷ്ട്രത്തിന്റേയോ തകർച്ചകൊണ്ടു് മൂലധനത്തിനു് നേട്ടമാണുണ്ടാവുന്നതു്. കാരണം, അങ്ങിനെ മൂലധനം കൂടുതൽ കേന്ദ്രീകൃതമാവുന്നു. അതുകൊണ്ടു് സാമ്പത്തികമത്സരത്തിന്റെ, അതായതു് പ്രതിയോഗിയെ തകർച്ചയിലേക്കു് സാമ്പത്തികമായി തള്ളിവിടുന്നതിന്റെ, തീവ്രതയും "സാന്ദ്രത"യും വർദ്ധിക്കുന്നോറും, അയാളെ ആ വഴിക്കു് തള്ളിവിടുന്നതിനു് സൈനികസമ്മർദ്ദംകൂടി പ്രയോഗിക്കാൻ മുതലാളിമാർ കൂടുതൽകൂടുതൽ ശ്രമിക്കുന്നു. കോളനികളിലേക്കോ തുർക്കിയെപ്പോലുള്ള ആശ്രിതരാ

ജ്യോതിലേക്കോ കയറിയയയ്ക്കാവുന്നത്ര ലാഭകരമായി മൂലധനം കയറിയയയ്ക്കാവുന്ന രാജ്യങ്ങളുടെ എണ്ണം കുറയുന്നതോടുകൂടി—യു.എസ്സ്. എ.യെപ്പോലുള്ള സ്വതന്ത്രവും അനാശ്രിതവും പരിഷ്കൃതവുമായ രാജ്യത്തേക്കു മൂലധനം കയറിയയയ്ക്കുന്നതിന്റെ മുന്നിരട്ടി ലാഭമാണ് അത്തരം രാജ്യങ്ങളിലേക്കുള്ള കയറുമതിയിൽനിന്ന് പണപ്രഭുക്കൾ അടിച്ചെടുക്കുന്നത്—തുർക്കിയേയും ചൈനയേയും മറ്റും കീഴ്പ്പെടുത്താനും പങ്കിടാനുമുള്ള സമരം കൂടുതൽ രൂക്ഷമായിത്തീരുന്നു. ഫിനാൻസ് മൂലധനത്തിന്റേയും സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റേയും കാലഘട്ടത്തെക്കുറിച്ച് ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തം വെളിപ്പെടുത്തുന്നത് അതാണ്. വസ്തുതകൾ വെളിപ്പെടുത്തുന്നത് അതാണ്. പക്ഷെ കൗട്സ്കി സർവ്വതീനേയും ക്ഷുദ്രമായ ‘ഗുണപാഠം’മാക്കി മാറ്റുന്നു: തുർക്കിയെ പങ്കിടുന്നതിനെച്ചൊല്ലിയോ ഇന്ത്യയെ പിടിച്ചടക്കുന്നതിനെച്ചൊല്ലിയോ ഇത്ര ചൂടാകേണ്ട കാര്യമില്ല. യുദ്ധത്തിനു പോകേണ്ട കാര്യം അത്രപോലുമില്ല. കാരണം, എന്തായാലും അവയെ അധികകാലം വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാൻ പറ്റുകയില്ല. മാത്രമല്ല, മുതലാളിത്തത്തെ സമാധാനപരമായി വികസിപ്പിക്കുന്നതാണ് കൂടുതൽ നല്ലത്...കൂലി വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് മുതലാളിത്തത്തെ വികസിപ്പിക്കുകയും ആഭ്യന്തരകമ്പോളം വിപുലപ്പെടുത്തുകയുമായിരിക്കും അതിലും നല്ലത്. ഇതു തികച്ചും ‘ചിന്തനീയ’മാണ്. പണപ്രഭുക്കന്മാരോട് പാതിരിപ്രസംഗം നടത്താൻ പററിയ വിഷയവുമാണ്. കോളനികൾക്കു വേണ്ടി ബ്രിട്ടനോട് യുദ്ധചെയ്തിട്ട് കാര്യമില്ലെന്ന് ജർമ്മൻ പണപ്രഭുക്കളെ വിശ്വസിക്കുന്നതിൽ നല്ലവനായ കൗട്സ്കി ഒട്ടുമുക്കാലും വിജയിച്ചിരിക്കുന്നു. കാരണം, എന്തായാലും ആ കോളനികൾ അടുത്തുതന്നെ സ്വാതന്ത്ര്യം നേടുമല്ലോ!

1872-നും 1912-നുമിടയ്ക്ക് ബ്രിട്ടനും ഈജിപ്തും തമ്മിലുള്ള കയറിറക്കുമതി ബ്രിട്ടന്റെ മൊത്തം കയറിറക്കുമതിയുടെ തോതിൽ വളർന്നില്ല. ഇതിൽനിന്നും ‘മാർക്സിസ്റ്റായ’ കൗട്സ്കി അനുമതിക്കുന്ന ഗുണപാഠം ഇതാണ്: ‘സൈനികാധിനിവേശംകൂടാതെ കേവലം സാമ്പത്തികഘടകങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനഫലമായി ഈജിപ്തുമായുള്ള ബ്രിട്ടന്റെ വ്യാപാരം ഇത്രത്തോളം വളരുകയില്ലായിരുന്നുവെന്ന് അനുമതിക്കാൻ കാരണം കാണുന്നില്ല’ (പേജ് 72). ‘മൂലധനത്തിന്റെ വികസനവാങ്ങുരയെ സഫലമാക്കാനുള്ള ഏറ്റവും നല്ല വഴി സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ അക്രമമാർഗ്ഗങ്ങളല്ല, സമാധാനപരമായ ജനാധിപത്യമാണ്’ (പേജ് 70).

എത്ര ഗൗരവതരവും ശാസ്ത്രീയവുമായ ഒന്നാത്തരം ‘മാർക്സിസ്റ്റ്’ വിശകലനം! യുക്തിഹീനമായ ചരിത്രത്തെ കൗട്സ്കി ഭംഗിയായി

‘‘തെറ്റിപ്പിഴവായിട്ടുള്ളതു’’. ബ്രിട്ടീഷുകാർ പ്രബുദ്ധകാരിൽനിന്നു ഈജിപ്ത് പിടിച്ചെടുക്കേണ്ടയാവശ്യമില്ലായിരുന്നുവെന്നും, ജർമ്മൻ പണപ്രദക്കര യുദ്ധം തുടങ്ങുകയും തുർക്കിയെ സഹായിക്കുകയും ബ്രിട്ടനെ ഈജിപ്തിൽനിന്നു ആട്ടിയോടിക്കൊണ്ട് മറ്റു നടപടികൾ കൈക്കൊള്ളുകയും ചെയ്തിട്ടു് യാതൊരു കാര്യവുമില്ലായിരുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം ‘‘തെളിയിച്ചിരിക്കുന്നു’’! ഇതെല്ലാം വെറും തെറ്റിപ്പിഴവായിരുന്നു—ഈജിപ്തിൽ ബലപ്രയോഗമാർഗ്ഗങ്ങൾ ഉപേക്ഷിച്ചു് ‘‘സമാധാനപരമായ ജനാധിപത്യം’’ സ്വീകരിക്കുകയാണു് (കൗട്സ്കി മോഡലിൽ മൂലധനത്തിന്റെ കയറ്റുമതി വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ!) ‘‘ഏറ്റവും ഉത്തമ’’മെന്നു് ബ്രിട്ടീഷുകാർക്കു് ഇനിയും മനസ്സിലായിട്ടില്ല.

‘‘മുതലാളിത്തത്തിൽനിന്നു് ഉൽഭൂതമാകുന്ന സാമ്പത്തികവൈരുദ്ധ്യങ്ങളെ സ്വതന്ത്രവ്യാപാരം നിശ്ശേഷം ഇല്ലാതാക്കുമെന്ന ബുർഷവാ സ്വതന്ത്രവ്യാപാരവാദികളുടെ ധാരണ തീർച്ചയായും ഒരു വ്യാമോഹമായിരുന്നു. സ്വതന്ത്രവ്യാപാരത്തിനോ ജനാധിപത്യത്തിനോ അവയെ ഇല്ലാതാക്കാൻ സാധ്യമല്ല. ബഹുജനങ്ങളുടെമേൽ ഏറ്റവും കറുപ്പു് കഷ്ടപ്പാടുകളും ത്യാഗങ്ങളും ചുമത്തുന്ന സമരരൂപങ്ങൾവഴി ഈ വൈരുദ്ധ്യങ്ങളെ ഇല്ലാതാക്കുന്നതിലാണു് ഞങ്ങൾക്കു് എന്തു കൊണ്ടും താല്പര്യം’’ (പേജു് 73).

ദൈവമേ, ഞങ്ങളെ സഹായിക്കൂ! ദൈവമേ, ഞങ്ങളോടു് കരുണ കാട്ടൂ! ‘‘ആരാണു് ഫിലിസ്തീയൻ?’’ എന്നു് ലസ്സാൽ ചോദിക്കുമായിരുന്നു. ഒരു പ്രശസ്തകവിയുടെ വാക്കുകളെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹംതന്നെ അതിനു മറുപടിയും നൽകി: ‘‘ഭീതിയും ദൈവം കനിയുമെന്ന പ്രതീക്ഷയും മാത്രം നിറഞ്ഞ ഒരു കുടലാണു് ഫിലിസ്തീയൻ.’’¹⁷

കൗട്സ്കി മാർക്സിസത്തെ അന്യാദൃശമാംവണ്ണം വ്യഭിചരിപ്പിക്കുന്നേടത്തോളംവരെ അധഃപതിപ്പിക്കുകയും സ്വയം ശരിക്കുമൊരു പാതിരിയായി മാറുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. സമാധാനപരമായ ജനാധിപത്യം സ്വീകരിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം മുതലാളിമാരെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയാണു് ചെയ്യുന്നതു്. എന്നിട്ടതിനെ വൈരുദ്ധ്യവാദമെന്നു വിളിക്കുന്നു: ആദ്യം സ്വതന്ത്രവ്യാപാരമുണ്ടായിരുന്നിട്ടു് പിന്നീടാണു് കുത്തകകളും സാമ്രാജ്യത്വവും വന്നതെങ്കിൽ എന്തുകൊണ്ടു് ‘‘അതിസാമ്രാജ്യത്വം’’ ഉണ്ടായിട്ടു് വീണ്ടും സ്വതന്ത്രവ്യാപാരം വന്നുകൂടാ? ഈ ‘‘അതിസാമ്രാജ്യത്വം’’ത്തിന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങൾ വിവരിച്ചുകൊണ്ടു് മർദ്ദിതരായ ബഹുജനങ്ങളെ നമ്മുടെ പാതിരി സമാശ്വസിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ അതു് ‘‘സാധിതപ്രായ’’മാണെന്നു പറയാനുള്ള ധൈര്യംപോലും അദ്ദേഹത്തിനില്ല! മതം ജനങ്ങൾക്കു് ആശ്വാസം

നൽകുന്നുവെന്ന കാരണം പറഞ്ഞു മതത്തെ ന്യായീകരിച്ചവർക്കു മറുപടിയായി ആശ്വാസത്തിന്റെ പിന്തിരിപ്പൻ അർത്ഥം ഫോയെർ ബാഹ് ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയതു് എത്രയും ശരിയായിരുന്നു: അടിമത്തത്തിനെതിരായി തട്ടിയുണർത്തുന്നതിനു പകരം അടിമയെ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്നവർ അടിമയുടെമയെ സഹായിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്.

എല്ലാ മർദ്ദകവർഗ്ഗങ്ങൾക്കും തങ്ങളുടെ ഭരണത്തെ ഉറപ്പിച്ചുനിർത്താൻ രണ്ടു സാമൂഹ്യധർമ്മങ്ങളുടെ ആവശ്യമുണ്ടു്: ആരാച്ചാരുടെ ധർമ്മവും പുരോഹിതന്റെ ധർമ്മവും. മർദ്ദിതരുടെ പ്രതിഷേധത്തെയും രോഷത്തെയും തമർത്താൻ ആരാച്ചാർ വേണം. മർദ്ദിതരെ ആശ്വസിപ്പിക്കാൻ, വർഗ്ഗഭരണത്തെ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുതന്നെ അവരുടെ കഷ്ടതകളും ത്യാഗങ്ങളും ലഘൂകരിക്കാനുള്ള സാധ്യതകൾ അവരുടെ മുമ്പിൽ വരാതെ വരാതെ (ഈ സാധ്യതകൾ 'സഫലമാക' മെന്നു് ഉറപ്പുനൽകാതെ ഇങ്ങനെ ചെയ്യാൻ വിശേഷിച്ചും എളുപ്പമാണു്), അങ്ങിനെ അവരെ വർഗ്ഗഭരണവുമായി രണ്ടിപ്പിക്കാൻ, വിപ്ലവസമരത്തിൽനിന്നു് അകറ്റിനിർത്താൻ, അവരുടെ വിപ്ലവബോധത്തെ കെടുത്താൻ, അവരുടെ വിപ്ലവദാർഢ്യത്തെ തകർക്കാൻ, പുരോഹിതൻ വേണം. കൗടസ്സു മാർക്സിസത്തെ ഏറ്റവും ജഗ്രഹ്യാവഹവും ബുദ്ധിശൂന്യവുമായ സിദ്ധാന്തമായും ഏറ്റവും അധമമായ പൗരോഹിത്യവാദമായും മാറ്റിയിരിക്കുകയാണു്.

മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ മുർച്ഛിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും— ഇതു് ആരും നിഷേധിച്ചിട്ടില്ല, നിഷേധിക്കാൻ സാധ്യവുമല്ല— യുദ്ധങ്ങളുടേതും വിപ്ലവങ്ങളുടേതുമായ ഒരു ഘട്ടം, പുതിയൊരു 'വിപ്ലവഘട്ടം', ആസന്നമായിരിക്കുന്നുവെന്നുമുള്ള വസ്തുത 1909-ൽ 'അധികാരത്തിലേക്കുള്ള വഴി' എന്ന ലഘുലേഖയിൽ അദ്ദേഹം അംഗീകരിച്ചതാണു്. 'അകാലിക' വിപ്ലവമെന്നൊന്നു് ഉണ്ടാവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. പോരാട്ടം തുടങ്ങുന്നതിനു മുമ്പു് പരാജയസാധ്യത നിഷേധിക്കാൻ വയ്യെങ്കിൽപ്പോലും ഒരു കലാപത്തിൽ വിജയസാധ്യത കണക്കിലെടുക്കാൻ കൂട്ടാക്കാത്തതു് 'നമ്മുടെ ലക്ഷ്യത്തെ പ്രത്യക്ഷമായി വഞ്ചിക്കലാണെന്നു്' അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിച്ചു.

യുദ്ധത്തിന്റെ ആഗമനത്തോടെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ പൂർവ്വാധികം രൂക്ഷമായിട്ടുണ്ടു്. ബഹുജനങ്ങളുടെ കഷ്ടപ്പാടുകൾ ഭീമമായ തോതിൽ വളർന്നിട്ടുണ്ടു്. യുദ്ധം അവസാനിക്കുന്ന ലക്ഷണമില്ല. യുദ്ധരംഗങ്ങൾ കൂടുതൽകൂടുതൽ വ്യാപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്. കൗടസ്സുയാകട്ടെ, ലഘുലേഖകൾ ഒന്നിനു പിറകെ ഒന്നായി എഴുതിക്കൂട്ടുന്നു. സെൻസർമാരുടെ കല്ലനകൾക്കു് അനുസരണയോടെ വഴങ്ങിക്കൊ

ഞ്ഞു അദ്ദേഹം ഭൂമിയുടെ കയ്യേറ്റത്തെയും യുദ്ധത്തിന്റെ ഭീകരതകളേയും പട്ടാളകൺട്രാക്ടർമാരുടെ അപവാദകരമായ കൊള്ളലാഭത്തേയും വർദ്ധിച്ച ജീവിതച്ചെലവിനേയും പടക്കോപ്പനിർമ്മാണവ്യവസായങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള തൊഴിലാളികളുടെ യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള അടിമത്താവസ്ഥയേയും സംബന്ധിച്ച വസ്തുക്കളൊന്നുംതന്നെ എടുത്തുപറയുന്നില്ല. പകരം, അദ്ദേഹം തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തെ സമാശ്വസിപ്പിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു. ബുർഷ്വാസി വിപ്ലവകരമോ പുരോഗമനപരമോ ആയ പങ്കു വഹിച്ചിട്ടുള്ളതും ‘‘മാർക്സതന്നെ’’ ഏതെങ്കിലും ബുർഷ്വാസിയുടെ വിജയം അഭിലഷിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ യുദ്ധങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ എടുത്തുകാട്ടിയാണ് അദ്ദേഹം സമാശ്വസിപ്പിക്കുന്നത്. കോളനികളെക്കൂടാതെയും മറ്റുള്ളവരെ കൊള്ളയടിക്കാതെയും യുദ്ധങ്ങളും പടക്കോപ്പുകളുമില്ലാതെയും മുതലാളിത്തം ‘‘സാധ്യമാണെന്നും’’ ‘‘സമാധാനപരമായ ജനാധിപത്യ’’മാണ് കൂടുതൽ അഭികാമ്യമെന്നും തെളിയിക്കാനുള്ള കണക്കുകൾ അട്ടിക്കണക്കിന് ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം സമാശ്വസിപ്പിക്കുന്നത്. ജനങ്ങളുടെ കഷ്ടപ്പാടുകൾ കൂടുതൽ തീവ്രമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നും നമ്മുടെ കൺമുമ്പിൽത്തന്നെ ഒരു വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതി സംജാതമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നുമുള്ള വസ്തുത (സെൻസർ സമ്മതിക്കാത്തതുകൊണ്ട് ഇക്കാര്യം പുറത്തു പറഞ്ഞുകൂടാ!) നിഷേധിക്കാൻ കൗട്സ്കിയ്ക്ക് ധൈര്യമില്ല. ബുർഷ്വാസിക്കും അവസരവാദികൾക്കും പാദസേവചെയ്തുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം പുതിയ ഘട്ടത്തിൽ ‘‘കഷ്ടപ്പാടുകളും ത്യാഗങ്ങളും കുറയ്ക്കുന്ന’’ സമരരൂപങ്ങൾക്കുള്ള ‘‘സാധ്യത’’യെ വരച്ചുകാട്ടുകയാണ് ചെയ്യുന്നത് (ഈ ‘‘സാധ്യത’’ ‘‘സഫലമാക’’മെന്ന് അദ്ദേഹം ഉറപ്പുനൽകുന്നില്ല).... ഇക്കാരണത്താൽത്തന്നെ ഫ്രാൻസ് മേറിംഗും റോസ ലുക്സംബർഗും കൗട്സ്കിയെ ഒരു തെരുവുവേശ്യ (‘‘Mädchen für alle’’) എന്നു വിളിച്ചതു തികച്ചും ശരിയായിരുന്നു.

* * *

1905 ആഗസ്റ്റിൽ റഷ്യയിൽ ഒരു വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതി നിലവിലുണ്ടായിരുന്നു. അസ്വസ്ഥരായ ബഹുജനങ്ങളെ ‘‘ആശ്വസിപ്പിക്കാൻ’’ വേണ്ടി, ബുളീഗിൻദുമ വിളിച്ചുകൂട്ടാമെന്ന് സാർ വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരുന്നു.¹⁸ പണപ്രഭുക്കൾ ആയുധീകരണം ഉപേക്ഷിച്ചു ‘‘ശാശ്വതസമാധാന’’ത്തിനു സമ്മതിക്കുന്നതിനെ ‘‘അതിസാമ്രാജ്യത്വം’’ എന്നു വിളിക്കാമെങ്കിൽ, ബുളീഗിന്റെ നിയമോപദേശകസഭാസമ്പ്രദായം

ഭായത്തെ “അതിസ്പഷ്ടാധിപത്യം” എന്നു വിളിക്കാം. യുദ്ധം കഴിഞ്ഞാൽ തങ്ങൾ നിരായുധീകരണത്തിനുവേണ്ടി നിലകൊള്ളുമെന്ന് നൂറുകണക്കിന് പട്ടകൂറൻ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ “കെട്ടുപിണഞ്ഞുകിടക്കുന്ന” ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ നൂറു പണപ്രഭുക്കൾ നാളെ ജനങ്ങളോടു വാശാനം ചെയ്യുമെന്ന് നമുക്ക് ഒരു നിമിഷം സങ്കല്പിക്കാം (കൗടംസ്കിയുടെ അസംബന്ധമായ സിദ്ധാന്തത്തിൽനിന്നു രാഷ്ട്രീയനിഗമനങ്ങളിലെത്തിച്ചേരാൻവേണ്ടി മാത്രമാണ് നമ്മൾ നിമിഷനേരത്തേക്ക് ഇങ്ങനെ സങ്കല്പിക്കുന്നത്). അങ്ങിനെ സംഭവിച്ചാൽത്തന്നെ, വിപ്ലവസമരത്തിൽനിന്നു തൊഴിലാളി വർഗ്ഗത്തെ പിന്തിരിപ്പിക്കുന്നത് അതിനോടു കാട്ടുന്ന നഗ്നമായ വഞ്ചനയായിരിക്കും. കാരണം, വിപ്ലവസമരത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ എല്ലാ വാശാനങ്ങളും എല്ലാ നല്ല സാധ്യതകളും വെറും മരീചികയാണ്.

യുദ്ധം മുതലാളിവർഗ്ഗത്തിന് ഭീമലാഭവും പുതുതായി കൊള്ളയടിക്കാനുള്ള ഒന്നാന്തരം സാധ്യതകളും (തുർക്കി, ചൈന, മുതലായവ), ശതകോടിക്കണക്കിനുള്ള പുതിയ കോൺട്രാക്ടുകളും വർദ്ധിച്ച പലിശനിരക്കോടു കൂടിയ പുതിയ വായ്പകളും മാത്രമല്ല നേടിക്കൊടുത്തിട്ടുള്ളതു്. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തെ ഭിന്നിപ്പിക്കുകയും ഭുഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുകൊണ്ടു് യുദ്ധം മുതലാളിവർഗ്ഗത്തിന് അതിലും വലിയ രാഷ്ട്രീയമെച്ചങ്ങൾ നേടിക്കൊടുത്തിട്ടുണ്ടു്. കൗടംസ്കി ഈ ഭുഷിപ്പിക്കലിനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്. സമരോത്സുകരായ തൊഴിലാളികൾക്കിടയിലുള്ള ഈ സാർവ്വദേശീയ ഭിന്നിപ്പിന് “സ്വന്തം” രാഷ്ട്രങ്ങളിലെ അവസരവാദികളുമായുള്ള—സ്യുഭേകമ്മാർഗ്ഗമായുള്ള—ഐക്യത്തിന്റെ പേരിൽ പവിത്രത കല്പിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്! എന്നിട്ടും, പഴയ പാർട്ടികളുടെ ഐക്യമുദ്രാവാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥം അതാതു രാഷ്ട്രത്തിലെ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗവും ബുർഷ്വാസിയും തമ്മിലുള്ള “ഐക്യ”മെന്നും വിവിധരാഷ്ട്രങ്ങളിലെ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിനിടയിലുള്ള ഭിന്നിപ്പെന്നുമാണെന്നു് മനസ്സിലാക്കാത്തവരുണ്ടു്....

VI

മുകളിലത്തെ വരികൾ എഴുതിക്കഴിഞ്ഞപ്പോഴാണ് മേയ് 28-ാംനൂ-യിലെ “നോയെ സൈററു്” (ലക്കം 9) പുറത്തുവന്നതു. “സോഷ്യൽഡെമോക്രസിയുടെ തകർച്ച”യെക്കുറിച്ചുള്ള കൗടംസ്കിയുടെ വാദമുഖങ്ങൾ അതിൽ ഉപസംഹരിച്ചിട്ടുണ്ടു് (കൂനോവിനുള്ള

അദ്ദേഹത്തിന്റെ മറുപടിയുടെ 7-ാം വകുപ്പ്). സോഷ്യൽഷോവി
നിസത്തിന് ഉപോൽബലകമായ തന്റെ എല്ലാ പഴയ കുതർക്കങ്ങ
ളേയും പുതിയൊരു കുതർക്കത്തേയും കൗട്സ്കി ഇങ്ങനെ സംഗ്രഹി
ച്ചിരിക്കുന്നു:

“യുദ്ധം ഒരു തനിസാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധമാണെന്നും, ഒന്നുകിൽ സാമ്രാ
ജ്യത്വം അല്ലെങ്കിൽ സോഷ്യലിസം എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു പോംവഴി
കളാണ് യുദ്ധാരംഭത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നതെന്നും, ജർമ്മനിയിലേയും
ഫ്രാൻസിലേയും പല കാര്യത്തിലും ബ്രിട്ടനിലേയും സോഷ്യലിസ്റ്റ്
പാർട്ടികളും തൊഴിലാളിബഹുജനങ്ങളും ഒരുപിടി പാർലിമെണ്ടു
റിയന്മാരുടെ വെറും ആഹ്വാനം കേട്ട് വീണ്ടുവിചാരമില്ലാതെ സാ
മ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ കൈകളിലേക്ക് എടുത്തുചാടിയെന്നും, സോഷ്യ
ലിസത്തെ വഞ്ചിച്ചെന്നും, അങ്ങിനെ ചരിത്രത്തിൽ അഭൂതപൂർവ
മായ ഒരു തകർച്ചയ്ക്കിടവരുത്തിയെന്നും പറയുന്നത് തികച്ചും അസ
ത്യമാണ്.”

പുതിയൊരു കുതർക്കം; തൊഴിലാളികളെ പററിക്കാൻ പുതി
യൊരു വാദം: യുദ്ധം “തനി” സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധമല്ലെന്നു കാണാൻ
വയ്യേ!

ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തിന്റേയും അർത്ഥത്തി
ന്റേയും പ്രശ്നത്തിൽ കൗട്സ്കി അതുതകരമാംവണ്ണം ആടിക്കളി
ക്കുന്നു. ഏറ്റവുമൊടുവിൽ മോഷണം നടത്തിയ സ്ഥലത്തുനിന്ന്
കള്ളൻ ഒഴിഞ്ഞുമാറി നടക്കുന്നത്ര നിഷ്കർഷയോടെയാണ് ഈ പാർ
ട്ടിനേതാവ് ബാസെലിലേയും ഹെംനിറ്റ്സിലേയും കോൺഗ്രസ്സു
കൾ അംഗീകരിച്ച സൂക്ഷ്മവും ഔപചാരികവുമായ പ്രഖ്യാപനങ്ങളിൽ
നിന്ന് ഒഴിഞ്ഞുമാറുന്നത്. “എന്നിരുന്നാലും, അവസാനവിശക
ലനത്തിൽ” യുദ്ധം ഒരു “സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധമാണ്” (പേജ് 64)
എന്ന് 1915 ഫെബ്രുവരിയിലെഴുതിയ “ദേശീയസ്റ്റേറ്റും...”
എന്ന ലഘുലേഖയിൽ കൗട്സ്കി ഉറപ്പിച്ചു പറയുകയുണ്ടായി. ഇ
പ്പോഴിതാ ഒരു പുതിയ നിബന്ധന വച്ചിരിക്കുന്നു: അത് തനി
സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധമല്ലത്രെ. പിന്നെന്താണത്?

അതൊരു ദേശീയയുദ്ധംകൂടിയാണുപോലും! താഴെക്കാട്ടുകുന്ന
“ഐഹാനൊവ് മോഡൽ” കപടവൈരുദ്ധ്യവാദത്തിലൂടെയാണ്
കൗട്സ്കി ഈ ബീഭത്സമായ നിഗമനത്തിലെത്തുന്നത്:

“ഈ യുദ്ധം സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ മാത്രമല്ല, റഷ്യൻ വിപ്ലവ
ത്തിന്റെകൂടി സന്തതിയാണ്.” റഷ്യൻ വിപ്ലവം പാൻസ്ലാവിസം
ത്തെ പുതിയൊരു രൂപത്തിൽ പുനരുദ്ധരിക്കുമെന്നും “ജനാധിപത്യ

റഷ്യ ആസ്ട്രിയയിലേയും തുർക്കിയിലേയും സ്വാവുകളുടെ ദേശീയ സ്വാതന്ത്ര്യമോഹത്തെ അനിവാര്യമായും വൻതോതിൽ ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുമെന്നും 1904-ൽത്തന്നെ കൗട്സ്കി മുൻകൂട്ടി കണ്ടതാണ്. “...അന്ന് പോളണ്ടിന്റെ പ്രശ്നവും ഗുരുതരമാകും.... ആസ്ട്രിയ വേറിട്ടുപോകും. കാരണം, ഇന്ന് അപകേന്ദ്രകാംശങ്ങളെ ഒന്നിച്ചു ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന ഇരുമ്പുപട്ട സാറിസത്തിന്റെ പതനത്തോടെ തകരും.” (തന്റെ 1904-ലെ ലേഖനത്തിൽനിന്ന് ഈ അവസാനത്തെ വാക്കുകൾ കൗട്സ്കിതന്നെ ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ട്). “റഷ്യൻ വിപ്ലവം... പൗരസ്വദേശത്തെ ദേശീയാഭിലാഷങ്ങൾക്ക് പുതുതും ഉററുമേറിയതുമായ ഉത്തേജനം നൽകുകയും യൂറോപ്പിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളോടു ഏഷ്യയുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ പ്രശ്നങ്ങളെല്ലാം ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധത്തിൽ ശക്തിയായി അനുഭവപ്പെടുന്നുണ്ട്. തൊഴിലാളിബഹുജനങ്ങളടക്കമുള്ള സാമാന്യജനങ്ങളുടെ മനോനിലയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അവ വളരെയേറെ നിർണ്ണായകമായ പ്രാധാന്യമാർജ്ജിക്കുന്നുണ്ട്. ഭരണാധികാരിവർഗ്ഗങ്ങൾക്കിടയിലാവട്ടെ, സാമ്രാജ്യത്വപ്രവണതകളാണ് മുന്നിട്ടുനിൽക്കുന്നത്.” (പേജ് 273, അടിവര ഞങ്ങളുടേതു്).

മാർക്സിസത്തെ വ്യഭിചരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതിന്റെ മറ്റൊരു ദൃഷ്ടാന്തം! ‘ജനാധിപത്യറഷ്യ’ കിഴക്കൻ യൂറോപ്പിലെ രാഷ്ട്രങ്ങളിൽ സ്വാതന്ത്ര്യവാഹര വളർത്തുമെന്നതുകൊണ്ട് (ഇതു് നിസ്സർക്കമാണ്), ഒരൊറ്റ രാഷ്ട്രത്തെപ്പോലും മോചിപ്പിക്കാത്തതും അനന്തരഫലമെന്തുതന്നെയാലും അനേകം രാഷ്ട്രങ്ങളെ അടിമപ്പെടുത്തുന്നതുമായ ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധം ‘തനി’ സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധമല്ലത്രെ. ‘സാറിസത്തിന്റെ പതനം’ ജനാധിപത്യവിരുദ്ധമായ ദേശീയഘടനയുള്ളതുമൂലം ആസ്ട്രിയയുടെ ശിഥിലീകരണത്തെ അർത്ഥമാക്കുമെന്നതുകൊണ്ട്, ആസ്ട്രിയയെ കൊള്ളയടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ആസ്ട്രിയയിലെ രാഷ്ട്രങ്ങളെ പൂർവ്വാധികം മർദ്ദനത്തിനു വിധേയമാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന, തൽക്കാലം ശക്തിപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പ്രതിവിപ്ലവസാറിസം ‘ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധ’ത്തിനു് തനിസാമ്രാജ്യത്വസ്വഭാവമല്ല, പിന്നെയോ ഒരു പരിധിവരെ ദേശീയസ്വഭാവമാണ് നൽകുന്നതത്രെ. ‘ഭരണാധികാരിവർഗ്ഗങ്ങൾ’ മൂലമായ പെററിബുർഷ്ചാകളേയും മർദ്ദിതരായ കൃഷിക്കാരേയും സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധത്തിന്റെ ദേശീയലക്ഷ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള കെട്ടുകഥകൾ പറഞ്ഞു് കബളിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, ഭരണാധികാരിവർഗ്ഗങ്ങൾ സാമ്രാജ്യത്വപ്രവണതകൾ പ്രകടിപ്പിക്കുമ്പോൾ ‘ജനങ്ങളും’ തൊഴിലാളിബഹുജനങ്ങളും ‘ദേശീയാ’ഭിലാഷങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നുവെന്നൊരു ‘ഫോർമുല’ വഴി ബഹുജനങ്ങളെ ഈ കബളിപ്പിക്കലുമായി രഞ്ജിപ്പിക്കാൻ ശാസ്ത്രത്തിന്റെയൊരു ‘മാർക്സിസ’

ത്തിന്റെ പ്രമാണപുരുഷനും രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ പ്രതിനിധിയുമായ ഒരാൾക്ക് അവകാശമുണ്ടത്രെ.

വൈരുദ്ധ്യവാദത്തെ ഏറ്റവും ക്ഷുദ്രവും നിന്ദ്യവുമായ കുതർക്കമായി മാറിയിരിക്കുകയാണ്!

ആസ്ട്രിയയ്ക്കെതിരായ സെർബിയയുടെ യുദ്ധം മാത്രമാണ് ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധത്തിൽ ദേശീയഘടകത്തെ കുറിക്കുന്നത് (നമ്മുടെ പാർട്ടിയുടെ ബേർൺ സമ്മേളനത്തിന്റെ പ്രമേയത്തിൽ ഇക്കാര്യം പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുകൂടി പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ). ദീർഘകാലമായി നിലനിൽക്കുന്നതും ദശലക്ഷങ്ങളെ, 'ബഹുജനങ്ങളെ', ഉൾക്കൊള്ളുന്നതുമായ ഒരു ദേശീയവിമോചനപ്രസ്ഥാനം സെർബിയയിലും സെർബുകാർക്കിടയിലും മാത്രമേ കണ്ടെത്താൻ കഴിയൂ. ആ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ 'തുടർച്ച'യാണ് ആസ്ട്രിയയ്ക്കെതിരായി സെർബിയ ഇപ്പോൾ നടത്തുന്ന യുദ്ധം. അത് ഒരു ഒറ്റപ്പെട്ട യുദ്ധമായിരുന്നെങ്കിൽ, അതായത് പൊതുയുദ്ധോപ്യൻ യുദ്ധത്തോടും ബ്രിട്ടന്റെയും റഷ്യയുടേയും മറ്റും സ്വാർത്ഥപരമായ അപഹരണലക്ഷ്യങ്ങളോടും ബന്ധപ്പെട്ടതായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ, സെർബിയൻ ബുർഷ്വാസിയുടെ വിജയം കാംക്ഷിക്കുകയെന്നത് എല്ലാ സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടേയും കടമയാകുമായിരുന്നു. ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധത്തിലെ ദേശീയഘടകത്തിൽ നിന്നു തികച്ചും അനിവാര്യമായി സിദ്ധിക്കുന്ന ശരിയായ ഒരേയൊരു നിഗമനം ഇതാണ്. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ ആസ്ട്രിയൻ ബുർഷ്വാസിയുടേയും പള്ളിമേധാവിത്വവാദികളുടേയും സൈനികമേധാവികളുടേയും സേവയ്ക്കു നിൽക്കുന്ന കുതർക്കക്കാരനായ കൗടസ്സ്കി എത്തിച്ചേരാത്തതും ഈ നിഗമനത്തിൽത്തന്നെയാണ്.

മാത്രമല്ല, ഒരു വസ്തുവിനെ ഒറ്റിരിച്ചു പരിശോധിക്കുന്നതിനെ, അതായത് അതിനെ ഏകപക്ഷീയമായും ബീഭത്സമാംവണ്ണം വികൃതപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടും പരിശോധിക്കുന്നതിനെ, ശാസ്ത്രീയ-പരിണാമാത്മകരീതിയുടെ അവസാനവാക്കായിട്ടുള്ള മാർക്സിസ്റ്റ് വൈരുദ്ധ്യവാദം വർജ്ജിക്കുന്നു. സെർബോ-ആസ്ട്രിയൻ യുദ്ധത്തിലെ ദേശീയഘടകത്തിന് പൊതുയുദ്ധോപ്യൻ യുദ്ധത്തിൽ കാര്യമായ യാതൊരു പ്രാധാന്യവുമില്ല, ഉണ്ടാകാൻ തരവുമില്ല. ജർമ്മനി ജയിച്ചാൽ അത് ബൽജിയത്തിന്റേയും പോളണ്ടിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തിന്റെകൂടിയും ഒരുപക്ഷെ ഫ്രാൻസിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തിന്റേയും മറ്റും കഴുത്തു ഞെരിക്കും. റഷ്യ ജയിച്ചാൽ അത് ഗലീഷ്യയുടേയും പോളണ്ടിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തിന്റെകൂടിയും ആർമീനിയയുടേയും മറ്റും കഴുത്തു ഞെരിക്കും. യുദ്ധം 'സമനിലയിൽ' തീർന്നാൽ പഴയ ദേശീയമട്ട്നം തുടരും. സെർബിയയെ—അതായത് ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധത്തിൽ

പങ്കെടുക്കുന്നവരിൽ ഒരു ശതമാനത്തേയോ മറ്റോ—സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം യുദ്ധം ബുർഷ്വാദേശീയപ്രസ്ഥാനമെന്ന ‘‘രാഷ്ട്രീയനയത്തിന്റെ തുടർച്ച’’യാണു്. ബാക്കി 99 ശതമാനത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം യുദ്ധം സാമ്രാജ്യത്വമെന്ന രാഷ്ട്രീയനയത്തിന്റെ, അതായതു് രാഷ്ട്രങ്ങളെ സ്വതന്ത്രമാക്കുന്നതിനു പകരം ബലാല്ക്കാരംചെയ്യാൻ മാത്രം കെല്പുള്ള ജീർണ്ണിച്ച ബുർഷ്വാസിയുടെ രാഷ്ട്രീയനയത്തിന്റെ, തുടർച്ചയാണു്. സെർബിയയെ ‘‘മോചിപ്പിക്കുന്ന’’ ത്രിരാഷ്ട്രസന്ധിക്കാർ ആസൂത്രിയയെ കൊള്ളയടിയ്ക്കുന്നതിനു് ഇറ്റാലിയൻ സാമ്രാജ്യത്വം നല്കുന്ന സഹായത്തിനു പകരമായി സെർബിയൻ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ താല്പര്യങ്ങളെ അതിനു വിൽക്കുകയാണു് ചെയ്യുന്നതു്.

സർവ്വവിദിതമായ ഇക്കാര്യങ്ങളെല്ലാം തന്നെ അവസരവാദികളെ ന്യായീകരിക്കാൻവേണ്ടി കൗടന്ത്യർ യാതൊരു മനസ്സാക്ഷികളെത്തുമില്ലാതെ വളച്ചൊടിച്ചിരിക്കുകയാണു്. പ്രകൃതിയിലോ സമുദായത്തിലോ ‘‘തനി’’യായ പ്രതിഭാസങ്ങളില്ല, ഉണ്ടാകാൻ തരവുമില്ല—ഇതാണു് മാർക്സിന്റെ വൈരുദ്ധ്യവാദം നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്നതു്. മനുഷ്യന്റെ ജ്ഞാനപ്രക്രിയയുടെ ഒരുവുവരെയുള്ള സങ്കചിതത്വത്തെയാണു്, ഏകപക്ഷീയതയെയാണു്, ഒരു വസ്തുവിനെ അതിന്റെ സമസ്തസമ്പൂർണ്ണതയിലും സങ്കീർണ്ണതയിലും ഉൾക്കൊള്ളാനുള്ള കഴിവില്ലായ്മയെയാണു്, തനിമയെന്ന സങ്കല്പംതന്നെ സൃഷ്ടിക്കുന്നതെന്നു് വൈരുദ്ധ്യവാദം നമുക്കു കാണിച്ചുതരുന്നു. ലോകത്തിൽ ‘‘തനി’’മുതലാളിത്തമെന്നൊന്നില്ല, ഉണ്ടാകാൻ സാധ്യവുമല്ല. ഫ്യൂഡലിസമോ ഫിലിസ്റ്റിനിസമോ മറ്റൊന്നെങ്കിലുമോ കൂടിച്ചേർന്ന കലർപ്പുകളാണു് നാമെപ്പോഴും കാണുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു്, പരസ്യമായ അപഹരണലക്ഷ്യങ്ങളെ ‘‘ദേശീയ’’ പദപ്രയോഗങ്ങൾകൊണ്ടു് മനപ്പൂർവ്വം മുടിവയ്ക്കുന്ന സാമ്രാജ്യവാദികളുടെ കടുത്ത ‘‘ബഹുജന’’വഞ്ചനയെക്കുറിച്ചു സംസാരിക്കുമ്പോൾ യുദ്ധം ‘‘തനി’’സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധമല്ലെന്നു് അനുസ്മരിക്കുന്നയാൾ ഒന്നുകിൽ നിസ്സീമമാം വണ്ണം ബുദ്ധിശൂന്യനായ ഒരു പാണ്ഡിത്യധംഭിയാണു്, അല്ലെങ്കിൽ ഒരു പിത്തലാട്ടക്കാരനും തട്ടിപ്പുകാരനുമാണു്. ‘‘തൊഴിലാളിബഹുജനങ്ങളടക്കമുള്ള സാമാന്യജനങ്ങളെ’’ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ദേശീയവിമോചനത്തിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളാണു് ‘‘നിർണ്ണായകപ്രാധാന്യ’’മുള്ളവയെന്നും എന്നാൽ ഭരണാധികാരിവർഗ്ഗങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ‘‘സാമ്രാജ്യത്വപ്രവണതകളാണു്’’ നിർണ്ണായകഘടകങ്ങളെന്നും (പേജ് 273) കൗടന്ത്യർ പറയുമ്പോൾ, അതിനു് ‘‘ഉപോൽബലകമായി’’ ‘‘യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ നിസ്സീമവൈവിധ്യ’’ത്തെ

പ്പാഠി വൈരുദ്ധ്യവാദപരമെന്നവകാശപ്പെടുന്ന ഒരു പരാമർശം അദ്ദേഹം നടത്തുമ്പോൾ (പേജ് 274), സാമ്രാജ്യവാദികളുടെ ജനവഞ്ചനയെ അദ്ദേഹം പിന്താങ്ങുകയാണു ചെയ്യുന്നത്. ഇതാണ് കാര്യം. തീർച്ചയായും യാഥാർത്ഥ്യം നിസ്സീമമാംവണ്ണം വൈവിധ്യമാർന്നതാണ്. തികച്ചും പരമാർത്ഥമാണത്രെ! എന്നാൽ ഈ നിസ്സീമമായ വൈവിധ്യത്തിനിടയിൽത്തന്നെ മുഖ്യവും മൗലികവുമായ രണ്ടു ധാരകളുണ്ടെന്നും അത്രതന്നെ നിസ്സംശയമാണ്—യുദ്ധത്തിന്റെ വസ്തുനിഷ്ഠമായ ഉള്ളടക്കം സാമ്രാജ്യത്വമെന്ന ‘രാഷ്ട്രീയനയത്തിന്റെ തുടർച്ചയാണ്’; അതായത്, ‘വൻശക്തികളുടെ’ ജീർണ്ണിച്ച ബുർഷ്വാസി (അവയുടെ ഗവൺമെന്റുകളും) മറ്റു രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ നേർക്കു നടത്തുന്ന കൊള്ളയാണ്. എന്നാൽ, നിലവിലുള്ള ‘വ്യക്തിനിഷ്ഠമായ’ പ്രത്യയശാസ്ത്രമാകട്ടെ, ബഹുജനങ്ങളെ കബളിപ്പിക്കാൻവേണ്ടി പ്രചരിപ്പിക്കുന്ന ‘ദേശീയ’ പദപ്രയോഗങ്ങളാണ്.

‘യുദ്ധാരംഭത്തിൽ’ ഒന്നുകിൽ സാമ്രാജ്യത്വം അല്ലെങ്കിൽ സോഷ്യലിസം എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു പോംവഴികളുള്ളതായിട്ടാണ് ‘ഇടതുപക്ഷക്കാർ’ കരുതിയിരുന്നതെന്നും അവകാശപ്പെട്ടുകൊണ്ടും അടിക്കടി ആവർത്തിക്കപ്പെടുന്ന കൗടംസ്കിയുടെ പഴയ കുതർക്കത്തെ അപഗ്രഥിച്ചുകഴിഞ്ഞു. നിർലജ്ജമായ ഒരു പിന്തലാട്ടമാണിത്. കാരണം, പാർട്ടി ഒന്നുകിൽ സാമ്രാജ്യത്വംകൊള്ളയിലും വഞ്ചനയിലും പങ്കുകൊള്ളുക അല്ലെങ്കിൽ വിപ്ലവസമരം പ്രചരിപ്പിക്കുകയും അതിന് ഒരുക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നിങ്ങനെ മറ്റു രണ്ടു പോംവഴികളാണ് ഇടതുപക്ഷക്കാർ മുന്നോട്ടുവെച്ചതെന്നും കൗടംസ്കിയുടെ ഭംഗിയായിട്ടുറിയാം. സൂദൈക്കമ്മാരോടുള്ള ദാസ്യത്വംമൂലം അദ്ദേഹം പ്രചരിപ്പിക്കുന്ന അസംബന്ധമായ കെട്ടുകഥ തുറന്നുകാട്ടാൻ ജർമ്മനിയിലെ ഇടതുപക്ഷക്കാർക്കു കഴിയാത്തതു സെൻസർഷിപ്പൊന്നുകൊണ്ടു മാത്രമാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിനറിയാം.

‘‘തൊഴിലാളിബഹുജനങ്ങളും’’ ‘‘ഒരുപിടി പാർലിമെന്റേറിയന്മാരും’’ തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെ സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ, അങ്ങേയറ്റം കേട്ടമടുത്ത ഒരു തടസ്സവാദമാണ് കൗടംസ്കി ഉന്നയിക്കുന്നത്:

‘‘സ്വയംനീതീകരണത്തിലേർപ്പെടാതിരിക്കാൻവേണ്ടി നമുക്കു ജർമ്മൻകാരെ വിട്ടുകളയാം. വല്യാനിനേയും ഗേദിനേയും ഹൈൻഡ് മനേയും പ്ലൊഹാനൊവിനേയും പോലുള്ളവർ ഒരൊറ്റ ദിവസംകൊണ്ടു സാമ്രാജ്യവാദികളായിത്തീർന്നെന്നും സോഷ്യലിസത്തെ വഞ്ചിച്ചെന്നും ഗൗരവമായി ഉറപ്പിച്ചുപറയാൻ ആർക്കു കഴിയും? പാർലിമെന്റേറിയന്മാരേയും ‘നേതൃഘടകങ്ങളേയും’ നമുക്കു വിട്ടു

കളയാം... [റോസ ലുക്സംബർഗ്ഗും ഫ്രാൻസ് മേറിംഗുംകൂടി പുറപ്പെട്ടുവരുന്ന 'ഭി ഇൻതെർനത്സിയൊനാലെ' എന്ന പത്രികയെക്കുറിച്ചാണ് കൗട്സ്കി വ്യക്തമായും സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. നേതൃഘടകങ്ങളുടെ—അതായത്, ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ ഔദ്യോഗികഘടകങ്ങളായ അതിന്റെ കേന്ദ്രക്കമ്മിറ്റിയുടേയും ('ഫോർഷ്ടാൻഡി'നേറയും) പാർലിമെണ്ടറി ഗ്രൂപ്പിനേറയും മറ്റും—നയത്തെ അതർഹിക്കുന്ന അവജ്ഞയോടെയാണ് ആ പത്രികയിൽ പരാമർശിച്ചിരുന്നത്]... വർഗ്ഗബോധമുള്ള നാല്പതുലക്ഷം ജർമ്മൻ തൊഴിലാളികളെ ഇരുപത്തിനാലു മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ തങ്ങളുടെ മുൻലക്ഷ്യങ്ങൾക്കു കടകവിരുദ്ധമായി നേരെ മുഖംതിരിച്ചു നിർത്താൻ ഒരുപിടി പാർലിമെണ്ടറിയന്മാർ നൽകുന്ന കല്പന മതിയാകുമെന്ന് ഉറപ്പിച്ചുപറയാൻ ആത്ം ധൈര്യപ്പെടും? ഇതു വാസ്തവമാണെങ്കിൽ നമ്മുടെ പാർട്ടിയുടെ മാത്രമല്ല, ബഹുജനങ്ങളുടെ കൂടി (അടിവര കൗട്സ്കിയുടേത്) ഭയങ്കരമായ തകർച്ചയുടെ തെളിവായിരിക്കും അത്. ബഹുജനങ്ങൾ ഇത്തരം നട്ടെല്ലില്ലാത്ത ആട്ടിൻ പററമാണെങ്കിൽ നമ്മളെ കഴിച്ചുമുടുകയാണ് നല്ലത്'' (പേജ് 274).

രാഷ്ട്രീയമായും ശാസ്ത്രീയമായും നോക്കിയാൽ കാരൽ കൗട്സ്കിയെന്ന മഹാനായ പ്രമാണപുരുഷൻ തന്റെ പെരുമാറ്റംകൊണ്ടും ശോചനീയമായ ഒഴിഞ്ഞുമാറലുകളുടെ സമാഹരണംകൊണ്ടും എന്നേ സ്വയം കഴിച്ചുമുടിയിരിക്കുന്നു. ഇതു മനസ്സിലാക്കുകയോ ചുരുങ്ങിയപക്ഷം അനുഭവപ്പെടുകയോ ചെയ്യാത്തവർ സോഷ്യലിസത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആശയ്ക്കു വകനൽകാത്തവരാണ്. കൗട്സ്കി പ്രത്യേകിച്ചു അങ്ങേയറ്റം ഗർഹണീയരായ സൃഷ്ടികളായി കരുതിക്കൊണ്ടു മേറിംഗും റോസ ലുക്സംബർഗ്ഗും അവരുടെ പക്ഷത്തുള്ളവരും 'ഭി ഇൻതെർനത്സിയൊനാലെ'യിൽ സ്വീകരിച്ച സ്വരം ശരിയായ ഒരേയൊരു സ്വരമായത് ഇതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ്.

ഒന്ന് ചിന്തിച്ചുനോക്കൂ: യുദ്ധത്തോടുള്ള മനോഭാവം ഏറെക്കുറെ സ്വതന്ത്രമായി (അതായത്, ഉടനടി പിടികൂടി പട്ടാളബാറക്കിലേക്കു വലിച്ചിഴയ്ക്കപ്പെടുകയോ വെടിവെക്കപ്പെടുകയോ വെടിവെക്കപ്പെടാതെ മെന്ന് അപകടത്തെ നേരിടുകയോ ചെയ്യാതെ) പ്രകാശിപ്പിക്കാൻ കഴിവുള്ള ഒരേയൊരു കൂട്ടർ 'ഒരുപിടി പാർലിമെണ്ടറിയന്മാ'രും (അവർക്കു സ്വതന്ത്രമായി വോട്ടുചെയ്യാനുള്ള അവകാശമുണ്ടായിരുന്നു. എതിർത്തു വോട്ടുചെയ്യാൻ അവർക്കു തികച്ചും കഴിയുമായിരുന്നു. റഷ്യയിൽപോലും ആരേയും അതിന്റെപേരിൽ മർദ്ദിക്കുകയോ തടവിലാക്കുകപോലുമോ ചെയ്തിട്ടില്ല) ഒരുപിടി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും പത്രപ്രവർത്തകർ തുടങ്ങിയവരുമായിരുന്നു. എന്നിട്ടിപ്പോൾ ഈ സാമൂഹ്യവിഭാഗത്തിന്റെ വഞ്ചനയ്ക്കും നട്ടെല്ലില്ലായ്മയ്ക്കുമുള്ള പഴി കൗ

ട്സ്കി മഹാമനസ്സുതയോടെ ചാരുനതു് ബഹുജനങ്ങളുടെ മേലാണു്. അവസരവാദത്തിന്റെ അടവുകളോടും പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തോടും ഈ വിഭാഗത്തിനുള്ള ബന്ധത്തെപ്പറ്റി കൗട്സ്കിതന്നെ കഠിന വർഷങ്ങളായി എത്രയോ തവണ എഴുതിയിരിക്കുന്നു! സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിലെ പ്രവണതകൾ തമ്മിൽ—വഞ്ചനയെപ്പറ്റി സംസാരിക്കുകയും മുറവിളികളും അപകടമണി മുഴക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രവണതയും വഞ്ചനയാണെന്നും കാണാത്ത പ്രവണതയും തമ്മിൽ—ഇന്നു നടക്കുന്ന സമരത്തിനു് അതിനുമുമ്പു് മുഴുവൻ ദശാബ്ദങ്ങളായിത്തന്നെ നടന്നിരുന്ന സമരവുമായിട്ടുള്ള ബന്ധം പരിശോധിക്കണമെന്നതാണു് ശാസ്ത്രീയഗവേഷണം പൊതുവിലും മാർക്സിന്റെ വൈരുദ്ധ്യവാദം പ്രത്യേകിച്ചും ഒരു ലേഖകനിൽനിന്നു് പ്രഥമവും പ്രധാനവുമായി ആവശ്യപ്പെടുന്നതു്. എന്നാൽ കൗട്സ്കി ഇതേപ്പറ്റി ഒരക്ഷരം മിണ്ടുന്നില്ല. പ്രവണതകളുടേയും ചിന്താഗതികളുടേയും പ്രശ്നം ഉന്നയിക്കാൻപോലും അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. ചിന്താഗതികൾ ഇതേവരെയുണ്ടായിരുന്നു, പക്ഷെ ഇന്നില്ല! ‘‘പ്രമാണപുരുഷന്മാരുടെ’’ ശബ്ദായമാനമായ പേരുകൾ മാത്രമേ ഇന്നുള്ളൂ. അവ എപ്പോഴും ആത്മഭീരുക്കളുടെ തുറുപ്പുചീട്ടാണു്. ഓരോരുത്തരും മറ്റുള്ളവരെ ചൂണ്ടിക്കാട്ടുകയും ഉപകാരത്തിനു പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യണമെന്ന നിയമമനുസരിച്ചു് സ്വന്തം ദോഷങ്ങളെ സൗഹൃദഭാവേന മുടിവയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു് ഇക്കാര്യത്തിൽ വിശേഷിച്ചും സൗകര്യപ്രദമാണു്. ബേർണിൻ നടത്തിയ ഒരു പ്രഭാഷണത്തിനിടയിൽ (‘‘സൊത്സിയാൽദെമൊക്രാറ്റി’’ന്റെ 36-ാം ലക്കം നോക്കുക) മാർത്താവു് ഉൽഘോഷിച്ചു: ‘‘ഗേറ്റും റ്റൊഹാനൊവു് കൗട്സ്കിയുമാവുമ്പോൾ... അതെങ്ങിനെ അവസരവാദമാകും?’’ ആക്സെൽറോഡു് എഴുതി (‘‘ഗോലൊസ’’, ലക്കം 86, 87): ‘‘ഗേറ്റിനെപ്പോലുള്ളവരെ അവസരവാദികളെന്നു കുറപ്പെടുത്തുന്നതു് കുറെക്കൂടി സൂക്ഷിച്ചു വേണം..’’ ബർലിനിൽ കൗട്സ്കിയിൽനിന്നു് അതിന്റെ മാറ്റൊലി കേട്ടു: ‘‘ഞാൻ സ്വയം നീതീകരിക്കുന്നില്ല. പക്ഷെ വല്യാനും ഗേറ്റും ഹൈൻഡ് മനും റ്റൊഹാനൊവുമോ....’’! പരസ്പരപ്രശംസ നന്നായിരിക്കുന്നു!

പാദസേവചെയ്യാനുള്ള വ്യഗ്രതയിൽ കൗട്സ്കി തന്റെ ലേഖനങ്ങളിൽ ഹൈൻഡ് മന്റെപോലും സേവ പിടിക്കുന്നുണ്ടു്; അയാൾ ഇന്നലെ മാത്രമാണു് സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ ഭാഗത്തേക്കു് കാലുമാറിയതെന്നു വരുത്തിത്തീർക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടു്. ഇതേ ‘‘നോയെ സൈറും’’ ലോകമൊട്ടുക്കുള്ള ഡസൻകണക്കിനു സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റിക് പത്രങ്ങളും ഹൈൻഡ് മന്റെ സാമ്രാജ്യത്വത്തെപ്പറ്റി

അനേകവർഷങ്ങളായി എഴുതിവരികയാണ്! താൻ പേർപറഞ്ഞിട്ടുള്ള വ്യക്തികളുടെ രാഷ്ട്രീയജീവചരിത്രങ്ങൾ നിഷ്കർഷയോടെ പഠിക്കാൻ കൗടംസ്കി മിനക്കെട്ടിരുന്നെങ്കിൽ, ‘ഒരു ദിവസംകൊണ്ടല്ല’, ഭഗവദ്ഗീതയുടെ സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ ഭാഗത്തേക്കുള്ള അവരുടെ കാലമാറ്റത്തിന് കളമൊരുക്കിയ സ്വഭാവലക്ഷണങ്ങളും സംഭവങ്ങളും ആ ജീവചരിത്രങ്ങളിലുണ്ടായിരുന്നില്ല എന്ന് അദ്ദേഹം ഓർക്കുമായിരുന്നു. വല്യാൻ ഔറംഗസീറ്റുകളുടെ²¹യും ഷൊഹാദാവിനോട്²² മെൻഷെ വികകളുടെ²³യും ലിക്വിഡേഷൻമാരുടെയും ബന്ധനത്തിൽ പെട്ടിട്ടില്ലെന്നും, നിർജ്ജീവവും നിർഗ്ഗണവും പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരൊറ്റ പ്രശ്നത്തിൽപോലും സ്വതന്ത്രമായ നിലപാടെടുക്കാൻ കഴിവില്ലാത്തതുമായിരുന്ന ‘സോഷ്യലിസം’²⁴ എന്ന ഗേദിസ്റ്റ് പത്രികയിൽ ഗേദിസ്റ്റ് പ്രവണത²⁵ പരസ്യമായി ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ലെന്നും, കൗടംസ്കിതന്നെ (അദ്ദേഹത്തെ തികച്ചും ഉചിതമായി ഹൈൻഡ് മനേജറും ഷൊഹാദാവിനോട്²⁶ ഒപ്പം നിർത്തുന്നവരെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ് ഇതുകൂടി ചേർക്കുന്നത്) ബെർൺഷൈനിസ്²⁷ത്തിനും മറ്റുമെതിരായ സമരത്തിന്റെ പ്രാരംഭശയിൽ മിലിറ്റാനിസ്²⁸ത്തിന്റെ പ്രശ്നത്തിൽ നിസ്സംഗനായിരുന്നില്ലെന്നും അദ്ദേഹം ഓർക്കുമായിരുന്നു.

എന്നാൽ ഈ നേതാക്കന്മാരുടെ ജീവചരിത്രങ്ങൾ ശാസ്ത്രീയമായി പരിശോധിക്കുന്നതിൽ കൗടംസ്കി ലവലേശം താല്പര്യം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നില്ല. തങ്ങളുടെ സ്വന്തം വാദമുഖങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചാണോ അതോ അവസരവാദികളുടേയും ബുർഷ്വാസിയുടേയും വാദമുഖങ്ങൾ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടാണോ ഈ നേതാക്കൾ സ്വയം ന്യായീകരിക്കുന്നതെന്ന് പരിശോധിച്ചുനോക്കാനുള്ള യാതൊരു ശ്രമവുമില്ല. അവർക്ക് സ്വന്തമായി അസാമാന്യമായ സ്വാധീനമുള്ളതുകൊണ്ടാണോ അതോ സൈനികസംഘടനയുടെ പിൻബലമുള്ളതും യഥാർത്ഥത്തിൽ ‘സ്വാധീനമുള്ള’തുമായ മറ്റൊരു പ്രവണതയെ, അതായത് ബുർഷ്വാപ്രവണതയെ, അവർ പിന്തുടരുന്നതുകൊണ്ടാണോ ഈ നേതാക്കളുടെ പ്രവൃത്തികൾ ഗൗരവതരമായ രാഷ്ട്രീയപ്രാധാന്യമാർജ്ജിച്ചിട്ടുള്ളത്? ഈ ചോദ്യം പരിശോധിക്കാൻ കൗടംസ്കി ഉദ്യമിക്കുന്നതുപോലുമില്ല. ബഹുജനങ്ങളുടെ കണ്ണിൽ പൊടിയിടുക, പ്രമാണപുരുഷന്മാരുടെ പേരുകളുടെ ധ്വനികൊണ്ടു അവരുടെ ചെങ്കിടയ്ക്കുക, തർക്കപ്രശ്നം വ്യക്തമായി ഉന്നയിക്കുകയും അതിനെ നാനാവശത്തു നിന്നും പരിശോധിച്ചുനോക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിൽനിന്നു അവരെ തടയുക—ഇതിൽ മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിനു താല്പര്യമുള്ളൂ.*

* വല്യാനെയും ഗേദിനെയും ഹൈൻഡ് മനേയും ഷൊഹാദാവിനെയും കുറിച്ചുള്ള കൗടംസ്കിയുടെ പരാമർശം വേറൊരു കാര്യം

“...വർഗ്ഗബോധമുള്ള നാല്പതുലക്ഷം തൊഴിലാളികളെ നേരെ മുഖംതിരിച്ചു നിർത്താൻ ഒരുപിടി പാർലിമെന്റേറിയന്മാർ നൽകുന്ന കല്പന മതിയാകും....”

ഇവിടെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഓരോ വാക്കും കള്ളമാണ്. ജർമ്മൻ പാർട്ടി സംഘടനയിലുണ്ടായിരുന്നതുപോലെ പത്തുലക്ഷം പേരാണ്, നാല്പതു ലക്ഷമല്ല. ഏതൊരു സംഘടനയുടേയുമെന്നപോലെ ഈ ബഹുജന സംഘടനയുടേയും ഏകോപിത ഇച്ഛാശക്തി പ്രകടമായതുപോലെ അതിന്റെ ഒരേയൊരു രാഷ്ട്രീയകേന്ദ്രത്തിലൂടെ—സോഷ്യലിസത്തെ വഞ്ചിച്ച “ഒരുപിടി” ആളുകളിലൂടെ—മാത്രമാണ്. ഈ ഒരു പിടി ആളുകളോടാണ് അഭിപ്രായം ചോദിച്ചതുപോലെ, വോട്ടുപോലെയല്ല. വോട്ടുചെയ്യാനും ലേഖനമെഴുതാനുമെല്ലാം അവർക്കു കഴിയുമായിരുന്നു. ബഹുജനങ്ങളോടുപോലെയും ആരും കൂടിയാലോചിച്ചില്ല. അവർക്കു വോട്ടുചെയ്യാൻ അനുവാദമില്ലായിരുന്നുവെന്നു മാത്രമല്ല, അവർ ഭിന്നിപ്പിനും ബലപ്രയോഗത്തിനും വിധേയരാവുകക്കൂടി ചെയ്തു—ഒരു പിടി പാർലിമെന്റേറിയന്മാരുടെയല്ല, സൈനികാധികൃതരുടെ “കല്പന”പ്രകാരം. ഒരു സൈനികസംഘടന നിലവിലുണ്ടായിരുന്നു. ആ സംഘടനയുടെ നേതാക്കൾക്കിടയിൽ വഞ്ചനയില്ലായിരുന്നു. അതുപോലെ “ബഹുജനങ്ങളെ” ഓരോരുത്തരായി വിളിച്ചു ഇങ്ങനെയൊരു അന്ത്യശ്വാസനം നൽകി. ഒന്നുകിൽ നിങ്ങളുടെ നേതാക്കളുടെ ഉപ

വച്ചു നോക്കിയാലും സ്വഭാവവ്യഞ്ജകമാണ്. ലേൻചിനെയും ഹെനിഷിനെയും പോലുള്ള തുറന്ന സാമ്രാജ്യവാദികൾ (അവസരവാദികളുടെ കാര്യം പറയാനില്ലല്ലോ) ഹൈൻഡ് മനെയും ഷെപ്പാർഡിനെയും പരാമർശിക്കുന്നതുപോലെ തങ്ങളുടെ നയത്തെ ന്യായീകരിക്കാൻ വേണ്ടിയാണ്. അവർക്കതിനുള്ള അവകാശവുമുണ്ട്. തങ്ങൾ അനുവർത്തിക്കുന്നതുപോലെ ഒരേ നയം തന്നെയാണെന്നുപോലെ അവർ പറയുന്നതുപോലെ സത്യമാണ്. എന്നാൽ ലേൻചിനെയും ഹെനിഷിനെയും പറ്റി—സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ ഭാഗത്തേക്കു തിരിഞ്ഞ ആ സമൂഹപരിവർത്തനവാദികളെപ്പറ്റി—അവജ്ഞയോടെയാണ് കൗട്സ്കി സംസാരിക്കുന്നതുപോലെ. താൻ ആ പാപികളെപ്പോലാവാത്തതിനും അവരോടു വിരോധിക്കുന്നതിനും ഒരു വിപ്ലവകാരിയായിത്തുടരുന്നതിനും (കളിപറയല്ല!) കൗട്സ്കി ദൈവത്തോടു നന്ദി പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ കൗട്സ്കിയുടെ നിലപാടുപോലെ അവരുടേതുതന്നെയാണ്. പഞ്ചാരവാക്കുകളുമായി വരുന്ന കൗട്സ്കിയെന്ന തട്ടിപ്പുകാരൻ ഷോവിനിസ്റ്റ്, ഡാവിഡ്, ഹൈനെ, ലേൻച്, ഹെനിഷ് എന്നീ ശുദ്ധഗതിക്കാരായ ഷോവിനിസ്റ്റുകളേക്കാൾ എത്രയോ കൂടുതൽ ഗർഹണീയനാണ്.

ഭേദപ്രകാരം പട്ടാളത്തിൽ ചേരുക, അല്ലെങ്കിൽ വെടികൊള്ളുക. ബഹുജനങ്ങൾക്ക് സംഘടിതരൂപത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. കാരണം, നേരത്തേ ഉണ്ടാക്കിയിരുന്ന അവരുടെ സംഘടന, 'ഒരുപിടി' ലേഗിനാദം കൗട്സ്കിമാരും ഷൈഡെമനാദും മുർത്തികരിച്ചിരുന്ന ആ സംഘടന, അവരെ വഞ്ചിച്ചു. പുതിയൊരു സംഘടനയുണ്ടാക്കാനാകട്ടെ, സമയം വേണം. പഴഞ്ചന്തം ജീർണ്ണിച്ചതും കാലഹരണപ്പെട്ടതുമായ സംഘടനയെ കപ്പത്തൊട്ടിയിലേക്കെറിയാനുള്ള നിശ്ചയദാർഢ്യം വേണം.

യുദ്ധത്തിനുള്ള 'തിരിച്ചടി'യെന്ന നിലയിൽ 'ബഹുജനങ്ങൾ' 'ഇരുപത്തിനാലു മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ' വിപ്ലവമുണ്ടാക്കി സാമ്രാജ്യത്വത്തിനെതിരായി 'സോഷ്യലിസം' ഏർപ്പെടുത്തണമെന്നും അല്ലെങ്കിൽ 'ബഹുജനങ്ങൾ' 'നട്ടെല്ലില്ലായ്മയും വഞ്ചനയും' മായിരിക്കും പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതെന്നുമുള്ള നിരന്തരമായ ആശയം തന്റെ എതിരാളികളായ ഇടതുപക്ഷക്കാരുടെ മേൽ ആരോപിച്ചുകൊണ്ട് അവരെ തോല്പിക്കാനാണ് കൗട്സ്കിയുടെ ശ്രമം. എന്നാലിത് ശുദ്ധ അസംബന്ധമാണ്. അക്ഷരാഭ്യാസമില്ലാത്ത ബുർഷ്വാകൾക്കും പോലീസിനും വേണ്ടി പുസ്തകമെഴുതുന്നവർ ഇതേവരെ വിപ്ലവകാരികളെ 'തോല്പിക്കാൻ' ഉപയോഗിച്ച ഈ അസംബന്ധമാണ് കൗട്സ്കി ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ മുമ്പിൽ പൊക്കിക്കാട്ടുന്നത്. വിപ്ലവം 'ഉണ്ടാക്കാൻ' സാധ്യമല്ലെന്നും, വസ്തുനിഷ്ഠമായി (അതായത് പാർട്ടികളുടേയും വർഗ്ഗങ്ങളുടേയും ഹിതത്തെ ആശ്രയിക്കാതെ) പരിപക്ഷമാകുന്ന പ്രതിസന്ധികളിൽനിന്നും ചരിത്രത്തിലെ വഴിത്തിരിവുകളിൽനിന്നും വളർന്നുവരുന്നതാണ് വിപ്ലവങ്ങളെന്നും, സംഘടനയില്ലെങ്കിൽ ബഹുജനങ്ങൾക്ക് ഏകോപിതമായ ഇച്ഛാശക്തിയുണ്ടാവില്ലെന്നും, ഒരു കേന്ദ്രീകൃതഭരണകൂടത്തിന്റെ സുശക്തവും ഭീകരവുമായ സൈനികസംഘടനയ്ക്കുതിരായ സമരം വിഷമകരവും സുഭീഷ്ഠവുമായ കാര്യമാണെന്നും കൗട്സ്കിയുടെ ഇടതുപക്ഷ എതിരാളികൾക്ക് ഭംഗിയായിട്ടറിയാം. തങ്ങളുടെ നേതാക്കളുടെ വഞ്ചനയുടെ ഫലമായി ബഹുജനങ്ങൾക്ക് നിർണ്ണായകനിമിഷത്തിൽ ഒന്നും ചെയ്യാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഈ 'ഒരുപിടി' നേതാക്കന്മാർക്ക് ചെയ്യാൻ പൂർണ്ണമായ കഴിവും ബാധ്യതയുമുണ്ടായിരുന്ന പലതുമുണ്ടായിരുന്നു: യുദ്ധവായുധങ്ങൾക്കെതിരായി വോട്ടുചെയ്യുക, 'ആഭ്യന്തരസമാധാന'ത്തിനും യുദ്ധത്തെ ന്യായീകരിക്കുന്നതിനുമെതിരായി നിലക്കൊള്ളുക, സ്വന്തം ഗവണ്മെന്റുകളുടെ പരാജയത്തിനനുക്രമമായി അഭിപ്രായപ്രകടനം നടത്തുക, പട്ടാളക്കിടങ്ങുകളിൽ ഇരുഭാഗത്തേയും പട്ടാളക്കാർ തമ്മിൽ സഹോദരബന്ധം സ്ഥാപിക്കുക

നതിര വേണ്ടിയുള്ള പ്രചരണം നടത്താൻ ഒരു സാർവ്വദേശീയസംവിധാനം നിലവിൽ കൊണ്ടുവരിക, വിദ്യാഭ്യാസവർത്തനങ്ങൾ തുടങ്ങുന്നതിന്റെ ആവശ്യകതയെ സംബന്ധിച്ച നിയമവിരുദ്ധപ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളുടെ പ്രസാധനം സംഘടിപ്പിക്കുക,* തുടങ്ങിയ പലതും.

ഇതോ ഇതുപോലുള്ളതോ ആയ നടപടികൾതന്നെയാണു് ജർമ്മനിയിലെ "ഇടതുപക്ഷക്കാരുടെ" മനസ്സിലുള്ളതെന്നും പട്ടാളസെൻസർഷിപ്പുള്ളപ്പോൾ അവർക്കു് ആവകകാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി നേരിട്ടു് തുറന്നു പറയാൻ സാധ്യമല്ലെന്നും കൗടന്യ്ക്കിക്കു് ഭംഗിയായിട്ടുറിയും. എന്തു വില കൊടുത്തും അവസരവാദികളെ ന്യായീകരിക്കാനുള്ള വ്യഗ്രത കൗടന്യ്ക്കിയെ അന്യാഭ്യൂഹമായ നീചത്വത്തിലേക്കു തള്ളിവിടുന്നു: പട്ടാളസെൻസർമാരുടെ മറുപിടിച്ചു് അദ്ദേഹം ഇടതുപക്ഷക്കാരുടെ മേൽ പ്രത്യക്ഷമായ അസംബന്ധങ്ങൾ ആരോപിക്കുന്നു. തുറന്നുകാട്ടപ്പെടുന്നതിൽനിന്നും സെൻസർമാർ തന്നെ രക്ഷിക്കുമെന്ന വിശ്വാസത്തോടെയാണു് അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതു്.

VII

അവസരവാദികളെ ഒട്ടേറെ സത്തുഷ്ടരാക്കിക്കൊണ്ടു് കൗടന്യ്ക്കി പലതരം പിന്തലാട്ടങ്ങൾ വഴി മനപ്പൂർവ്വം ഒഴിഞ്ഞുമാറുന്നതു് ഗൗരവമേറിയ ഈ ശാസ്ത്രീയ-രാഷ്ട്രീയചോദ്യത്തിൽനിന്നാണു്: രണ്ടാം

* വർഗ്ഗവിലാപത്തെയും വർഗ്ഗസമരത്തെയും കുറിച്ചു് എഴുതരുതെന്ന ഗവണ്മെന്റിന്റെ വിലക്കിനു മറുപടിയായി എല്ലാ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പത്രങ്ങളും നിർത്തലാക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലായിരുന്നുവെന്നു് കൂട്ടത്തിൽ പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. "ഫോർവേർട്സ്" 27 ചെയ്യതുപോലെ അതെക്കുറിച്ചു് എഴുതുകയില്ലെന്നു സമ്മതിച്ചതു് അധഃപൂർണ്ണവുമായ പ്രവൃത്തിയായിപ്പോയി. അതോടെ "ഫോർവേർട്സ്" രാഷ്ട്രീയമായി മരണമടഞ്ഞു. മാർത്തോവ് അങ്ങനെ പറഞ്ഞതു് ശരിയായിരുന്നു. നിയമവിധേയപത്രങ്ങൾ പാട്ടിയുടെ വകയല്ലാത്ത, സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് അല്ലാത്ത, പത്രങ്ങളാണെന്നും ഒരു വിഭാഗം തൊഴിലാളികളുടെ സാങ്കേതികാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നവയാണെന്നും അതായതു് അവ രാഷ്ട്രീയേതരപത്രങ്ങളാണെന്നും പ്രഖ്യാപിച്ചുകൊണ്ടു് അവയെ നിലനിർത്താൻ സാധ്യമായിരുന്നു. യുദ്ധത്തെ വിലയിരുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ ഒളിവിൽ നിന്നിറക്കുക. ആ വിലയിരുത്തൽകൂടാതുള്ള തൊഴിലാളിവർഗ്ഗപ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ—അസത്യം പറയാത്തതും സത്യത്തെപ്പറ്റി മൗനം ഭീക്ഷിക്കുന്നതുമായ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ—നിയമവിധേയമായി ഇറക്കുക. എന്തുകൊണ്ടു് ഇതു സാധ്യമായിരുന്നില്ല?

ഇൻറർനാഷണലിന്റെ ഏർവ്വം പ്രമുഖരായ പ്രതിനിധികൾക്ക് സോഷ്യലിസത്തെ വഞ്ചിക്കാൻ എങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞു?

തീർച്ചയായും നേതാക്കന്മാരുടെ വ്യക്തിപരമായ ജീവചരിത്രങ്ങളുടെ നിലപാടിൽനിന്നല്ല ഈ ചോദ്യം പരിഗണിക്കേണ്ടതു്. അവരുടെ ഭാവിജീവചരിത്രകാരന്മാർക്ക് പ്രശ്നത്തെ ഈ കോണിൽ നിന്നുകൂടി അപഗ്രഥിക്കേണ്ടിവരുമെങ്കിലും സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിനു് ഇന്നു താല്പര്യമുള്ളതു് ഇതിലല്ല, പിന്നെയോ, സോഷ്യൽ ഷോവിനിസ്റ്റ് പ്രവണതയുടെ ചരിത്രപരമായ ഉത്ഭവം, സാഹചര്യങ്ങൾ, പ്രാധാന്യം, ശക്തി, എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനത്തിലാണു്.

1) സോഷ്യൽ ഷോവിനിസത്തിന്റെ ഉത്ഭവം എവിടന്നാണു്? 2) അതിനു ശക്തി എവിടന്നു കിട്ടി? 3) അതിനെതിരെ എങ്ങിനെ സമരം ചെയ്യണം? പ്രശ്നത്തോടുള്ള ഈയൊരു സമീപനം മാത്രമേ ഗൗരവതരമായി കരുതാൻ കഴിയൂ. 'വ്യക്തിപരമായ' സമീപനം പ്രായോഗികതലത്തിൽ ഒഴിഞ്ഞുമാറലും കയ്യുക്തിയുമാണു്.

ആദ്യത്തെ ചോദ്യത്തിനു് മറുപടി പറയണമെങ്കിൽ നമ്മൾ ഒന്നാമതായി സോഷ്യൽ ഷോവിനിസത്തിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്രപരവും രാഷ്ട്രീയവുമായ ഉള്ളടക്കത്തിനു് സോഷ്യലിസത്തിലെ ഏതെങ്കിലും മുൻപ്രവണതയുമായി ബന്ധമുണ്ടോ എന്നു നോക്കണം; രണ്ടാമതായി, യഥാർത്ഥരാഷ്ട്രീയ വേർതിരിയലുകളുടെ നിലപാടിൽനിന്നു നോക്കുമ്പോൾ സോഷ്യൽ ഷോവിനിസത്തിന്റെ എതിരാളികളും സംരക്ഷകരുമെന്ന നിലയ്ക്കുള്ള സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ ഇന്നത്തെ വേർതിരിയലിനു് ചരിത്രപരമായി ഇതിനു മുമ്പുണ്ടായിട്ടുള്ള വേർതിരിയലുകളുമായിട്ടു് എന്തു ബന്ധമാണുള്ളതെന്നു നോക്കണം.

ഇന്നത്തെ സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധത്തിൽ പിതൃഭൂമിസംരക്ഷണമെന്ന ആശയം സ്വീകരിക്കൽ, സോഷ്യലിസ്റ്റുകാർ ഈ യുദ്ധത്തിൽ 'സ്വരാജ്യത്തെ' ബുർഷ്വാസിയും ഗവണ്മെന്റുമായി സഖ്യത്തിലേർപ്പെടുന്നതിനെ ന്യായീകരിക്കൽ, അവർ 'സ്വന്തം' ബുർഷ്വാസിക്കെതിരായ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ വിപ്ലവസമരത്തെ പ്രചരിപ്പിക്കാനും പിന്താങ്ങാനും വിസമ്മതിക്കൽ, തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളാണു് സോഷ്യൽ ഷോവിനിസമെന്നതുകൊണ്ടു നാം ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു്. സോഷ്യൽ ഷോവിനിസത്തിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്രപരവും രാഷ്ട്രീയവുമായ അടിസ്ഥാനപരമായ ഉള്ളടക്കം അവസരവാദത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനപ്രമാണങ്ങളുമായി പൂർണ്ണമായും ഒത്തുചേരുന്നവെന്നു തികച്ചും വ്യക്തമാണു്. രണ്ടും ഒരേ പ്രവണതയാണു്. 1914-15-ലെ യുദ്ധത്തിന്റെ സാഹചര്യങ്ങളിൽ അവസരവാദം സോഷ്യൽ ഷോവിനിസത്തിലേക്കു നയിക്കുന്നു. വർഗ്ഗസഹകരണമെന്ന

ആശയമാണ് അവസരവാദത്തിന്റെ പ്രധാനസവിശേഷത. യുദ്ധം ഈ ആശയത്തെ അതിന്റെ യുക്തിസഹമായ പരിസമാപ്തിയിലെത്തിച്ചിരിക്കുന്നു. സാധാരണഘടകങ്ങൾക്കും മേന്മകൾക്കും പുറമെ അസാധാരണമായ പലതും അതു കൂട്ടിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. പ്രത്യേകഭീഷണികളും ബലപ്രയോഗവും വഴി അതു് ഭിന്നിച്ചുകിടക്കുന്ന ഫിലിസ്തീൻ ജനസമൂഹത്തെ ബുർഷ്വാസിയാമായി സഹകരിക്കാൻ നിർബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. സ്വാഭാവികമായും ഈ സാഹചര്യം അവസരവാദത്തിന്റെ അനുയായികളുടെ എണ്ണം കൂട്ടിയിട്ടുണ്ട്. ഇന്നലെവരെ സമൂലപരിവർത്തനവാദികളായിരുന്ന പലരും ആ ചേരിയിലേക്കു പോകാനുള്ള കാരണം ഇതാണ്.

തൊഴിലാളിബഹുജനങ്ങളുടെ മൗലികതാല്പര്യങ്ങളെ തൊഴിലാളികളുടെ ഒരു നിസ്സാരനൃപക്ഷത്തിന്റെ താല്പാലികതാല്പര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ബലികഴിക്കുകയെന്നാണ്, അഥവാ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ സമൂഹത്തിനേതിരെ തൊഴിലാളികളിലൊരു വിഭാഗവും ബുർഷ്വാസിയും തമ്മിലുള്ള സഖ്യമെന്നാണ്, അവസരവാദമെന്നാലർത്ഥം. അങ്ങിനെയൊരു സഖ്യത്തെ യുദ്ധം വിശേഷിച്ചും പ്രകടവും അനിവാര്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. മുതലാളിത്തം വികസിച്ചുവന്ന കാലഘട്ടത്തിന്റെ പ്രത്യേകസവിശേഷതകൾ ദശാബ്ദങ്ങളായി നട്ടുവളർത്തിയെടുത്ത ഒന്നാണ് അവസരവാദം. അന്ന് വിശേഷാനുകൂല്യങ്ങളനുഭവിച്ചുപോന്ന ഒരു വിഭാഗം തൊഴിലാളികളുടെ താരതമ്യേന സമാധാനപരവും പരിഷ്കൃതവുമായ ജീവിതം അവരെ 'ബുർഷ്വാ'യാക്കി, അവരുടെ ദേശീയമുതലാളിമാരുടെ തിന്മേശയിൽനിന്നുമുള്ള ഉച്ഛിഷ്ടങ്ങൾ അവർക്കു നൽകി, പാപ്പരാക്കപ്പെട്ട ദാരിദ്ര്യങ്ങളുടെ കഷ്ടപ്പാടുകളിലും ദുരിതങ്ങളിലും വിപ്ലവമനോഭാവത്തിലും നിന്നു അവരെ ഒറ്റപ്പെടുത്തി. സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധം ഈ സ്ഥിതിയുടെ നേരിട്ടുള്ള തുടർച്ചയും പരിസമാപ്തിയുമാണ്. കാരണം, അതു് പൽശക്തിരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ വിശേഷാധികാരങ്ങൾക്കും കോളനികളുടെ പുനർവിഭജനത്തിനും അന്യരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ മേലുള്ള മേധാവിത്വത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള ഒരു യുദ്ധമാണ്. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിലെ പൊരിബുർഷ്വാ 'ഉപരിവിഭാഗം' അഥവാ ആസ്സ്യന്മാർ (കൂടാതെ ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവികളും) എന്ന നിലയ്ക്കുള്ള തങ്ങളുടെ വിശേഷപദവി സംരക്ഷിക്കുകയും ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുക—ഇതാണ് പൊരിബുർഷ്വാ അവസരവാദത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷകളുടേയും തദനുസൃതമായ അടവുകളുടേയും യുദ്ധകാലത്തെ സ്വാഭാവികമായ തുടർച്ച. ഇതാണ് അധ്യ

നാതന സോഷ്യൽ-സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ സാമ്പത്തികാടിത്തറ.* തീർച്ചയായും ശീലം, താരതമ്യേന ‘സമാധാനപരമായ’ പരിണാമമെന്ന പതിവ്, ദേശീയമുൻവിധികൾ, പെട്ടെന്നുള്ള വഴിത്തിരിയലുകളെക്കുറിച്ചുള്ള ഭീതിയും അവിശ്വാസവും—ഇവയെല്ലാംതന്നെ അവസരവാദത്തേയും അവസരവാദത്തോടുള്ള കപടവും ഭീരുത്വപൂർണ്ണവുമായ അനന്തരജനത്തേയും ശക്തിപ്പെടുത്തിയ, അസാധാരണമായ കാരണങ്ങൾമൂലവും ഉദ്ദേശങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയും തൽക്കാലത്തേക്കു മാത്രവുമാണെന്നു പുറമെ തോന്നത്തക്കവണ്ണം ശക്തിപ്പെടുത്തിയ, അനുബന്ധസാഹചര്യങ്ങളായിരുന്നു. ദശാബ്ദങ്ങളായി പോറ്റി വളർത്തി വന്ന ഈ അവസരവാദത്തിൽ യുദ്ധം മാറ്റം വരുത്തിയിരിക്കുന്നു. യുദ്ധം അതിനെ കൂടുതൽ ഉയർന്ന പതനത്തിലേക്കു ഉയർത്തിയിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ നിറഭേദങ്ങളുടെ എണ്ണവും വൈവിധ്യവും വർദ്ധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ അന്തരായികളുടെ അണികളെ കൊഴുപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അവരുടെ വാദമുഖങ്ങളെ എണ്ണമറ്റ പുതിയ കയ്യടികളാൽ പോഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരു തരത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, അനേകം പുതിയ അരുവികളേയും നീർച്ചാലുകളേയും അവസരവാദത്തിന്റെ മുഖ്യധാരയുമായി ലയിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും മുഖ്യധാര അപ്രത്യക്ഷമായിട്ടില്ല. നേരെ തിരിച്ചാണ് വാസ്തവം.

* തൊഴിലാളികളെ ഭിന്നിപ്പിക്കാനും സോഷ്യലിസത്തിൽനിന്നു പിന്തിരിപ്പിക്കാനുമുള്ള മാർഗ്ഗമെന്ന നിലയ്ക്കു സാമ്രാജ്യവാദികളും ബൂർഷ്വാസിയും ‘വൻശക്തി’കളുടേതും ദേശീയവുമായ വിശേഷാനുകൂല്യങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യത്തെ എത്രയേറെ വിലമതിക്കുന്നുണ്ടെന്നതിന്റെ ഏതാനും ഉദാഹരണങ്ങൾ പറയാം. ‘ഗ്രേറ്റർ റോമും ഗ്രേറ്റർ ബ്രിട്ടനും’ (ഓക്സ്ഫോർഡ്, 1912) എന്ന പുസ്തകത്തിൽ ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യവാദിയായ ലൂക്കാസ് ഇന്നത്തെ ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യത്തിൽ കറുത്ത തൊലിക്കാർക്കു സഹിക്കേണ്ടിവരുന്ന അവകാശരാഹിത്യത്തെക്കുറിച്ച് സമ്മതിക്കുന്നുണ്ട് (പേജ് 96-97). അദ്ദേഹം പറയുന്നു: ‘നമ്മുടെ സാമ്രാജ്യത്തിൽത്തന്നെ, വെളുത്ത തൊഴിലാളികളും കറുത്ത തൊഴിലാളികളും ഒന്നിച്ചു പണിയെടുക്കുന്നിടത്തു... അവർ ഒരേ നിലവാരത്തിലല്ല പണിയെടുക്കുന്നതു്. വെളുത്തക്കാർ കറുത്തയാളിന്റെ ഒരു മേസ്സിരിയെപ്പോലാണ്’ (പേജ് 98). ‘സോഷ്യൽഡെമോക്രസി യുദ്ധത്തിനു ശേഷം’ എന്ന ലഘുലേഖയിൽ ‘സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർക്കെതിരായ സാമ്രാജ്യസഖ്യ’ത്തിന്റെ മുൻസെക്രട്ടറി എർവിൻ ബെൽഗെർ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരുടെ പെരുമാറ്റത്തെ പ്രശംസിക്കുന്നുണ്ട്. അവർ ‘സാർവ്വദേശീയത്വപരവും സങ്കല്പവാദപരവും’ ‘വിപ്ലവകരവും’ മായ ആശയങ്ങളൊന്നുമില്ലാത്ത (പേജ് 44) ഒരു ‘തനി തൊഴിലാളികക്ഷി’ ആവണമെന്നാണ് (പേജ് 43), ഒരു ‘ദേശീയ’

വളരെയേറെ പരിപക്വമായിക്കഴിഞ്ഞ അവസരവാദമാണ് സോഷ്യൽഷോപിനിസം. സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടികൾക്കുള്ളിൽ ഈ ബുർഷ്വാ പുണ്ണിന്റെ തുടർന്നുള്ള നിലനില്പ് അസാധ്യമായിത്തീരത്തക്കവണ്ണം അത്രയേറെ അത് പരിപക്വമായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

സോഷ്യൽഷോപിനിസവും അവസരവാദവും തമ്മിലുള്ള ഗാഢവും അഭേദ്യവുമായ ബന്ധം കാണാൻ കൂട്ടാക്കാത്തവർ ഓരോരോ വ്യക്തികളുടെ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളിൽ കയറിപ്പിടിക്കുന്നു. ഇന്ന അവസരവാദി സാർവ്വദേശീയവാദിയായി മാറിയിരിക്കുന്നു, ഇന്ന സമൂലപരിവർത്തനവാദി ഷോപിനിസ്റ്റായി മാറിയിരിക്കുന്നു, എന്നാണവർ പറയു

‘‘ജർമ്മൻ തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടി’’ ആവണമെന്നാണ് (പേജ് 45), അദ്ദേഹം പറയുന്നത്. വിദേശത്തിറക്കിയിട്ടുള്ള മൂലധനത്തെപ്പറ്റി ബന്ധിച്ച ഒരു പുസ്തകത്തിൽ (1907)²⁸ ജർമ്മൻ സാമ്രാജ്യവാദിയായ സാർട്ടോറിയസ് ഫോൻ വാൽട്ടർസ്ഹൗസൻ ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരെ ‘‘ദേശീയക്ഷേമം’’ (കോളനികൾ പിടി ചെടുക്കുന്നതിലാണ് അത് അടങ്ങിയിരിക്കുന്നത്) അവഗണിക്കുന്നതിന് കുറപ്പെടുത്തുകയും (പേജ് 438) ബ്രിട്ടീഷ് തൊഴിലാളികളുടെ ‘‘യാഥാർത്ഥ്യബോധ’’ത്തെ, ഉദാഹരണത്തിന് കുടിയേറിപ്പാർപ്പിനെതിരായ അവരുടെ സമരത്തെ, വാഴ്ത്തുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ലോകരാഷ്ട്രതന്ത്രത്തിന്റെ തത്വങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച ഒരു പുസ്തകത്തിൽ²⁹ ജർമ്മൻ നയതന്ത്രജ്ഞനായ റൂഡോൾഫെർ സർവ്വവിദിതമായ ഒരു വസ്തുത ഉന്നിപ്പറയുന്നുണ്ട്. മൂലധനത്തെ സാർവ്വദേശീയമാക്കിയെന്നുവെച്ച് അധികാരത്തിനും സ്വാധീനശക്തിക്കും ‘‘ഭൂരിഭാഗം ഓഹരിക്കും’’ വേണ്ടിയുള്ള ദേശീയമുതലാളിമാരുടെ തീവ്രമായ സമരം ഒഴിവാക്കപ്പെടുകയില്ലെന്നതാണ് അത് (പേജ് 161). ഈ തീവ്രസമരത്തിൽ തൊഴിലാളികളും പങ്കുചേരുന്നുണ്ടെന്ന് ഗ്രന്ഥകാരൻ പറയുന്നു (പേജ് 175). പുസ്തകം എഴുതിയത് 1913 ഒക്ടോബറിലാണ്. ആധുനികയുദ്ധങ്ങൾക്കുള്ള കാരണം ‘‘മൂലധനത്തിന്റെ താല്പര്യങ്ങളാ’’ണെന്ന് ഗ്രന്ഥകാരൻ തികച്ചും വ്യക്തമായി പറയുന്നുണ്ട് (പേജ് 157). ‘‘ദേശീയപ്രവണത’’യുടെ പ്രശ്നം സോഷ്യലിസത്തിന്റെ മർമ്മപ്രശ്നമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടെന്നും (പേജ് 176), യഥാർത്ഥത്തിൽ കൂടുതൽകൂടുതൽ ദേശീയമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന (പേജ് 103, 110, 176) സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകളുടെ സാർവ്വദേശീയത്വപരമായ പ്രകടനപത്രികകളിൽ ഗവണ്മെന്റുകൾക്കു ഭയപ്പെടേണ്ടതായിട്ടൊന്നുമില്ലെന്നും (പേജ് 177) അദ്ദേഹം പറയുന്നു. തൊഴിലാളികളെ ദേശീയസ്വാധീനത്തിൽനിന്നു വിടുത്തിയെടുത്താൽ സാർവ്വദേശീയസോഷ്യലിസം വിജയിക്കും. കാരണം, ബലപ്രയോഗത്തിൽനിന്നു മാത്രമായി യാതൊന്നും നേടാൻ സാധ്യമല്ല. ദേശീയവികാരങ്ങൾക്കാണ് മുൻതൂക്കം ലഭിക്കുന്നതെങ്കിൽ അത് പരാജയപ്പെടും (പേജ് 173-74). ഇതാണ് അദ്ദേഹം പറയുന്നത്.

നമു്. എന്നാൽ പ്രവണതകളുടെ വളർച്ചയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒട്ടും ഗൗരവതരമല്ലാത്ത ഒരു ന്യായവാദമാണിതു്. ഒന്നാമതു്, തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിൽ ഷോവിനിസത്തിനും അവസരവാദത്തിനും ഒരേ സാമ്പത്തികാടിത്തറയാണുള്ളതു്: ‘‘സ്വന്തം’’ ദേശീയ മൂലധനത്തിന്റെ വിശേഷാനുകൂല്യങ്ങളിൽനിന്നുള്ള നക്കാപ്പിച്ചുകൾ കിട്ടുന്ന, തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ ചെറിയൊരു ഉപരിവിഭാഗവും പെറ്റിബുർഷ്ചാസിയും തമ്മിൽ തൊഴിലാളിബഹുജനങ്ങൾക്കും പൊതുവിൽ അധ്വാനിക്കുന്ന ബഹുജനങ്ങൾക്കും മർദ്ദിതർക്കുമെതിരായി ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള സഖ്യം. രണ്ടാമതു്, രണ്ടു പ്രവണതകളുടേയും ആശയപരവും രാഷ്ട്രീയവുമായ ഉള്ളടക്കം ഒന്നാണു്. മൂന്നാമതു്, രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ കാലഘട്ടത്തിന്റെ (1889-1914) സവിശേഷതയെന്ന നിലയിൽ സോഷ്യലിസ്റ്റുകാർക്കിടയിലുണ്ടായിരുന്ന, അവസരവാദപ്രവണതയെന്നും വിപ്ലവപ്രവണതയെന്നുമുള്ള പഴയ വേർതിരിവു്, ഷോവിനിസ്റ്റുകളുടേയും സാർവ്വദേശീയവാദികളെന്നുമുള്ള പുതിയ വേർതിരിവിനു് മൊത്തത്തിൽ അനുരൂപമാണു്.

അവസാനത്തെ പ്രസ്താവത്തിന്റെ സാധുത മനസ്സിലാവാൻ, സാമൂഹ്യശാസ്ത്രം (പൊതുവിൽ എല്ലാ ശാസ്ത്രവും) സാധാരണഗതിയിൽ പരാമർശിക്കുന്നതു് ഒറ്റക്കൊറ്റിയുള്ള ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളെയല്ല, കൂട്ടായ പ്രതിഭാസങ്ങളെയാണെന്നു് ഓർക്കണം. നമുക്കു് യൂറോപ്പിലുള്ള പത്തു രാജ്യങ്ങളെ എടുക്കാം: ജർമ്മനി, ബ്രിട്ടൻ, റഷ്യ, ഇറ്റലി, ഹോളണ്ട്, സ്വീഡൻ, ബെൽജിയം, സ്വീറ്റ്സർലണ്ട്, ഫ്രാൻസ്, ബൽജിയം. ആദ്യത്തെ എട്ടു് രാജ്യങ്ങളിൽ സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ പുതിയ (സാർവ്വദേശീയത്വം നോക്കിയുള്ള) വേർതിരിവു് പഴയ (അവസരവാദം നോക്കിയുള്ള) വേർതിരിവിനു് അനുരൂപമാണു്: ജർമ്മനിയിൽ അവസരവാദത്തിന്റെ ശക്തിദുർഗ്ഗമായിരുന്ന ‘‘സൊത്സിയലിസ്റ്റിഷെ മൊനാററു്ഷെഫു്റെറ’’³⁰ എന്ന പത്രിക ഷോവിനിസത്തിന്റെ ശക്തിദുർഗ്ഗമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. സാർവ്വദേശീയത്വത്തിന്റെ ആശയങ്ങളെ അങ്ങേയറ്റത്തെ ഇടതുപക്ഷക്കാർ പിന്താങ്ങുന്നു. ബ്രിട്ടനിൽ ബ്രിട്ടീഷു് സോഷ്യലിസ്റ്റു് പാർട്ടി³¹യുടെ ഏഴിൽ മൂന്നു ഭാഗത്തോളം സാർവ്വദേശീയവാദികളാണു് (ഏറ്റവുമൊടുവിലെടുത്ത കണക്കനുസരിച്ചു് ഒരു സാർവ്വദേശീയത്വപരമായ പ്രമേയത്തെ അനുകൂലിച്ചു് 66 പേരും എതിർത്തു് 84 പേരും വോട്ടുചെയ്തു്). അവസരവാദികളുടെ ബ്ലോക്കിലാകട്ടെ (ലേബർ പാർട്ടി³² + ഫേബിയന്മാർ³³ + ഇൻഡിപെൻഡൻ്റ് ലേബർ പാർട്ടി³⁴) സാർവ്വദേശീയവാദികൾ ഏഴിലൊരു ഭാഗത്തിൽ കുറവാണു്.* റഷ്യ

* സാധാരണയായി ഇൻഡിപെൻഡൻ്റ് ലേബർ പാർട്ടിയെ മാത്രമാണു് ബ്രിട്ടീഷു് സോഷ്യലിസ്റ്റു് പാർട്ടിയോടു് താരതമ്യപ്പെടുത്താറുള്ളതു്.

യിൽ ലിക്വിഡേറ്റർമാരുടെ 'നാഷ സര്യ'³⁷ അവസരവാദികളുടെ നെടുമുടിയായിരുന്നു. ഇപ്പോഴത്ത് ഷോവിനിസത്തിന്റെ നെടുമുടിയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഐക്യവാദം അലേക്സിൻസ്കിയും കൂടുതൽ ഉച്ചപ്പാടുണ്ടാക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും റഷ്യയിലെ ബഹുജനങ്ങൾക്കിടയിൽ ചിട്ടയായ രീതിയിൽ പ്രചാരവേല നടത്താൻ അവർക്കു കെല്ലില്ലെന്ന് അഞ്ചു വർഷത്തെ (1910-14) അനുഭവത്തിൽനിന്നു നമുക്കറിയാം. 'പ്രാവ്ദിസ'³⁸വും 1912 ജനുവരിയിൽ പാർട്ടിയെ പുനസ്ഥാപിച്ചു³⁹ മുന്നണിത്തൊഴിലാളികളുടെ പ്രതിനിധികളെന്ന നിലയിൽ ഭൂമയിലെ റഷ്യൻസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് ലേബർ ഗ്രൂപ്പുമാണ് റഷ്യയിലെ സാർവ്വദേശീയവാദികളുടെ ബീജകേന്ദ്രം.

ഇറ്റലിയിൽ തനി അവസരവാദിപ്പാർട്ടിയായിരുന്ന ബിസ്സോലാന്തിപ്രഭൃതികളുടെ പാർട്ടി ഷോവിനിസ്റ്റായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടിയാണ് സാർവ്വദേശീയത്വത്തെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നത്. തൊഴിലാളിബഹുജനങ്ങൾ ഈ പാർട്ടിയെ അനുകൂലിക്കുന്നു. അവസരവാദികളും പാർലിമെന്റേറിയന്മാരും പെറ്റിബൂർഷ്വാസിയും ഷോവിനിസത്തെ അനുകൂലിക്കുന്നു. ഇറ്റലിയിൽ ഏതാനും മാസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ രണ്ടിലൊന്ന് യഥേഷ്ടം തിരഞ്ഞെടുക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. ആ തിരഞ്ഞെടുക്കൽ നടക്കുകയും ചെയ്തു—യാദൃച്ഛികമായിട്ടല്ല, തൊഴിലാളിബഹുജനങ്ങളുടേയും പെറ്റിബൂർഷ്വാ ഗ്രൂപ്പുകളുടേയും വർഗ്ഗനിലപാടിലുള്ള വ്യത്യാസമനുസരിച്ച്.

ഹോളണ്ടിൽ ടൂൽസ്ഡയുടെ അവസരവാദിപ്പാർട്ടി പൊതുവിൽ ഷോവിനിസവുമായി രമ്യതയിലാണ് (ഹോളണ്ടിൽ വൻകിടബൂർഷ്വാസിക്കെന്നപോലെ പെറ്റിബൂർഷ്വാസിക്കും അവരെ ഏറ്റവും എളുപ്പം 'വിഴുങ്ങാൻ' കഴിയുന്ന ജർമ്മനിയോടു വിശേഷിച്ചൊരു വെറുപ്പുണ്ടെന്ന വസ്തുതകൊണ്ടു നാം വഞ്ചിതരാവരുത്). ഗോർട്ടുടേയും പന്നെക്കുക്കിന്റേയും നേതൃത്വത്തിലുള്ള മാർക്സിസ്റ്റ് പാർട്ടിയാണ് സ്ഥിരതയും ആത്മാർത്ഥതയും ചുണയും വിശ്വാസഭാർദ്യവുമുള്ള സാർവ്വദേശീയവാദികളെ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ളത്. സ്വീഡനിൽ ജർമ്മൻ

ടുത്തുനത്ത്. ഇതു ശരിയല്ല. കാര്യങ്ങളുടെ കാതലാണ്, സംഘടനാരൂപങ്ങളല്ല, പരിഗണിക്കേണ്ടത്. ദിനപ്പത്രങ്ങളെടുക്കാം. അവ രണ്ടെണ്ണമുണ്ട്. ഒന്ന് ബ്രിട്ടീഷ് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ 'ഡെയിലി ഹെറാൾഡ്'³⁵. മറേത്ത് അവസരവാദിബ്ലോക്കിന്റെ 'ഡെയിലി സിററിസൻ'³⁶. പ്രചരണത്തിന്റേയും പ്രക്ഷോഭത്തിന്റേയും സംഘടനയുടേയും യഥാർത്ഥപ്രവർത്തനം നടത്തുന്നത് ഈ പത്രങ്ങളാണ്.

സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരെ വഞ്ചകനെന്നു കുറപ്പെടുത്തിയതിന് അവസരവാദികളുടെ നേതാവായ ബ്രാൻറിംഗ് കോപിക്കുമ്പോൾ, തന്റെ അനുകൂലികളിൽ ചിലർക്ക് ഇതുതന്നെയാണ് അഭിപ്രായമെന്ന് ഇടതുപക്ഷനേതാവായ ഹ്യോഗ് ലൂൻഡ് പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു ('സോത് സിയാൽ ദൈമാക്രാറ്റ്', ലക്കം 36 നോക്കുക). ബഹുഭാഗിയായി, അവസരവാദത്തെ എതിർക്കുന്ന 'തെസ് ന്യൂക്വി'⁴⁰ ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർ 'നീചത്തരം കാട്ടി'യെന്നു തങ്ങളുടെ മുഖപത്രത്തിൽ ('നോവൊ വ്രേമെ'⁴¹യിൽ) കുറപ്പെടുവിക്കുന്നു. സ്വീഡൻസർലണ്ടിൽ അവസരവാദിയായ ഗ്രെയ് ലിഹിന്റെ അനുകൂലികൾ ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരെ ന്യായീകരിക്കാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുമ്പോൾ (സുറിഹിൽനിന്നുള്ള 'ഫോൾക്സ് ഓഫ് റാറ്റ്'⁴² എന്ന അവരുടെ മുഖപത്രം നോക്കുക) അദ്ദേഹത്തേക്കൊരു എത്രയോ കൂടുതൽ സമുപരിവർത്തനവാദിയായ ആർ. ഗ്രിമ്മിന്റെ അനുകൂലികൾ 'ബെർനെർ തഗ് വാഹ്റ്റ്'⁴³ എന്ന ബേർൺ പത്രത്തെ ജർമ്മൻ ഇടതുപക്ഷക്കാരുടെ മുഖപത്രമാക്കി മാറ്റിയിരിക്കുന്നു. പത്തു രാജ്യങ്ങളിൽ രണ്ടെണ്ണം മാത്രമേ—ഫ്രാൻസും ബെൽജിയവും—ഇതിനൊരു അപവാദമായിട്ടുള്ളൂ. അവിടെപ്പോലും ശരിക്കു പാഞ്ഞാൽ സാർവ്വദേശീയവാദികളുടെ അഭാവമല്ല, അവരുടെ ക്രമാധികമായ ദുർബ്ബല്യവും നിരുത്സാഹവുമാണ് നാം കാണുന്നത് (ഇതിനു കാര്യം യൊക്കെ കാരണം നമുക്കു തികച്ചും മനസ്സിലാക്കാവുന്ന കാര്യങ്ങളാണ്). സാർവ്വദേശീയത്വസ്വഭാവമുള്ള കത്തുകൾ തന്നിച്ച് വായനക്കാരിൽനിന്നു കിട്ടിയിട്ടുണ്ടെന്നു 'ല്യൂമനിത്തേ'⁴⁴യിൽ വലുത്തുതന്നെ സമ്മതിച്ചിട്ടുള്ള കാര്യം നാം മറക്കരുത്. എന്നാൽ ആ കത്തുകളിൽ ഒരെണ്ണം പോലും അദ്ദേഹം പൂർണ്ണരൂപത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല!

പ്രവണതകളേയും ചിന്താഗതികളേയും ആകെക്കൂടി എടുത്തു നോക്കിയാൽ യൂറോപ്യൻ സോഷ്യലിസത്തിന്റെ അവസരവാദിപക്ഷമാണ് സോഷ്യലിസത്തെ വഞ്ചിച്ചുകൊണ്ടു ഷോവിനിസത്തിലേക്കു കടന്നതെന്നു അംഗീകരിക്കാതെ തരമില്ല. ഔദ്യോഗികപാർട്ടികൾക്കുള്ളിൽ അതിനുള്ള പ്രാബല്യത്തിന്റേയും പ്രത്യക്ഷത്തിൽ തോന്നുന്ന സർവ്വശക്തിയുടേയും ഉറവിടമെന്താണ്? ചരിത്രവിഷയകമായ—വിശേഷിച്ചു പ്രാചീനരോമിനേയും ഇന്നത്തെ സജീവപ്രശ്നങ്ങളുമായി വലിയ ബന്ധമൊന്നുമില്ലാത്ത അത്തരം കാര്യങ്ങളേയും സംബന്ധിക്കുന്ന—ചോദ്യങ്ങളെന്നയിക്കാൻ വളരെക്കുറവു പ്രാഗത്ഭ്യമുള്ള കൗട്സ്കി, ഇപ്പോൾ, തന്നെക്കൂടി ഉൾപ്പെടുന്ന ഒരു കാര്യം വരുമ്പോൾ അതു മനസ്സിലായില്ലെന്നു കപടമായി നടിക്കുന്നു. എ

നാൽ കാര്യം സുവ്യക്തമാണ്. ബുർഷ്വാസിയും ഗവണ്മെന്റുകളും സൈനിക ജനറൽസ്റ്റാഫുകളുമായിട്ടുള്ള സഖ്യത്തിൽനിന്നാണ് അവസരവാദികളും ഷോപിനിസ്റ്റുകളും ഭീമമായ ശക്തിയാർജ്ജിച്ചിരിക്കുന്നത്. റഷ്യയിൽ പലപ്പോഴും വിസ്തരിക്കുന്ന ഒരു കാര്യമാണിത്. അവസരവാദികൾ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടികളുടെ ഒരു വിഭാഗമാണ്, ആ പാർട്ടികളിൽ എല്ലായ്പ്പോഴും രണ്ടു തീവ്രപക്ഷങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു, മേലിലും ഉണ്ടായിരിക്കും, 'തീവ്രത' ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണ്, എന്നതടങ്ങി സർവ്വ ഫിലിസ്റ്റൺ ലിഖിതങ്ങളിലും എഴുതിവിടാറുള്ള മട്ടിലാണ് ഇവിടെ കാര്യങ്ങൾ കാണുന്നത്.

വാസ്തവം പറഞ്ഞാൽ, അവസരവാദികൾ ഔപചാരികമായി തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടികളിൽ അംഗങ്ങളാണെന്ന വസ്തുത അവർ വസ്തുനിഷ്ഠമായി ബുർഷ്വാസിയുടെ രാഷ്ട്രീയസേനാവിഭാഗവും അതിന്റെ സ്വാധീനത്തിന്റെ വാഹകരും തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിലെ അതിന്റെ ഏജൻറുകളുമല്ലെന്നതിനുള്ള തെളിവല്ല. ഹെറോസ് ട്രാറസി45 ന്റെ മട്ടിലുള്ള പ്രസിദ്ധീകൃതമായ സൂദക്ഷ്മം എന്ന അവസരവാദി സാമൂഹ്യവും വർഗ്ഗപരവുമായ ഈ സത്യം തെളിയിച്ചുകാട്ടിയപ്പോൾ പല നല്ല മനുഷ്യരും അതുതന്നെ വാചാലിച്ചുപോയി. ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരും റെപ്ലിക്കാനോവും സൂദക്ഷ്മിന്റെ നേരെ അവജ്ഞയോടെ വിരൽചൂണ്ടി. എന്നാൽ വൻഡെർവേൽഡെയും സമ്പായും റെപ്ലിക്കാനോവും കണ്ണാടിയിൽ നോക്കിയിരുന്നെങ്കിൽ ദേശീയലക്ഷണങ്ങളിൽ ലേശം വ്യത്യാസമുള്ള സൂദക്ഷ്മിനെത്തന്നെ അവർ കാണുമായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ കൗട്സ്കിയെ പ്രശംസിക്കുകയും കൗട്സ്കിയാൽ പ്രശംസിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന ജർമ്മൻ കേന്ദ്രക്കമ്മിറ്റിയംഗങ്ങൾ ('ഫോർഷ് ടാൻഡ്') തങ്ങൾ സൂദക്ഷ്മിന്റെ നയത്തോടു 'യോജിക്കുന്നില്ലെന്ന്' സൂക്ഷിച്ചും വിനയത്തോടെയും മര്യാദയോടെയും (സൂദക്ഷ്മിന്റെ പേരു പറയാതെ) അറിയിക്കാൻ ബദ്ധപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

ഇത് അപഹാസ്യമാണ്. കാരണം, ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ പ്രായോഗികനയത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു സൂദക്ഷ്മം നൂറു ഹാസെമാരേക്കാളും കൗട്സ്കികളേക്കാളും സുശക്തനാണെന്ന് നിർണ്ണായകനിമിഷത്തിൽ തെളിയിച്ചു (അതേപോലെതന്നെ, ഒരു 'നാഷ സര്യ' അതിൽനിന്നു ഭിന്നിച്ചുപോകാൻ യേപ്പെടുന്ന ബ്രസൽസ്കൂട്ടുകെട്ടി46ലെ എല്ലാ പ്രവണതകാരേക്കാളും സുശക്തമാണ്).

എന്തുകൊണ്ട്? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സൂദക്ഷ്മിന്റെ പിന്നിൽ ഒരു വൻശക്തിയുടെ ബുർഷ്വാസിയുണ്ട്, ഗവണ്മെന്റുണ്ട്, സൈനി

കജനറൽസ്റ്റാഫുണ്ട്. ഇവർ സൂഭൈമിന്റെ നയത്തെ ആയിരമായിരം വഴികളിലൂടെ പിന്താങ്ങുന്നു. അതേസമയം, അയാളുടെ എതിരാളികളുടെ നയത്തെ ജയിലറയും വധവുമടക്കം സകലമാർഗ്ഗങ്ങളുമുപയോഗിച്ച് തടസ്സപ്പെടുത്തുന്നു. സൂഭൈമിന്റെ ശബ്ദം (വൻഡെർ വേൾഡെയുടേയും സമ്പായുടേയും റ്റൈപ്പറാണോവിന്റേയും ശബ്ദത്തെപ്പോലെതന്നെ) ബുർഷ്യാ പത്രങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യക്കണക്കിനു പ്രതികരണവഴി ജനങ്ങളുടെയടുത്തുത്തുന്നു. അയാളുടെ എതിരാളികളുടെ ശബ്ദമാകട്ടെ, പട്ടാളസെൻസർഷിപ്പ് കാരണം നിയമവിധേയപത്രങ്ങളിലൂടെ കേൾക്കാൻ സാധ്യമല്ല!

അവസരവാദം യാദൃച്ഛികസംഭവമോ വ്യക്തികളുടെ ഭാഗത്തുനിന്നുണ്ടാകുന്ന പാപമോ വീഴ്ചയോ വഞ്ചനയോ അല്ലെന്നും ഒരു ചരിത്രകാലഘട്ടത്തിന്റെയൊട്ടാകെയുള്ള സാമൂഹ്യഫലമാണെന്നും എല്ലാവരും സമ്മതിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഈ പരമാർത്ഥത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് എല്ലാവരും വേണ്ടത്ര ചിന്തിക്കാറില്ല. നിയമവിധേയത്വവാദം അവസരവാദത്തെ പോറ്റി വളർത്തിയിട്ടുണ്ട്. 1899-നും 1914-നും ഇടയ്ക്ക് തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടികൾക്ക് ബുർഷ്യാ നിയമവിധേയത്വത്തെ പ്രയോജനപ്പെടുത്തേണ്ടിവന്നു. പ്രതിസന്ധി ഉണ്ടായപ്പോൾ അവ നിയമവിരുദ്ധപ്രവർത്തനത്തിലേക്കു കടക്കേണ്ടതായിരുന്നു (എന്നാൽ അങ്ങേയറ്റത്തെ ജാഗ്രതയും ദൃഢനിശ്ചയവും അതോടൊപ്പം പലതരത്തിലുള്ള തന്ത്രപ്രയോഗവും കൂടാതെ അതു സാധ്യമാകുമായിരുന്നില്ല). നിയമവിരുദ്ധപ്രവർത്തനത്തിലേക്കു കടക്കുന്നതിനെ തടയാൻ ഒരൊറ്റ സൂഭൈമി മതിയായിരുന്നു. കാരണം, ചരിത്രപരവും തത്വശാസ്ത്രപരവുമായ അർത്ഥത്തിൽ 'പഴയ ലോക'മാകെത്തന്നെ അയാളുടെ പിറകിലുണ്ടായിരുന്നു. പ്രായോഗികരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ അർത്ഥത്തിലാണെങ്കിൽ, സൂഭൈമി ബുർഷ്യാസിക്ക് അതിന്റെ വർഗ്ഗശത്രുവിന്റെ എല്ലാ സൈനികപദ്ധതികളും എല്ലാജ്യോഴും ഒറ്റിക്കൊടുത്തിട്ടുള്ളവനും എല്ലാജ്യോഴും ഒറ്റിക്കൊടുക്കുന്നവനുമാണ്.

സൂഭൈമിന് ഇഷ്ടപ്പെട്ടതോ സൂഭൈമിന് സഹനീയമായിട്ടുള്ളതോ ആയ കാര്യങ്ങൾ മാത്രമേ ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടി ഒട്ടാകെ ചെയ്യുന്നുള്ളുവെന്നതു് ഒരു പരമാർത്ഥമാണ് (ഹ്രബ് പാർട്ടി തുടങ്ങിയ പാർട്ടികളെ സംബന്ധിച്ചും സത്യമാണിതു്). മറെറാന്നും നിയമവിധേയമായി ചെയ്യാൻ സാധ്യമല്ല. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയിൽ നേരായിട്ടുള്ളതും യഥാർത്ഥത്തിൽ സോഷ്യലിസ്റ്റ് സ്വഭാവത്തോടു കൂടിയതുമായ എന്തും ചെയ്യുന്നതു് അതിന്റെ കേന്ദ്രഘടകങ്ങൾക്കെതിരായിട്ടാണ്,

അതിന്റെ കേന്ദ്രക്കമ്മിറ്റിയേയും കേന്ദ്രമുഖപത്രത്തേയും വകവയ്ക്കാതെയാണ്, സംഘടനാപരമായ അച്ചടക്കത്തെ ലംഘിച്ചുകൊണ്ടാണ്, പുതിയ പാർട്ടിയുടെ, പേരുപറയാത്ത പുതിയ കേന്ദ്രങ്ങളുടെ, പേരിൽ ഫാക്ഷനൽ രീതിയിലാണ്. ഈ വർഷം മേയ് 31-ാം ന്യൂ-യിലെ 'ബെർനെർ തഗ്വാഹ്'ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ജർമ്മൻ ഇടതുപക്ഷക്കാരുടെ പ്രകടനപത്രിക⁴⁷ ഇതിനൊരു ഉദാഹരണമാണ്. വാസ്തവം പറഞ്ഞാൽ പുതിയൊരു പാർട്ടി വളർന്നുവരുന്നുണ്ട്, ശക്തിപ്രാപിക്കുന്നുണ്ട്, സംഘടിപ്പിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്. ലേഗീൻ-സ്യൂദെക്കും-കൗട്സ്കി-ഹാസെ-ഷൈഡെമൻ പ്രത്യേകങ്ങളുടെ പഴയതും ഭൂഷിച്ചതുമായ ദേശീയലിബറൽ പാർട്ടിയിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമായി ഒരു യഥാർത്ഥ തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടിയാണത്, ശരിക്കും വിപ്ലവസ്വഭാവമുള്ള സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയാണത്*.

അതുകൊണ്ട്, ഇന്നത്തെ സോഷ്യൽഡെമോക്രസി വലത്തോട്ടു ചാഞ്ഞാൽ തൊഴിലാളികൾ അതിൽനിന്നു വിട്ടുപോകുമെന്നതുകൊ

* ആഗസ്റ്റ് 4-ലെ ചരിത്രപ്രധാനമായ (യുദ്ധവായ്പകൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള) വോട്ടെടുപ്പിനു മുമ്പു നടന്ന സംഭവം അങ്ങേയറ്റം സവിശേഷമാണ്. ഭൂരിപക്ഷമാണ് തീരുമാനമെടുത്തതെന്നും എല്ലാവരും ഏകകണ്ഠമായി അനുകൂലിച്ചു വോട്ടു ചെയ്തുവെന്നും പറഞ്ഞു. ഔദ്യോഗിക പാർട്ടി ആ സംഭവത്തിന്റെ മീതെ ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവിത്വപരമായ കാപട്യത്തിന്റെ ആവരണമിട്ടിരിക്കുകയാണ്. എന്നാൽ ഈ കാപട്യം തുറന്നുകാട്ടിക്കൊണ്ട് ഷ്റ്റ്യോബെൽ "Die Internationale" എന്ന പത്രികയിൽ സത്യാവസ്ഥ എന്താണെന്നു പറഞ്ഞു. റെയിഹ്സ്റ്റാഗിലെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് അംഗങ്ങൾ രണ്ടു ഗ്രൂപ്പുകളായി പിളർന്നു. ഓരോ ഗ്രൂപ്പും വന്നത് അന്ത്യശ്വാസനത്തിനു തയ്യാറായിട്ടാണ്, അതായത് പിളർപ്പിനെ അർത്ഥമാക്കുന്ന ഫാക്ഷനൽ തീരുമാനവുമായിട്ടാണ്. മുപ്പതുപേരോളമടങ്ങുന്ന അവസരവാദികളുടെ ഗ്രൂപ്പ് എന്തുവന്നാലും അനുകൂലിച്ചു വോട്ടുചെയ്യാൻ തീരുമാനിച്ചിരുന്നു. പതിനഞ്ചു പേരോളം വരുന്ന ഇടതുപക്ഷഗ്രൂപ്പ് എതിർത്തു വോട്ടുചെയ്യാൻ അത്രതന്നെ ദൃഢമായിട്ടല്ലാതെ തീരുമാനിച്ചിരുന്നു. ഒരിക്കലും ഒരു ഉറച്ച നിലപാടെടുക്കാത്ത 'നടുനില'ക്കാർ അഥവാ 'ചതുപ്പനില'ക്കാർ അവസരവാദികളോടൊപ്പം വോട്ടു ചെയ്തപ്പോൾ ഇടതുപക്ഷക്കാർക്ക് കനത്ത പരാജയം സംഭവിച്ചു. അവർ കീഴടങ്ങി! ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരുടെ 'ഐക്യ'ത്തെപ്പറ്റിയുള്ള സംസാരം വെറും തട്ടിപ്പാണ്. അവസരവാദികളുടെ അന്ത്യശ്വാസനങ്ങൾക്കു ഇടതുപക്ഷക്കാർ അനിവാര്യമായും കീഴടങ്ങുന്നതിനെ മുടിവയ്ക്കുകയാണ് അതു വാസ്തവത്തിൽ ചെയ്യുന്നത്.

ണ്ടു് അതു് അവസരവാദികൾക്കു് (അതായതു് ബുർഷ്വാസിക്നു്) ദോഷകരമായിരിക്കുമെന്നു് “പ്രെയ്സിഷെ യാർബുഹർ”⁴⁸ എന്ന യാഥാസ്ഥിതികപത്രത്തിൽ അവസരവാദിയായ “മോണി റർ” ഓർക്കാതെ പറഞ്ഞതു് അഗാധമായ ഒരു ചരിത്രസത്യമാണു്. അവസരവാദികൾക്കു് (ബുർഷ്വാസിക്നു്) ആവശ്യം ഇപ്പോഴത്തെ പാർട്ടിയാണു്—വലതുപക്ഷത്തേയും ഇടതുപക്ഷത്തേയും കൂട്ടിയോ ജിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു് നിഷ്പ്രയാസമായ “തനി മാർക്സിസ്തു്” പദപ്രയോഗങ്ങൾവഴി ലോകത്തിലുള്ള എന്തിനേയും രണ്ടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു പോകാൻ കഴിവുള്ള കൗടസ്സി ഒരുദ്യോഗികപ്രാതിനിധ്യം വഹിക്കുന്നതുമായ പാർട്ടി. വാക്കിൽ സോഷ്യലിസം, വിപ്ലവപരത—നാട്ടുകാർക്കുവേണ്ടി, ബഹുജനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി, തൊഴിലാളികൾക്കുവേണ്ടി. പ്രവൃത്തിയിൽ സൂദ്രക്കമിസം, ഗുരുതരമായ ഏതു പ്രതിസന്ധിയിലും ബുർഷ്വാസിയുടെകൂടെ യുദ്ധകാലത്തു മാത്രമല്ല, ഗൗരവമായ ഏതൊരു രാഷ്ട്രീയപ്പണിമുടക്കിന്റെ സമയത്തും “ഫ്യൂഡൽ” ജർമ്മനിയായാലും “സ്വതന്ത്ര പാർലിമെണ്ടറി” രാജ്യങ്ങളായ ബ്രിട്ടനോ ഫ്രാൻസോ ആയാലും ഒരു പേരിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു പേരിൽ പട്ടാളനിയമം ഉടനടി ഏർപ്പെടുത്തുമെന്നതുകൊണ്ടാണു് ഏതു പ്രതിസന്ധിയിലും എന്നു പറഞ്ഞതു്. ബുദ്ധിയും നല്ല ഓർമ്മശക്തിയുമുള്ള ആർക്കും സംശയിക്കാനാവാത്ത കാര്യമാണിതു്.

സോഷ്യൽഷോവിനിസത്തിനെതിരെ എങ്ങിനെ സമരംചെയ്യണമെന്ന മുക്തിലുണയിച്ച ചോദ്യത്തിനുള്ള മറുപടി ഇതിൽനിന്നു യുക്തിസഹമായി സിദ്ധിക്കുന്നു. സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടികൾക്കുള്ളിൽ അത്തരമൊരു പ്രവണതയുടെ നിലനില്പു് വച്ചുപൊറുക്കാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. അത്രയേറെ പരിപക്വമായിട്ടുള്ള, താരതമ്യേന “സമാധാനപരമായ” മുതലാളിത്തത്തിന്റെ നീണ്ട കാലത്തിനിടയിൽ അത്രയേറെ കരുത്തും ഔദ്യത്യവുമാർജ്ജിച്ച, അത്രയേറെ ഖണ്ഡിതമായ രാഷ്ട്രീയപ്രത്യയശാസ്ത്രമുള്ള, ബുർഷ്വാസിയും ഗവണ്മെന്റുകളുമായി അത്രയേറെ ഗാഢമായ ബന്ധമുള്ള, ഒരു അവസരവാദിമാണു് സോഷ്യൽഷോവിനിസം. ചെറിയൊരു ഉടനാടൻ പട്ടണത്തിലെ ഭംഗിയായി കല്ലുപാകിയ നിരത്തിലൂടെ നടക്കാൻ നേർത്തു് ബലംകുറഞ്ഞ പാദരക്ഷകൾ മതിയാകുമെങ്കിൽ, ആണിയടിച്ച തടിച്ച ബുട്ടിടാതെ കുന്നു കയറത്തു്. യൂറോപ്പിൽ സോഷ്യലിസം സങ്കുചിതമായ ദേശീയപരിധികൾക്കുള്ളിൽ ഒതുങ്ങിനില്ക്കുന്ന താരതമ്യേന സമാധാനപരമായ ഘട്ടത്തിനപ്പുറം കടന്നിരിക്കുന്നു. 1914-1915-ലെ യുദ്ധാരംഭത്തോടെ അതു് വിപ്ലവസമരത്തിന്റെ ഘട്ടത്തിലേക്കു കടന്നിരിക്കുന്നു. അവസരവാദിയുമായി നിശ്ശ

ഷം തെറ്റിപ്പിരിയാൻ തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടികളിൽനിന്നും അതിനെ പുറന്തള്ളാനുള്ള സമയമായിരിക്കുന്നുവെന്നതിനു സംശയമില്ല.

സാർവ്വദേശീയവികാസത്തിന്റെ പുതിയ കാലഘട്ടത്തിൽ സോഷ്യലിസത്തെ നേരിടുന്ന കടമകളെ ഇങ്ങനെ നിർവ്വചിച്ചതു കൊണ്ടും തൊഴിലാളികളുടെ വിപ്ലവസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടികൾ പെറ്റിബൂർഷ്വാ അവസരവാദിപ്പാർട്ടികളിൽനിന്നു വിട്ടുപോകുന്ന പ്രക്രിയ വിവിധരാജ്യങ്ങളിൽ എത്ര വേഗത്തിലും ഏതെല്ലാം ഖണ്ഡിതരൂപങ്ങളിലും നടക്കുമെന്നും തീർച്ചയായും ഉടനടി വെളിപ്പെടുത്തില്ല. എങ്കിലും അങ്ങിനെയൊരു വിട്ടുപോകൽ അനിവാര്യമാണെന്നും തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടികളുടെ നയമാകേത്തന്നെ ആവീക്ഷണകോണിൽനിന്നാണ് അനുവർത്തിക്കേണ്ടതെന്നും വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത ഇതിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നുണ്ട്. അവസരവാദത്തോടുള്ള മനോഭാവം മുന്പത്തെപ്പോലെ തുടരാൻ സാധ്യമല്ല. 1914-15-ലെ യുദ്ധം ചരിത്രത്തിലെ അത്ര വമ്പിച്ച ഒരു വഴിത്തിരിവാണു്. സംഭവിച്ചതു് മായ്ച്ചുകളയാൻ സാധിക്കുകയില്ല. പ്രതിസന്ധിയുടെ നിമിഷത്തിൽ അവസരവാദികൾ തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടികൾക്കുള്ളിൽ ബൂർഷ്വാസിയുടെ ഭാഗത്തേക്കു പോയവരുടെ ബീജകേന്ദ്രമായി കാണപ്പെടുവെന്ന വസ്തുതയെ തൊഴിലാളികളുടെ മനസ്സിൽനിന്നോ ബൂർഷ്വാസിയുടെ അനുഭവത്തിൽനിന്നോ പൊതുവിൽ നമ്മുടെ കാലഘട്ടത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയപാഠങ്ങളിൽനിന്നോ മായ്ച്ചുകളയാൻ സാധ്യമല്ല. യൂറോപ്പിന്റെ തോതുവച്ചു പറയുകയാണെങ്കിൽ, അവസരവാദം യുദ്ധത്തിനുമുമ്പു് അതിന്റെ യൗവനശയലായിരുന്നു. യുദ്ധാരംഭത്തോടെ അതു പുരുഷത്വം പ്രാപിച്ചു. അതിന്റെ 'നിഷ്കളങ്കത'യും യുവത്വവും വീണ്ടെടുക്കാൻ സാധ്യമല്ല. പാർലിമെണ്ടേറിയന്മാരും പത്രപ്രവർത്തകരും തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിലെ ഉദ്യോഗഭാരവാഹികളും വിശേഷാൽകൂലൃക്കളനുഭവിക്കുന്ന ഓഫീസു്ജീവനക്കാരും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിലെ ചില വിഭാഗങ്ങളുമടങ്ങുന്ന ഒരു സാമൂഹ്യവിഭാഗമാകെ ഉയർന്നുവന്നു് സ്വന്തം ദേശീയബൂർഷ്വാസിയുമായി ലയിച്ചുചേർന്നിരിക്കുന്നു. ആ ബൂർഷ്വാസിസ്റ്റാകട്ടെ, ഈ വിഭാഗത്തെ വിലമതിക്കാനും അതുമായി 'പൊരുത്തപ്പെടുപോകാനും' പൂർണ്ണമായി കഴിഞ്ഞിട്ടുമുണ്ടു്. ചരിത്രത്തിന്റെ ഗതിയെ പുറകോട്ടു തിരിക്കാനോ തടഞ്ഞുനിർത്താനോ സാധ്യമല്ല. നമുക്കു നിർഭയം മുന്നോട്ടു പോകാൻ കഴിയും, കഴിയണം. പ്രാരംഭികവും നിയമവിധേയവും അവസരവാദത്തിന്റെ പിടിയിൽ കിടക്കുന്നതുമായ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗസംഘടനകളിൽനിന്നും വിപ്ലവകരവും നിയമവിധേയത്വത്തിൽ ഒതുങ്ങിനില്ക്കാതിരിക്കാൻ

അറിയാവുന്നതും അവസരവാദികളുടെ വഞ്ചനയിൽനിന്നു സ്വയം രക്ഷിക്കാൻ കഴിവുള്ളതും 'അധികാരത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള സമരം'— ബുർഷ്വാസിയെ തകിടംമറിക്കാനുള്ള സമരം—ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗസംഘടനകളിലേക്കു കടക്കാൻ കഴിയണം.

ഗേട്, ഷെഹാനോവ്, കൗട്സ്കി തുടങ്ങിയ രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ സമുന്നതരായ പ്രമാണപുരുഷന്മാരെ എന്തു ചെയ്യണമെന്ന ചോദ്യമുന്നയിച്ചുകൊണ്ട് സ്വന്തം ബോധത്തേയും തൊഴിലാളികളുടെ ബോധത്തേയും ജടിലമാക്കുന്നവരുടെ വീക്ഷണങ്ങൾ എത്രമാത്രം തെറ്റാണെന്നു ഇതു തെളിയിക്കുന്നുണ്ടെന്നുകൂടി കൂട്ടത്തിൽ പറയട്ടെ. വാസ്കവത്തിൽ അങ്ങിനെയൊരു ചോദ്യം ഉദിക്കുന്നില്ല. ഈയാളുകൾ പുതിയ കടമകൾ മനസ്സിലാക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അവർക്കു മാറിനില്ക്കുകയോ ഇപ്പോഴത്തെപ്പോലെ അവസരവാദികളുടെ ബന്ധനത്തിൽ തുടരുകയോ ചെയ്യേണ്ടിവരും. 'ബന്ധന'ത്തിൽനിന്നു വിടുതി നേടുകയാണെങ്കിൽ വിപ്ലവകാരികളുടെ ചേരിയിലേക്കു മടങ്ങുന്നതിനു അവർ രാഷ്ട്രീയതടസ്സങ്ങളൊന്നും നേരിടാനിടയില്ല. എന്തായാലും തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിലെ പ്രവണതകൾ തമ്മിലുള്ള സമരത്തിന്റേയും കാലഘട്ടത്തിൽ വന്ന മാറ്റത്തിന്റേയും പ്രശ്നത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു വ്യക്തികളുടെ പങ്കിന്റെ പ്രശ്നം കൊണ്ടുവരുന്നതു അസംബന്ധമാണു്.

VIII

രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ കാലഘട്ടത്തിൽ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടികളുടെ ഒരുപക്ഷേ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട സവിശേഷത തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ നിയമവിധേയബഹുജനസംഘടനകളാണു്. അവ ഏറ്റവും സുശക്തമായിരുന്നതു് ജർമ്മൻ പാർട്ടിയിലാണു്. അതിലാണു് 1914-15-ലെ യുദ്ധം ഏറ്റവും തീവ്രമായ പ്രതിസന്ധി സൃഷ്ടിച്ചതും പ്രശ്നത്തെ ഏറ്റവും അടിയന്തിരമാക്കിത്തീർത്തതും. വിപ്ലവപ്രവർത്തനങ്ങളിലേക്കു കടന്നാൽ പോലീസു് ഈ നിയമവിധേയസംഘടനകളെ പിരിച്ചുവിടുമായിരുന്നുവെന്നു സ്പഷ്ടമായിരുന്നു. ലേഗീൻ തൊട്ടു് കൗട്സ്കിയടക്കമുള്ള പഴയ പാർട്ടി ഇപ്പോഴത്തെ നിയമവിധേയസംഘടനകൾ നിലനിർത്തുന്നതിനുവേണ്ടി തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ വിപ്ലവലക്ഷ്യങ്ങളെ ബലികഴിച്ചു. എത്ര നിഷേധിച്ചാലും ഇതൊരു സത്യമാണു്. ഇന്നത്തെ പോലീസു് നിയമമനുവദിക്കുന്ന സംഘടനകളെന്ന നക്കാപ്പിച്ചുവേണ്ടി വിപ്ലവം നടത്താനുള്ള തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ അവകാശം തീറെഴുതിക്കൊടുത്തു.

“ട്രേഡ് യൂണിയൻ ഭാരവാഹികൾ പാർട്ടിയുടെ ആഭ്യന്തരജീവിതത്തിൽ കൂടുതൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കേണ്ടതെന്തുകൊണ്ട്” (ബർലിൻ, 1915) എന്ന പേരിൽ ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് ട്രേഡ് യൂണിയനുകളുടെ നേതാവായ കാറൽ ലേഗീൻ എഴുതിയ ലഘുലേഖ എടുക്കാം. 1915 ജനുവരി 27-ാംനൂ- നടന്ന ട്രേഡ് യൂണിയൻ ഭാരവാഹികളുടെ സമ്മേളനത്തിൽ ലേഖകൻ വായിച്ച പ്രബന്ധമാണിത്. പട്ടാളസെൻസർ സാധാരണഗതിയിൽ ഒരിക്കലും പ്രസിദ്ധീകരണാനുമതി നൽകാത്ത അത്യന്തം ശ്രദ്ധേയമായ ഒരു രേഖ ലേഗീൻ തന്റെ പ്രബന്ധത്തിൽ—ലഘുലേഖയിലും—ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. “നിദർബാർനിം ജില്ലയിലെ പ്രാസംഗികർക്കുള്ള കുറിപ്പുകൾ” (ബർലിന്റെ ഒരു പ്രാന്തപ്രദേശമാണ് നിദർബാർനിം) എന്ന പേരോടുകൂടിയ പ്രസ്തുതരേഖ ജർമ്മൻ ഇടതുപക്ഷസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരുടെ വീക്ഷണങ്ങളുടേയും പാർട്ടിക്കെതിരായ അവരുടെ പ്രതിഷേധത്തിന്റേയും പ്രകാശനമാണ്. വിപ്ലവസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർ ഒരു കാര്യം കണ്ടില്ലെന്നും അതിനു നിവൃത്തിയില്ലായിരുന്നെന്നും രേഖയിൽ പറയുന്നു.

“ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടേയും ട്രേഡ് യൂണിയനുകളുടേയും സംഘടിതശക്തി മുഴുവനും യുദ്ധംചെയ്യുന്ന ഗവണ്മെന്റിന്റെ ഭാഗത്തു നിലകൊള്ളുമെന്നതും ആ ശക്തി മുഴുവനും ബഹുജനങ്ങളുടെ വിപ്ലവകരമായ ഉത്തർജ്ജസ്വലതയെ അടിച്ചമർത്താൻ വേണ്ടി ഉപയോഗപ്പെടുത്തുമെന്നതു്”മാണ് അതു് (ലേഗീന്റെ ലഘുലേഖയിൽ 34-ാം പേജ്).

നിരുപാധികമായ പരമാർത്ഥമാണിതു്. അതേ രേഖയിലുള്ള ചുവടെക്കൊടുക്കുന്ന പ്രസ്താവവും പരമാർത്ഥമാണ്:

“ബഹുജനങ്ങളിൽ ഗാഢമായി വേരൂന്നിയതായിരുന്നെങ്കിൽ കൂടി വ്യത്യസ്തമായ ഒരു വീക്ഷണഗതിക്ക് ഒരു സുപരീക്ഷിത പാർട്ടിയുടെ നേതൃത്വത്തിൻകീഴിൽ പിടിച്ചുനില്ക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ലെന്നും, നേതൃഘടകങ്ങളുടെ ഹിതത്തിനെതിരായും പാർട്ടിയുടേയും ട്രേഡ് യൂണിയനുകളുടേയും എതിർപ്പിനെ തരണംചെയ്തും മാത്രമേ അതു സാധ്യമാകുമായിരുന്നുള്ളുവെന്നും ആഗസ്റ്റ് 4-ാംനൂ- റെയിഹ് സ്റ്റാഗിലെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് ഗ്രൂപ്പിന്റെ വോട്ടു് തെളിയിച്ചു്” (അതേ ലഘുലേഖ).

ഇതു് നിരുപാധികമായ സത്യമാണ്.

“റെയിഹ് സ്റ്റാഗിലെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് ഗ്രൂപ്പു് ആഗസ്റ്റ് 4-ാംനൂ- അതിന്റെ ചുമതല നിറവേറിയിരുന്നെങ്കിൽ സം

ഘടനയുടെ ബാഹ്യരൂപം ഒരുപക്ഷെ നശിക്കുമായിരുന്നുമെങ്കിലും ചൈതന്യം നിലനില്ക്കുമായിരുന്നു — അസാധാരണനിയമത്തിൻകീഴിൽ പാർട്ടിക്കു ജീവൻനൽകുകയും എല്ലാ വിഷമതകളേയും തരണം ചെയ്യാൻ അതിനെ സഹായിക്കുകയും ചെയ്ത ചൈതന്യം'' (അതേ ലഘുലേഖ).

തന്റെ പ്രഭാഷണം കേൾക്കാൻ വിളിച്ചുകൂട്ടപ്പെട്ടവരും ട്രേഡ് യൂണിയൻ ഭാരവാഹികളെന്നു ഭാവിച്ച് നടക്കുന്നവരുമായ 'നേതാക്കന്മാർ' ഇതു കേട്ടു പൊട്ടിച്ചിരിച്ചെന്നു ലേഗീന്റെ ലഘുലേഖയിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രതിസന്ധിയുടെ ഘട്ടത്തിൽ (അസാധാരണനിയമത്തിൻകീഴിൽ ചെയ്തപോലെ) വിപ്ലവസംഘടനകൾ സംഘടിപ്പിക്കാനുള്ള സാധ്യതയും ആവശ്യകതയുമുണ്ടെന്ന കാര്യം അവർക്ക് അപഹാസ്യമായിത്തോന്നി. ലേഗീൻ—ബുർഷ്വാസിയുടെ ഏറ്റവും വിശ്വസ്തനായ ആ കാവൽപ്പട്ടി—മാറത്തടിച്ചു ഉൽഘോഷിച്ചു:

'ബഹുജനങ്ങളെക്കൊണ്ടു പ്രശ്നം പരിഹരിക്കാൻവേണ്ടി സംഘടനയെ പൊളിക്കുകയെന്നതു സ്പഷ്ടമായും ഒരു അരാജകത്വചിന്താഗതിയാണ്. ഇതൊരു അരാജകത്വചിന്താഗതിയാണെന്ന കാര്യത്തിൽ എനിക്കു യാതൊരു സംശയവുമില്ല.'

തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് സംഘടനകളുടെ നേതാക്കളായി ചമയുന്ന ബുർഷ്വാസിയുടെ വൈതാളികർ 'വാസ്തവം! വാസ്തവം!' എന്നു കൂട്ടത്തോടെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞത്രെ (അതേ ലഘുലേഖ, പേജ് 37).

വിജേന്തയമായ ഒരു ചിത്രമാണു നമുക്കു ലഭിക്കുന്നതു. വിപ്ലവസമരത്തിനു നേതൃത്വം നൽകാൻവേണ്ടി മറ്റൊരു തരത്തിലുള്ള, നിയമവിരുദ്ധമായ, സംഘടനകൾ ആവശ്യമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാൻ പോലും കഴിയാത്തവണ്ണം ആളുകളെ ബുർഷ്വാ നിയമവിധേയത്വം ഭൂഷിപ്പിക്കുകയും മുരടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. പോലീസിന്റെ അനുമതിയോടെ നിലനില്ക്കുന്ന നിയമവിധേയയൂണിയനുകൾ പരമമായ സീമയാണെന്നും പ്രതിസന്ധിയുടെ ഘട്ടത്തിൽ അത്തരം യൂണിയനുകളെ നേതൃസംഘടനകളായി നിലനിർത്തുകയെന്നതു ചിന്തനീയമാണെന്നും സ്വയം സങ്കല്പിക്കത്തക്ക നിലയിലേക്ക് ആളുകൾ അധഃപതിച്ചിരിക്കുന്നു. അവസരവാദത്തിന്റെ ജീവത്തായ വൈരുദ്ധ്യാത്മകതയാണ് നാമിവിടെ കാണുന്നതു: നിയമവിധേയയൂണിയനുകൾ കേവലം വളർന്നിട്ടുണ്ടെന്നും ബുദ്ധിയില്ലെങ്കിലും ശുഷ്കാന്തിയുള്ള ഫിലിസ്തീനുകൾ കണക്കെഴുത്തിൽ ഒതുങ്ങിക്കൂട്ടുകയെന്നതു

കേവലം ശീലമാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള വസ്തുത, ഒരു പ്രതിസന്ധി യുടെ ഘട്ടത്തിൽ ഈ ശുശ്രൂഷാതിയുള്ള ഫിലിസ്തീനുകൾ ബഹുജനങ്ങളുടെ വിപ്ലവവീര്യത്തെ ഞെക്കിക്കൊല്ലുന്ന വഞ്ചകരും ഒരുകാരായി തെളിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവെന്ന സ്ഥിതിവിശേഷത്തെ ഉളവാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇതൊരു യാദൃച്ഛികസംഭവമല്ല. വിപ്ലവസംഘടന കെട്ടിപ്പടുക്കാൻ തുടങ്ങേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പുതിയ ചരിത്രപരിതസ്ഥിതി—തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ വിപ്ലവസമരത്തിന്റെ കാലഘട്ടം—ആവശ്യപ്പെടുന്നതാണ് ഇത്. എന്നാൽ വിപ്ലവവീര്യത്തെ ഞെക്കിക്കൊല്ലുന്ന പഴയ നേതാക്കളുടെ തലയ്ക്കു മീതേകൂടി മാത്രമേ, പഴയ പാർട്ടിയുടെ തലയ്ക്കു മീതേകൂടിയും അതിനെ നശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും മാത്രമേ, ഇതു തുടങ്ങാൻ കഴിയൂ.

കാറൽ ലീബ്‌ക്നെക്ടിനെ അപലപിക്കുമ്പോൾ അവസരവാദിയായ എഡുവാർഡ് ഡാവിഡ് ‘അരാജകത്വ’മെന്ന വിളിച്ചുകൂവിയതുപോലെതന്നെ പ്രതിവിപ്ലവകാരികളായ ഫിലിസ്തീനുകൾ ‘അരാജകത്വം’ എന്നു വിളിച്ചുകൂവുമെന്നു തീർച്ചയാണ്. ജർമ്മനിയിൽ അവസരവാദികൾ അരാജകത്വവാദികളെന്നു വിളിച്ചു അധികേഷപിക്കുന്നവർ മാത്രമേ പഴയ നേതാക്കന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ സത്യസന്ധരായ സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരായിത്തുടരുന്നുള്ളുവെന്നു തോന്നുന്നു...

ഇന്നത്തെ പട്ടാളത്തെ എടുത്തുനോക്കൂ. സംഘടനയുടെ നല്ലൊരു ഉദാഹരണമാണത്. വഴക്കവും അതേ സമയം ഭഗലക്ഷണക്കിനുള്ള ആളുകൾക്കു ഒരൊറ്റ ഇച്ഛാശക്തി നല്ലൊന്നുള്ള കഴിവുമുള്ളതുകൊണ്ടു മാത്രമാണ് ആ സംഘടന നല്ലതായിരിക്കുന്നത്. ഇന്ന് ഈ ഭഗലക്ഷങ്ങൾ രാജ്യത്തിന്റെ നാനാഭാഗത്തുമുള്ള തങ്ങളുടെ വീടുകളിൽ താമസിക്കുകയാണ്. നാളെ പടയൊരുക്കത്തിനുള്ള കല്ലന നല്ലമ്പോൾ അവർ ജോലിക്കു ഹാജരാകുന്നു. ഇന്ന് അവർ കിടങ്ങുകളിൽ കിടക്കുന്നു. മാസങ്ങളോളം കിടന്നെന്നു വരും. നാളെ അവർ മറ്റൊരു ചിട്ടയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആക്രമണം നടത്തുന്നു. ഇന്ന് അവർ വെടിയുണ്ടകളിൽനിന്നും ഷെല്ലുകളുടെ ചില്ലുകളിൽനിന്നും രക്ഷനേടുന്ന കാര്യത്തിൽ അതുതങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. നാളെ അവർ തുറന്ന യുദ്ധത്തിൽ അതുതങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഇന്ന് അവരുടെ മുന്നണിവിഭാഗങ്ങൾ ഭൂമിക്കടിയിൽ മൈനകൾ കഴിച്ചിടുന്നു. നാളെ അവർ ഭൂമിക്കു മുകളിൽ പറക്കുന്ന വൈമാനികരുടെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു പരദേശം നാഴികകൾ മുന്നേറുന്നു. സംഘടനയെന്നു പറയുന്നത് ഇതാണ്—ഒരൊറ്റ ലക്ഷ്യത്തിനു വേണ്ടി, ഒരൊറ്റ ഇച്ഛാശക്തിയുടെ പ്രേരണയിൻകീഴിൽ ഭഗലക്ഷണക്കിന

ഉള്ള ആളുകൾ സമരത്തിന്റെ മാറിവരുന്ന സാഹചര്യങ്ങളും ആവശ്യങ്ങളുമനുസരിച്ച് തങ്ങളുടെ സമ്പർക്കത്തിന്റേയും പെരുമാറ്റത്തിന്റേയും രൂപം മാറ്റുന്നു, പ്രവർത്തനത്തിന്റെ രംഗവും രീതിയും മാറ്റുന്നു, ഉപകരണങ്ങളും ആയുധങ്ങളും മാറ്റുന്നു.

ബുർഷ്വാസിക്കെതിരായ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ സമരത്തെ സംബന്ധിച്ചും വാസ്തുവമാണിത്. ഇന്ന് വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതിയില്ല. ബഹുജനങ്ങൾക്കിടയിൽ അസ്വസ്ഥത സൃഷ്ടിക്കുകയോ അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ സജീവമാക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന സാഹചര്യങ്ങളില്ല. ഇന്ന് നിങ്ങളുടെ കയ്യിൽ ബാലട്ടുപേപ്പർ തരുന്നു. അതുവാങ്ങുക. സംഘടിക്കാൻ പഠിക്കുക—ജയിലിൽ പോകേണ്ടിവരുമെന്നു ഭയന്ന് തങ്ങളുടെ കസേരകളിൽ അള്ളിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്നവർക്ക് പാർലിമെന്റിൽ സുഖകരമായ ഇടം നല്ലാനുള്ള മാർഗ്ഗമായിട്ടല്ല, പിന്നെയോ നിങ്ങളുടെ ശത്രുക്കൾക്കെതിരായ ആയുധമായി അതിനെ ഉപയോഗിക്കാൻവേണ്ടി. നാളെ നിങ്ങളുടെ കയ്യിൽ നിന്ന് ബാലട്ടുപേപ്പർ എടുത്തുമാറിയിട്ട് തോക്കും അതിവേഗം വെടിവയ്ക്കാൻ കഴിയുന്ന അത്യാധുനികമായ ഒന്നാത്തരം പീരങ്കിയും തരുന്നു. ആ മാർകായുധങ്ങളെ, നശീകരണായുധങ്ങളെ, കയ്യിൽ വാങ്ങുക. യുദ്ധത്തെ ഭയന്ന് ചിണങ്ങുന്ന വികാരലോലർക്കു ചെവി കൊടുക്കരുത്. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ വിമോചനത്തിനുവേണ്ടി വാളും തീയും കൊണ്ടു നശിപ്പിക്കേണ്ട പലതും ലോകത്തു ഇപ്പോഴും അവശേഷിക്കുന്നുണ്ട്. ബഹുജനങ്ങൾക്കിടയിൽ രോഷവും വാശിയും വളർന്നാൽ, ഒരു വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതി ഉളവായാൽ, പുതിയ സംഘടനകൾ സൃഷ്ടിക്കാനും, പ്രയോജനപ്രദമായ ഈ മാർകായുധങ്ങളെ, ഈ നശീകരണായുധങ്ങളെ, നിങ്ങളുടെ സ്വന്തം ഗവണ്മെന്റിനും സ്വന്തം ബുർഷ്വാസിക്കുമെതിരായി ഉപയോഗിക്കാനും തയ്യാറെടുക്കുക.

തീർച്ചയായും ഇത് എളുപ്പമല്ല. ക്ലേശകരമായ പ്രാരംഭപ്രവർത്തനങ്ങളും ഭാരിച്ച ത്യാഗങ്ങളും വേണ്ടിവരും. സംഘടനയുടേയും സമരത്തിന്റേയും പുതുതായ, പഠിക്കേണ്ടതു കൂടിയായ, ഒരു രൂപമാണിത്. തൊറുകൾക്കും തോൽവിക്കും കൂടാതെ അറിവു സമ്പാദിക്കാനാവില്ല. ഒരു കോട്ടയുടെ നേർക്കുള്ള കടന്നാക്രമണത്തിനു തന്ത്രപരമായ നീക്കവും മാർച്ചചെയ്യലും അല്ലെങ്കിൽ കിടങ്ങുകളിൽ കിടക്കലുമായിട്ട് എന്തു ബന്ധമാണോ ഉള്ളത് അതേ ബന്ധമാണ് ഈ രൂപത്തിലുള്ള വർഗ്ഗസമരത്തിന് തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ പങ്കെടുക്കലുമായിട്ടുള്ളത്. ചരിത്രത്തിൽ ഈ സമരരൂപം സന്ദർഭോചിതമായി വരുന്നത് അത്ര സുലഭമല്ല. എങ്കിലും അതിന്റെ പ്രാധാന്യവും അനന്ത

രഹലങ്ങളും ദശാബ്ദങ്ങളായി അനുഭവപ്പെടുന്നു. ഇത്തരം സമരരീതി ഉപയോഗിക്കാവുന്നതും ഉപയോഗിക്കേണ്ടതുമായ ദിവസങ്ങൾ മറ്റു ചരിത്രകാലഘട്ടങ്ങളിലെ ഇരുപതു വർഷങ്ങൾക്കു തുല്യമാണ്.

കെ. കൗട്സ്കിയേയും കെ. ലേഗ്നേയും താരതമ്യപ്പെടുത്തിനോക്കുക. കൗട്സ്കി എഴുതുന്നു:

“പാർട്ടി ചെറുതായിരുന്ന കാലത്തോളം യുദ്ധത്തിനെതിരായ ഓരോ പ്രതിഷേധപ്രകടനത്തിനും ധീരമായ നടപടിയെന്ന നിലയ്ക്ക് പ്രചരണപ്രാധാന്യമുണ്ടായിരുന്നു... റഷ്യൻ സഖാക്കളുടേയും സെർബിയൻ സഖാക്കളുടേയും അടുത്ത കാലത്തെ പെരുമാറ്റം പൊതുവിൽ വിലമതിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പാർട്ടി കൂടുതൽ പ്രബലമായിത്തീരുന്നോ, അതിന്റെ തീരുമാനങ്ങൾക്കുള്ള ഹേതുക്കളിൽ പ്രചരണപരിഗണനകൾ പ്രായോഗികഭവീഷ്യത്തുകളെക്കുറിച്ചുള്ള കണക്കുകൂട്ടലുമായി കൂടുതൽകൂടുതൽ കെട്ടുപിണയുന്നു. രണ്ടിനും തുല്യപരിഗണന നല്ലാൻ കൂടുതൽ വിഷമം നേരിടുന്നു. എന്നാൽ രണ്ടിനേയും അവഗണിക്കാൻ വയുതാനും. അതുകൊണ്ടാണ് നമ്മൾ കൂടുതൽ ശക്തിപ്രാപിക്കുന്നോ, പുതുതും സങ്കീർണ്ണവുമായ ഓരോ പരിതസ്ഥിതിയിലും നമുക്കിടയിൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങൾ കൂടുതലെടുപ്പത്തിൽ പൊന്തിവരുന്നതു്” (“സാർവ്വദേശീയത്വവും യുദ്ധവും”, പേജ് 30).

കൗട്സ്കിയുടെ ഈ വാദമുഖങ്ങൾ കപടവും ഭീരുത്വപൂർണ്ണവുമാണെന്ന ഒരൊറ്റക്കാര്യത്തിൽ മാത്രമാണ് അവ ലേഗ്നേർത്തിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമായിരിക്കുന്നതു്. സാരാംശത്തിൽ കൗട്സ്കി ലേഗ്നേന്റെ ഗർഹണീയമായ വിപ്ലവപ്രവർത്തനവർജ്ജനത്തെ അനുകൂലിക്കുകയും ന്യായീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഖണ്ഡിതമായിട്ടൊന്നും തുറന്നുപറയാതെ സൂത്രത്തിലും സൂചനകളെറിഞ്ഞുകൊണ്ടുമാണ് അദ്ദേഹം ഇതു ചെയ്യുന്നതു്. ലേഗ്നേനെക്കുറിച്ചുപോലെതന്നെ റഷ്യാക്കാരുടെ വിപ്ലവകരമായ പെരുമാറ്റത്തേയും അദ്ദേഹം അഭിനന്ദിക്കുന്നുണ്ട്. വിപ്ലവകാരികളുടെനേരെ ഇത്തരം മനോഭാവം ലിബറലുകൾക്കിടയിൽ മാത്രമേ റഷ്യാക്കാരായ നാം കണ്ടു പരിചയിച്ചിട്ടുള്ളു. അവർ വിപ്ലവകാരികളുടെ ‘ഡൈര്യം’ വകവെച്ചുകൊടുക്കാൻ എപ്പോഴും സന്നദ്ധരാണ്. എന്നാലതേ സമയംതന്നെ അവർ യാതൊരു കാരണവശാലും അവരുടെ അത്യവസരവാദപരമായ അടവുകളുപേക്ഷിക്കുകയില്ല. ആത്മാഭിമാനമുള്ള വിപ്ലവകാരികൾ കൗട്സ്കിയുടെ ‘നന്ദിപ്രകടനം’ സ്വീകരിക്കുകയില്ല. പ്രശ്നത്തെ അത്തരത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നതിനെ അവർ രോഷപൂർവ്വം നിരസിക്കുന്നതാണ്. വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതി ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ, വിപ്ലവസ

മരത്തിനുവേണ്ടി പ്രചരണം നടത്താൻ ബാധ്യതയുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ, റഷ്യാക്കാരുടേയും സെർബിയക്കാരുടേയും പെരുമാറ്റം തെറ്റാകുമായിരുന്നു, അവരുടെ അടവുകൾ പിശകുറതാകുമായിരുന്നു. ലേഗിനേയും കൗട്സ്കിയേയും പോലുള്ള വീരന്മാർക്ക് അഭിപ്രായധീരതയെങ്കിലുമുണ്ടാവട്ടെ. അവർ ഇതു തുറന്നുപറയട്ടെ.

എന്നാൽ റഷ്യയിലേയും സെർബിയയിലേയും സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ അടവുകൾ “മതിപ്പ്” അർഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ജർമ്മനിയിലേയും ഫ്രാൻസിലേയും മറ്റും “പ്രബലമായ” പാർട്ടികളുടെ നേർവിപരീതമായ അടവുകളെ ന്യായീകരിക്കുന്നത് തെറ്റും കുറ്റകരവുമാണ്. ഗവണ്മെന്റ് തങ്ങളുടെ സംഘടനകളെ പിരിച്ചുവിടുമെന്നും അവയുടെ ഫണ്ടുകൾ കണ്ടുകെടുമെന്നും അവയുടെ നേതാക്കളെ അറസ്റ്റുചെയ്യുമെന്നും ശക്തിയുള്ള വലിയ പാർട്ടികൾ ഭയന്നുവെന്ന ലളിതമായ സത്യത്തെ “പ്രായോഗികഭവീഷ്യത്തുകൾ” എന്ന കരുതിക്കൂട്ടിയുള്ള അവ്യക്തപ്രയോഗത്തിലൂടെ മറച്ചുപിടിക്കുകയാണ് കൗട്സ്കി ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. വിപ്ലവകരമായ അടവുകളെത്തുടർന്നുള്ള അസുഖകരമായ “പ്രായോഗികഭവീഷ്യത്തുകളുടെ” ന്യായം പറഞ്ഞു കൗട്സ്കി സോഷ്യലിസത്തോടുള്ള വഞ്ചനയെ ന്യായീകരിക്കുന്നുവെന്നാണ് ഇതിനർത്ഥം. ഇതു മാർക്സിസത്തെ വ്യഭിചരിപ്പിക്കലല്ലേ?

“ഞങ്ങളെ അറസ്റ്റു ചെയ്യുമായിരുന്നു” എന്ന് ആഗസ്റ്റ് 4-ാം ന്യൂഡവാസ്കുകൾക്കുവേണ്ടി വോട്ടുചെയ്ത സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പ്രതിനിധികളിലൊരാൾ ബർലിനിലെ ഒരു തൊഴിലാളിയോഗത്തിൽവെച്ചു പ്രഖ്യാപിച്ചപ്പോൾ തൊഴിലാളികൾ മറുപടിയായി വിളിച്ചുപറഞ്ഞുവത്രെ: “അതിലേന്താ ഇത്ര മോശം?”

ജർമ്മനിയിലേയും ഫ്രാൻസിലേയും അധ്യാനിക്കുന്ന ബഹുജനങ്ങളിൽ വിപ്ലവമനോഭാവവും വിപ്ലവസമരത്തിനു തയ്യാറെടുക്കേണ്ടതു് ആവശ്യമാണെന്ന ചിന്തയും ഉദ്ദീപിപ്പിക്കാൻ മറ്റു് അടയാളങ്ങളൊന്നുമില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ, ധീരമായി പ്രസംഗിച്ചതിനു് ഒരു പാർലിമെണ്ടംഗത്തെ അറസ്റ്റുചെയ്തവെന്ന വസ്തുത വിപ്ലവപ്രവർത്തനത്തിൽ വിവിധരാജ്യങ്ങളിലെ തൊഴിലാളികൾതമ്മിലുള്ള ഐക്യത്തിനുള്ള ആഹ്വാനമെന്ന നിലയ്ക്കു് പ്രയോജനപ്രദമാകുമായിരുന്നു. അത്തരം ഐക്യം ഉളവാക്കാൻ എളുപ്പമല്ല. അതുകൊണ്ടു് രാഷ്ട്രീയരംഗത്തെയാകെ വിക്ഷിപ്പിക്കുന്നത്ര ഔന്നത്യത്തിൽ നിലകൊള്ളുന്ന പാർലിമെണ്ടംഗങ്ങൾ മുൻകയ്യെടുക്കാൻ വിശേഷിച്ചും ബാധ്യസ്ഥരായിരുന്നു.

യുദ്ധകാലത്തു മാത്രമല്ല, രാഷ്ട്രീയസ്ഥിതി ഗുരുതരമാകുന്ന ഏതു സന്ദർഭത്തിലും (ഏതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള വിപ്ലവബഹുജനസമരത്തിന്റെ കാലമാണെങ്കിൽ പറയാനില്ല) ഏറ്റവും സ്വതന്ത്രങ്ങളായ ബുർഷ്വാ രാജ്യങ്ങളിലെ ഗവൺമെന്റുകൾ പോലും നിയമവിധേയ സംഘടനകൾ പിരിച്ചുവിടാമെന്നും അവയുടെ ഫണ്ടുകൾ കണ്ടുകെട്ടാമെന്നും അവയുടെ നേതാക്കളെ അറസ്റ്റുചെയ്യാമെന്നും അത്തരം മറ്റു ‘പ്രായോഗികവേദിപ്പിച്ചുകൾ’ ഉളവാക്കുമെന്നും ഭീഷണിപ്പെടുത്തുന്നതാണ്. നാമപ്പോൾ എന്തു ചെയ്യണം? കൗട്സ്കിയെപ്പോലെ ഈ കാരണങ്ങൾ പറഞ്ഞ് അവസരവാദികളെ ന്യായീകരിക്കണോ? പക്ഷെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടികളെ ഭേദീയലിബറൽ തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടികളായി മാറ്റുന്നതിന് പവിത്രത കല്പിക്കുകയെന്നാണ് ഇതിനർത്ഥം.

ഒരു സോഷ്യലിസ്റ്റിന് എന്താവുന്ന നിഗമനം ഒന്നുമാത്രമാണ്: ശുദ്ധനിയമവിധേയത്വവാദം, ‘യൂറോപ്യൻ’ പാർട്ടികളുടെ നിയമവിധേയത്വമാത്രവാദം, കാലഹരണപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. സാമ്രാജ്യത്വകാലഘട്ടത്തിനു മുമ്പുള്ള മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വളർച്ചയുടെ ഫലമായി ആ വാദം ബുർഷ്വാ തൊഴിലാളിനയത്തിന്റെ അടിത്തറയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഒരൊറ്റ നിയമവിധേയസ്ഥാനം പോലും വിട്ടുകൊടുക്കാതെത്തന്നെ നിയമവിരുദ്ധമായ അടിത്തറയും നിയമവിരുദ്ധസംഘടനയും നിയമവിരുദ്ധ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പ്രവർത്തനവും അതിനോടു കൂട്ടിച്ചേർക്കണം. ഇതു എങ്ങിനെ ചെയ്യണമെന്ന് അനുഭവം കാണിച്ചുതരുന്നു. ഈ മാർഗ്ഗം സ്വീകരിക്കണമെന്ന ആഗ്രഹവും അതു ആവശ്യമാണെന്ന ബോധ്യവും ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നു മാത്രം. ഈ പ്രശ്നം പരിഹരിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് 1912-1914-ൽ റഷ്യയിലെ വിപ്ലവസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർ തെളിയിച്ചു. ‘മന്ത്രിസ്ഥാനയോഗ്യമായ’ പാർലിമെണ്ടറിസത്തിനു പുറമെ (ഹെൻഡെഴ്സൺ സമ്പായം വൻഡെർവേൽഡെയും തൊട്ടു സൂദെക്കും ഷൈഡെമനുവരെ ഇതിൽ പെടും. അവസാനം പറഞ്ഞ രണ്ടു പേർ തികച്ചും ‘മന്ത്രിസ്ഥാനയോഗ്യന്മാ’രാണെങ്കിലും വരാനുള്ളപ്പോൾ അവരെ കടത്തിവിടുന്നില്ല!) നിയമവിരുദ്ധവും വിപ്ലവകരവുമായ പാർലിമെണ്ടറിസം സാധ്യമാണെന്ന് വിചാരണസമയത്തു⁵⁰ മറ്റുള്ളവരേക്കാൾ മെച്ചമായി പെരുമാറുകയും സൈബീരിയയിലേക്കു നാടുകടത്തപ്പെടുകയും ചെയ്ത മുറാനോവ് എന്ന ഭൂമയിലെ തൊഴിലാളിപ്രതിനിധി വ്യക്തമായി തെളിയിച്ചു കാട്ടുകയുണ്ടായി. കൊസോവ്സ്കിമാരും പൊത്രോസോവ്മാരും പാദസേവകരുടെ ‘യൂറോപ്യൻ’ പാർലിമെണ്ടറിസത്തെ ആരാധി

കുറുകയോ അതിനോടു യോജിച്ചുപോവുകയോ ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ. ഇത്തരം നിയമവിധേയത്വവാദം, ലേഗിസേഷനും കൗൺസിലിനുമേയും ഷെയ്ഡെമന്റേഷനും മോഡലിലുള്ള ഇത്തരം സോഷ്യൽഡെമോക്രസി, അവജ്ഞ മാത്രമേ അർഹിക്കുന്നുള്ളുവെന്നു നമ്മൾ തൊഴിലാളികളോടു നിർത്താതെ പറയുന്നതാണ്.

IX

നമുക്കു സംഗ്രഹിക്കാം.

യൂറോപ്പിലുള്ള ഭൂരിപക്ഷം ഔദ്യോഗികസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടികളും തങ്ങളുടെ വിശ്വാസങ്ങളേയും ഷ്റാട്ട്ഗർട്ടിലും ബാസെലിലും വെച്ചു തികഞ്ഞ ഗൗരവത്തോടെ അംഗീകരിച്ച പ്രമേയങ്ങളേയും പരസ്യമായി വെച്ചിട്ടുവെന്ന വസ്തുതയിലാണ് രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ തകർച്ച ഏറ്റവും പ്രകടമായി കാണുന്നത്. എന്നാൽ അവസരവാദത്തിന്റെ പരിപൂർണ്ണവിജയത്തേയും സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടികൾ ദേശീയ-ലിബറൽ തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടികളായി മാറിയതിനേയും കുറിക്കുന്ന ഈ തകർച്ച 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനവും 20-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭവും ഉൾപ്പെടുന്ന രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ മുഴുവൻ ചരിത്രകാലഘട്ടത്തിന്റേയും ഫലം മാത്രമാണ്. പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പിലെ ബൂർഷവാ-ദേശീയ വിപ്ലവങ്ങളുടെ പരിസമാപ്തിയിൽനിന്നു സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിപ്ലവങ്ങളുടെ ആരംഭത്തിലേക്കുള്ള ഈ പരിവർത്തനകാലഘട്ടത്തിന്റെ വസ്തുനിഷ്ഠമായ സാഹചര്യങ്ങൾ അവസരവാദത്തെ ജനിപ്പിക്കുകയും പോറ്റി വളർത്തുകയും ചെയ്തു. ഇക്കാലത്തു ചില യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളിലെ തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിലും സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിലും ഭിന്നിപ്പുണ്ടായതായി നാം കാണുന്നു. മുഖ്യമായും അവസരവാദംതന്നെയായിരുന്നു വിഭജനരേഖ (ബ്രിട്ടൻ, ഇറ്റലി, ഹോളണ്ട്, ബെൽജിയം, റഷ്യ). ഇതേ വിഭജനരേഖയ്ക്കു പുറകായി പ്രവണതകൾ തമ്മിലുള്ള സുഭീർഘവും വാശിയേറിയതുമായ സമരമാണ് മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ നാം കാണുന്നത് (ജർമ്മനി, ഫ്രാൻസ്, ബൽജിയം, സ്വീഡൻ, സ്വീറ്റ്സർലണ്ട്). മഹായുദ്ധം സൃഷ്ടിച്ച പ്രതിസന്ധി ആവരണങ്ങളെ പിടിച്ചിടാനുമാർന്നു. ആചാരങ്ങളെ തുടർത്തുകയും എത്രയോ കാലമായി പഴുത്തു പൊട്ടാറായിരിക്കുന്ന പ്രണത പുറത്തുകാട്ടുകയും ബൂർഷവാസിയുടെ കൂട്ടാളിയെന്ന നിലയ്ക്കു അവസരവാദത്തിനുള്ള യഥാർത്ഥപങ്കു വെളിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഈ വിഭാഗത്തെ തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടികളിൽനിന്നു സം

ഘടനാപരമായി നിശ്ശേഷം വിട്ടുപോകാൻ തീർന്നിരിക്കുന്നു. വിപ്ലവതൊഴിലാളി വർഗ്ഗത്തിന്റെ മുന്നണി വിഭാഗവും സ്വന്തം രാഷ്ട്രത്തിന്റെ 'വൻശക്തി' പദവിയിൽനിന്നുള്ള വിശേഷാനുകൂല്യങ്ങളുടെ നക്കാപ്പിച്ചുകൾ അനുഭവിക്കുന്ന, തൊഴിലാളി വർഗ്ഗത്തിലെ അർദ്ധ-പെറ്റിബർഷ്യാ ആസ്സ്യന്മാരും ഒരൊറ്റ പാർട്ടിയിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നത് സാമ്രാജ്യത്വകാലഘട്ടം വെച്ചുപൊക്കുകയല്ല. 'തീവ്രവാദങ്ങൾ' ഇല്ലാത്ത ഒരൊറ്റ പാർട്ടിയിൽ 'ന്യായമായുള്ള നിസ്സാരമായ അഭിപ്രായഭേദം' മാത്രം അവസരവാദമെന്ന പഴയ സിദ്ധാന്തം ഇപ്പോൾ തൊഴിലാളികളോടുള്ള ഭീമമായ വഞ്ചനയും തൊഴിലാളി പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മുന്തിയുള്ള വമ്പിച്ച പ്രതിബന്ധവുമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. പരസ്യമായ അവസരവാദത്തിൽനിന്നും തൊഴിലാളികൾ തൽക്ഷണം തന്നെ അകന്നുമാറണം. അതും, അവസരവാദപരമായ പ്രവൃത്തിയെ ന്യായീകരിക്കാൻ മാർക്സിസ്റ്റ് വാക്കുകൾ പ്രയോഗിക്കുകയും വിപ്ലവസമരം അകാലികമാണെന്നും മറ്റും പല കയ്യടികളും വഴി സമർത്ഥിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സുവർണ്ണമധ്യമസിദ്ധാന്തത്തോളം ഭയങ്കരമോ ഹാനികരമോ അല്ല. ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ഏറ്റവും സമുന്നതനായ വക്താവും രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ പ്രമുഖപ്രമാണപുരുഷനുമായ കൗട്സ്കി ഒരു ഒന്നാന്തരം തട്ടിപ്പുകാരനും മാർക്സിസത്തെ വ്യഭിചരിപ്പിക്കുന്നതിൽ വിജയനമാണെന്നു തെളിയിച്ചിരിക്കുന്നു. പത്തുലക്ഷം പേരുള്ള ജർമ്മൻ പാർട്ടിയിൽ സത്യസന്ധരും വർഗ്ഗബോധമുള്ളവരും വിപ്ലവകാരികളുമായിട്ടുള്ള സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരും തന്നെ സ്യൂദെക്കമ്മാരും ഷൈഡെമന്മാരും ഇത്രയേറെ ആവേശത്തോടെ പിന്താങ്ങുന്ന ഈ 'പ്രമാണപുരുഷനിൽ' നിന്നും രോഷപൂർവ്വം അകന്നു മാറാത്തവരായിട്ടില്ല.

തൊഴിലാളി ബഹുജനങ്ങളുടെ മുൻനേതാക്കന്മാരിൽ ഒരുപക്ഷെ പത്തിലൊമ്പതു പേരും ബർഷ്യാസിയുടെ ഭാഗത്തേക്കു പൊയ്ക്കിഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള തൊഴിലാളി ബഹുജനങ്ങൾ ഷോവിനിസത്തിന്റെ വേലിയേറ്റത്തിന്റെ മുന്തിൽ, യുദ്ധകാലനിയമങ്ങളുടേയും പട്ടാളസെൻസർഷിപ്പിന്റേയും സമ്മർദ്ദത്തിന്റെ മുന്തിൽ, ഭിന്നിച്ചു നിസ്സഹായരായി നില്ക്കുകയാണ്. എങ്കിലും യുദ്ധമുളവാക്കിയിട്ടുള്ളതും കൂടുതൽ കൂടുതൽ ആഴവും പരപ്പും വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ വസ്തുനിഷ്ഠമായ വിപ്ലവപരിതസ്ഥിതി അനിവാര്യമായും വിപ്ലവമനോഭാവം ജനിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ഏറ്റവും നല്ലവരും ഏറ്റവും കൂടുതൽ വർഗ്ഗബോധമുള്ളവരായ എല്ലാ തൊഴിലാളികളേയും ഉൾക്കൊള്ളിച്ചവരും ഉൽബുദ്ധരമാക്കിത്തീർക്കുന്നുണ്ട്. ബഹുജനങ്ങൾ

ളുടെ മനോഭാവത്തിൽ പെട്ടെന്നൊരു മാറ്റം സാധ്യമാണെന്നു മാത്രമല്ല, കൂടുതൽകൂടുതൽ സംഭാവ്യവുമായിത്തീർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. 1905-ന്റെ തുടക്കത്തിൽ 'ഗപ്പോനേഡി' നോടനുബന്ധിച്ചു റഷ്യയിൽ കണ്ടതുപോലുള്ള ഒരു മാറ്റമായിരിക്കുമതു്. അന്നു് പിന്നണിയിൽ കിടക്കുന്ന തൊഴിലാളിബഹുജനങ്ങളിൽ നിന്നു് ദശലക്ഷങ്ങളടങ്ങുന്നതും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ വിപ്ലവമുന്നണിവിഭാഗത്തെ പിന്തുടരുന്നതുമായ ഒരു പട്ടാളം കുറച്ചു മാസങ്ങളുടെകുള്ളിൽ, ചിലപ്പോൾ കുറച്ചു് ആശ്ചര്യങ്ങളിൽത്തന്നെ, രൂപമെടുക്കുകയുണ്ടായി. ഈ യുദ്ധം കഴിഞ്ഞാലുടനെയോ അല്ലെങ്കിൽ അതിനിടയിൽത്തന്നെയോ സുശക്തമായ ഒരു വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനം വളർന്നുവരുമോ എന്നെന്നും നമുക്കു പറയാൻ സാധ്യമല്ല. എന്തായാലും ആ വഴികളുള്ള പ്രവർത്തനം മാത്രമേ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രവർത്തനമെന്ന പേരു് അർഹിക്കുന്നുള്ളൂ. ഈ പ്രവർത്തനത്തെ ക്രോഡീകരിക്കുകയും അതിനു മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം നല്കുകയും ചെയ്യുന്നതു്, സ്വന്തം ഗവണ്മെന്റിനും സ്വന്തം ബുർഷ്വാസിക്തമെതിരായുള്ള തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ വിപ്ലവസമരത്തെ സഹായിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നവരെ ഒന്നിച്ചുറപ്പിച്ചു നിർത്താൻ സഹായിക്കുന്നതു്, ആഭ്യന്തരയുദ്ധമെന്ന മുദ്രാവാക്യമാണു്.

റഷ്യയിൽ വിപ്ലവസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് തൊഴിലാളിവിഭാഗവും പെറ്റിബുർഷ്വാ അവസരവാദിവിഭാഗവും തമ്മിലുള്ള നിശ്ശേഷവിച്ഛേദനത്തിനു് തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ചരിത്രമാകെത്തന്നെ കളമൊരുക്കിയിട്ടുണ്ടു്. ഈ ചരിത്രത്തെ അവഗണിക്കുന്നവരും നാനാരൂപത്തിലുള്ള അവസരവാദത്തിനെതിരായ അനേകവർഷത്തെ സമരത്തിനിടയിൽ വളർന്നുവന്നിട്ടുള്ള റഷ്യയിലെ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗപ്പാർട്ടിയുടെ യഥാർത്ഥരൂപീകരണപ്രക്രിയ മനസ്സിലാക്കാൻ സ്വയം കഴിവില്ലാതാക്കിത്തീർത്തുകൊണ്ടു് 'ഫാക്ഷനലിസ്'ത്തിനെതിരായി പ്രസംഗിക്കുന്നവരുമാണു് പ്രസ്ഥാനത്തിനു് ഏറ്റവും വലിയ ദ്രോഹം ചെയ്യുന്നതു്. ഇപ്പോഴത്തെ യുദ്ധത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്ന 'വൻ' ശക്തികളിൽവെച്ചു് റഷ്യയ്ക്കു് മാത്രമേ അടുത്ത കാലത്തു് ഒരു വിപ്ലവത്തിന്റെ അനുഭവമുണ്ടായിട്ടുള്ളൂ. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ നിർണ്ണായകമായ പങ്കാളിത്തത്തോടുകൂടിയ ആ വിപ്ലവത്തിന്റെ ബുർഷ്വാ ഉള്ളടക്കം തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിൽ ബുർഷ്വാപ്രവണതയും തൊഴിലാളിപ്രവണതയും തമ്മിൽ ഭിന്നിപ്പുളവാക്കാതെ തരമില്ലായിരുന്നു. ബഹുജനതൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തോടു ബന്ധപ്പെട്ട ഒരു സംഘടനയായി (1883-94-ലെപ്പോലെ ഒരു പ്രത്യയശാസ്ത്രപ്രവണതയായി മാത്രമല്ല) റഷ്യൻ സോഷ്യൽഡെ

മോക്രസി നിലനിന്നിട്ടുള്ള ഇരുപതോളം വർഷം മുഴുവനും (1894-1914) തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ-വിപ്ലവപ്രവണതകളും പെററിബൂർഷ്വാ-അവസരവാദപ്രവണതകളും തമ്മിൽ സമരമായിരുന്നു. 1894-1902 കാലത്തെ "സാമ്പത്തികസമരവാദം" 52 നിസ്സംശയമായും രണ്ടാമതു പറഞ്ഞ തരത്തിലുള്ള പ്രവണതയായിരുന്നു. മാർക്സിസത്തിന്റെ "സംഘടിപ്പിക്കൽ" ദുർവ്യാഖ്യാനം, അവസരവാദത്തെ ന്യായീകരിക്കാൻവേണ്ടി "ബഹുജനങ്ങളെ" കുറിച്ചുള്ള പരാമർശം, തുടങ്ങിയ അതിന്റെ പല ന്യായവാദങ്ങൾക്കും പ്രത്യയശാസ്ത്രലക്ഷണങ്ങൾക്കും കൗടംസ്കിയുടേയും കൂനോവിൻറേയും ഔപഹാസനോവിൻറേയും മറ്റും ഇന്നത്തെ അധഃപതിപ്പിക്കപ്പെട്ട മാർക്സിസവുമായി പ്രകടമായ സാദൃശ്യമുണ്ട്. ഇന്നത്തെ കൗടംസ്കിക്കു സമാന്തരമായി അന്നത്തെ "റബോച്ചയ മിസ്ലി" 53 നേയും "റബോച്ചയെ ദ്യേലോ" 54 യേയും കുറിച്ചു സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരുടെ ഇന്നത്തെ തലമുറയെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നത് അത്യന്താപേക്ഷിതമായ ഒരു കടമയായിരിക്കും.

അടുത്ത കാലഘട്ടത്തിലെ (1903-1908) "മെൻഷെവിസം" പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായും സംഘടനാപരമായും "സാമ്പത്തികസമരവാദം" ത്തിന്റെ നേരിട്ടുള്ള പിൻഗാമിയായിരുന്നു. വസ്തുനിഷ്ഠമായി ലിബറൽ ബൂർഷ്വാസിയുടെമേലുള്ള തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ ആശ്രിതത്വത്തെ അർത്ഥമാക്കുന്നതും പെററിബൂർഷ്വാ അവസരവാദപ്രവണതകളെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതുമായ അടവുകളാണ് റഷ്യൻ വിപ്ലവത്തിന്റെ കാലത്തു് അതു് അനുവർത്തിച്ചതു്. തുടർന്നുള്ള കാലഘട്ടത്തിൽ (1908-1914) മെൻഷെവിക് പ്രവണതയുടെ മുഖ്യധാരയിൽനിന്നു് ലിക്വിഡേഷനിസം ഉൽഭൂതമായപ്പോൾ ആ പ്രവണതയുടെ വർഗ്ഗപ്രാധാന്യം അങ്ങേയറ്റം വ്യക്തമാവുകയും മെൻഷെവിസത്തിന്റെ ഏറ്റവും നല്ല പ്രതിനിധികൾ "നാഷ സര്യാ" ഗ്രൂപ്പിന്റെ നയത്തിനെതിരെ തുടർച്ചയായി പ്രതിഷേധം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. കഴിഞ്ഞ അഞ്ചാറു വർഷമായി തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ വിപ്ലവമാർക്സിസ്റ്റ് പാർട്ടിക്കെതിരായി ബഹുജനങ്ങൾക്കിടയിൽ ചിട്ടയായി പ്രവർത്തനം നടത്തിയിരുന്ന ഒരേയൊരു ഗ്രൂപ്പായിരുന്നു അതു്. ആ ഗ്രൂപ്പുതന്നെയാണ് 1914-15-ലെ യുദ്ധത്തിൽ സോഷ്യൽ ഷോപിനിസ്റ്റാണെന്നു തെളിഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്! അതും, ഏകാധിപത്യം ഇപ്പോഴും നിലനില്ക്കുന്നതും, ബൂർഷ്വാ വിപ്ലവം പരിസമാപ്തിയുടെ അടുത്തെത്തുമെത്താത്തതും, ജനസംഖ്യയുടെ 43 ശതമാനം "അന്യരാഷ്ട്ര"ക്കാരായ ഭൂരിപക്ഷത്തെ മർദ്ദിക്കുന്നതുമായ ഒരു രാജ്യത്തു്. പെററിബൂർഷ്വാസിയുടെ ചില വിഭാഗങ്ങൾക്കു്, വിശേഷിച്ചു് ബുദ്ധിജീവികൾക്കും തൊഴിലാളികൾക്കിടയിലുള്ള ആസ്ഥി

ന്മാരായ ഒരു നിസ്സാരവിഭാഗത്തിനും, ‘‘സ്വന്തം’’ രാഷ്ട്രത്തിന്റേതായ ‘‘വൻശക്തി’’വിശേഷാനുകൂല്യങ്ങളുടെ പങ്കുപറ്റാൻ കഴിയുന്ന ‘‘ റോപ്യൻ’’മാതൃകയിലുള്ള വികാസം റഷ്യയെ ബാധിക്കാതെ തരമില്ലായിരുന്നു.

‘‘സാർവ്വദേശീയത്വപരമായ’’, അതായതു യഥാർത്ഥത്തിൽ വിപ്ലവകരമായ, നീക്കുപോക്കില്ലാത്തവണ്ണം വിപ്ലവകരമായ, അടവുകൾക്കുവേണ്ടിയാണ് റഷ്യയിലെ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തേയും തൊഴിലാളികളുടേതായ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയേയും അവരുടെ ചരിത്രമാകെത്തന്നെ സജ്ജമാക്കിയിരിക്കുന്നത്.

കുറിപ്പ്. ഈ ലേഖനത്തിന്റെ അച്ചുനിരത്തിക്കഴിഞ്ഞപ്പോഴാണ് കൗട്സ്കിയും ഹാസെയും ബെർൺഷ്വൈനുംകൂടി ഇറക്കിയ ഒരു പ്രകടനപത്രിക പത്രങ്ങളിൽ വന്നതു്. ബഹുജനങ്ങൾ ഇടത്തോട്ടു ചായുന്നതു കണ്ടു് അവരിപ്പോൾ ഇടതുപക്ഷവുമായി ‘‘രഞ്ജിപ്പിൻ’’ തയ്യാറാണ്. സ്യുദൈക്കമ്മാരുമായിട്ടുള്ള ‘‘രഞ്ജിപ്പ്’’ നിലനിർത്തുകയെന്നതാണ് സ്വാഭാവികമായും അതിനു കൊടുക്കുന്ന വില. വാസ്തവം, ‘‘Mädchen für alle’’!

1915 മേയ് രണ്ടാം

പകുതിയിലും ജൂൺ

ആദ്യപകുതിയിലും

എഴുതിയതു്

‘‘കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ്’’ പത്രികയുടെ

ലക്കം 1-2-ൽ 1915-ൽ

പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.

(ഒപ്പ്) എൻ. ലെനിൻ

കുറിപ്പുകൾ

1 സാർവ്വദേശീയസോഷ്യലിസ്റ്റ് ബ്യൂറോ. രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ നിർവ്വാഹക-വാർത്താവിതരണസമിതി. 1900-ൽ പാരീസിൽ ചേർന്ന സാർവ്വദേശീയസോഷ്യലിസ്റ്റ് കോൺഗ്രസ്സിന്റെ തീരുമാനപ്രകാരം രൂപീകൃതമായി. 1905 മുതൽ ആർ.എസ്സ്. ഡി.എൽ.പി.യുടെ പ്രതിനിധിയെന്ന നിലയിൽ ലെനിൻ ഈ ബ്യൂറോയിൽ അംഗമായിരുന്നു.

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിന്റെ ആരംഭത്തോടെ ബ്യൂറോ സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റുകളുടെ ചട്ടകമായിത്തീർന്നു.—3.

2 ബുന്ദ് (ലിത്വാനിയയിലേയും പോളണ്ടിലേയും റഷ്യയിലേയും പൊതുജ്ഞതത്തൊഴിലാളിയുണിയൻ)—1897-ൽ സ്ഥാപിതമായി. പ്രധാനമായി റഷ്യയുടെ പടിഞ്ഞാറൻപ്രദേശങ്ങളിലെ അർദ്ധതൊഴിലാളികളായ ജ്ഞതകൈവേലക്കാരാണ് അതിലുണ്ടായിരുന്നതു്. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് ബുന്ദംഗങ്ങൾ സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് നിലപാടെടുത്തു.

‘ബുന്ദിന്റെ വിദേശസംഘടനയുടെ വാർത്താവിതരണബുള്ളറ്റിൻ’ 1911 ജൂൺ മുതൽ 1916 ജൂലൈ വരെ ജനീവയിൽ നിന്നിറക്കി. ആകെ 11 ലക്കങ്ങൾ പുറത്തിറങ്ങി.—3.

3 ഷ്റൂട്ട്ഗർട്ടിൽ ചേർന്ന സാർവ്വദേശീയകോൺഗ്രസ്സ് (രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ 7-ാം കോൺഗ്രസ്സ്)—1907 ആഗസ്റ്റ് 18 മുതൽ 24 വരെ നടന്നു. പൊതുസമ്മേളനങ്ങളിൽ അവതരിപ്പിക്കേണ്ട പ്രമേയങ്ങൾ തയ്യാറാക്കാനുള്ള കമ്മീഷനുകളിലാണ് കോൺഗ്രസ്സിന്റെ പ്രവർത്തനം കൂടുതലും നടന്നതു്. ‘സൈനികമേ

ധാവിത്വവും സാർവ്വദേശീയസംഘട്ടനങ്ങളും'' എന്ന പ്രധാനപ്രശ്നത്തെ സംബന്ധിച്ച പ്രമേയം തയ്യാറാക്കിയ കമ്മീഷന്റെ പ്രവർത്തനത്തിൽ ലെനിൻ പങ്കെടുത്തു. എ. ബെബൽ അവതരിപ്പിച്ച കരടപ്രമേയത്തിന്റെ ചർച്ചാവേളയിൽ ലെനിൻ പോളിഷ് സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരുടെ പ്രതിനിധികളുടെ പിൻബലത്തോടെ ഭേദഗതികൾ കൊണ്ടുവന്നു. അങ്ങിനെ വിപ്ലവമാർക്സിസത്തിന്റെ സ്പിരിട്ടിൽ അതിൽ സമൂലമായ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്താൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു. അതിപ്രധാനവും തത്പാധിഷ്ഠിതവുമായ ഈ വകുപ്പ് പ്രമേയത്തിൽ അടങ്ങിയിരുന്നു: 'യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുന്നപക്ഷം അവർ (വിവിധരാജ്യങ്ങളിലെ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗവും പാർലിമെണ്ടുകളിലുള്ള അവരുടെ പ്രതിനിധികളും—പ്രസാ.)... യുദ്ധമുളവാക്കുന്ന സാമ്പത്തിക-രാഷ്ട്രീയപ്രതിസന്ധിയെ ബഹുജനങ്ങളെ തട്ടിയുണർത്താനും മുതലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ മേധാവിത്വത്തിന്റെ പതനം ആസന്നമാക്കാനുംവേണ്ടി ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ സർവ്വവിധേനയും ശ്രമിക്കേണ്ടതാണ്'' ('പ്രൊലെത്താരി'', ലക്കം 17, ഒക്ടോബർ 20, 1907, പേജ് 6).

'സൈനികമേധാവിത്വവും സാർവ്വദേശീയസംഘട്ടനങ്ങളും'' എന്ന പ്രമേയത്തിന്റെ അംഗീകരണം സാർവ്വദേശീയതൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിലെ വിപ്ലവപക്ഷം അവസരവാദപക്ഷത്തിന്റെ മേൽ നേടിയ വലിയൊരു വിജയമായിരുന്നു.

ബാസെൽകോൺഗ്രസ്സ്—1912 നവംബർ 24, 25 തീയതികളിൽ ബാസെലിൽവെച്ചു് ഒരു അസാധാരണ സാർവ്വദേശീയ സോഷ്യലിസ്റ്റ് കോൺഗ്രസ്സ് നടന്നു. ഒന്നാം ബാൾക്കൻയുദ്ധത്തിന്റെ ആരംഭത്തോടെ വിശേഷിച്ചും ഗുരുതരമായിത്തീർന്ന ലോകസാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധഭീഷണിയെക്കുറിച്ചു ചർച്ചചെയ്യാൻവേണ്ടിയാണ് അതു വിളിച്ചുകൂട്ടിയതു്.

നവംബർ 25-ാംനൂ കോൺഗ്രസ്സ് യുദ്ധത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രകടനപത്രിക ഐക്യകണ്ഠേണ അംഗീകരിച്ചു. പ്രകടനപത്രിക ആസന്നമായ ആഗോളയുദ്ധത്തെക്കുറിച്ചു് രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കു മുന്നറിയിപ്പു നല്കുകയും അതിന്റെ അപഹരണലക്ഷ്യങ്ങൾ തുറന്നുകാട്ടുകയും യുദ്ധത്തിനെതിരെ സജീവമായി പൊരുതാൻ എല്ലാ രാജ്യത്തുമുള്ള സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരെ ഉൽബോധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടാൽ യുദ്ധമുളവാക്കുന്ന സാമ്പത്തിക-രാഷ്ട്രീയപ്രതിസന്ധിയെ സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിപ്ലവത്തിനുള്ള സമരത്തിനുവേണ്ടി ഉപയോഗപ്പെടുത്തണമെന്നു് പ്രകടനപത്രിക സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരോടു നിർദ്ദേശിച്ചു.—4.

4 സാമ്രാജ്യത്വവും യുദ്ധത്തോടുള്ള സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ മനോഭാവവുമെന്ന പ്രശ്നത്തെ സംബന്ധിച്ച് ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ ഹെനിറീംസ് കോൺഗ്രസ്സ് 1912 സെപ്റ്റംബർ 20-ാംനം അംഗീകരിച്ച പ്രമേയത്തെക്കുറിച്ചാണ് പരാമർശം. പ്രമേയത്തിൽ സാമ്രാജ്യത്വനയത്തെ അപലപിക്കുകയും സമാധാനസമരത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ ഉറപ്പുനൽകുകയും ചെയ്തിരുന്നു. —5.

5 “നാഷെ ഡ്ലോവൊ” (ഞങ്ങളുടെ വാക്ക്) — 1915 ജനുവരി മുതൽ 1916 സെപ്റ്റംബർ വരെ പാരീസിൽനിന്നും ഇറക്കിയ ഒരു മെൻഷെവിക് പത്രം. —6.

6 ലിക്വിലേറ്റർമാർ — 1905-07-ലെ വിപ്ലവത്തിന്റെ പരാജയത്തെത്തുടർന്നുള്ള പിന്തിരിപ്പത്തത്തിന്റെ ഘട്ടത്തിൽ ആർ.എസ്സ്. ഡി.എൽ.പി.യുടെ മെൻഷെവിക് വിഭാഗത്തിൽ മുതിർന്നിരുന്ന പ്രവണതയുടെ അനുയായികൾ. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ നിയമവിരുദ്ധപാർട്ടി പിരിച്ചുവിട്ട് തൽസ്ഥാനത്തു സാറിസ്റ്റ് ഭരണത്തിൻകീഴിൽ നിയമവിധേയമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു അവസരവാദിപ്പാർട്ടി സ്ഥാപിക്കണമെന്നു അവർ ആവശ്യപ്പെട്ടു. 1912 ജനുവരിയിൽ പ്രാഗിൽ ചേർന്ന ആർ.എസ്സ്.ഡി.എൽ.പി. സമ്മേളനം ലിക്വിലേറ്റർമാരെ പാർട്ടിയിൽനിന്നു പുറത്താക്കി. —8.

7 “Die Internationale” — റോസ ലുക്സെംബർഗ്ഗും ഫ്രാൻസ് മേറിംഗുംകൂടി സ്ഥാപിച്ച ഒരു പത്രിക. 1915 ഏപ്രിലിൽ ഒന്നാം ലക്കം ഇറങ്ങി. ജർമ്മനിയിൽ 1918 നവംബറിലെ വിപ്ലവത്തിനുശേഷം പ്രസിദ്ധീകരണം പുനരാരംഭിച്ചു. —8.

8 ത്രിരാഷ്ട്രസന്ധി (Triple Entente) — ജർമ്മനിയും ആസ്ട്രിയ-ഹങ്കറിയും ഇറ്റലിയും ചേർന്നുള്ള ത്രിരാഷ്ട്രസഖ്യത്തിനെതിരായി ബ്രിട്ടനും ഫ്രാൻസും സാറിസ്റ്റ് റഷ്യയും ചേർന്നു 1907-ൽ രൂപീകരിച്ച സാമ്രാജ്യത്വക്കൂട്ടുകെട്ട്. —8.

9 സ്കൂവിസം — മാർക്സിസത്തിന്റെ ഒരു ലിബറൽബൂർഷ്വാ വൈകൃതം. റഷ്യയിൽ “നിയമവിധേയമാർക്സിസ”ത്തിന്റെ പ്രധാന പ്രതിനിധിയായ പി.ബി.സ്കൂവെയുടെ പേരിനെ ആസ്പദമാ

കിയത്. (സംഭവങ്ങൾക്കു് ഇതു ലഘുലേഖയുടെ 24-ാം പേജ് നോക്കുക) —11.

10 “നോവെ സൈറ്റ്” (“Die Neue Zeit”)—1883 മുതൽ 1923 വരെ പാരമ്പര്യപരമായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ജർമ്മൻ സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ സൈദ്ധാന്തികപത്രിക. —14.

11 “സൈറ്റ് സീയൽ ടൈംഗ്രാഫ്” (സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റ്) —നിയമവിരുദ്ധതയും, അർത്ഥശൂന്യതയും, ഡി.എൽ.പി.യുടെ കേന്ദ്രബഹുപത്രം. 1908 ഫെബ്രുവരി മുതൽ 1917 ജനുവരി വരെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ആകെ 58 ലക്കങ്ങളുണ്ടായി—ഒന്നാം ലക്കം രചയിതാ ബാക്കി വെളിയിലും (ആദ്യം പാരീസിൽ, പിന്നീട് ജനീവയിൽ). 1911 ഡിസംബർതൊട്ട് ലെനിന്റെ പത്രാധിപത്യത്തിൽ നടന്നു. അദ്ദേഹം അതിൽ എൺപതിലേറെ ലേഖനങ്ങളും കുറിച്ചുകൊടുത്തു. —15.

12 “ഗോലോസ്” (ഗോൾഡ്) —1914 സെപ്റ്റംബർ മുതൽ 1915 ജനുവരി വരെ പാരീസിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ മെൻഷെവിക് ദിനപ്പത്രം. —17.

13 ത്രിരാഷ്ട്രസഖ്യം—ജർമ്മനിയും റഷ്യയും ഹങ്കറിയും ഇറ്റലിയും ചേർന്നുള്ള ഈ സാമ്രാജ്യത്വങ്ങളുടെ 1879-82-ൽ സ്ഥാപിതമായി. —19.

14 “ഷിസിൻ” (ഷീവിംഗ്) —1915 മാർച്ചതൊട്ട് 1916 ജനുവരി വരെ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച സോഷ്യലിസ്റ്റ് റവല്യൂഷണറി പാർട്ടി പത്രം. ആദ്യം പാരീസിൽനിന്നും പിന്നീട് ജനീവയിൽനിന്നും ഇറങ്ങി. —22.

15 “ഇക്കണോമിസ്റ്റ്” (“The Economist”)—വൻകിടവ്യാവസായിക ബൃഹ്യാസിയുടെ മുഖപത്രമെന്ന നിലയ്ക്ക് 1843 മുതൽ ലണ്ടനിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധീകരിച്ച സാമ്പത്തിക-രാഷ്ട്രീയവാരിക. —30.

16 “പുറംതോടിനുള്ളിൽ കഴിഞ്ഞ മനുഷ്യൻ”—ഇതേ പേരിലുള്ള ചേറോവിന്റെ കഥയിലെ മുഖ്യകഥാപാത്രം. എല്ലാ പുതുമകളെയും മുൻകയ്യിനേയും യേശുപ്പട്ടന്ന ഒരു സങ്കീർണ്ണമായ ഫിലിസ്തീൻ. —32.

17 ഗ്യാത്തെയുടെ വാക്കുകൾ.—36.

18 സാറിന്റെ വിജ്ഞാപനത്തെക്കുറിച്ചാണ് പരാമർശം. സ്റ്റേറ്റ് ട്രമ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച നിയമവും അതിലേക്കുള്ള തിരഞ്ഞെടുപ്പിനെ സംബന്ധിച്ച ചട്ടങ്ങളുമെന്ന രൂപത്തിൽ പ്രസ്തുതവിജ്ഞാപനം 1905 ആഗസ്റ്റ് 6 (19)-ാംനു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. നിയമം തയ്യാറാക്കാൻ സാർ ചുമതലപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ആഭ്യന്തരകാര്യമന്ത്രി ബുളീഗിനിൽനിന്നാണ് ബുളീഗിൻ ട്രമ എന്ന പേർ വന്നത്.

കരടനിയമമനുസരിച്ച് ഭൂരിപക്ഷം ജനങ്ങൾക്കും വോട്ടവകാശം നിഷേധിച്ചിരുന്നു. ട്രമ വെറുമൊരു ഉപദേശകസമിതിയായിരുന്നു. ബുളീഗിൻ ട്രമ ഒരിക്കലും കൂടിയില്ല. ഇരമ്പിവന്ന വിപ്ലവവേലിയേറ്റം അതിനെ തുടർത്തിത്തു.—38.

19 പാൻസ്യാവിസം (അഖിലസ്യാവിസം)—സ്യാവ് രാജ്യങ്ങളെ സാറിസ്റ്റ് റഷ്യയുടെ കീഴിൽ ഒന്നിച്ചുകൊണ്ടുവരണമെന്ന ലക്ഷ്യത്തോടുകൂടിയ ഒരു പിന്തിരിപ്പൻരാഷ്ട്രീയപ്രവണത. തുർക്കിയുടേയും ആസ്ട്രിയ-ഹങ്കറിയുടേയും നുകത്തിൽനിന്നു മോചനം നേടാൻ സ്യാവുകാർ നടത്തിയ സമരത്തെ ഈ ലക്ഷ്യത്തിനുവേണ്ടി ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ പാൻസ്യാവിസം ശ്രമിച്ചു.—40.

20 ബേർൺ സമ്മേളനം—ആർ.എസ്സ്.ഡി. എൽ.പി.യുടെ വിഭാഗങ്ങളുടെ ഒരു സമ്മേളനം 1915 ഫെബ്രുവരി 27 മുതൽ മാർച്ച് 4 വരെ ബേർണിൽവെച്ച് നടന്നു. ലെനിൻ മുൻകയ്യെടുത്തു വിളിച്ചുകൂടിയ പ്രസ്തുതസമ്മേളനത്തിന് ഒരു പൊതുബോംബെ വിക് സമ്മേളനത്തിന്റെ പ്രാധാന്യമുണ്ടായിരുന്നു. കാരണം, യുദ്ധകാലത്തു് ഒരു അഖിലറഷ്യാസമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടാൻ സാദ്ധ്യമായിരുന്നില്ല. പാരീസ്, സൂറിഹ്, ജനീവ, ബേർൺ, ലൗസാൻ, എന്നിവിടങ്ങളിലെ ബോംബെവിക് വിഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും ‘ബൗഗി’ ഗ്രൂപ്പിൽനിന്നുമുള്ള പ്രതിനിധികൾ സമ്മേളനത്തിൽ സംബന്ധിച്ചു. കേന്ദ്രക്കമ്മിറ്റിയേയും കേന്ദ്രമുഖപത്രമായ ‘സൊത് സിയാൽ ദെമൊക്രാറ്റി’നേയും പ്രതിനിധീകരിച്ച ലെനിൻ സമ്മേളനനടപടികളെ നിയന്ത്രിക്കുകയും കാര്യപരിപാടിയിലെ പ്രധാന ഇനമായ ‘യുദ്ധവും പാർട്ടിയുടെ കടമകളും’ എന്ന വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു റിപ്പോർട്ടു് അവതരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. യുദ്ധത്തെക്കുറിച്ച് ലെനിൻ തയ്യാറാക്കിയ പ്രമേയം സമ്മേളനം അംഗീകരിച്ചു.—42.

൩ ഔറോസീസ്റ്റകം—പ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റായ ഔറോസീന്റെ അന്ധതകം. മാർക്സിസത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനപ്രമാണങ്ങൾ തിരുത്തിയെടുത്തതിനുവേണ്ടിയും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗവും ബുർഷ്വാസിയും തമ്മിലുള്ള വർഗ്ഗസഹകരണത്തിനുവേണ്ടിയും വാദിച്ചു. 1902-ൽ ഔറോസീസ്റ്റകം പരിഷ്കരണവാദപരമായ നയമുള്ള പ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടി രൂപീകരിച്ചു. 1905-ൽ അതു ഡേവിന്റെ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടി ഓഫ് ഫ്രാൻസുമായി ലയിച്ചുപോയപ്പോൾ പ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടി രൂപീകരിച്ചു.

ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് (1914-1918) പ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ഭൂരിപക്ഷമുണ്ടായിരുന്ന ഔറോസീസ്റ്റകം സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധത്തെ അനുകൂലിക്കുകയും സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് നിലപാടെടുക്കുകയും ചെയ്തു.—47.

൪ മെൻഷെവികകൾ — റഷ്യൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാസിയിലെ പൊരിബുർഷ്വാ അവസരവാദപ്രവണതക്കാർ. തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിനിടയിൽ ബുർഷ്വാ സ്വാധീനത്തിന്റെ വാഹകർ. 1903 ട്രോഗസ്കിയിൽ ചേർന്ന രണ്ടാം ആർ.എസ്സ്.ഡി.എൽ.പി.കോൺഗ്രസ്സിൽ വെച്ചാണ് അവർക്ക് ഈ പേരു കിട്ടിയതു്. കോൺഗ്രസ്സിലെ അവസാനത്തിൽ പാർട്ടിയുടെ കേന്ദ്രഘടകങ്ങളിലേക്കു നടന്ന തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ അവർ ന്യൂനപക്ഷമായി (റഷ്യനിൽ ‘‘മെൻഷിൻസ്കൈ’’ എന്നാൽ ന്യൂനപക്ഷമെന്നർത്ഥം). ലെനിന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള വിപ്ലവസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർക്ക് ഭൂരിപക്ഷം ലഭിച്ചു (റഷ്യനിൽ ‘‘ബൊൽഷിൻസ്കൈ’’ എന്നാൽ ഭൂരിപക്ഷമെന്നർത്ഥം). അങ്ങനെയാണ് ‘‘മെൻഷെവികകൾ’’ എന്നും ‘‘ബോൾഷെവികകൾ’’ എന്നുമുള്ള പേരുകൾ വന്നതു്.

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് രണ്ടാം ഇന്റർനാഷണലിലെ മറ്റൊരു അവസരവാദിപ്പാർട്ടികളേയും പോലെ മെൻഷെവികകളും സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് നിലപാടെടുത്തു. 1917 ഫെബ്രുവരിയിലെ ബുർഷ്വാജനാധിപത്യവിപ്ലവത്തെത്തുടർന്ന് അവർ ബുർഷ്വാ താൽക്കാലികഗവണ്മെന്റിലെ അംഗങ്ങളാവുകയും അതിന്റെ സാമ്രാജ്യത്വനയത്തെ പിന്താങ്ങുകയും ചെയ്തു. ഒക്ടോബർ സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിപ്ലവത്തിന്റെ വിജയത്തിനുശേഷം ബുർഷ്വാ-ഭൂവുമെ പ്രതിവിപ്ലവകാരികൾ സോവിയറ്റ് ജനതയ്ക്കെതിരായി നടത്തിയ സായുധസമരത്തിൽ മെൻഷെവികകൾ പങ്കെടുത്തു.—47.

23 'സോഷ്യലിസം' (Le Socialisme) —ഗേൾ പ്രസാധകനും പത്രാധിപനുമായി 1907 മുതൽ 1914 ജൂൺ വരെ പാരീസിൽ നിന്നും ഇറക്കിയ ഒരു പത്രം. —47.

24 ഗേൾസ് പ്രവണത—ഗേൾസ്കൾ—19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഒടുവിൽ 20-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ തുടക്കത്തിലും ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിൽ ജെ.ഗേൾന്റെ നേതൃത്വത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു വിപ്ലവമാർക്സിസ്റ്റ് പ്രവണത. 1901-ൽ ഗേൾന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള വിപ്ലവവർഗ്ഗസമരവാദികൾ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടി ഓഫ് ഫ്രാൻസ് എന്ന പാർട്ടി രൂപീകരിച്ചു. 1905-ൽ ഗേൾസ്കൾ പരിഷ്കരണവാദികളായ ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുമായി ലയിച്ചുചേർന്നു. ആ പാർട്ടിക്കുള്ളിൽ ഗേൾസ്കൾ നടുനില സ്വീകരിച്ചു. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു അവർ സോഷ്യൽഷോപിനിസ്റ്റ് നിലപാടെടുക്കുകയും ഗേൾ ഫ്രാൻസിലെ ബുർഷ്വാഗവണ്മന്റിൽ അംഗമാവുകയും ചെയ്തു. —47.

25 ബെർൺഷൈനിസം— സാർവ്വദേശീയസോഷ്യൽഡെമോക്രസിയുടെ ഒരു മാർക്സിസ്റ്റ് വിരുദ്ധ അവസരവാദപ്രവണത. 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഒടുവിൽ ജർമ്മനിയിൽ ആവിർഭവിച്ചു. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റായ എഡുവാർഡ് ബെർൺഷൈനിൽ നിന്നുമാണ് അതിന് ഈ പേരു കിട്ടിയത്. മാർക്സിസത്തെ ബുർഷ്വാ ലിബറലിസത്തിന്റെ സ്റ്റിരിയോടൈപ്പിക് തിരുത്തിയെഴുതാൻ ബെർൺഷൈൻ ശ്രമിച്ചു. —47.

26 മില്യോറാനിസം—1899-ൽ ഫ്രാൻസിലെ പിന്തിരിപ്പൻ ബുർഷ്വാ ഗവണ്മന്റിൽ അംഗമാവുകയും ഫ്രഞ്ച് ബുർഷ്വാസിയെ അതിന്റെ നയമനുവർത്തിക്കുന്നതിൽ സഹായിക്കുകയും ചെയ്ത എ. മില്യോറാൻ എന്ന ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റിന്റെ നാമം ധരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു അവസരവാദപ്രവണത. 1900-ൽ രണ്ടാം ഇന്റർനാഷണലിന്റെ പാരീസ് കോൺഗ്രസ്സിൽ വെച്ച് മില്യോറാനിസത്തിന്റെ പ്രശ്നം ചർച്ചചെയ്യുകയുണ്ടായി. കൗട്സ്കി അവതരിപ്പിച്ച അനുരഞ്ജനപരമായ ഒരു പ്രമേയം കോൺഗ്രസ്സ് അംഗീകരിച്ചു. സോഷ്യലിസ്റ്റുകാർ ബുർഷ്വാഗവണ്മന്റിൽ ചേരുന്നതിനെ അപലപിക്കുകയും എന്നാൽ 'അസാധാരണ സാഹചര്യങ്ങളിൽ അതു' അനുവദിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടുള്ള ഒരു പ്രമേയമാ

യിരുന്നു അതു്. ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് സാമ്രാജ്യത്വബുദ്ധിയാസിയുടെ ഗവണ്മെന്റിൽ തങ്ങൾ ചേർന്നതിനെ ന്യായീകരിക്കാൻ ഹ്രസ്വം സോഷ്യലിസ്റ്റുകാർ ഈ വ്യവസ്ഥയെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി. —47.

27 ‘‘ഫോർവേർട്ട്സ്’’ (“Vorwärts”)—ദിനപ്പത്രം. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ കേന്ദ്രമുഖപത്രം. ബർലിനിൽനിന്നു് 1891 മുതൽ 1933 വരെ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. —50.

28 A. Sartorius von Walterhausen, “Das Volkswirtschaftliche System der Kapitalanlage im Auslande” (Berlin, 1907) എന്ന പുസ്തകത്തെക്കുറിച്ചാണു് പരാമർശം. —54.

29 റൂഡോൾഫെർ എഴുതിയ “Grundzüge der Weltpolitik in der Gegenwart” എന്ന പുസ്തകത്തെയാണു് ഇവിടെ പരാമർശിക്കുന്നതു്. പുസ്തകം 1913-ൽ ബർലിനിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. —54.

30 “Sozialistische Monatshefte” (സോഷ്യലിസ്റ്റ് മാസിക)—ജർമ്മൻ അവസരവാദികളുടെ മുഖ്യമുഖപത്രം. സാർവ്വദേശീയറിവിഷ്ണിസത്തിന്റെ ജിഹ്വകളിലൊന്നു്. 1897 മുതൽ 1933 വരെ ബർലിനിൽനിന്നു് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് നിലപാടെടുത്തു. —55.

31 ബ്രിട്ടീഷ് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടി—സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയും മറ്റു സോഷ്യലിസ്റ്റ് ഗ്രൂപ്പുകളും ലയിച്ചുചേർന്നതിന്റെ ഫലമായി 1911-ൽ മാഞ്ചസ്റ്ററിൽവെച്ചു് രൂപീകൃതമായി. മാർക്സിസ്റ്റാശയങ്ങളുടെ സ്ഥിരീതിൽ പ്രചാരവേല നടത്തിവന്നതു് ‘‘അവസരവാദപരമല്ലാത്തതും ലിബറലുകളിൽനിന്നു യഥാർത്ഥത്തിൽ വിട്ടുനിന്നതു്’’*മായ ഒരു പാർട്ടിയായിരുന്നു അതു്. എന്നാൽ അംഗങ്ങളുടെ കുറവും ബഹുജനങ്ങളുമായുള്ള ദുർബ്ബലബന്ധവും അതിനു് ഒരു വിഭാഗീയസ്വഭാവം നല്കി.

* വി.ഐ.ലെനിൻ, സമാഹൃതകൃതികൾ, വാല്യം 23, പേജ് 344.

ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് ഗലാഹർ, ഇൻക്പിൻ, മക്ലീൻ, റൊത്സ്പെയിൽ, തുടങ്ങിയവർ പ്രതിനിധീകരിച്ച സാർവ്വദേശീയത്വപ്രവണതയും ഹൈൻഡ്സ് മൻ പ്രതിനിധീകരിച്ച സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് പ്രവണതയും തമ്മിൽ രൂക്ഷമായ സമരം ആരംഭിച്ചു. സാർവ്വദേശീയത്വപ്രവണതക്കാർക്കിടയിൽത്തന്നെ പല പ്രശ്നങ്ങളിലും നടുനില സ്വീകരിച്ചുവരുമുണ്ടായിരുന്നു. 1916 ഫെബ്രുവരിയിൽ കറോപ്പർ ചേർന്നു് "The Call" (ആഹ്വാനം) എന്ന പത്രം സംഘടിപ്പിച്ചു. സാർവ്വദേശീയവാദികളെ ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിൽ അതു് സുപ്രധാനമായ പങ്കു വഹിച്ചു. 1916 ഏപ്രിലിൽ സൽഫോർഡിൽ വെച്ചു നടന്ന പാർട്ടിയുടെ വാർഷികസമ്മേളനം ഹൈൻഡ്സ് മൻനേരയും തുട്ടരുടേയും സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് നിലപാടിനെ അപലപിക്കുകയും അവർ പാർട്ടി വിട്ടുപോവുകയും ചെയ്തു. ബ്രിട്ടീഷ് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ഐക്യഗ്രൂപ്പുമാണു് 1920-ൽ ബ്രിട്ടീഷ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി രൂപീകരിക്കുന്നതിൽ പ്രധാനപങ്കു വഹിച്ചതു്. —55.

32 ലേബർ പാർട്ടി—പാർലിമെണ്ടിലേക്കു് തൊഴിലാളിപ്രതിനിധികളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയെന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ ടേഡ് യൂണിയനുകളുടേയും സോഷ്യലിസ്റ്റ് സംഘടനകളുടേയും ഗ്രൂപ്പുകളുടേയും ഒരു യൂണിയനായി ('തൊഴിലാളിപ്രാതിനിധ്യസമിതി') 1900-ൽ രൂപമെടുത്തു. 1906-ൽ സമിതിയ്ക്കു ലേബർ പാർട്ടിയെന്നു പേരിട്ടു. ഘടന വെച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ഒരു തൊഴിലാളിപ്പാർട്ടിയായി ആരംഭിച്ച ലേബർ പാർട്ടി (പെറ്റിബുർഷ്യാവിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട ഒട്ടുവളരെപ്പേർ പിന്നീടതിൽ ചേരുകയുണ്ടായി) പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തേയും അടവുകളേയും സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു അവസരവാദിസംഘടനയായിരുന്നു. തുടക്കംതൊട്ടുതന്നെ അതിന്റെ നേതാക്കൾ ബുർഷ്യാസിയുമായി വർഗ്ഗസഹകരണമെന്ന നയമാണു് അനുവർത്തിച്ചതു്. 1914-18-ലെ ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് അതിന്റെ നേതാക്കൾ സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് നിലപാടെടുത്തു. —55.

33 ഫോബിയന്മാർ—ഫോബിയൻ സോസൈറ്റിയെന്ന പേരിൽ 1884-ൽ സ്ഥാപിച്ച ബ്രിട്ടീഷ് പരിഷ്കരണവാദിസംഘടനയിലെ അംഗങ്ങൾ. ശ്രീ. എ. മൂന്നാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന മാക്സിം ഫോബിയസ് എന്ന റോമാസേനാധിപനിൽനിന്നുമാണു്

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to blurring and low contrast.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to blurring and low contrast.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to blurring and low contrast.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to blurring and low contrast.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to blurring and low contrast.

36 “ഡെയിലി സിറിക്കിൾ” — ബ്രിട്ടനിലെ ലേബർ പാർട്ടിയും ഫേബിയനാടും ഇൻഡിപെൻഡൻ്റ് ലേബർ പാർട്ടിയും ചേർന്ന അവസരവാദിക്കുകെട്ടിൻ്റെ ജിഹ്വയായ ദിനപ്പത്രം. 1912 മുതൽ 1915 വരെ ലണ്ടനിൽനിന്നും മാഞ്ചസ്റ്ററിൽനിന്നും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. —56.

37 “നാഷ സത്യ” (നമ്മുടെ പുലരി) — മെൻഷെവിക് ലിക്വിഡേറ്റർമാരുടെ നിയമവിധേയമാസിക. 1910-14 കാലത്തു് സെൻ്റ് പീറ്റേഴ്സ്ബർഗിൽനിന്നു് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. റഷ്യൻ ലിക്വിഡേറ്റർമാരുടെ കേന്ദ്രം “നാഷ സത്യ”യ്ക്കു് ചുറ്റുമായി രൂപമെടുത്തു. —56.

38 “പ്രാവ്ദിസം” — ബോൾഷെവിക് പത്രമായ “പ്രാവ്ദിസ”യുടെ ചിന്താഗതി, അതായതു് ബോൾഷെവിസം.

“പ്രാവ്ദിസ” (സത്യം) — നിയമവിധേയ ബോൾഷെവിക് ദിനപ്പത്രം. ഒന്നാം ലക്കം സെൻ്റ് പീറ്റേഴ്സ്ബർഗിൽനിന്നു് 1912 ഏപ്രിൽ 22-ാം നമ്പർ (മേയ് 5) ഇറങ്ങി.

ലേനിൻ “പ്രാവ്ദിസ”യ്ക്കു് ആശയപരമായ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം നൽകുകയും ദിവസേന അതിലെഴുതുകയും പത്രാധിപസമിതിക്കു നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുകയും ചെയ്തു. ഉൾമുൻ വിപ്ലവസ്പിരിട്ടിൽ പത്രമിറക്കുതിന്നു ലേനിൻ നേതൃത്വം നൽകി.

പാർട്ടിയുടെ സംഘടനാപ്രവർത്തനത്തിൻ്റെ ഗണ്യമായ ഭാഗം കേന്ദ്രീകരിച്ചിരുന്നതു് “പ്രാവ്ദിസ” ആഫീസിലാണു്.

“പ്രാവ്ദിസ” പോലീസിൻ്റെ നിരന്തരമായ ഉപദ്രവത്തിനു് ഇരയായിരുന്നു. സാറിസ്കു് ഗവണ്മെൻ്റ് എടുത്തു തടവണ നിരോധിച്ചെങ്കിലും അതു് പുതിയ പേരുകളിൽ വീണ്ടും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. 1914 ജൂലൈ 8(21)-ാം നമ്പർ, ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനു തൊട്ടുമുമ്പു്, അതു് അടച്ചുപൂട്ടപ്പെട്ടു.

1917 ഫെബ്രുവരിയിലെ ബുർഷ്യാ ജനാധിപത്യവിപ്ലവത്തിനുശേഷം മാത്രമാണു് അതിൻ്റെ പ്രസിദ്ധീകരണം പുനരാരംഭിച്ചതു്. 1917 മാർച്ച് 5(18)-ാം നമ്പർ “പ്രാവ്ദിസ” ആർ.എസ്സ്. ഡി.എൽ.പി.യുടെ കേന്ദ്രമുഖപത്രമായി. 1917 ജൂലൈ-ഒക്ടോബർ കാലത്തു് പ്രതിവിപ്ലവതാൽക്കാലികഗവണ്മെൻ്റിൻ്റെ മർദ്ദനനടപടികൾമൂലം “പ്രാവ്ദിസ”യ്ക്കു് പലതവണ പേരുകൾ മാറ്റേണ്ടിവന്നു. “ലിസ്റ്റോക്ക് പ്രാവ്ദിസ”, “പ്രൊലെത്താരി”, “റബോച്ചി”, “റബോച്ചി പുത്തൻ”, എന്നീ പേരുകളിലാണു്

അതിരങ്ങിയത്. ഒക്ടോബർ സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിപ്ലവത്തിന്റെ വിജയാനന്തരം 1917 ഒക്ടോബർ 27 (നവംബർ 9) തൊട്ട് പത്രം “പ്രാവ്ദ” യെന്ന പഴയ പേരിൽ വീണ്ടും ഇറങ്ങിത്തുടങ്ങി.—56

39 1912 ജനുവരി 5-17 (18-30) തീയതികളിൽ പ്രാഗിൽ വച്ചു നടന്ന ആറാം അഖിലറഷ്യാ ആർ.എസ്സ്.ഡി.എൽ.പി. സമ്മേളനത്തെക്കുറിച്ചാണ് പരാമർശം. പ്രാഗ് സമ്മേളനം വാസ്കവത്തിൽ ഒരു പാർട്ടികോൺഗ്രസ്സിന്റെ പങ്കു വഹിച്ചു. പാർട്ടിയുടെ കേന്ദ്രമുഖപത്രത്തിന്റെ പത്രാധിപസമിതിയെ പ്രതിനിധീകരിച്ച ലെനിൻ സമ്മേളനത്തിനു നേതൃത്വം നല്കി.

പുതിയൊരു തരം പാർട്ടിയായ ബോൾഷെവിക് പാർട്ടി രൂപീകരിക്കുന്നതിലും അതിന്റെ ഐക്യം ഉറപ്പിയുറപ്പിക്കുന്നതിലും പ്രാഗ് സമ്മേളനം സുപ്രധാനമായ പങ്കു വഹിച്ചു. അത് മെൻഷെവികകൾക്കെതിരായി സമരം നടന്ന മുഴുവൻ കാലഘട്ടത്തിന്റേയും ഫലങ്ങളെ ക്രോഡീകരിക്കുകയും മെൻഷെവികുകളെ പാർട്ടിയിൽനിന്നു പുറത്താക്കിക്കൊണ്ടു ബോൾഷെവികുകളുടെ വിജയത്തെ ഉറപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. പുതിയ വിപ്ലവമുന്നേറ്റത്തിന്റെ പരിതസ്ഥിതിയിലുള്ള രാഷ്ട്രീയനയവും അടവുകളുമെന്തായിരിക്കണമെന്ന് സമ്മേളനം തീരുമാനിച്ചു. പ്രാഗ് സമ്മേളനത്തിനു വമ്പിച്ച സാർവ്വദേശീയപ്രാധാന്യമുണ്ടായിരുന്നു. അവസരവാദികളിൽനിന്നും സംഘടനാപരമായി നിശ്ശേഷം തെറ്റിപ്പിരിയുന്നതുവരെ അവരുമായുള്ള സമരം നടത്തിക്കൊണ്ടു് അതു് രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിലെ പാർട്ടികളിലുള്ള വിപ്ലവചിന്താഗതിക്കാർക്കു് അവസരവാദത്തിനെതിരായ അടിയുറച്ച സമരത്തിന്റെ മാതൃക കാട്ടിക്കൊടുത്തു.—56.

40 “തെസ്നുകി” —ബൾഗേറിയൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു വിപ്ലവപ്രവണത. 1903-ൽ ഈ പ്രവണതക്കാർ ഒരു സ്വതന്ത്രബൾഗേറിയൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടി രൂപീകരിച്ചു. 1914-18 കാലത്തു് തെസ്നുകികൾ സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധത്തെ എതിർത്തു. 1919-ൽ അവർ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ഇൻറർനാഷണലിനോടു് അഫിലിയേറുചെയ്യുകയു ബൾഗേറിയൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി രൂപീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.—57.

41 “നോവൊ പ്രേമെ” —ബൾഗേറിയൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാസിയുടെ വിപ്ലവപക്ഷത്തിന്റെ (തെസ്നുകിയുടെ) താത്വിക

മുഖപത്രം. 1897-ൽ ഡി. ബ്ലോഗെയെവ് സ്ഥാപിച്ചതു മുതൽ 1916 ഫെബ്രുവരി വരെ ഇറങ്ങി. 1919-ൽ പ്രസിദ്ധീകരണം പുനരാരംഭിച്ചു. 1923-ൽ പിന്തിരിപ്പൻ ബഹുഗേറിയൻ ഗവണ്മെന്റ് പത്രം അടച്ചുപൂട്ടി. 1947 മുതൽ 'നോവൊ പ്രേമെ' ബഹുഗേറിയൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ കേന്ദ്രക്കമ്മിറ്റിയുടെ താത്പ്രീകമാസികയാണ്.—57.

42 'ഫോൽക്സ്റൈറ്റ്' ("Volksrecht") — ദിനപ്പത്രം. സ്വീറ്റ്സർലണ്ടിലെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ മുഖപത്രം. 1898 മുതൽ സുറിഹിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. 1914-18-ലെ ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് അതു് ഇടതുപക്ഷസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരുടെ ലേഖനങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.—57.

43 'ബെർനെർ തഗ്വാക്റ്റ്' ("Berne Tagwacht") — 1893 മുതൽ ബെർണിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ സ്വീറ്റ്സർലണ്ടിലെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ മുഖപത്രം.—57.

44 'ല്യൂമനിറ്റേ' ("L'Humanité")—ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ മുഖപത്രമായി ഷാരേസെ സ്ഥാപിച്ച ദിനപ്പത്രം. ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയിലെ അങ്ങേയറ്റത്തെ വലതുപക്ഷത്തിന്റെ കൈകളിലായിരുന്ന പത്രം സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് നിലപാടെടുത്തു.

1920 ഡിസംബറിൽ തുറിൽ നടന്ന കോൺഗ്രസ്സിൽവെച്ചു് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടി ഭിന്നിക്കുകയും ഫ്രഞ്ച് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി രൂപീകരിക്കുകയും ചെയ്തശേഷം താമസിയാതെ പത്രം അതിന്റെ മുഖപത്രമായി. ഇപ്പോൾ അതു് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ കേന്ദ്രമുഖപത്രമായി പാരീസിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു വരുന്നു.—57.

45 ഹെറോസ്ട്രാറ്റസ്—ഏഷ്യാമൈനറിലെ എതിസ് എന്ന പട്ടണത്തിലെ ഒരു നിവാസി. അനശ്വരകീർത്തി നേടാൻവേണ്ടി ക്രി. മു. 356-ൽ ലോകത്തിലെ ഏഴുതുളുതങ്ങളിലൊന്നായി കരുതപ്പെട്ടിരുന്ന എതിസ്സിലെ ആർത്തമിദാദേവാലയം ചൂട്ടെരിച്ചുവെന്ന് ഐതിഹ്യം. പ്രശസ്തിക്കുവേണ്ടി ഏതു പാതകവും പ്രവർത്തിക്കാൻ ഒരുമ്പെടുന്നവന്റെ പര്യായമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടു് ഹെറോസ്ട്രാറ്റസിന്റെ പേർ.—58.

46 ബ്രസൽസ് കൂട്ടുകെട്ട് (ജൂലൈ 3-ലെ കൂട്ടുകെട്ട്)—ആർ. എസ്സ്.ഡി.എൽ.പി.യിലെ ഐക്യം പുനസ്ഥാപിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് ‘അഭിപ്രായങ്ങൾ കൈമാറാൻ’ വേണ്ടി സാർവ്വദേശീയസോഷ്യലിസ്റ്റ് ബ്യൂറോയുടെ നിർവ്യാഹകസമിതി 1914 ജൂലൈ 16 മുതൽ 18 വരെ ബ്രസൽസിൽ വിളിച്ചുകൂട്ടിയ ‘ഐക്യ’ സമ്മേളനത്തിൽ വെച്ച് രൂപമെടുത്തതാണ് ഇത്. താഴെപ്പറയുന്ന സംഘടനകളിൽനിന്നുള്ള പ്രതിനിധികൾ സമ്മേളനത്തിൽ പങ്കെടുത്തു: ആർ.എസ്സ്.ഡി.എൽ.പി.(ബോൾഷെവികുകൾ)യുടെ കേന്ദ്രമെമ്പറി; സംഘടനാക്കമ്മിറ്റി (മെൻഷെവികുകൾ); റെപ്ലിക്കാനോവിന്റെ ‘ഐക്യ’ ഗ്രൂപ്പ്; ‘വ്വെപെര്യോട്’ ഗ്രൂപ്പ്; ബുന്ദ്; ലെറിഷ് സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടി; ലിബേറിയൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടി; പോളിഷ് സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർ; പോളിഷ് സോഷ്യൽഡെമോക്രസിയിലെ പ്രതിപക്ഷം; പോളിഷ് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടി (ഇടതുപക്ഷക്കാർ). സമ്മേളനത്തിനു വളരെ മുമ്പുതന്നെ ബോൾഷെവികുകൾക്കെതിരായി നന്നിച്ചുനില്ക്കുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് സാർവ്വദേശീയബ്യൂറോ നേതാക്കളും ലിക്വിഡേറ്റർമാരും തമ്മിൽ ധാരണയുണ്ടായിരുന്നു. പ്രമേയങ്ങൾ അടിച്ചേല്പിക്കാനല്ല, അഭിപ്രായങ്ങൾ കൈമാറാനാണ് സമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടിയതെങ്കിലും, ആർ.എസ്സ്.ഡി.എൽ.പി.യിലെ ഐക്യത്തെ സംബന്ധിച്ച കൗടന്ധിയുടെ പ്രമേയം വോട്ടിനിടപ്പെട്ടു. ബോൾഷെവികുകളും ലെറിഷ് സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരും വോട്ടെടുപ്പിൽ പങ്കെടുക്കാൻ വിസമ്മതിച്ചു. എങ്കിലും പ്രമേയം ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ പാസ്സാക്കപ്പെട്ടു. ലെറിന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള ബോൾഷെവികുകൾ ബ്രസൽസ് സമ്മേളനത്തിന്റെ തീരുമാനങ്ങൾ അനുസരിക്കാൻ വിസമ്മതിക്കുകയും ‘ഐക്യവാദികളുടെ യഥാർത്ഥലക്ഷ്യങ്ങളെ സാർവ്വദേശീയതൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ മുമ്പിൽ തുറന്നുകാട്ടുകയും ചെയ്തു.—58.

47 കാറൽ ലീബ്കൗനെക്ട് എഴുതിയ “Der Hauptfeind steht im eigenem Land!” (മുഖ്യശത്രു സ്വരാജ്യത്താണ്!) എന്ന അഭ്യർത്ഥനയെക്കുറിച്ചാണ് പരാമർശം. അത് 1915 മേയ് 31-ാംനു “Berne Tagwacht” എന്ന പത്രത്തിൽ (ലക്കം 123) “Ein kräftiger Mahnruf” എന്ന ശീർഷകത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയുണ്ടായി. — 60.

48 "Preussische Jahrbücher" (പ്രഷ്യൻ അബൂകോശം) —രാഷ്ട്രതന്ത്രം, ചരിത്രം, സാഹിത്യം, എന്നീ വിഷയങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്ത ഒരു ജർമ്മൻ യാഥാസ്ഥിതികമാസിക. 1858 മുതൽ 1935 വരെ ബർലിനിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.—61.

49 അസാധാരണനിയമം.—തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തേയും സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തേയും നേരിടാൻ ബിസ്മാർക്കിന്റെ ഗവണ്മെന്റ് 1878-ൽ ജർമ്മനിയിലേർപ്പെടുത്തിയ നിയമം. അതു എല്ലാ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിസംഘടനകളേയും തൊഴിലാളിബഹുജനസംഘടനകളേയും തൊഴിലാളിപ്പത്രങ്ങളേയും നിരോധിച്ചു. സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ കണ്ടുകെട്ടപ്പെട്ടു. സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാർ മർദ്ദനത്തിനും നാടുകടത്തലിനും വിധേയരായി. വർദ്ധിച്ചുവന്ന തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സമ്മർദ്ദഫലമായി 1890-ൽ ഈ നിയമം റദ്ദാക്കപ്പെട്ടു.—65.

50 1915 ഫെബ്രുവരി 10 (23)-ാംന- നാലാം സ്റ്റേറ്റ് ഭൂമയിലെ ബോർഷെവിക് പ്രതിനിധികൾക്കെതിരായി നടന്ന സാറിസ്റ്റ് വിചാരണയെക്കുറിച്ചാണ് പരാമർശം. 1914 നവംബറിൽ നാലാം സ്റ്റേറ്റ് ഭൂമയിലെ എ. ബദായെവ്, എം. മുറാനൊവ്, ജി. പെത്രോവ്സ്കിയ്, എഫ്. സമോയ്ലൊവ്, എൻ. ഷഗോവ് എന്നീ ബോർഷെവിക് പ്രതിനിധികളെ അറസ്റ്റുചെയ്യുകയും അവരുടെ മേൽ 'രാജ്യദ്രോഹ' കുറ്റം ചുമത്തുകയും ചെയ്തു. 'യൂറോപ്യൻ യുദ്ധത്തിൽ വിപ്ലവസോഷ്യൽഡെമോക്രസിയുടെ കടമകൾ' എന്ന ലേനിന്റെ തീസിസ്സുകളും 'യുദ്ധവും റഷ്യൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രസിയും' എന്ന ആർ.എസ്സ്.ഡി.എൽ. പി. കേന്ദ്രക്കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രകടനപത്രികയും തെളിവായി ഹാജരാക്കുകയുണ്ടായി. അറസ്റ്റുചെയ്യുമ്പോൾ പ്രതിനിധികളിൽനിന്നു പിടിച്ചെടുത്തതാണ് അവ. എല്ലാ ബോർഷെവിക് പ്രതിനിധികളേയും പൗരാവകാശങ്ങൾ എടുത്തുകളഞ്ഞു കിഴക്കൻ സൈബീരിയയിലേക്കു നാടുകടത്താൻ കോടതി വിധിച്ചു.—70.

51 "ഗപ്പോനേഡ്"—ഗപ്പോനെന പുരോഹിതനിൽനിന്നു വന്നതാണ് ഈ പേരു്. ഒന്നാം റഷ്യൻ വിപ്ലവത്തിനു തൊട്ടുമുമ്പ്, വിപ്ലവസമരത്തിൽനിന്നു തൊഴിലാളികളുടെ ശ്രദ്ധ തിരിക്കാൻ വേണ്ടി ഗപ്പോൻ സാറിസ്റ്റ് രഹസ്യപ്പോലീസിന്റെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം 'റഷ്യൻ ഫാക്ടറി-മിൽത്തൊഴിലാളിസമാജം' സംഘടി

പി. 1905 ജനുവരി 9(22)-ാം- സാറിന് ഹർജി സമർപ്പിക്കുന്നതിന് ശൈത്യകാലകൊട്ടാരത്തിലേക്കൊരു പ്രകടനം നടത്താൻ ഗപ്പോൻ തൊഴിലാളികളെ ഇളക്കിവിട്ടു. സാറിന്റെ കല്ലനപ്രകാരം പ്രകടനക്കാരെ വെടിവെച്ചു. സാറിലുള്ള തൊഴിലാളികളുടെ അകൈതവവിശ്വാസവും അതോടെ നശിച്ചു. ജനുവരി 9-ലെ സംഭവങ്ങൾ ഒന്നാം റഷ്യൻ വിപ്ലവത്തിന്റെ തുടക്കം കുറിച്ചു. റഷ്യയിലെ തൊഴിലാളിബഹുജനങ്ങളെ തട്ടിയുണർത്തുന്നതിൽ അത് വമ്പിച്ച ഉത്തേജനം നല്കി. വെടിവെച്ചിനെതിരായ പ്രതിഷേധപ്പണിമുടക്കങ്ങളുടെ വേലിയേറ്റം റഷ്യയിലുടനീളം അലയടിച്ചു.—73.

52 ‘സാമ്പത്തികസമരവാദം’—19-ാം-നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഒടുവിലും 20-ാം-നൂറ്റാണ്ടിന്റെ തുടക്കത്തിലും റഷ്യൻസോഷ്യൽഡെമോക്രസിയിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു അവസരവാദപ്രവണത. സാർവ്വദേശീയ അവസരവാദത്തിന്റെ ഒരു വകഭേദം. ‘സാമ്പത്തികസമരവാദികൾ’ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ കടമകളെ കൂലിക്കൂടുതലിനും കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട തൊഴിൽസാഹചര്യങ്ങൾക്കും മറ്റും വേണ്ടിയുള്ള സാമ്പത്തികസമരത്തിൽ ഒരുക്കിനിർത്തി. അവർ രാഷ്ട്രീയസമരം ലിബറൽ ബൂർഷ്വാസിയുടെ കാര്യമാണെന്നു വാദിക്കുകയും തൊഴിലാളിവർഗ്ഗപ്പാർട്ടിയുടെ നേതൃത്വപരമായ പങ്കിനെ നിഷേധിക്കുകയും ചെയ്തു. തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്വയംഭൂതസ്വഭാവത്തിൽ ക്രമാധികം ഊന്നിക്കൊണ്ട് സാമ്പത്തികസമരവാദികൾ വിപ്ലവസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ കുറച്ചുകണ്ട്. ഒരു മാർക്സിസ്റ്റ് പാർട്ടി തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിൽ സോഷ്യലിസ്റ്റ് ബോധം ചെലുത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ അവർ നിഷേധിക്കുകയും അങ്ങിനെ അതിൽ ബൂർഷ്വാ പ്രത്യയശാസ്ത്രത്തിനു വഴിതെളിക്കുകയും ചെയ്തു. സാമ്പത്തികസമരവാദികൾ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പ്രസ്ഥാനത്തിൽ പരസ്പരബന്ധമില്ലായ്മയേയും പ്രാകൃതപ്രവർത്തനരീതികളേയും ന്യായീകരിക്കുകയും ഒരു കേന്ദ്രീകൃതതൊഴിലാളിവർഗ്ഗപ്പാർട്ടി രൂപീകരിക്കുന്നതിനെ എതിർക്കുകയും ചെയ്തു.—74.

53 ‘റബോച്ചയ മിസ്ത്’ (തൊഴിലാളിചിന്ത)—റഷ്യയിലെ ഒരു സംഘം ‘സാമ്പത്തികസമരവാദികൾ’ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പത്രം. 1897 ഒക്ടോബർ മുതൽ 1903 ഡിസംബർ വരെ ഇറങ്ങി.—74.

84 "രബോച്ചെയെ ദ്രോഹം" (തൊഴിലാളികളുടെ)— "വിദേശ
ഇത്തരം രഷ്യൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരുടെ യൂണിയൻ"ന്റെ
മുഖപത്രം. 1899 ഏപ്രിൽ മുതൽ 1902 ഫെബ്രുവരിവരെ ജനി
വയിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. പത്രാധിപസമിതി വിദേശ
ഇത്തരം സാമ്പത്തികസമരവാദികളുടെ കേന്ദ്രമായി വർത്തിച്ചു.
"രബോച്ചെയെ ദ്രോഹം" മാർക്സിസത്തെ "വിമർശിക്കാൻ
സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടായിരിക്കണം" എന്ന ബെർൺഷൈന്റെ മുദ്രാവാ
ക്യത്തെ പിന്താങ്ങുകയും രഷ്യൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രസിയുടെ
അടവുകളുടേയും സംഘടനാപരമായ കടമകളുടേയും പ്രശ്നത്തിൽ
അവസരവാദപരമായ നിലപാടെടുക്കുകയും ചെയ്തു. —74.

നാമസൂചിക

അലക്സിൻസ്കി, ഗ്രിഗോരിയ് അലക്സൈയെവിച്ച് (Aleksinsky, Grigory Alekseyevich), ജ. 1879—ൽ. 1905—1907—ലെ വിപ്ലവകാലത്തു് സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റും ബോൾഷെവികും. വിപ്ലവത്തിന്റെ പരാജയാനന്തരം ഒത്സൊവിസ്കു്. സാമ്രാജ്യത്വപരമായ ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധത്തിന്റെ കാലത്തു് സോഷ്യൽഷോവിനിസ്കു്, സാർവ്വകൃവർത്തിയുടെ വെട്ടിപ്പിടുത്തനയത്തെ പിന്തുങ്ങി.—46.

ആക്സെൽറോഡ്, പാവെൽ ബൊറീസൊവിച്ച് (Axelrod, Pavel Borisovich), 1850—1928. മെൻഷെവിക് നേതാക്കളിലൊരാൾ; പിന്തിരിപ്പത്തത്തിന്റെ കാലഘട്ടത്തിൽ (1907—10) ലിക്വിഡേറ്റർമാരുടെ നേതാക്കളിലൊരാൾ. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് (1914—1918) മധ്യവർത്തിത്വത്തിന്റെ പദപ്രയോഗങ്ങളുടെ മറവിൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ സോഷ്യൽഷോവിനിസ്കു് നിലപാടെടുത്തു.—16,17,46.

എംഗൽസ്, ഫ്രെഡറിക് (Engels, Friedrich), 1820—1895. ശാസ്ത്രീയകമ്മ്യൂണിസത്തിന്റെ സ്ഥാപകരിലൊരാൾ. സാർവ്വദേശീയതൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ നേതാവും ആചാര്യനും. കാറൽ മാർക്സിന്റെ സുഹൃത്തും സഹപ്രവർത്തകനും.—20,21.

കയോ, ഷൊസേഫ് (Caillaux, Joseph), 1863—1944. ഫ്രഞ്ചു് രാജ്യതന്ത്രജ്ഞൻ. റാഡിക്കൽപാർട്ടിയുടെ നേതാക്കളിലൊരാൾ. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധംവരെയുള്ള കാലത്തു് ധനകാര്യമന്ത്രി, മന്ത്രിസഭാധ്യക്ഷൻ, ആഭ്യന്തരവകുപ്പുമന്ത്രി എന്നീ തസ്തികകൾ വഹിച്ചു. ജർമ്മനിക്കെകൂലമായ നയം അനുവർത്തിച്ചു.—18.

കൂനോവ്, ഹൈൻറിഹ് (Cunow, Heinrich), 1862-1936. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റ്, ചരിത്രകാരൻ, സാമൂഹ്യശാസ്ത്രജ്ഞൻ, നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞൻ. ആദ്യകാലത്തു മാർക്സിസ്റ്റുകളോടു ചേർന്നു. പിന്നീട് മാർക്സിസത്തെ തിരുത്തിയെഴുതുകയും വളച്ചൊടിക്കുകയും ചെയ്തു. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു സോഷ്യൽഇമ്പീരിയലിസത്തിന്റെ സൈദ്ധാന്തികൻ.—11,13,15,23,39,74.

കൊസോവ്സ്കിയ്, വി. (Kosovsky, V.), 1870-1941. റഷ്യൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റ്, മെൻഷെവിക്ക്. ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്.—70.

കൗട്ട്സ്കി, കാറൽ (Kautsky, Karl), 1854-1938. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രസിയുടേയും രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റേയും നേതാക്കളിലൊരാൾ. ആദ്യം മാർക്സിസ്റ്റായിരുന്നിട്ടു പിന്നീടു മാർക്സിസത്തിൽനിന്നു കാലുമാറ്റുകയും അവസരവാദത്തിന്റെ ഏറ്റവും അപകടകരവും ഹാനികരവുമായ ഒരു രൂപഭേദമായ മധ്യവർത്തിവാദത്തിന്റെ (കൗട്ട്സ്കിയീസത്തിന്റെ) പ്രത്യയശാസ്ത്രജ്ഞനാവുകയും ചെയ്തു. ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്. അതിസാമ്രാജ്യത്വസിദ്ധാന്തിന്റെ സ്ഥാപകൻ.—5,6,7-11,13-16,19-21,23,25-50,57,60,63,68-69,70,71-72,74,75.

ക്ലൗസെവിത്സ്, കാറൽ (Clausevitz, Karl), 1780-1831. പ്രഷ്യൻ ജനറൽ, പ്രമുഖ യുദ്ധസൈദ്ധാന്തികൻ. നെപ്പോളിയന്റേയും മറ്റും യുദ്ധങ്ങളെപ്പറ്റി പല കൃതികളും രചിച്ചു.—20,21.

ഗാർദേനിൻ, വൈ. (Gardenin, Y.) ചെർനോവ്, വി.എം. നോക്കുക.

ഗാരിബാൾഡി, ജൂസേപ്പെ (Garibaldi, Giuseppe), 1807-1882. ഇറ്റാലിയുടെ ദേശീയനേതാവു് . ഇറ്റാലിയൻ വിപ്ലവജനാധിപത്യവാദികളുടെ ഏറ്റവും സമുന്നതനേതാക്കളിലൊരാൾ; ഒരു പ്രമുഖസേനാനി. 1848-67-ൽ വിദേശാധിപത്യത്തിനും നാടുവാഴിസ്പെഷ്യാധിപത്യത്തിനും പൗരോഹിത്യപിന്തിരിപ്പിത്തത്തിനും എതിരായും ഇറ്റാലിയുടെ ഏകീകരണത്തിനുവേണ്ടിയും

ഇറാലിയൻ ജനത നടത്തിയ സമരത്തിന് അദ്ദേഹം നേതൃത്വം നൽകി.—23.

ഗുച്കോവ്, അലെക്സാൻദർ ഇവാനൊവിച്ച് (Guchkov, Alexander Ivanovich), 1862-1936. റഷ്യൻ വൻകിടമുതലാളി, ഒക്ടോബ്രിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ സംഘാടകനും നേതാവും.—23.

ഗേദ്, ജൂൾ (ബെസിൽ മത്യേ) [Guesde, Jules (Basil Mattie)], 1845-1922. ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റേയും രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റേയും സംഘാടകരിലും നേതാക്കളിലുമൊരാൾ. ഫ്രാൻസിൽ മാർക്സിസ്റ്റ് ആശയങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിക്കാനും സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനം വളർത്താനും ഗേദ് വളരെയധികം പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ വലതുസോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ നയത്തെ എതിർക്കുമ്പോൾ സിദ്ധാന്തത്തിന്റേയും അടവുകളുടേയും പ്രശ്നങ്ങളിൽ ഗേദ് സെക്ടേറിയൻ തെറ്റുകൾ വരുത്താനുള്ള പ്രവണത കാട്ടി. ലോകസാമ്രാജ്യത്വ യുദ്ധത്തിന്റെ തുടക്കംതൊട്ട് സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് നിലപാടെടുക്കുകയും ഫ്രഞ്ച് ബുർഷ്വാഗവണ്മന്റിൽ അംഗമാവുകയും ചെയ്തു.—5,6,46,47,63.

ഗോർട്ടർ, ഹെർമ്മൻ (Görter, Hermann), 1864-1927. ഡച്ച് ഇടതുപക്ഷസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റും രാഷ്ട്രീയലേഖകനും.—56.

ഗോത്തെ, യോഹൻ വോൾഫ്ഗംഗ് (Goethe, Johann Wolfgang), 1749-1832. മഹാനായ ജർമ്മൻ സാഹിത്യകാരനും ചിന്തകനും.—36,56.

ഗ്രിം, റോബർട്ട് (Grimm, Robert), 1881-1958. സ്വീറ്റ്സർലണ്ടിലെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ ഒരു നേതാവും. ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്ത് മദ്ധ്യവർത്തിവാദി. സിമ്മർവൽഡിലും കിൻറാലിലും നടന്ന സമ്മേളനങ്ങളിൽ പങ്കുകൊണ്ടു. സാർവ്വദേശീയസോഷ്യലിസ്റ്റ് കമ്മീഷന്റെ ചെയർമാൻ.—57.

ഗ്രെയ്ലിച്ച്, ഹെർമ്മൻ (Greulich, Hermann), 1842-1925. സ്വീറ്റ്സർലണ്ടിലെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ സ്ഥാപകരിലൊരാൾ. അതിന്റെ വലതുപക്ഷ നേതാവും. ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്ത് സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്.—57.

ചെർനോവ്, വീക്തോർ മിഹൈലോവിച്ച് (ഗർഭേനിൻ, വൈ.)
[Chernov, Victor Mikhailovich (Gardenin, Y.)], 1876-1952.
സോഷ്യലിസ്റ്റ് റവല്യൂഷണറി പാർട്ടിയുടെ ഒരു നേതാവും
താത്പ്രീകനും. ഒക്ടോബർ വിപ്ലവത്തിനുശേഷം സോവിയറ്റ്
വിരുദ്ധകലാപങ്ങൾ സംഘടിപ്പിച്ചവരിലൊരാൾ.—23.

ജിഫെൻ, റോബർട്ട് (Giffen, Robert), 1837-1910. ഇംഗ്ലീഷ്
ബുർഷ്വാ ധനശാസ്ത്രജ്ഞനും സാംഖ്യികവിദഗ്ദ്ധനും. വ്യാപാര
രബോർഡിലെ സാംഖ്യികവകുപ്പുമേധാവി.—19.

ട്രൂൾസ്ത്ര, പീറ്റർ (Troelstra, Peter), 1860-1930.
ഹോളണ്ടിലെ തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ നേതാവും, വലതു
പക്ഷ സോഷ്യലിസ്റ്റ്. ഡച്ച് സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക്
ലേബർപാർട്ടിയുടെ സ്ഥാപകരിലും (1894) നേതാക്കന്മാരിലും
ഒരാൾ, അവസരവാദി. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു്
ജർമ്മൻകൂറുകാരനായ സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്.—56.

ഡാവിഡ്, എഡ്വാർഡ് (David, Edward), 1863-1930. ജർമ്മൻ
സോഷ്യൽ ഡെമോക്രസിയുടെ വലതുപക്ഷനേതാക്കന്മാരിലൊരാൾ,
റിവിഷനിസ്റ്റ്. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്.—7,48,66.

ദലൈസീ, ഫ്രാൻസിസ് (Delaisi, Francis), ജ. 1873-ൽ.
ഫ്രഞ്ച് പെറ്റിബുർഷ്വാ ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ, സിൻഡിക്കലിസ്റ്റ്,
ശാന്തിവാദി.—9.

ദ്യൂമാ, ഷാർൽ (Dumas, Charles), ജ. 1883-ൽ. ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ്.
പത്രപ്രവർത്തകനും രാഷ്ട്രീയലേഖകനും. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു്
സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്.—6.

നിക്കൊലായ് II (റൊമാനോവ്) [Nicolas II (Romanov)], 1868-1918.
റഷ്യയിലെ അവസാനത്തെ ചക്രവർത്തി.—20,38.

നെപ്പോളിയൻ III (ബോണാപാർട്ട് ലൂയി) [Napoleon III (Bonapart Louis)], 1808-1873.
1852 തൊട്ടു് 1870 വരെ ഫ്രാൻസിലെ ചക്രവർത്തി.—22.

പന്നെക്കൂക്കു, അൻറാനി (Panneckoek, Antoni), 1873-1960.
ഹോളണ്ടിലെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റ്. 1910 മുതൽ ജർമ്മനിയിലെ ഇടതുപക്ഷ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരായി ഉററ ബന്ധം പുലർത്തുകയും അവരുടെ പത്രങ്ങളിൽ സജീവമായി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു സാർവ്വദേശീയവാദി.—11,56.

പെയ്ഷ്, ജോർജ്ജ് (Paish, George), 1867-1957. ബ്രിട്ടീഷ് ബുർഷ്വാ ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ, ശാന്തിവാദി. ലോകസമ്പദ്വ്യവസ്ഥയേയും രാഷ്ട്രീയത്തേയും സംബന്ധിച്ച നിരവധി കൃതികൾ രചിച്ചു.—19,30.

പൊത്രോസോവ്, അലക്സാണ്ടർ നിക്കൊലായെവിച്ച് (സ്റ്റാരോവേർ) [Potresov, Alexander Nikolayevich, (Starover)], 1869-1934. മെൻഷെവിക് നേതാക്കളിലൊരാൾ. പിന്തിരിപ്പന്തത്തിന്റെ വർഷങ്ങളിൽ (1907-10) ലിക്വിഡേഷനിസത്തിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്രജ്ഞരിലൊരാൾ. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്.—19,70.

പ്ലെഖാനോവ്, ഗിയോർഗിയ് വലെന്തിനോവിച്ച് (Plekhanov, Georgy Valentinovich), 1856-1918. റഷ്യയിലും ലോകമാകെയുമുള്ള തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിലെ ഒരു പ്രമുഖനേതാവു്. റഷ്യയിൽ മാർക്സിസം ആദ്യമായി പ്രചരിപ്പിച്ചു. 1883-ൽ തൊഴിലാളിവിമോചനശുപ്തം എന്ന പേരിൽ ആദ്യത്തെ റഷ്യൻ മാർക്സിസ്റ്റ്സംഘടന സ്ഥാപിച്ചു. ആർ. എസ്സ്. ഡി. എൽ. പി.യുടെ രണ്ടാം കോൺഗ്രസ്സിനുശേഷം (1903) മെൻഷെവിക്. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് നിലപാടെടുത്തു. 1917 ഫെബ്രുവരിയിലെ ബുർഷ്വാജനാധിപത്യവിപ്ലവത്തിനുശേഷം റഷ്യയിലേക്കു മടങ്ങിവന്നു. ഒക്ടോബർ സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിപ്ലവത്തോടുള്ള മനോഭാവം നിഷേധാത്മകമായിരുന്നു. —5,7,8,9,13,15-21,23,40,46-48,56,59,63,74.

ഫോയെർബാഹ്, ലൂദ്വിഗ് ആൻഡ്രോയാസ് (Feuerbach Ludwig Andreas), 1804-1872. ഭൗതികവാദിയായ ജർമ്മൻ ദാർശനികൻ. നിരീശ്വരവാദി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭൗതികവാദം പരിമിതമായ ധ്യാനാത്മകസ്വഭാവത്തോടുകൂടിയതായിരുന്നു

കിലും മാർക്സിസ്റ്റ് തത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഒരു താത്വിക ഉറവിടമായി വർത്തിച്ചു.—37.

ബിസ്സോലാത്തി, ലെയോനിദ (Bissolati, Leonida), 1857–1920. ഇറ്റാലിയൻ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ സ്ഥാപകരിലൊരാൾ. അതിന്റെ അങ്ങേയറ്റത്തെ വലതുപക്ഷത്തിന്റെ നേതാവ്. 1912-ൽ ഇറ്റാലിയൻ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയിൽനിന്നു പുറത്താക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ ‘സോഷ്യൽ-റിഫോമിസ്റ്റ് പാർട്ടി’ രൂപീകരിച്ചു. ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്. യുദ്ധത്തിൽ ഇറ്റാലി സഖ്യരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ഭാഗത്തു ചേരുന്നതിനെ അനുകൂലിച്ചു.—56.

ബെർൺഷ്ടൈൻ, എഡ്വാർഡ് (Bernstein, Edward), 1850–1932. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടേയും രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റേയും ഏറ്റവും അവസരവാദപരമായ പക്ഷത്തിന്റെ നേതാവ്. റിവിഷനിസത്തിന്റേയും പരിഷ്കരണവാദത്തിന്റേയും താത്വികൻ.—47,75.

ബെൽഗെർ, എർവിൻ (Belger, Ervin) ജ. 1875-ൽ, മ. 1919-നും 1922-നുമിടയ്ക്കും. ജർമ്മൻ ബുർഷ്വാരാഷ്ട്രീയനേതാവും രാഷ്ട്രീയലേഖകനും, രാജപക്ഷവാദിയും ഷോവിനിസ്റ്റും. ജർമ്മൻസാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ വക്കാലത്തുകാരൻ.—53.

ബ്രാന്റിംഗ്, കാറൽ യൽമർ (Branting, Karl Hjalmar), 1860–1925. സ്വീഡിഷ് സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ നേതാവ്, അവസരവാദി. ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്. 1917-ൽ ഏഡൻ രൂപീകരിച്ച കൂട്ടുഗവണ്മെന്റിൽ ചേർന്നു.—56.

ബ്രെയിൽസ്ഫോർഡ്, ഹെൻറി (Brailsford, Henry), ജ. 1873-ൽ. ബ്രിട്ടീഷ് ബുർഷ്വാരാഷ്ട്രീയലേഖകൻ, ശാന്തിവാദി.—18.

മാർക്സ്, കാറൽ (Marx, Karl), 1818–1883. ശാസ്ത്രീയകമ്മ്യൂണിസത്തിന്റെ സ്ഥാപകൻ. മഹാനായ ചിന്തകൻ. സാർവ്വദേശീയതൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തിന്റെ നേതാവും ആചാര്യനും.—8,20,21,22,24,32,43.

മാർത്തോവ്, എൽ. (ത്സെദെർബൗം, യൂലിയ് ഓസിപ്പോവിച്ച്) [Martov, L. (Tsederbaum, Yuli Osipovich)], 1873-

1923. മെൻഷെവിക് നേതാക്കളിലൊരാൾ. ലോകമഹായുദ്ധ കാലത്ത് മധ്യവർത്തിവാദി. 1917-ൽ സാർവ്വദേശീയവാദികളായ മെൻഷെവികുകളുടെ ഗ്രൂപ്പിനു നേതൃത്വം നൽകി. ഒക്ടോബർ സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിപ്ലവാനന്തരം സോവിയറ്റ് റഷ്യയിൽ എത്തിർത്തു.—46,50.

മിലെറാൻ, അലക്സാണ്ടർ എത്യേൻ (Mill erand,Alexander Etienne), 1859-1943. ഫ്രഞ്ച് രാഷ്ട്രീയനേതാവ്. 90-കളിൽ സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ കൂടെ ചേർന്നു. ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനത്തിലെ അവസരവാദപ്രവണതയ്ക്കു നേതൃത്വം നൽകി. 1899-ൽ വാൽഡെക്ക്-റൂസ്സോയുടെ പിന്തിരിപ്പൻ ബുർഷവാഗവണ്മന്റിൽ ചേരുകയും പാരീസ് കമ്മ്യൂണിന്റെ ഘാതകനായ ജനറൽ ഗലിഫെയോടു സഹകരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു.

1904-ൽ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയിൽനിന്നു പുറത്താക്കപ്പെട്ടതിനെത്തുടർന്ന് ബ്രിയാൻ, വിവിയാനി തുടങ്ങിയ മറ്റു മുൻസോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുമായിച്ചേർന്ന് 'സ്വതന്ത്രസോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ ഒരു ഗ്രൂപ്പുണ്ടാക്കി. തുടർച്ചയായി മന്ത്രിയായി ഇരുന്നിട്ടുണ്ട്. 1920-24-ൽ ഫ്രഞ്ച് റിപ്പബ്ലിക്കിന്റെ പ്രസിഡൻ്റ്.—23.

മുറാനോവ്, മത്വേയ് കൊൻസ്റ്റന്തിനോവിച്ച് (Muranov, Matvey Constantinovich), 1873-1959. റഷ്യൻ സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റ്, ബോൾഷെവിക്. നാലാം സ്റ്റേറ്റ് ട്രമയിൽ പ്രതിനിധി. സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധത്തിനെതിരെ വിപ്ലവപ്രവർത്തനം നടത്തിയെന്ന കുറ്റത്തിനു മറ്റു ബോൾഷെവിക് ഡെപ്യൂട്ടികളോടൊപ്പം അറസ്റ്റുചെയ്യപ്പെടുകയും സൈബീരിയയിലേക്കു നാടുകടത്തപ്പെടുകയും ചെയ്തു.—70.

മേറിംഗ്, ഫ്രാൻസ് (Mehring, Franz), 1846-1919. ജർമ്മൻ തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിലെ ഒരു പ്രമുഖനേതാവ്. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രസിയിലെ ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ നേതാക്കളിലും സൈദ്ധാന്തികരിലും ഒരാൾ. ജർമ്മൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി സ്ഥാപിക്കുന്നതിൽ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു പങ്കു വഹിച്ചു.—8,38,45.

മോണിറ്റർ—ഈ തൂലികാനാമത്തിലാണ് അവസരവാദിയായ ഒരു ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റ് 1915 ഏപ്രിലിൽ

“Preussische Jahrbücher” എന്ന യാഥാസ്ഥിതികപത്രത്തിൽ ഒരു ലേഖനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്. സോഷ്യൽ ഡെമോക്രസിയുടെ മദ്ധ്യവർത്തിസ്വഭാവത്തെ ലേഖനകർത്താവു പരസ്യമായി പാടിപ്പുകഴ്ത്തുകയും അവസരവാദികൾക്കും ബൂർഷ്വാസിക്ക്കും ഗുണകരമായ അതിനെ നിലനിർത്തണമെന്ന നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്തു. പാർട്ടിയുടെ ആ സ്വഭാവത്തിന്റെ ഫലമായി അവസരവാദികൾക്കു ബൂർഷ്വാസിയുമായുള്ള വർഗ്ഗസഹകരണമെന്ന നയത്തെ ‘ഇടതുപക്ഷ’ പദപ്രയോഗങ്ങളാൽ മറച്ചുപിടിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു.—61.

ലസ്സാൽ, ഫെർദിനാൻഡ് (Lassale, Ferdinand), 1825–1864. ജർമ്മൻ പെറ്റിബൂർഷ്വാ സോഷ്യലിസ്റ്റ്. ജർമ്മൻ പൊതു തൊഴിലാളിയുണിയന്റെ സ്ഥാപകരിലൊരാൾ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ താത്വിക-രാഷ്ട്രീയവീക്ഷണങ്ങളെ മാർക്സും എംഗൽസും നിശിതമായി വിമർശിക്കുകയുണ്ടായി.—36.

ലീബ്ക്നെക്റ്റ്, കാർൽ (Liebknecht, Karl), 1871–1919. ജർമ്മനിയിലും സാർവ്വദേശീയതലത്തിലുമുള്ള തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിലെ ഒരു പ്രമുഖനേതാവു്. സ്റ്റർട്ടാക്കസ് ലീഗിന്റെ ഒരു സംഘാടകനും നേതാവും. ജർമ്മൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ സ്ഥാപകരിലൊരാൾ. 1919 ജനുവരിയിൽ ബർലിൻ തൊഴിലാളികൾ നടത്തിയ സായുധകലാപത്തിന്റെ നേതാവു്. അതിനെ അടിച്ചമർത്തിയതിനെത്തുടർന്നു് പ്രതിവിദ്യവകാരികളാൽ മൃഗീയമായി വധിക്കപ്പെട്ടു.—66.

ലൂക്കാസ്, ചാൾസ് പ്രെസ്റ്റ്വുഡ് (Lucas, Charles Prestwood), 1853–1931. ബ്രിട്ടീഷ് കോളനിയുദ്യോഗസ്ഥനും ചരിത്രകാരനും. ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ വക്കാലത്തുകാരൻ. ബ്രിട്ടീഷ് കൊളോനിയൽ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ ചരിത്രത്തെ സംബന്ധിച്ച കൃതികൾ രചിച്ചു.—53.

ലുക്സെംബർഗ്, റോസ (Luxemburg, Rosa), 1871–1919. ജർമ്മനിയിലും പോളണ്ടിലും ലോകമാസകലവുമുള്ള തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഒരു പ്രമുഖനേതാവും രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ നേതാക്കളിലൊരാളും. ജർമ്മൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ സ്ഥാപകരിലൊരാൾ. 1919 ജനുവ

രിയിൽ അറസ്റ്റു ചെയ്യപ്പെടുകയും പ്രതിവിധിപ്രവഹകാരികളാൽ മൃഗീയമായി വധിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു.—8,38,45.

ലേഗീൻ, കാറൽ (Legien, Karl), 1861–1920. ജർമ്മനിയിലെ വലതുപക്ഷസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റ്. ട്രേഡ് യൂണിയൻ നേതാക്കന്മാരിലൊരാൾ. റിവിഷനിസ്റ്റ്.

ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് സോഷ്യൽഷോപിനിസ്റ്റ്.—60,63,64,65,68,69,71.

ലേൻച്, പൗൽ (Lensch, Paul), 1873–1926. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റ്. ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് സോഷ്യൽഷോപിനിസ്റ്റ്.—13,19,48.

ലോയ്ഡ് ജോർജ്ജ്, ഡേവിഡ് (Lloyd George, David); 1863–1945. ബ്രിട്ടീഷ് രാജ്യതന്ത്രജ്ഞനും നയതന്ത്രജ്ഞനും. ലിബറൽ പാർട്ടിനേതാവ്. 1916–22-ൽ പ്രധാനമന്ത്രി.—19,30.

വല്ലാന്റ്, എഡുവാർഡ് മറീ (Vaillant, Edouard Marie), 1840–1915. ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ്. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ്. ഒന്നാം ഇൻറർനാഷണലിന്റെ ജനറൽ കൗൺസിലംഗം. രണ്ടാം ഇൻറർനാഷണലിന്റേയും ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടേയും സ്ഥാപകരിലൊരാൾ.—46,57.

വൻഡേർവേൽഡെ, എമീൽ (Vandervelde, Emile), 1866–1938. അവസരവാദി. ബെൽജിയൻ ലേബർപാർട്ടിയുടെ നേതാവു. സാർവ്വദേശീയസോഷ്യലിസ്റ്റ് ഇൻറർനാഷണലിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷനും. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് (1914–1918) സോഷ്യൽഷോപിനിസ്റ്റ്.—8,59,70.

വിൽഹെൽം രണ്ടാമൻ (ഹൊഹെൻസോല്ലേർൺ [Wilhelm II (Hohenzollern)], 1859–1941. ജർമ്മൻ ചക്രവർത്തിയും പ്രഷ്യയിലെ രാജാവു. (1888–1918).—20.

ഷൂൽത്സെ, എർൺസ്റ്റ് (Schultze, Ernst), 1874–1943. ജർമ്മൻ ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ, ജർമ്മൻസാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ വക്താവെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു.—33.

ഷെല്യാബൊവ്, അന്ദ്രേയ് ഇവാനൊവിച്ച് (Zhelyabov, Andrei Ivanovich), 1850-1881. സമൂഹവാദി വിപ്ലവകാരി. "നറോട്നയ വോല്യ" (ജനഹിതം) പാർട്ടിയുടെ സംഘാടകനേതാവു. സാറിസത്തിനെതിരെ രാഷ്ട്രീയസമരം നടത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ ആദ്യമായി അംഗീകരിച്ച നറോട്നിക്കുകളിൽ ഒരാൾ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ അലക്സാണ്ടർ രണ്ടാമനെ വധിക്കാൻ ഏതാനും ശ്രമങ്ങൾ നടന്നു. സാറിന്റെ വധം സംഘടിപ്പിച്ചതിനു് 1881 മാർച്ച് ഒന്നാംതീയതി തൂക്കിക്കൊല്ലപ്പെട്ടു. —23.

ഷൈഡെമൻ, ഫിലിപ്പ് (Scheidemann, Philipp), 1865-1939. ജർമ്മനിയിലെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയിലെ അങ്ങേയറ്റത്തെ വലതുപക്ഷത്തിന്റെ നേതാക്കളിലൊരാൾ. 1919 ഫെബ്രുവരി തൊട്ടു് ജൂൺ വരെ ജർമ്മൻ ബുർഷ്വാഗവണ്മെൻറിന്റെ തലവൻ. ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്. —46, 48, 71-72.

ഷ്ട്രോബെൽ, ഹൈൻറിച്ച് (Ströbel, Heinrich), 1869-1945. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റ്. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധത്തിനെതിരെ നിലകൊണ്ടു. "ഇൻറർനാഷനൽ" വിഭാഗത്തോടു ചേരുകയും അതിൽ കൗട്സ്കിയിസത്തിന്റെ പക്ഷത്തേക്കു ചാഞ്ചാടിയിരുന്ന പ്രവണതയെ പ്രതിനിധീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. 1916-ൽ കൗട്സ്കിയിസത്തിന്റെ നിലപാടു പൂർണ്ണമായും സ്വീകരിച്ചു. 1917-ൽ ജർമ്മൻ ഇൻഡിപെൻഡൻറ് സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടി രൂപീകരിക്കുന്നതിൽ മുൻകയ്യെടുത്തു. —60.

സെബാ, എം. (Sembat, M.), 1862-1922. ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ പരിഷ്കരണവാദിനേതാക്കളിലൊരാൾ. ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്. 1914 ആഗസ്തു് തൊട്ടു് 1917 സെപ്റ്റംബർ വരെ ഫ്രഞ്ച് സാമ്രാജ്യത്വ "ദേശരക്ഷാഗവണ്മെൻറി"ൽ പൊതുരോമത്തുവകുപ്പുമന്ത്രി. —59, 70.

സലാന്ദ്ര, അന്തോണിയൊ (Salandra, Antonio), 1853-1931. ഇറ്റാലിയൻ രാജ്യതന്ത്രജ്ഞൻ, ഇറ്റാലിയിലെ വ്യവസായകർത്തകളുടേയും വൻകിടഭൂവുടമകളുടേയും "മിതവാദിബ്ലോക്കി"

ന്റെ തീവ്രവലതുപക്ഷനേതാക്കളിലൊരാൾ. 1914 മുതൽ 1916 വരെ ഇറ്റലിയുടെ പ്രധാനമന്ത്രി. ഇറ്റലി അൻറാൻറിയുടെ പക്ഷത്തുചേർന്നു. ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്നതിനുവേണ്ടി മുൻകയ്യെടുത്തവരിലൊരാൾ.—23.

സാർട്ടോറിയസ് ഫൊൻ വാൽട്ടർസ് ഹൗസൻ, ഔഗസ്റ്റ് (Sartorius von Waltershausen, August), ജ. 1852—ൽ. ജർമ്മൻ ബുർഷ്വാ ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ, ജർമ്മൻസാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ വക്താവ്. ലോകസമ്പദ് വ്യവസ്ഥയേയും രാഷ്ട്രീയത്തേയും പറ്റി നിരവധി കൃതികൾ രചിച്ചു.—54.

സാവിൻകൊവ്, ബൊറീസ് വീക്ടൊറൊവിച്ച് (Savinkov, Boris Viktorovich), 1879—1925. സോഷ്യലിസ്റ്റ് റവല്യൂഷണറി പാർട്ടിയുടെ നേതാക്കളിലൊരാൾ. സോവിയറ്റ് ഭരണത്തിനെതിരെ സജീവമായി പൊരുതി. അനേകം പ്രതിവിദ്വേഷകലാപങ്ങളും ഗൂഢാലോചനകളും സംഘടിപ്പിച്ചു.—22.

സ്ട്രൂവെ, പ്യോത്തർ ബെർൻഗാർട്ടൊവിച്ച് (Struve, Pyotr Bergardovich), 1870—1944. റഷ്യൻ ബുർഷ്വാ ധനശാസ്ത്രജ്ഞനും രാഷ്ട്രീയലേഖകനും. കാഡറ്റ് പാർട്ടിയുടെ പ്രത്യയശാസ്ത്രജ്ഞരിലൊരാൾ. 90—കളിൽ ‘നിയമവിധേയമാർക്സിസ’ത്തിന്റെ പ്രമുഖപ്രതിനിധി.—24.

സ്യൂദെക്കും, ആൽബർട്ട് (Südekum, Albert), 1871—1944. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റിക് പാർട്ടിയുടെ അവസരവാദിനേതാക്കളിലൊരാൾ, തിരുത്തിയെഴുതൽവാദി. ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു സോഷ്യൽ-ഇമ്പീരിയലിസ്റ്റ്.—14,39,44,72,75.

ഹാർംസ്, ബെർൻഹാർഡ് (Harms, Bernhard), 1876—1939. ജർമ്മൻ ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ, കത്തേദർസോഷ്യലിസത്തിന്റെ ഒരു പ്രതിനിധി, ജർമ്മൻസാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ വക്താവ്. —30.

ഹാസെ, ഹൂഗൊ (Haase, Hugo), 1863—1919. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റുകാരുടെ നേതാക്കന്മാരിലൊരാൾ. മദ്ധ്യവർത്തിവാദി.—60,75.

ഹൈനിഷ് , കോൻറാഡ് (Haenisch, Konrad), 1876-1925. ജർമ്മൻ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റ്. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്. —48.

ഹെൻഡെഴ്സൺ, ആർതർ (Henderson, Arthur), 1863-1935. ബ്രിട്ടീഷ് രാഷ്ട്രീയനേതാവു്. ലേബർ പാർട്ടിയുടേയും ഡേംയൂണിയനുകളുടെ കമ്മിറ്റിയുടേയും ഒരു നേതാവു്. സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ്. 1915 മുതൽ 1931 വരെ പല പ്രാവശ്യം ബ്രിട്ടീഷ് മന്ത്രിസഭയിൽ അംഗമായിരുന്നു. —70.

ഹൈനെ, വോൾഫ്ഗംഗ് (Heine, Wolfgang), 1861-1944. ജർമ്മൻ രാഷ്ട്രീയനേതാവു്. വലതുപക്ഷസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റ്. —48,

ഹെഗൽ, ഗിയോർഗ് വിൽഹെൽം ഹ്രിഡ്രിഹ് (Hegel, Georg Wilhelm Friedrich), 1770-1831. മഹാനായ ജർമ്മൻ ദാർശനികൻ. വസ്തുനിഷ്ഠമായ ആശയവാദമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ തത്വശാസ്ത്രം. വൈരുദ്ധ്യാത്മകഭൗതികവാദത്തിന്റെ താത്വിക ഉറവിടങ്ങളിലൊന്നായിത്തീർന്ന ആശയവാദപരമായ വൈരുദ്ധ്യാദത്തെ സംബന്ധിച്ച അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവഗാഢവും സമഗ്രവുമായ പഠനം ചരിത്രപ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. —17,20.

ഹൈൻഡ്മൻ, ഹെൻറി മായേഴ്സു് (Hyndman, Henry Mayers), 1842-1921. ബ്രിട്ടീഷ് സോഷ്യലിസ്റ്റ്, പരിഷ്കരണവാദി. 1900-1910 വർഷങ്ങളിൽ സാർവ്വദേശീയ സോഷ്യലിസ്റ്റ് ബ്യൂറോയിൽ അംഗം. ബ്രിട്ടീഷ് സോഷ്യലിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ ഒരു നേതാവു്. സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധത്തിനു നേരെ അദ്ദേഹം കൈകൊണ്ടു് സോഷ്യൽഷോവിനിസ്റ്റ് നിലപാടിനെ സോൽഫോർഡിൽ കൂടിയ പാർട്ടിസമ്മേളനം അപലപിച്ചതിനെത്തുടർന്നു് 1916-ൽ പാർട്ടിയിൽനിന്നു് രാജിവച്ചു. —5,6,46,48,71-72.

ഹോഗ്ലൻഡ്, കാർൽ (Höglund, Karl), 1884-1956. സ്വീഡനിലെ സോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റിക് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ നേതാവു്. 1917-1924-ൽ സ്വീഡനിലെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ നേതാക്കളിലൊരാൾ. 1924-ൽ അവസരവാദത്തിനു് പാർട്ടിയിൽനിന്നു് പുറത്താക്കി. —56.

റാദെക്, കാറൽ ബെർൺഗർദോവിച്ച് (Radek, Karl Bergardovich),
1885-1939. ഇരുപതാംശതകത്തിന്റെ ആരംഭം തൊട്ടു
ഗലീഷ്യയിലും പോളണ്ടിലും ജർമ്മനിയിലുമുള്ള സോഷ്യൽ
ഡെമോക്രാറ്റിക് പ്രസ്ഥാനത്തിൽ പങ്കെടുക്കുകയും ഇടതുപക്ഷ
ജർമ്മൻസോഷ്യൽഡെമോക്രാറ്റുകാരുടെ പത്രങ്ങളിൽ എഴുതുക
യും ചെയ്തു. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു സാർവ്വദേശീ
യനിലപാടെടുത്തതുകിലും മധ്യവർത്തിവാദത്തിലേക്കു് ആടി
ക്കളിച്ചു; രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ സ്വയംനിർണ്ണയാവകാശത്തെപ്പറ്റി തെ
ററായ ധാരണകൾ വച്ചുപുലർത്തി. 1917 മുതൽ ബോൾഷെ
വിക് പാർട്ടി അംഗം. 1923 മുതൽ ടോട്സ്കിയിസ്റ്റ് പ്രതി
പക്ഷത്തിലെ ഒരു സജീവാംഗം. 1936-ൽ പാർട്ടിവിരുദ്ധപ്ര
വർത്തനങ്ങൾക്കു് പാർട്ടിയിൽനിന്നു പുറത്താക്കി.—11.

റിത്സ്ലെർ, കൂർത് (റൂഡൊർഫെർ) [Riezler, Kurt (Rüdorfer)],
1882-1955. ജർമ്മൻ നയതന്ത്രജ്ഞൻ, ദാർശനികൻ, രാ
ഷ്ട്രീയലേഖകൻ. ജർമ്മൻ സാമ്രാജ്യത്വബുദ്ധിപ്പാസിയുടെ മിത
വാദി-രാജപക്ഷവിഭാഗത്തിന്റെ പ്രതിനിധികളിലൊരാൾ.
—54.

റോപ്പ്ഷിൻ, വൈ. (Ropshin, V.)—സാവിൻകൊവ് ബി.വി.
നോക്കുക.

റോബെസ്പ്യേർ, മക്സിമിലിയൻ മരി ഇസിദോർ (Robespierre,
Maximillian Marie Isidor), 1758-1794. പതിനെട്ടാംശതക
ത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ നടന്ന മഹത്തായ ഫ്രഞ്ചുവി
പ്ലവത്തിന്റെ ഒരു നേതാവു്. യക്കോബിൻപക്ഷക്കാരുടെ
നേതാവു്. 1793-1794 കാലത്തു് വിപ്ലവഗവണ്മെന്റിന്റെ
യഥാർത്ഥതലവൻ.—28.

റൂഡൊർഫെർ (Rüdorfer)—റിത്സ്ലെർ നോക്കുക.